

letní poročíl

2002

Mercator

izzivdarilo
rastučenje
odkrivanje
sveta
mir

Letno poročilo 2002

Zadati si ***izziv*** je lahka naloga, uspešno ga prestat je nekaj povsem drugega. In kaj

je za nas pravi izziv? Povezati ljudi različnih kultur, navad in jezikov. Povezati temeljne vrednote, ki

ležijo v vseh nas in jih združiti v koherentno celoto. To je ***darilo***, ki ga želimo dati

svetu. V Sistemu Mercator smo sprejeli izziv in zato stremimo k izboljšanju kakovosti življenja

povsod, kjer nastopamo. To od nas ne zahteva le velike mere odgovornosti, temveč predvsem pre-

tanjen posluh za sočloveka in dogodke v njegovem neposrednjem okolju. To je bila ter tudi vedno

bo prva zapoved vseh zaposlenih v našem velikem kolektivu. Ta odnos lahko zaznate povsod:

najsi bo to v upravi ali v manjši trgovini. Vsem nam je skupno, da skupaj s svojimi kupci obliku-

jemo ponudbo, izboljšujemo kakovost storitev ter tako občutno prispevamo k družbeni blagin-

ji. Temu procesu pri nas ne pravimo delo, pravimo mu ***učenje***. Za dosego želene,

celo pričakovane kakovosti smo vselej odprti za nove ideje in predloge. To zagotavlja prave

temelje za nenehno ***rast***. Nemalokrat se je zgodilo, da so najboljše ideje prišle neposre-

dno od kupca. Ker smo znali prisluhniti, smo lahko idejo razdelali, jo izboljšali, preizkusili,

popravili, nadgradili, znova preizkusili, jo prilagodili potrebam in zmožnostim ter jo tako v

blagor vsem poslali v življenje. Temu ne pravimo poslovno načrtovanje, temu pravimo

igra, saj, verjamemo, da je igra zabavna le, če so v njo enakovredno vključeni vsi. V

poslovni svet in v življenje nasploh pa si prizadevamo vrniti še nekaj, česar po naših opažanjih

občutno primanjkuje: to sta dostojanstvo in iskrenost. Zato v svojem poslovanju in stikih z na-

šimi kupci stremimo k dolgoročnemu partnerstvu. Ne skrivamo, da pri tem pogosto pride

do navzkrižja interesov, vendar upoštevajoč prej omenjenim vrednotama, lahko premosti-

mo še tako velike razlike. To pa nas povezuje. Seveda temu ne pravimo poslovna širitev, to

je *odkriwanje sveta*. Zaradi globalizacije postaja naš svet

manjši, pravijo. Tega seveda ne gre zanikati, pa vendar se pri nas trudimo, da bi svet postal tudi

bolj domač. Ker menimo, da lahko le tako zagotovimo tisto, po čemer hrepeni sleherni izmed

nas: uresničitev lastnih želja ali z eno besedo ? *Mir*. Prežeti s temi vrednotami, ki nas

neločljivo povezujejo s svojimi kupci in občutno prispevajo k boljšemu življenjskem stilu, smo

pripravljeni sprejeti tudi nove izzive. Tega pa ne moremo poimenovati veliko podjetje, temu

lahko rečemo le *Mercator*.

Kazalo

Pismo delničarjem	6
Poročilo nadzornega sveta	10
Ključni dosežki leta 2002	14
Poslovno poročilo	19
Splošni podatki	20
Poslanstvo in strateški cilji	29
Značilnosti gospodarskega okolja v letu 2002	32
Trženje in kupci	34
Nabava in dobavitelji	44
Razvoj in naložbene dejavnosti	47
Upravljanje s človeškimi viri in zaposleni	52
Kakovost	59
Informatika	61
Finančno poslovanje	63
Upravljanje s tveganji	65
Ustvarjanje vrednosti za lastnike	71
Analiza uspešnosti poslovanja	77
Poslovanje družb Skupine Mercator	82
Družbene in okoljevarstvene dejavnosti	88
Pomembnejši dogodki po koncu poslovnega leta	93
Načrti za prihodnost	94
Računovodska poročilo družbe Poslovni sistem Mercator, d.d.	95
Računovodske usmeritve	96
Revidirani računovodski izkazi družbe Poslovni sistem Mercator, d.d.	105
Bilanca stanja družbe Poslovni sistem Mercator, d.d.	105
Izkaz poslovnega izida družbe Poslovni sistem Mercator, d.d.	107

Izkaz finančnega izida družbe Poslovni sistem Mercator, d.d.	108
Izkaz gibanja kapitala družbe Poslovni sistem Mercator, d.d.	110
Predlog uporabe bilančnega dobička	111
Pojasnila k revidiranim računovodskim izkazom družbe Poslovni sistem Mercator, d.d.	112
Izjava poslovodstva	141
Revizorjevo poročilo	142
Računovodsko poročilo Skupine Mercator	143
Revidirani računovodski izkazi Skupine Mercator	144
Konsolidirana bilanca stanja Skupine Mercator	144
Konsolidirani izkaz poslovnega izida Skupine Mercator	145
Konsolidirani izkaz finančnega izida Skupine Mercator	146
Konsolidirani izkaz gibanja kapitala Skupine Mercator	148
Pojasnila k revidiranim konsolidiranim računovodskim izkazom Skupine Mercator	150
Izjava poslovodstva	173
Revizorjevo poročilo za skupino	174
Revidirani konsolidirani računovodski izkazi Skupine Mercator po MRS	175
Pomembni naslovi in stiki z Mercatorjem	179

Ta dokument je oblikovana različica letnega poročila družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., in Skupine Mercator za leto 2002. Uradna različica letnega poročila je dokument, ki ga je potrdil nadzorni svet družbe.

Pismo delničarjem

Spoštovane delničarke, spoštovani delničarji!

S ponosom ocenjujem, da smo z letom 2002 uspešno in predčasno uresničili cilje, začrtane v srednjeročnem gospodarskem načrtu za obdobje 2000 - 2003, zato smo v letu 2002 pripravili nov srednjeročni načrt, ki določa naše strateške usmeritve in cilje do leta 2005. Kljub zaostrenim tržnim razmeram smo ohranili položaj vodilnega trgovca v Sloveniji; na Hrvaškem trgu ter na trgu Bosne in Hercegovine pa sta se naš položaj in prepoznavnost okrepila. Z letom 2002 je Mercator stopil tudi na svoj tretji strateški trg - Srbijo, na katerem namerava v prihodnje širiti svoje poslovne aktivnosti v skladu z načrtovanimi procesi internacionalizacije.

Tudi leto 2002 so zaznamovale obsežne naložbene dejavnosti v skladu s sprejetimi srednjeročnimi naložbenimi načrti. Mercator je v letu 2002 uspešno nadaljeval s širjenjem maloprodajne mreže na domačem trgu. Odprtje novega Mercatorjevega centra v Kranju, dveh večjih trgovskih centrov v Logatcu in Grosupljem ter prenove številnih prodajaln so prispevali k izpolnjevanju cilja, da zagotovimo enako raven kakovosti ponudbe in storitev vsem kupcem v vseh slovenskih regijah. Kljub zaostreni konkurenji v trgovski dejavnosti je Skupina Mercator v letu 2002 utrdila svoj tržni delež in ohranila položaj vodilnega trgovca na domačem trgu.

Na trgu Hrvaške je Mercator v letu 2002 po tržnem deležu postal peti najpomembnejši trgovec z blagom vsakdanje porabe. Leto sta zaznamovala odprtje Mercatorjevega centra v Splitu, s katerim se je začela širitev maloprodajne mreže v Dalmaciji, ter ureditev distribucijskega centra za oskrbovanje celotnega hrvaškega trga. V letu 2002 je bil Mercator na trgu Bosne in Hercegovine navzoč le z Mercatorjevim centrom v Sarajevu, kljub temu po tržnem deležu sodi med največje trgovske verige v državi. Poslovni dosežki na bosanskem trgu so v skladu s pričakovanji, zaradi tega bomo v prihodnjih letih nadaljevali s širitevjo maloprodajne mreže na tem trgu. Z vstopom na tretji strateški trg - trg Srbije - je Mercator za zdaj izpolnil svoje cilje pri internacionalizaciji poslovanja. Mercatorjev center v Beogradu, ki je bil odprt v decembru leta 2002, je bil sprejet z odličnim odobravanjem, njegovo poslovanje pa je preseglo vsa pričakovanja. Uspešen vstop na srbski trg je odlično izhodišče za nadaljnji razvoj maloprodajne mreže in utrjevanje tržnega položaja na srbskem trgu.

Zadovoljen kupec je središče vseh naših prizadevanj. S trženjskimi projekti in stalnim izobraževanjem zaposlenih na vseh ravneh družb skupine jih želimo v naših prodajalnah osrečevati, prijetno presenečati in nagrajevati. Redne raziskave in meritve kažejo, da nam je želeno uspelo, saj so naši kupci s kakovostno ponudbo in prijazno storitvijo zadovoljni. Povečuje se tudi število najzvestejših kupcev - imetnikov Mercator Pika kartice - ki jih je sedaj že več kot 270.000. Mesečno nas obišče preko 10 milijonov kupcev. Tudi v prihodnje bomo skušali čim bolje prisluhniti in ustreči vsem potrebam kupcev na vseh naših trgih; pri tem bomo ohranili veliko pozornost tudi do vseh preostalih interesnih skupin, ki na kakršen koli način prihajajo v stik z nami.

Zavedamo se, da ekonomski dosežki niso edini kazalec naše uspešnosti, temveč da našo uspešnost zaznamujejo predvsem naši zaposleni, ki kupcem zagotavljajo prijazne in kakovostne storitve. Zato zaposlenim posvečamo posebno skrb, ki obsega tako številna izobraževanja za njihov poklicni in osebnostni razvoj kot tudi vpeljavo

motivacijskih metod vodenja in nagrajevanja ter prispevanje k dolgoročni socialni varnosti z izvajanjem dodatnega prostovoljnega kolektivnega pokojninskega zavarovanja. Da smo pri tem uspešni, kažejo tudi raziskave, po katerih raven zadovoljstva Mercatorjevih zaposlenih presega povprečno raven zadovoljstva zaposlenih tako v dejavnosti trgovine kot tudi v celotnem slovenskem gospodarstvu. Zato se želim še enkrat posebej zahvaliti vsem sodelavkam in sodelavcem - njihovo število že krepko presega štirinajst tisoč - ki Mercator s svojim prizadevnim delom in prijaznim nasmehom postavlja na mesto najboljšega trgovca v predujugovzgodne Evrope.

K uspešnemu doseganju zastavljenih ciljev poleg zaposlenih v dobršni meri prispevajo tudi naši partnerji, s katerimi sodelujemo z namenom, da bi dosegli skupne višje učinke pri zagotavljanju ponudbe kakovostnih izdelkov in storitev našim kupcem. Sodelovanje s partnerji na vseh trgih, kjer smo navzoči, poglobljamo s številnimi skupnimi akcijami. Tako pospešujemo razvoj domačih proizvajalcev in jim omogočamo, da z nami vstopajo na nove trge, hkrati pa s partnerskim odnosom s proizvajalcji na novih trgih vzpodbjamo tudi njihov razvoj.

V Mercatorju se zavedamo tudi svoje širše družbene vloge; zaradi nje se pri vseh poslovnih aktivnostih vključujemo v gospodarski, socialni in družbeni razvoj krajev, v katerih delujemo. Sponsorska in donatorska sredstva usmerjamo v razvoj športa, kulture, izobraževanja in okoljevarstvenih projektov, predvsem pa s številnimi dobrodelnimi akcijami skrbimo za kakovost življenja in pomagamo številnim pomoči potrebnim posameznikom in ustanovam. V letu 2002 smo posebno pozornost namenili projektom, ki z vzgojno - preventivnimi akcijami skrbijo za zdrav, srečen in varen razvoj otrok in mladostnikov.

Svoj konkurenčni položaj utrjujemo tudi z nenehnim povečevanjem poslovne uspešnosti in učinkovitosti. S tem se želimo povzpeti še višje na lestvici najboljših evropskih trgovcev. Pohvalimo se lahko, da imajo že vse naše trgovske družbe v Sloveniji certifikate kakovosti ISO 9001, pridobivajo pa jih tudi netrgovske družbe. Pomemben projekt na področju zagotavljanja kakovosti predstavlja tudi HACCP - projekt, ki našim družbam zagotavlja ustrezno higienско ravnanje in proizvodno prakso. Projekt upravljanja z blagovnimi skupinami - nanj se intenzivno pripravljamo - bo vodil tudi k poglobljanju partnerskih odnosov z našimi dobavitelji.

Ker se čedalje bolj zavedamo pomena osredotočenja v svojo temeljno dejavnost - trgovino z izdelki široke potrošnje - smo v letu 2002 nadaljevali s preoblikovanjem netrgovskega dela skupine, hkrati pa začeli tudi priprave na preoblikovanje trgovskega dela. Z nadaljnji racionalizacijami poslovanja ter z izkoriščanjem

ekonomij obsega in povezanosti bomo nadaljevali tudi v prihodnje; s tem bomo ohranjali predanost celovitemu obvladovanju kakovosti in povečevanju poslovne uspešnosti in učinkovitosti. Tako bomo tudi v prihodnje obdržali konkurenčne prednosti ter ohranili vodilni položaj tudi po vstopu Slovenije v Evropsko unijo.

V Mercatorju redno spremljamo izpostavljenost vsem ključnim vrstam tveganj, ki bi lahko pomembnejše vplivala na uspešnost in učinkovitost našega poslovanja. Na podlagi ocene izpostavljenosti posameznim vrstam poslovnih tveganj, finančnih tveganj in tveganj delovanja izvajamo v skladu s sprejetimi politikami ustrezne aktivnosti za obvladovanje tveganj oziroma varovanje pred njimi. Tako omejujemo tveganja ter hkrati zagotavljamo zanesljivejše doseganje zastavljenih poslovnih ciljev.

Kljub intenzivnemu naložbenemu in razvojnemu obdobju z visokimi stopnjami rasti nam je uspelo ohraniti visoko raven finančne trdnosti in odlično premožensko stanje. S tem svojim posojilodajalcem zagotavljamo varnost njihovih naložb in krepimo nadaljnje zaupanje v naše poslovanje. V preteklem letu smo Mercatorjev finančni položaj še dodatno okrepili z znatnim izboljšanjem ročnosti virov financiranja v okviru ciljne kapitalske sestave; visoko stopnjo plačilne sposobnosti pa dokazuje tudi naša politika predčasnega poravnavanja velikega dela obveznosti do dobaviteljev, ki jo bomo ohranili tudi v prihodnosti.

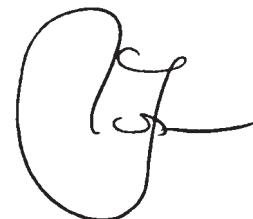
Največjo težo pri presojanju uspešnosti našega poslovanja imate vi - naši delničarji. Naša prizadevanja po ustvarjanju vrednosti za delničarje je tudi v letu 2002 v precežnji meri pripoznal slovenski kapitalski trg, saj je tržna vrednost delnice v letu 2002 narasla za 51,6 %, medtem ko je panožni indeks v trgovini dosegel le 37-odstotno rast. Skupaj z izplačilom dividend so bili delničarji Mercatorja v letu 2002 deležni kar 54-odstotnega donosa na svoje naložbe v Mercator. Tudi v prihodnje nameravamo vse svoje napore usmeriti k povečevanju vrednosti premoženja delničarjev, ob hkratnem izpolnjevanju naših obveznosti do vseh ostalih interesnih skupin, povezanih z Mercatorjem.

V letu 2002 je poslovanje družbe uspešno nadziral nadzorni svet, ki je v tej sestavi svoje naloge začel opravljati v oktobru 2001. Nadzornemu svetu, ki je v preteklem letu strokovno, temeljito in vestno nadziral poslovanje družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., in Skupine Mercator, se zahvaljujem za uspešno sodelovanje in zaupanje, ki ga potrjuje tudi ponovno imenovanje uprave, razširjene z dodatnim članom, za nov petletni mandat. Prepričan sem, da bo nadzorni svet tudi v prihodnje s kakovostnim in strokovnim delom pomembno prispeval k uspešnemu poslovanju in doseganju zastavljenih strateških ciljev Skupine Mercator.

S kolegico in kolegi v upravi ocenjujem preteklo leto kot še eno v nizu izjemno uspešnih. Resnično smo zadovoljni, da lahko vodimo družbo, ki je v tako kratkem času postala največja in ena najuspešnejših družb v Sloveniji. Prepričan sem, da bo Mercator z uresničevanjem jasno začrtanih razvojnih ciljev kljub vse ostrejši konkurenčni ostal v vrhu slovenske trgovine in da bo postal pomembna trgovska veriga tudi na vseh novih trgih na področju jugovzhodne Evrope, s tem pa tudi pomemben dejavnik gospodarskega razvoja na vseh trgih delovanja. Vse to nam bo uspelo z vašim iskrenim zaupanjem in z našo skupno željo po nadaljnjih uspehih tudi v obdobju, ko bo Slovenija del Evropske unije!

V Ljubljani, 28. marca 2003

Zoran Janković, predsednik uprave

Marjan Sedej (član uprave), Stanislav Brodnjak (član uprave), Zoran Janković (predsednik uprave), Jadranka Dakić (članica uprave), Aleš Čerin (član uprave)

Poročilo nadzornega sveta

Sestava nadzornega sveta

Poslovanje družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., ki je obvladujoča družba Skupine Mercator, je v letu 2002 nadziral nadzorni svet v okviru pooblastil in pristojnosti, določenih z zakonskimi predpisi in statutom družbe.

Nadzorni svet so v letu 2002 sestavljeni naslednji člani: Janez Bohorič, predsednik, ter člani: Vera Aljančič-Falež, Ksenija Bračič, Jože Cvetek, Dragica Derganc, Katja Galof, Matjaž Gantar, Vladimir Jančič, Morena Kocjančič, Matej Narat, Marjan Somrak in Branko Tomažič. G. Matej Narat je dne 9. 12. 2002 odstopil od članstva v nadzornem svetu zaradi nezdružljivosti funkcije z njegovim novim delovnim mestom.

Upravo družbe so v celiem letu 2002 sestavljeni Zoran Janković, predsednik, ter člani: Aleš Čerin, Jadranka Dakič in Marjan Sedej.

Delovanje nadzornega sveta

Člani nadzornega sveta družbe so se redno sestajali in tekoče obravnavali in nadzirali vodenje in poslovanje družbe v letu 2002. Nadzorni svet se je v letu 2002 sestal na 7 rednih sejah.

Gospodarski načrt družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., in Skupine Mercator je nadzorni svet obravnaval in sprejel na redni seji dne 29. 1. 2002. S tem je bil določen okvir poslovnih aktivnosti ter cilji družbe in skupine za leto 2002.

Na vseh sejah v letu 2002 je nadzorni svet redno obravnaval naslednja področja poslovnega delovanja družbe: tekoče poslovne dosežke in premoženjsko stanje družbe in skupine, delo uprave, tekoče investicijske dejavnosti, pridobivanje finančnih virov in izvrševanje sprejetih sklepov nadzornega sveta.

Poleg navedenih rednih nadzornih aktivnosti je nadzorni svet v letu 2002 obravnaval tudi naslednja pomembnejša posamezna področja poslovnega delovanja:

- Na redni seji dne 15. 4. 2002 je nadzorni svet obravnaval in potrdil letno poročilo za leto 2001 z revidiranimi računovodskimi izkazi ter potrdil sklic 8. redne letne skupščine delničarjev.
- Skupaj z letnim poročilom za leto 2001 je nadzorni svet obravnaval in potrdil tudi predlog uporabe bilančnega dobička za leto 2001 ter skupščini delničarjev predlagal izplačilo dividend v bruto vrednosti 400 SIT na delnico iz čistega dobička leta 2001, kar je skupščina delničarjev potrdila. Nadzorni svet je predlagal skupščini družbe v sprejem spremembe in dopolnitve Statuta Poslovnega sistema Mercator, d.d.
- Na redni seji dne 28. 5. 2002 je nadzorni svet sprejel Srednjeročni gospodarski načrt družbe Poslovni sistem

Mercator, d.d., in Skupine Mercator za obdobje 2002 - 2005, v katerem so začrtane temeljne strateške usmeritve in cilji skupine do konca leta 2005. Zaradi poteka mandata sedanji upravi, je nadzorni svet Poslovnega sistema Mercator, d.d., imenoval za mandat petih let; in sicer od dne 1. 1. 2003 do vključno dne 1. 1. 2008 upravo Poslovnega sistema Mercator, d.d., v sestavi: Zoran Janković, predsednik uprave, Jadranka Dakič, članica uprave, Aleš Čerin, član uprave, Marjan Sedej, član uprave, in Stanislav Brodnjak, član uprave.

- Na redni seji dne 13. 8. 2002 je nadzorni svet družbe obravnaval poročila o opravljenih raziskavah: o zadovoljstvu delničarjev Poslovnega sistema Mercator, d.d., in o zadovoljstvu zaposlenih v Skupini Mercator za leto 2002.
- Dne 4. 12. 2002 je ob otvoritvi MC Beograd potekala seja nadzornega sveta družbe v Beogradu, kjer se je nadzorni svet seznanil z 9 - mesečnimi poslovnimi rezultati družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., in Skupine Mercator.
- Na zadnji seji nadzornega sveta družbe v letu 2002, dne 19. 12. 2002, je nadzorni svet potrdil Gospodarski načrt družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., in Skupine Mercator za leto 2003.

Polletno in letno poročilo za leto 2002

Z nerevidiranim polletnim poročilom družbe in skupine za obdobje I-VI 2002 se je nadzorni svet seznanil na redni seji dne 13. 8. 2002. Povzetek nerevidiranega polletnega poročila je družba objavila v skladu z zakonskimi določbami in Pravili Ljubljanske borze vrednostnih papirjev, d.d.

Nerevidirane računovodske izkaze družbe in skupine za leto 2002 s kratkimi pojasnili je nadzorni svet obravnaval na redni seji dne 18. 2. 2003, družba pa je nerevidirane računovodske izkaze objavila v skladu z zakonskimi določbami in Pravili Ljubljanske borze vrednostnih papirjev, d.d.

Nadzorni svet je za poslovne dosežke leta 2002, ki presegajo načrtovane poslovne rezultate in pomenijo uspešno udejanjanje srednjeročnih strateških usmeritev, upravi izrekel pohvalo.

Na redni seji dne 15. 4. 2003 je nadzorni svet obravnaval revidirano nekonsolidirano in konsolidirano letno poročilo za leto 2002, ki je bilo revidirano s strani revizijske hiše PricewaterhouseCoopers, d.o.o. Seji nadzornega sveta je prisostvovala pooblaščena revizorka, ki je nadzornemu svetu ustno posredovala želena dodatna pojasnila. Pri preveritvi predloženega revidiranega letnega poročila za leto 2002 je nadzorni svet še posebej upošteval naslednje dejavnike:

- Družba Poslovni sistem Mercator, d.d., in Skupina Mercator sta poslovno leto 2002 zaključili zelo uspešno, saj sta presegli načrtovane poslovne rezultate ter izboljšali vse ključne elemente poslovne uspešnosti v primerjavi z letom 2001.
- Oblikovanje drugih rezerv iz polovice čistega dobička leta 2002 je v skladu s strateškimi razvojnimi cilji družbe, sprejeto dividendno politiko in davčnimi dejavniki.
- Revizijska hiša PricewaterhouseCoopers, d.o.o., je dne 28. 3. 2003 izdala pozitivno mnenje k nekonsolidiranemu in konsolidiranemu letnemu poročilu. Nadzorni svet na revizijski poročili ni imel pripomb in je z njima soglašal.
- Nadzorni svet je redno spremljal vodenje in poslovanje družbe in tekoče obravnaval njuno poslovno uspešnost ter premožensko stanje. Uprava je nadzornemu svetu posredovala vse informacije, ki jih je nadzorni svet potreboval oziroma zahteval za izvajanje svojih nadzornih aktivnosti.

Na podlagi opisanih nadzornih aktivnosti in dejavnikov ter podrobne preveritve s strani uprave predloženega letnega poročila družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., in Skupine Mercator za leto 2002 je nadzorni svet ugotovil:

- da je letno poročilo sestavljenno jasno in pregledno,
- da letno poročilo izkazuje resničen in pošten prikaz premoženja, obveznosti, finančnega položaja in poslovnega izida družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., in Skupine Mercator, in
- da letno poročilo izkazuje pošten prikaz razvoja poslovanja in poslovnega položaja družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., in Skupine Mercator.

Zaradi tega nadzorni svet na s strani uprave predloženo letno poročilo družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., in Skupine Mercator za leto 2002 ni imel pripomb in ga je soglasno potrdil na svoji redni seji dne 15. 4. 2003.

Predlog uporabe bilančnega dobička

Hkrati s potrditvijo letnega poročila je nadzorni svet odobril tudi uporabo čistega dobička v okviru zakonskih pristojnosti uprave in nadzornega sveta. Čisti dobiček leta 2002 se je tako v skladu z zakonskimi določbami v višini 2.324.727.107,57 SIT uporabil za oblikovanje drugih rezerv iz dobička.

Bilančni dobiček družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., za leto 2002 znaša skupaj 4.472.576.609,25 SIT, kar je potrdil tudi pooblaščeni revizor. Uprava in nadzorni svet skupščini delničarjev predlagata, da se bilančni dobiček leta 2002 uporabi kot sledi:

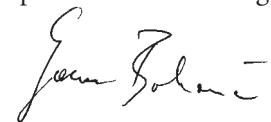
- del bilančnega dobička, ki izvira iz čistega poslovnega izida leta 2000, v višini 1.443.826.800,00 SIT se uporabi za izplačilo dividend v bruto vrednosti 450,00 SIT na navadno delnico;
- del bilančnega dobička, ki izvira iz čistega poslovnega izida leta 2002, v višini 2.324.727.107,57 SIT se odvede v druge rezerve iz dobička;
- preostali bilančni dobiček v višini 704.022.701,68 SIT, ki izvira iz čistega poslovnega izida leta 2000, ostane nerazdeljen, odločanje o njegovi uporabi pa se prenese v naslednje leto.

Nadzorni svet z navedenim predlogom uporabe bilančnega dobička soglaša, ker ocenjuje, da je v skladu s strateškimi cilji, investicijskimi načrti, dividendno politiko ter davčno politiko družbe in skupine.

To poročilo je nadzorni svet izdal v skladu z določbami 274.a člena Zakona o gospodarskih družbah in je namenjeno skupščini delničarjev.

Ljubljana, 15. aprila 2003

Janez Bohorič
predsednik nadzornega sveta

1
dario

Ključni dosežki leta 2002

Konsolidirani čisti prihodki so dosegli 11,9 % povečanje v primerjavi s prejšnjim letom. Skupina Mercator je zabeležila tudi 2,9-odstotni tržni delež na Hrvaškem in približno 1,0-odstotnega na področju Bosne in Hercegovine.

14

1. Zagotavljanje prave ponudbe za kakovostno življenje

a) Zadovoljevanje potreb, želja in pričakovanj kupcev

- povečevanje zadovoljstva kupcev, ustvarjanje dodatne vrednosti storitve za kupca in nenehno osrečevanje kupcev v stiku z nami;
- izboljševanje kakovosti ponujenih izdelkov domačih in tujih dobaviteljev po konkurenčnih cenah, z dodatnimi storitvami, novimi marketinškimi prijemi in ugodnostmi za kupce;
- ob koncu leta 2002 je imel Mercator 944 maloprodajnih enot v Sloveniji in na novih trgih;
- mesečno Mercatorjeve maloprodajne enote obišče preko 10 milijonov kupcev;
- širjenje internetne trgovine: število uporabnikov internetne trgovine se je v primerjavi z letom 2001 povečalo za 20 %;
- uvedba novih izdelkov trgovske znamke na trg; z njimi se Mercator odziva in prilagaja spremenjenim navadam, željam in potrebam kupcev;
- število imetnikov kartice Pika se je v primerjavi z letom 2001 povečalo za 44,6 % na več kot 270.000 imetnikov, kar kaže na močno zvestobo in pripadnost kupcev Mercatorju;
- raziskava stopnje zadovoljstva Mercatorjevih kupcev kaže, da je 83 % kupcev v Sloveniji zadovoljnih z ravnijo storitev in ponudbe, na Hrvaškem in Bosni ter Hercegovini pa je takšnih kupcev več kot 95 %.

b) Zagotavljanje rasti prodaje in utrjevanje položaja vodilne trgovske verige v Sloveniji

- z odprtjem drugega Mercatorjevega centra na področju Gorenjske - Mercator Center Kranj - ter odprtjem dveh trgovskih centrov v Grosupljem in Logatcu se je nadaljevalo širjenje maloprodajne mreže v Sloveniji;
- tekom leta 2002 je bil prenovljen prvi zgrajen Mercator Center Koper;
- nadaljevanje širjenja mreže franšiznih prodajaln; število franšiznih prodajaln se je povečalo s 100 v letu 2001 na 110 v letu 2002; odprta je bila tudi prva franšizna trgovina verige Intersport v Sloveniji (v Brežicah);
- konsolidirani čisti prihodki iz prodaje so bili v letu 2002 realizirani v višini 320 mlrd SIT, kar predstavlja 11,9 % povečanje v primerjavi z letom 2001;
- konec leta je Skupina Mercator dosegla 39,8-odstotni tržni delež na domačem trgu.

c) Uveljavitev in pridobitev pomembnega tržnega deleža na novih trgih: V Hrvaški, Bosni in Hercegovini ter Srbiji

- v juliju 2002 je bil odprt Mercatorjev center Split, kar predstavlja začetek širjenja maloprodajne mreže na področju Dalmacije;
- konec leta 2002 je minil v znamenju vstopa na trg Srbije z odprtjem Mercatorjevega centra v Beogradu, kjer namerava Mercator nadaljevati s širjenjem poslovnih aktivnosti;

- družba Mercator - H, d.o.o., je v letu 2002 vzpostavila distribucijski center, preko katerega bo izvajala distribucijsko aktivnost za celotno področje Hrvaške;
- ob koncu leta 2002 je Skupina Mercator dosegla 2,9-odstotni tržni delež na Hrvaškem in približno 1,0-odstotni tržni delež na področju Bosne in Hercegovine.

2. Dolgoročno partnerstvo s proizvajalci

- sodelovanje s proizvajalci je potekalo na različne načine, novost pa predstavlja skupne trženjske akcije: co-marketing, razvoj izdelkov trgovske znamke Mercator in razvoj novih izdelkov ter upravljanje z blagovnimi skupinami;
- v Sloveniji so v letu 2002 kar 72 % vsega blaga na Mercatorjevih policah prispevali slovenski proizvajalci, 28 % pa je predstavljalo uvoženo blago;
- na novih trgih so pomemben delež trgovskega blaga dobavili lokalni partnerji.

3. Povezovanje s tujimi strateškimi partnerji

- tudi v letu 2002 so se nadaljevali stiki s potencialnimi strateškimi partnerji, ki bi omogočili Skupini Mercator globalno cenovno konkurenčnost pri nabavi tujega blaga, zlasti po vstopu Slovenije v Evropsko unijo.

4. Zagotavljanje ravni poslovne uspešnosti najuspešnejših evropskih trgovcev

a) Povečevanje poslovne učinkovitosti

- v letu 2002 so se v Mercatorju na vseh področjih nadaljevale aktivnosti za racionalizacijo poslovanja ter izkoriščanja sinergijskih učinkov in ekonomij obsega;
- nadaljevali so se procesi prestrukturiranja v netrgovskem delu skupine; družbi Eta, d.d., je bila v mesecu septembru 2002 pripojena družba Slosad, d.o.o., zaradi učinkovitejše organizacije proizvodnih aktivnosti obeh družb;
- družba Poslovni sistem Mercator, d.d., je ob koncu leta 2002 odprodala svoj lastniški delež v družbi Mercator - Sremič, d.o.o., zaradi osredotočenosti v temeljno dejavnost;
- potekale so intenzivne priprave za vpeljavo koncepta upravljanja z blagovnimi skupinami, kar bo zahtevalo temeljito reorganizacijo ključnih poslovnih funkcij ter še bolj tesno sodelovanje z dobavitelji;
- do konca leta 2002 je večina domačih trgovskih družb že pridobila certifikat kakovosti ISO 9001, med netrgovskimi družbami pa je certifikat kakovosti pridobila družba Pekarna Grosuplje, d.d.;
- poleg sistema kakovosti ISO 9001 je bil v letu 2002 v trgovske družbe Skupine Mercator uveden HACCP-sistem, ki zagotavlja higienско ravnanje in proizvodno prakso v skladu z Zakonom o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili;
- čisti prihodki iz prodaje na zaposlenega v Skupini Mercator so v letu 2002 znašali 23 mio SIT in so se v primerjavi z letom 2001 povečali za 6,9 %;
- stroškovna učinkovitost na ravni skupine se je izboljšala, kar kaže za 3,8-odstotne točke nižji delež vseh stroškov brez amortizacije in čistih rezervacij v kosmatem poslovnem izidu v primerjavi z letom 2001.

b) Zagotavljanje varnosti naložb

- v letu 2002 smo pomemben del kratkoročnih posojil nadomestili z dolgoročnimi, zaradi česar se je delež dolgoročnih posojil v letu 2002 povišal s 46,8 % na 66,4 %, s tem je Skupina Mercator zagotovila ustrezeno ročnost virov financiranja;
- pokritost dolgoročnih sredstev z dolgoročnimi viri se je izboljšala s 84,2 % na 93,7 %;
- Skupina Mercator je v letu 2002 ohranila ciljno kapitalsko sestavo;
- poslovni izid pred davki, obrestmi in amortizacijo, ki je groba mera ustvarjanenih kosmatih denarnih tokov iz poslovanja, je Skupina Mercator dosegla v višini 24,6 mlrd SIT, kar je za 1,0 mlrd SIT več kot v letu 2001;

Delničarji družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., so v letu 2002 dosegli 54,0 % donos na njihove naložbe v družbo.

- razmerje med poslovnim izidom pred davki, obrestmi ter amortizacijo in obrestnimi odhodki se je povečalo s 3,0 v letu 2001 na 3,2 v letu 2002, kar kaže na odlično likvidnost, poleg tega pa je skupina pomemben del obveznosti iz poslovanja poravnavala s predčasnimi plačili ob koriščenju finančnih popustov.

c) Povečevanje vrednosti premoženja lastnikov

- v letu 2002 je obvladujoča družba Poslovni sistem Mercator, d.d., realizirala 4.649 mio SIT, Skupina Mercator pa 4.970 mio SIT čistega poslovnega izida;
- osnovna čista dobičkonosnost navadne delnice je v letu 2002 znašala 1.449 SIT na delnico;
- v letu 2002 so bile izplačane dividende v bruto višini 400 SIT na delnico;
- povprečni tehtani letni enotni tečaj delnice je v letu 2002 znašal 22.254 SIT, kar je za 46,1 % več kot v letu 2001; enotni tečaj delnice je na dan 31. 12. 2002 dosegel vrednost 24.551 SIT, kar predstavlja 51,6 % rast tečaja v primerjavi z začetkom leta;
- razmerje med poslovnim izidom pred davki, obrestmi in amortizacijo ter čistimi prihodki je v letu 2002 znašalo 7,7 %, kar kaže na visoko raven poslovne učinkovitosti in sposobnosti ustvarjanja denarnih tokov z uporabljenimi poslovnimi sredstvi;
- delničarji družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., so v letu 2002 skupaj z izplačanimi dividendami dosegli 54,0 % donos na njihove naložbe v družbo.

5. Izpolnjevanje obveznosti do zaposlenih in širšega družbenega okolja

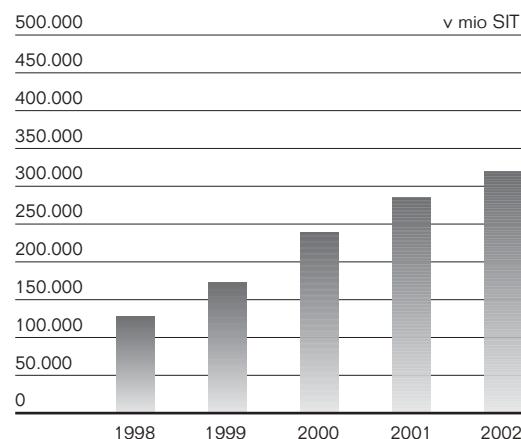
- v letu 2002 smo v vseh družbah Skupine Mercator izvedli že tretjo raziskavo z merjenjem zadovoljstva zaposlenih; ta izkazuje trend naraščanja zadovoljstva;
- v letu 2002 smo v obvladujoči družbi prvič izvedli letne razgovore z zaposlenimi;
- v letu 2002 so se zaposleni vključili v različne izobraževalne programe; v povprečju se je Mercatorjev zaposleni v letu 2002 izobraževal 8,6 andragoških ur;
- že drugo leto zapored je Mercator zaposlenim vplačal premije za dodatno prostovoljno kolektivno pokojninsko zavarovanje;
- nadaljevali smo s humanitarnimi in dobrodelnimi akcijami;
- skrbeli smo za izvajanje okoljevarstvene politike;
- podpirali smo različne kulturne, športne in znanstvene dejavnosti.

Ključni dosežki leta 2002 v številkah

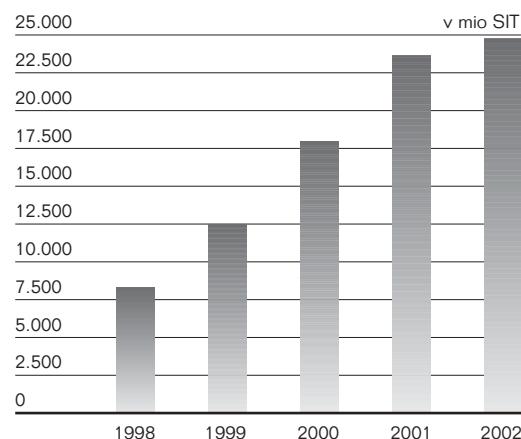
Podatek	Poslovni sistem Mercator, d.d.			Skupina Mercator		
	V letu	2002	2001*	2001	2002	2001*
Čisti prihodki iz prodaje (v tisoč SIT)	137.498.653	116.058.727	116.058.727	319.777.431	285.674.980	285.674.980
Čisti poslovni izid (v tisoč SIT)	4.649.455	3.311.623	5.580.132	4.969.834	2.861.115	4.863.115
Poslovni izid pred davki, obrestmi in amortizacijo (v tisoč SIT)	12.791.147	12.231.190	13.302.604	24.631.998	23.611.691	25.612.401
Naložbe v osnovna sredstva (v tisoč SIT)	13.797.541	12.982.790	12.982.790	24.962.108	30.658.617	30.658.617
Naložbe v dolgoročne finančne naložbe (v tisoč SIT)	1.804.693	12.112.773	12.112.773	1.240.530	5.488.593	5.488.593
Čista dobičkonosnost kapitala	6,1 %	4,8 %	8,1 %	6,2 %	3,8 %	6,5 %
Čista dobičkonosnost prihodkov	3,4 %	2,9 %	4,8 %	1,6 %	1,0 %	1,7 %
Osnovna čista dobičkonosnost navadne delnice (v SIT)	1.449	1.032	1.739	-	-	-
Izplačana dividenda na delnico (v SIT)	400	300	300	-	-	-
Tržni delež	-	-	-	39,8%	37,2%	37,2%
Na dan	31. 12. 2002	31. 12. 2001	31. 12. 2001	31. 12. 2002	31. 12. 2001	31. 12. 2001
Knjigovodska vrednost delnice (v SIT)	24.872	23.784	23.784	-	-	-
Tržna cena delnice (v SIT)	24.551	16.199	16.199	-	-	-
Število zaposlenih na dan	4.393	3.648	3.648	14.331	13.692	13.692
Število družb v skupini	-	-	-	25	24	24

* Prilagojeni podatki za leto 2001 so podatki leta 2001, prilagojeni za ključne učinke sprememb prenovljenih Slovenskih računovodskih standardov, ki se uporabljajo od 1. 1. 2002 dalje, tako da so v bistvenih elementih primerljivi z letom 2002. Podrobnejša pojasnila o primerljivosti so podana v razdelku Analiza uspešnosti poslovanja ter v pojasnilah k nekonsolidiranim in pojasnilah h konsolidiranim računovodskim izkazom.

Čisti prihodki iz prodaje Skupine Mercator v letih 1998-2002

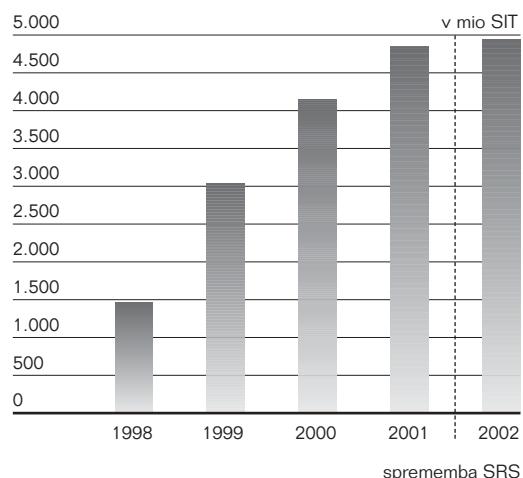

Poslovni izid pred davki, obrestmi in amortizacijo* Skupine Mercator v letih 1998-2002

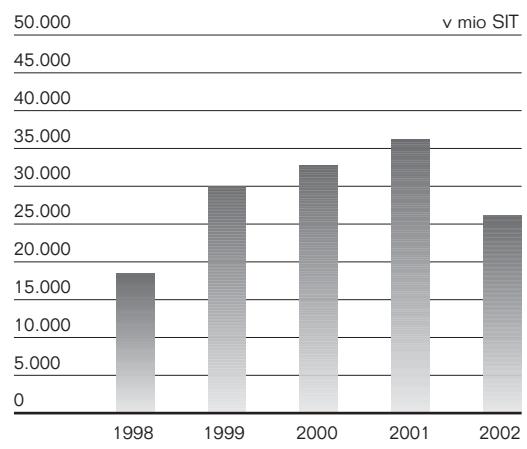

* Za leto 2001 so prikazani prilagojeni podatki.

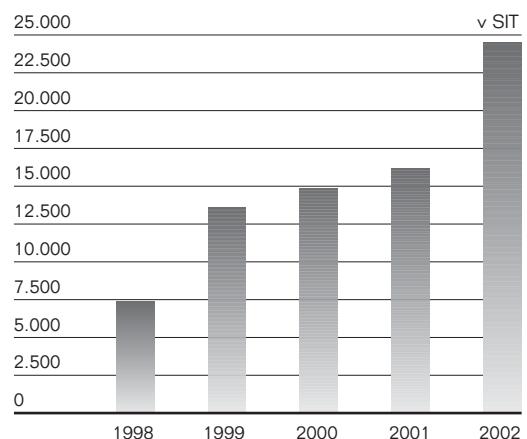
Čisti poslovni izid Skupine Mercator v letih 1998-2002

Vrednost naložb v osnovna sredstva in dolgoročne finančne naložbe Skupine Mercator v letih 1998-2002

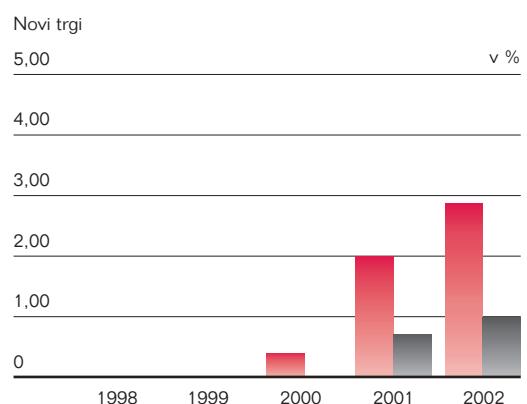
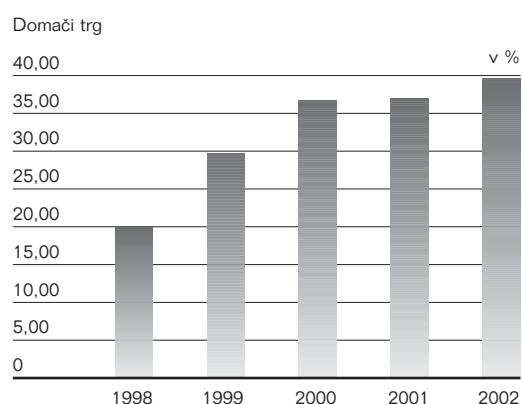

Povprečni tehtani enotni tečaj delnice MELR v letih 1998-2002

Tržni delež Skupine Mercator po posameznih trgih delovanja v letih 1998-2002

SLO ■
HR ■■
BIH ■■■

Poslovno poročilo

Splošni podatki

Osebna izkaznica družbe

Firma	Poslovni sistem Mercator, d.d.
Skrajšana firma	Mercator, d.d.
Dejavnost	G 52.110 / Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah z živilo
Matična številka	5300231
Davčna številka	45884595
Številka vpisa v sodni register	1/02785/00
Datum vpisa v sodni register	12.10.1995
Osnovni kapital družbe	32.085.040.000 SIT
Nominalna vrednost delnice	10.000 SIT
Število izdanih in vplačanih delnic	3.208.504
Kotacija delnic	Ljubljanska borza, d.d., borzna kotacija rednih delnic, oznaka MELR
Predsednik uprave	Zoran Janković
Člani uprave	Aleš Čerin, Jadranka Dakič, Marjan Sedej, Stanislav Brodnjak (od 1. 1. 2003 dalje)
Predsednik nadzornega sveta	Janez Bohorič

Dejavnost Skupine Mercator

Zgodovina družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., sega v leto 1949, ko je bilo ustanovljeno podjetje na debelo "Živila Ljubljana", ime Mercator pa se je prvič pojavilo leta 1953 z ustanovitvijo trgovskega podjetja na debelo "Mercator" s sedežem v Ljubljani. Temeljna značilnost Mercatorjevega razvoja do začetka devetdesetih let je bila interesno povezovanje manjših lokalnih trgovskih, industrijskih, kmetijskih, gostinskih in storitvenih podjetij, pri čemer so vsa ohranila svojo pravno samostojnost. Leta 1990 se je Mercator registriral kot Poslovni sistem Mercator, d.d., ki so ga z neodplačnim prenosom kapitala na krovno družbo ustanovila prej povezana podjetja. Lastninsko preoblikovanje se je končalo leta 1994 z javno prodajo delnic. Kot delniška družba z zaključeno privatizacijo je bil Poslovni sistem Mercator, d.d., vpisan v sodni register oktobra 1995.

Družba Poslovni sistem Mercator, d.d., je danes obvladujoča družba skupine povezanih podjetij Poslovni sistem Mercator, d.d. (v nadaljevanju Skupine Mercator) in opravlja dvojno vlogo: opravlja prodajno dejavnost na ob-

močju osrednje Slovenije, v njeni lasti pa so večinski lastniški deleži vseh družb Skupine Mercator, za katere opravlja tudi koncernske funkcije.

Poleg obvladujoče družbe sestavljajo Skupino Mercator še druge trgovske družbe in netrgovske družbe v industrijski, kmetijski, gostinski in storitveni panogi.

Trgovska dejavnost

V Skupini Mercator je trgovsko dejavnost v letu 2002 opravljalo 16 družb, od tega 4 družbe izven Slovenije. Najpomembnejši in najobsežnejši dejavnosti Skupine Mercator sta trgovina na debelo in drobno z izdelki široke porabe. Skupina z 39,8 % dosega vodilni tržni položaj v Sloveniji, vse pomembnejši pa postajajo tržni deleži na novih trgih. Na Hrvaškem se je tržni delež povečal z 2 % v letu 2001 na 2,9 % v letu 2002, v Bosni in Hercegovini pa je tržni delež v letu 2002 ocenjen na 1 %. Trgovski del skupine ustvari 92,1 % vseh prihodkov od prodaje, od tega 22,4 % v veleprodaji, 72,1 % v maloprodaji, ter 5,5 % od prodaje storitev.

V letu 2002 je trgovsko dejavnost v Skupini Mercator opravljalo 16 družb, 4 od teh izven Slovenije.

Maloprodajna dejavnost poteka v okviru naslednjih programov:

- market - program (živila in neživila dnevne potrošnje),
- program tehnike in pohištva,
- program tekstila in
- program športa - Intersport.

V okviru trgovskega dela Skupine Mercator poslujeta tudi dve specializirani družbi. Družba Mercator - Modna hiša, d.o.o., je specializirana za prodajo tekstila in od leta 2001 posluje kot specializirana tekstilna veriga, v okviru katere poteka dejavnost maloprodaje in veleprodaje s tekstilnim blagom v Skupini Mercator v Sloveniji. Družba Trgoavto, d.d., je specializirana za prodajo tehnike. Družba je tekom leta 2002 skupaj z družbo Avtotehna, d.d., ustanovila novo družbo TT - Trgotehna, d.o.o., ki bo opravljala specializirano dejavnost prodaje tovornjakov IVECO, ob koncu leta pa je ustanovila tudi družbo TrgoA PSC, d.o.o., ki bo opravljala specializirano dejavnost prodaje Renaultovih motornih vozil.

Maloprodajna mreža Skupine Mercator je zelo razvejena in je konec leta 2002 obsegala 944 različnih maloprodajnih enot - od nakupovalnih centrov, hipermarketov, supermarketov in blagovnic, do samopostrežnih in specializiranih prodajaln. V letu 2002 so bili odprtvi trije novi Mercatorjevi centri, tako da je imela Skupina Mercator konec leta 2002 18 centrov, od tega 5 na novih trgih.

Odprli smo 3 nove Mercatorjeve centre. Od skupno 18-ih centrov jih 5 deluje na novih trgih.

Pregled sestave maloprodajnih enot Skupine Mercator po tipih maloprodajnih enot na dan 31. 12. 2002 je prikazan v naslednji preglednici:

Dejavnost	Število enot	Neto prodajna površina v m ²	Bruto prodajna površina v m ²
Hipermarketi	18	57.000	89.045
Supermarketi	58	44.955	70.686
Superete	263	58.451	106.090
Samopostrežne prodajalne	153	13.094	24.976
Blagovnice	30	29.475	45.633
Diskonti in Cash&Carry	26	16.246	22.902
Preostale manjše prodajalne	44	1.201	2.894
Tehnični program	104	29.405	91.445
Tekstilni program	148	37.197	46.448
Intersport	14	6.588	8.344
Pohištveni program	27	18.068	23.319
Gostinstvo	59	6.561	10.692
Skupaj	944	318.241	542.474
Skupaj s franšiznimi prodajalnami	1.054	333.302	542.474

Pregled maloprodajnih enot po posameznih družbah Skupine Mercator na dan 31. 12. 2002 je prikazan v naslednji preglednici:

Družba	Število enot	Neto prodajna površina v m ²	Bruto prodajna površina v m ²
Poslovni sistem Mercator, d.d.	285	90.441	144.573
Mercator - SVS, d.d.	143	45.885	105.586
Mercator - Dolenjska, d.d.	97	35.182	66.579
Mercator - Gorenjska, d.d.	84	25.174	39.871
Mercator - Degro, d.d.	69	19.364	36.239
Mercator - Goriška, d.d.	57	17.431	26.927
Trgoavto, d.d.	31	4.425	11.148
Mercator - Modna hiša, d.o.o.	86	26.328	32.395
Skupaj domači trg	852	264.230	463.318
Mercator - H, d.o.o., Hrvaška	80	36.521	52.921
Mercator - TC Sarajevo, d.o.o., Bosna in Hercegovina	5	6.681	10.124
Mercator S, d.o.o., Srbija	7	10.809	16.111
Skupaj novi trgi	92	54.011	79.156
Skupaj	944	318.241	542.474

Netrgovska dejavnost

Poleg trgovskih družb sestavljajo Skupino Mercator tudi netrgovske družbe, ki opravljajo naslednje dejavnosti: proizvodnjo, kmetijstvo, hotelirstvo in storitve.

V letu 2002 so Skupino Mercator sestavljale naslednje proizvodne družbe:

- Družba Mesnine dežele Kranjske, d.d., katere glavni dejavnosti sta prodaja svežega mesa in proizvodnja mesnih izdelkov. V letu 2002 je družba ustanovila novo družbo MDK-H, d.o.o., ki opravlja dejavnosti proizvodnje in prodaje mesnih izdelkov na Hrvaškem.
- Družba Eta, d.d., ki proizvaja sterilizirane in pasterizirane vrtnine, gorčico ter različne prelive, poleg tega pa se ukvarja tudi s predelavo sadja, proizvodnjo kompotov in zamrznjenega programa. Družbi Eta, d.d., se je med letom 2002 pripojila družba Slosad, d.o.o.; s tem se je omogočila učinkovita organizacija proizvodnih aktivnosti obeh družb. Glavna dejavnost družbe Slosad, d.o.o., je bila proizvodnja sadnih koncentratov.
- Družba Pekarna Grosuplje, d.d., je vodilna družba v Sloveniji v peki kruha in pekarskega peciva. Družba ima v lasti družbo Belpana, d.o.o., Zagreb, ki opravlja proizvodnjo kruha in pekarskega peciva na Hrvaškem, pretežno za potrebe Mercatorjeve maloprodajne mreže.
- Družba Mercator - Emba, d.d., se ukvarja s praženjem kave, proizvodnjo kakava, žitaric, prelivov ter pakiranih in praškastih izdelkov.

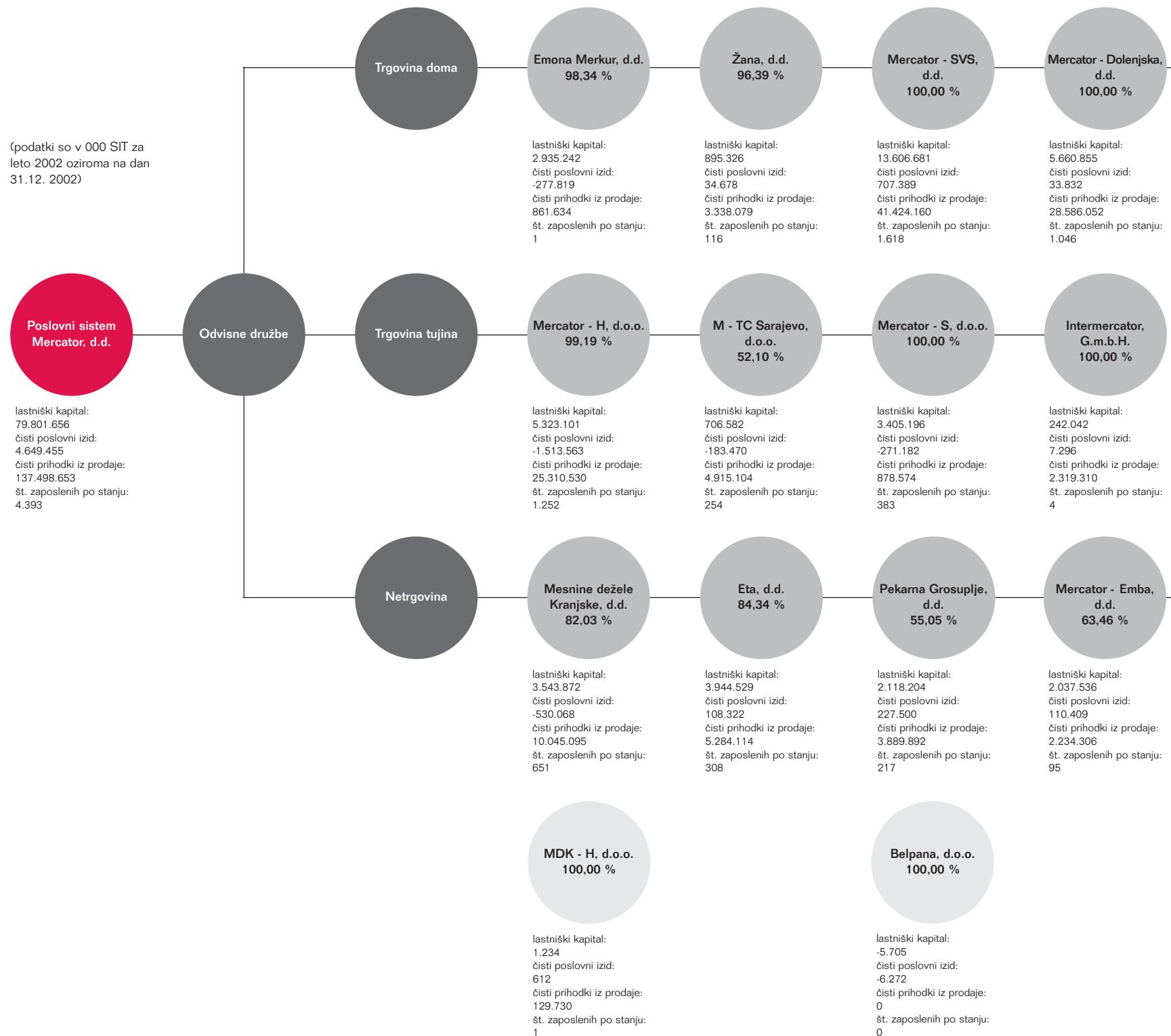
V okviru kmetijske dejavnosti posluje družba Mercator - KŽK Kmetijstvo Kranj, d.o.o. Glavne dejavnosti družbe so: cvetličarstvo, vrtni centri in kmetijstvo.

Med hotelske družbe Skupine Mercator sodi hotelska družba M Hotel, d.o.o. Družba Mercator - Sremič, d.o.o., je bila konec leta 2002 prodana.

Storitvena družba Mercator - Optima, d.o.o., opravlja dejavnost inženiringa in projektiranja, pri tem je tesno povezana z naložbenimi dejavnostmi Skupine Mercator.

Sestava Skupine Mercator

Na dan 31. decembra 2002 so Skupino Mercator, s katero označujemo skupino povezanih podjetij Poslovni sistem Mercator, d.d. (koncern), sestavljale naslednje družbe:

lastniški kapital:
7.115.323
čisti poslovni izid:
532.399
čisti prihodki iz prodaje:
27.720.500
št. zaposlenih po stanju:
1.107

lastniški kapital:
3.981.709
čisti poslovni izid:
40.097
čisti prihodki iz prodaje:
20.314.593
št. zaposlenih po stanju:
988

lastniški kapital:
6.817.011
čisti poslovni izid:
434.537
čisti prihodki iz prodaje:
16.437.127
št. zaposlenih po stanju:
773

lastniški kapital:
1.015.295
čisti poslovni izid:
100.149
čisti prihodki iz prodaje:
8.809.535
št. zaposlenih po stanju:
581

lastniški kapital:
3.339.223
čisti poslovni izid:
138.726
čisti prihodki iz prodaje:
9.775.814
št. zaposlenih po stanju:
272

**TT - Trgotehna,
d.o.o.**
51,01 %

lastniški kapital:
49.898
čisti poslovni izid:
-102
čisti prihodki iz prodaje:
0
št. zaposlenih po stanju:
0

lastniški kapital:
2.211.416
čisti poslovni izid:
9.198
čisti prihodki iz prodaje:
1.936.467
št. zaposlenih po stanju:
192

lastniški kapital:
1.178.282
čisti poslovni izid:
29.590
čisti prihodki iz prodaje:
629.351
št. zaposlenih po stanju:
48

lastniški kapital:
458.169
čisti poslovni izid:
21.367
čisti prihodki iz prodaje:
2.272.862
št. zaposlenih po stanju:
31

TrgoA PSC, d.o.o.
100,00 %

lastniški kapital:
30.000
čisti poslovni izid:
0
čisti prihodki iz prodaje:
0
št. zaposlenih po stanju:
0

V letu 2002 je prišlo do naslednjih integracijskih procesov, zaradi katerih se je struktura skupine spremenila:

- 1. 1. 2002 se je družbi Mercator - H, d.o.o., pripojila v letu 2001 kupljena družba Sloboda, d.d., s čimer se je povečala učinkovitost poslovnih aktivnosti na Hrvaškem;
- 21. 6. 2002 je družba MDK, d.d., zaradi opravljanja dejavnosti na Hrvaškem ustanovila družbo MDK - H, d.o.o.;
- 1. 7. 2002 je družba M - H, d.o.o., pripojila v začetku leta 2002 kupljeno družbo NIP, d.o.o.; s tem je pridobila distribucijski center v Zagrebu za distribucijo trgovskega blaga na področju Hrvaške;
- 10. 9. 2002 se je družbi Eta, d.d., pripojila družba Slosad, d.o.o.; s tem se je povečala učinkovitost organizacije proizvodnih aktivnosti obeh družb;
- 22. 10. 2002 je družba Trgoavto, d.d., skupaj z družbo Avtotehna, d.d., ustanovila novo družbo TT - Trgotehna, d.o.o., ki bo opravljala specializirano dejavnost prodaje tovornjakov IVECO; 3. 12. 2002 je družba Trgoavto, d.d., ustanovila novo družbo TrgoA PSC, d.o.o., ki bo opravljala specializirano dejavnost prodaje Renaultovih motornih vozil;
- 24. 12. 2002 je družba Poslovni sistem Mercator, d.d., odprodala svoj lastniški delež v družbi Mercator - Sremič, d.o.o., v skladu s svojo usmeritvijo v temeljno trgovsko dejavnost.

Skupina Mercator je imela naslednje naložbe v pridružene družbe:

Pridružena družba	Delež lastništva 31. 12. 2002
Alpkomer, d.d., Tolmin	20,00 %
Spar Slovenija, d.o.o., Ljubljana	20,00 %

Dne 18. 7. 2002 je družba Poslovni sistem Mercator, d.d., odprodala svoj 20-odstotni lastniški delež v pridruženi družbi Unileasing, d.o.o., ker dejavnost družbe ni sodila med temeljne dejavnosti Skupine Mercator.

Družbe Skupine Mercator na dan 31. 12. 2002 niso imele podružnic.

Organi vodenja in upravljanja

Uprava

Uprava družbe Poslovni sistem Mercator, d.d.,:

Predsednik uprave:

- Zoran Janković

Člani uprave:

- Aleš Čerin, član uprave za področje korporacijskih zadev in netrgovino;
- Jadranka Dakič, članica uprave za področje financ, kontrolinga in računovodstva;
- Marjan Sedej, član uprave za področje trženja, razvoj in investicije v trgovinski dejavnosti.

Nadzorni svet je na svoji redni seji dne 28. 5. 2002 ponovno imenoval sedanje člane uprave za nov petletni mandat za obdobje od 1. 1. 2003 do 1. 1. 2008 in razširil upravo še za petega člana:

- Stanislav Brodnjak, član uprave za področje novih trgov.

Nadzorni svet

Nadzorni svet družbe so v letu 2002 sestavljeni:

Predsednik nadzornega sveta:	Zaposlitvev
Janez Bohorič	Sava, d.d., Kranj
Člani nadzornega sveta:	Zaposlitvev
Vera Aljančič Falež	Poslovni sistem Mercator, d.d., Ljubljana
Ksenija Bračič	Mercator - SVS, d.d., Ptuj
Jože Cvetek	Mercator - Optima, d.o.o., Ljubljana
Dragica Derganc	Mercator - Dolenjska, d.d., Novo mesto
Katja Galof	Poslovni sistem Mercator, d.d., Ljubljana
Matjaž Gantar	KD Holding, d.d., Ljubljana
Vladimir Jančič	Publikum, d.d., Ljubljana
Morena Kocjančič	Mercator - Degro, d.d., Portorož
Matej Narat	NLB, d.d., Ljubljana (do 9. 12. 2002, ko je član odstopil zaradi nezdružljivosti funkcij)
Marjan Somrak	Zarja, Stanovanjsko podjetje, d.d., Novo mesto
Branko Tomažič	HIT, d.d., Nova Gorica

A photograph of four people riding bicycles on a grassy hill. From left to right: a young boy in a yellow shirt and cap; a woman in a red tank top and white shorts; a young man in a dark t-shirt and shorts; and an older man in a dark polo shirt and shorts. They are all smiling and appear to be having fun. The background shows a clear blue sky and a green landscape.

odkriwanje
sveta

Poslanstvo in strateški cilji

Poslanstvo

Poglavitno vodilo našega delovanja je zadovoljstvo ljudi, ki stopajo v stik z Mercatorjem in jih želimo obravnavati kot ljudi s svojevrstnimi pričakovanji, izkušnjami in lastnostmi. Ljudem želimo s posebljenim odnosom in celovito ponudbo, prilagojeno nakupnim navadam in trendom na trgu, omogočati pravo kakovost življenja.

Strategija Mercatorja, ki izhaja iz uresničevanja poslanstva, je utrditi položaj vodilne trgovske verige v Sloveniji, na novih trgih (na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini ter Srbiji) pa se uveljaviti in postati pomembna trgovska veriga. Na vseh trgih, kjer delujemo, želimo zagotoviti enak standard ponudbe in storitev, povečevati poslovno učinkovitost ter nadgraditi uspešnost poslovnih področij po vzoru najboljših evropskih trgovskih verig. Razvijali bomo politiko dolgoročnih strateških partnerstev ter to delovanje širili na nove trge.

Povečevali bomo vrednost premoženja lastnikov, zadovoljstvo zaposlenih in izpolnjevali obveznosti do vseh preostalih interesnih skupin. Na vseh trgih, kjer delujemo, bomo sodelovali z lokalnim okoljem, pri čemer se zavedamo družbeno odgovornega delovanja in ravnanja z okoljem.

Na vseh trgih našega delovanja stremimo k enakim standardom ponudbe in storitev, povečevanju poslovne učinkovitosti ter nadgradnji uspešnosti poslovnih področij, ki zagotavljajo večje zadovoljstvo kupcev in naših partnerjev.

Temeljni strateški cilji

V Skupini Mercator smo si postavili naslednje temeljne strateške cilje:

1. Zagotavljanje prave ponudbe za kakovostno življenje

V središču Mercatorjevega delovanja je zadovoljen kupec, s tem da se mu želimo karseda približati, upoštevati njegovo osebnost, njegova občutja, razmišljanje in navade. S celovito ponudbo, prilagojeno nakupnim navadam in težnjam na trgu, skrbimo za kakovost življenja svojih kupcev in širšega okolja.

Zadovoljevanje potreb, želja in pričakovanj kupcev; Naš cilj je nenehno povečevanje kakovosti ponudbe in njenega prilagajanja potrebam, željam in pričakovanjem na trgu. Nadalje bomo spremljali nakupne navade ciljnih skupin kupcev in trende na področju trgovine z namenom, da ustrezemo sleheremu kupcu. Z razvojem novih prodajnih poti in formatov, z nenehnim izpopolnjevanjem ponudbenega spletja, s konkurenčnimi cenami in številnimi drugimi trženjskimi prijemi povečujemo oziroma ohranjamo zadovoljstvo ter s tem zvestobo svojih kupcev.

Zagotavljanje rasti prodaje in utrjevanje položaja vodilne trgovske verige v Sloveniji; Rast prodaje zagotavljamo na naslednje načine:

- z neprekinjenim razvojem in posodabljanjem svoje maloprodajne in veleprodajne mreže; pri tem je zlasti pomembna gradnja sodobnih nakupovalnih centrov ter oblikovanje novih prodajnih formatov v vseh regijah Slovenije;
- s cenovno konkurenčno ponudbo, ki jo oblikujemo glede na želje in potrebe mikro trgov;

Do konca leta 2005 želimo na Hrvaškem doseči 10-odstotni tržni delež, v Bosni in Hercegovini 5-odstotni tržni delež, na trgu Srbije pa 3-odstotni tržni delež.

- z intenzivnimi trženjskimi dejavnostmi;
- z uvajanjem novih projektov pospeševanja prodaje, ki odražajo spremenjene navade kupcev;
- z utrjevanjem zvestobe kupcev, predvsem s kartico Pika;
- s širjenjem franšizne mreže in
- z uspešnimi veleprodajnimi pristopi.

Uveljavitev in pridobitev pomembnega tržnega deleža na novih trgih: na Hrvaškem, Bosni in Hercegovini ter Srbiji. Z uvajanjem poslovne politike, korporacijskih vrednot in trženjskimi dejavnostmi bomo gradili prepoznavno podobo Mercatorja na novih trgih. Do konca leta 2005 želimo na hrvaškem trgu doseči 10-odstotni tržni delež, v Bosni in Hercegovini 5-odstotni tržni delež, na trgu Srbije pa 3-odstotni tržni delež. Na novih trgih želimo postati pomembna, prepoznavna in ugledna trgovska veriga.

2. Dolgoročno partnerstvo s proizvajalci

V Mercatorju želimo uresničevati svoje razvojne cilje s politiko dolgoročnih strateških partnerstev in s skupnim prodorom na nove trge. Na svojih prodajnih policah želimo ponujati le visoko kakovostne izdelke po evropskih cenah. Pri tem dajemo prednost slovenski proizvodnji, na novih trgih pa tamkajšnji in slovenski proizvodnji. Zavedamo se, da lahko kakovostno izpolnjujemo zastavljene strateške cilje le v partnerstvu s proizvajalci.

3. Povezovanje s tujimi strateškimi partnerji

Najti želimo strateškega partnerja, ki nam bo omogočil globalno cenovno konkurenčnost pri nabavi uvoženega blaga, predvsem neživilskih izdelkov. Tako bomo dolgoročno zagotovili konkurenčnost Skupine Mercator tudi po vstopu Slovenije v Evropsko unijo.

4. Zagotavljanja ravni poslovne uspešnosti najuspešnejših evropskih trgovcev

Cilj Skupine Mercator je, da se na podlagi poslovnih procesov in rezultatov primerjamo z najuspešnejšimi evropskimi trgovskimi verigami z izdelki vsakdanje porabe. To dosegamo na naslednje načine:

Povečevanje poslovne učinkovitosti; Pri izvajanju poslovnih aktivnosti stremimo k neprestanemu povečevanju učinkovitosti poslovanja; to dosegamo:

- z izkoriščanjem ekonomij obsega in povezanosti v skupini;
- s poenotenjem poslovnih procesov in standardov;
- s centralizacijo poslovnih funkcij;
- z racionalizacijo stroškov;
- z vpeljavo koncepta upravljanja z blagovnimi skupinami;
- z vpeljavo koncepta upravljanja zvestobe;
- z vzpostavljivo dolgoročnega partnerskega odnosa z dobavitelji blaga;
- z nenehnim povečevanjem in preverjanjem kakovosti zaslove in izvajanja poslovnih procesov, tudi z uvedbo sistema kakovosti ISO 9001 v vse družbe Skupine Mercator;
- s posodobitvijo in razvojem centraliziranega in integriranega poslovnega informacijskega sistema na ravni skupine ter
- s primerno formalno in neformalno organizacijo poslovnih procesov v posameznih družbah skupine in na ravni skupine.

Zagotavljanje varnosti naložb; Varnost naložb posojilodajalcev zagotavljamo z vzdrževanjem kratkoročne in dolgoročne plačilne sposobnosti, z ustrezno kapitalsko sestavo, z nenehnim povečevanjem finančne moči ter posle-

dično dolgoročno rastjo in razvojem skupine ter s pravočasnim in pravilnim odzivom na spremembe v poslovнем okolju.

Povečevanje vrednosti premoženja lastnikov; Povečevanje vrednosti premoženja lastnikov je temeljni cilj poslovanja Skupine Mercator. Zavedamo se, da sta zagotavljanje tveganju primerne donosnosti naložb lastnikov in ohranjanje varnosti naložb posojilodajalcev ključna cilja tržno usmerjenega podjetja ter pogoj za njegovo dolgoročno preživetje, rast in razvoj. Z nenehnim povečevanjem poslovne učinkovitosti, zagotavljanjem dolgoročne rasti obsega poslovanja ter s pravočasnim in primernim odzivom na grožnje in priložnosti poslovnega okolja nameravamo zagotavljati trajno povečevanje poštene tržne vrednosti premoženja lastnikov ob izpolnjevanju zavez do vseh ostalih interesnih skupin.

5. Izpolnjevanje obveznosti do zaposlenih in širšega družbenega okolja

Zaposleni so ključna interesna skupina in pomemben člen v verigi ustvarjanja vrednosti, saj s pomočjo sistema vrednot s svojim delom uresničujejo strategijo Skupine Mercator. Z zaposlenimi želimo upravljati s tako notranjo politiko, ki bo ob zagotavljanju dolgoročne socialne varnosti in s primernimi mehanizmi nagrajevanja in spodbujevalnim načinom vodenja omogočala trajno povečevanje delovne uspešnosti in učinkovitosti. Zavedamo se, da so zaposleni naša konkurenčna prednost.

Mercator želi na vseh trgih, kjer nastopa, sodelovati in biti vpet v lokalno okolje; pri tem se zaveda odgovornosti svojega delovanja do družbe. Zaradi tega želimo s humanitarnimi in drugimi akcijami pomagati k širšemu družbenemu razvoju okolja, v katerem delujemo.

6. Zagotavljanje konkurenčnosti netrgovskega dela skupine ter širitev poslovanja proizvodnih družb na nove trge

Skupina Mercator nadaljuje s procesi prestrukturiranja netrgovskega dela skupine s ciljem, da bi ohranila dolgoročno konkurenčnost tudi po vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Netrgovske družbe bodo prodirale na nove trge skupaj s trgovskim družbami ter sodelovali s kakovostnimi izdelki po konkurenčnih cenah. Družbam, ki niso poslovno povezane s temeljno dejavnostjo, bo skupina poiskala strateške partnerje, ki jim bodo omogočili dolgoročni strateški razvoj.

Značilnosti gospodarskega okolja v letu 2002

Slovenija

V letu 2002 naj bi bruto domači proizvod Slovenije dosegel 3,2-odstotno rast (ocena SURS), kar je nekoliko več kot v letu poprej, ko je ta znašala 2,9 %. Povprečna letna stopnja inflacije, merjena z rastjo cen življenjskih potrebščin v povprečju dvanajstih mesecev, je v letu 2002 znašala 7,5 % in se je v primerjavi z letom 2001 znižala za 1,1-odstotno točko. Medletna stopnja inflacije (december 2002 glede na december 2001) je znašala 7,2 % in je za 0,2-odstotne točke nižja kot v letu 2001. Najhitreje so se cene zviševale v prvih mesecih, in sicer do aprila, ko je povprečna mesečna stopnja rasti znašala kar 1,2 odstotka, na kar je v veliki meri vplival predvsem dvig stopnje davka na dodano vrednost in trošarin, zatem pa se je njihova rast umirila. Inflacija tako tudi v letu 2002 ostaja kritičen element v makroekonomski podobi Slovenije. V letu dni so se najbolj podražili izdelki, ki so ali krepko obremenjeni z davščinami ali pa jih uravnava država (alkoholne pijače, tobak, komunikacije, komunalna itd.). Hrana in brezalkoholne pijače so se v letu 2002 v povprečju podražile za 7,5 %, med njimi največ olje, za 20,3 %. Cene tobačnih izdelkov so lani zrasle za 21,2 %, žganih pijač za 12,6 %, cene obleke in obutve pa za 3,3 %. V zadnjih dneh leta 2002 je prišlo tudi do visokega skoka cen nafte (Konjunkturna gibanja, GZS).

Prihodki od prodaje v trgovini so se v letu 2002 povečali za 4,7%; od tega v trgovini z živili, pijačami in tobakom za 1,9%.

Prihodki od prodaje v trgovini so se v letu 2002 realno povečali za 4,7 %. Najvišje, 9,5-odstotno realno povečanje prihodka, so v letu 2002 v povprečju dosegli v trgovini z neživili, od tega najbolj v specializiranih prodajalnah s teksilom, oblačili in usnjenimi izdelki. Sledi trgovina po pošti ter prodaja knjig in časopisov. Intenzivna je bila tudi rast farmacevtskih, medicinskih in kozmetičnih izdelkov. V trgovini z živili, pijačami in tobakom se je prihodek povečal realno za 1,9 %. Število zaposlenih se je v trgovini z živili, pijačami in tobakom ob koncu leta 2002 glede na konec leta 2001 povečalo za 4,1 %, medtem ko je v trgovini z neživili rast števila zaposlenih v enakem obdobju znašala 5,6 % (SURS, Prva statistična objava).

Temeljna obrestna mera se je v letu 2002 vseskozi držala nad 7 %. Vrh je dosegla v marcu in maju 2002 z vrednostjo 8,6 % na letni ravni, njeni gibanje pa se je umirilo v drugi polovici leta, za katero so bile značilne zmerne vrednosti, in sicer 7,3 % na letni ravni (Banka Slovenije). Obrestne mere bank na slovenskem bančnem trgu za kratkoročna tolarska posojila so se v letu 2002 znižale, kar je predvsem odraz prej navedenega znižanja temeljne obrestne mere. Tako so v prvem četrletju nominalno znašale v povprečju 14,2 %, v zadnjem pa 12,1 %. Letno povprečje je bilo pri 13,1 %. Trend padanja je bilo zaznati tudi pri obrestnih merah za dolgoročna posojila. Realne obrestne mere za tovrstna posojila so zdrsnilo s 7,7 % nad TOM v prvem četrletju na 7 % nad TOM v zadnjem četrletju, letno povprečje pa je znašalo 7,4 % (Banka Slovenije).

Gibanje EURIBOR-ja kot referenčne obrestne mere za devizna posojila je bilo v letu 2002 precej stabilnejše v primerjavi z leti poprej. Povprečna vrednost je znašala 3,4 %, vse od junija dalje pa je bil razviden trend padanja. Tako so vrednosti EURIBOR-ja v novembru 2002 prvič po letu 1999 padle pod 3 % (www.euribor.org).

Za devizni tečaj EUR/SIT je bila v letu 2002 po pričakovanju značilna konstantna rast, ki pa je bila letos nekoliko nižja od lanske 4,7-odstotne rasti in je znašala 4 % ter zaostajala za inflacijo za 3,2-odstotne točke (Banka Slovenije).

Hrvaška

V letu 2002 je rast bruto domačega proizvoda Hrvaške znašala 5,2 %, kar je več od 3,8-odstotne rasti leto poprej. Podoben trend je bilo zaznati tudi pri inflaciji in deviznem tečaju. Tako je medletna rast cen na drobno v letu 2002 znašala 2,3 % (CRO STAT - Državni zavod za statistiko), kar je malenkost bolje od predlanske 2,6-odstotne rasti in kaže na dejstvo, da je hrvaška narodna banka uspešno izpolnjevala temeljni cilj ohranjanja nizke stopnje inflacije. Na slabljenje inflatornih pritiskov pa so vplivali tudi nemonetarni dejavniki kot npr. zmanjšanje carin kot posledica zunanjetrgovinske liberalizacije ter nadaljnje prodiranje tujih trgovskih verig na hrvaško tržišče, kar je vplivalo na stopnjevanje konkurenčnosti cen v panogi trgovine (Hrvaška narodna banka). Rast tečaja HRK/SIT pa se je glede na leto 2001 (7,9 %) znatno upočasnila, saj je bila le 2,2-odstotna. Gibanje tečaja je bilo stabilno, brez večjih skokov ali padcev (Hrvaška narodna banka).

Bosna in Hercegovina

V Bosni in Hercegovini, ki se še naprej sooča s težavami kot so visok deficit in zunanji dolg, brezposelnost ter zmanjšana mednarodna pomoč, je v letu 2002 inflacija iz 2,5 % (leto 2001) padla na 1,5 % (Federalni zavod za statistiko). Ker je nacionalna valuta konvertibilna marka, vezana na EUR, je bila rast tečaja KM/SIT enaka rasti tečaja EUR/SIT, in sicer 4 %, kar predstavlja zmanjšanje rasti tečaja glede na leto poprej, ko je ta znašala 4,7 % (Banka Slovenije). Projekcija rasti bruto domačega proizvoda za leto 2002 znaša 6 % in se glede na oceno leta 2001, ko je ta znašala 5,9 %, ni dosti spremenila (Ministrstvo za zunanje zadeve RS). Vzpodbudo gospodarstvu ter vlagateljem predstavlja predvsem rast v storitvenih in trgovskih panogah ter revitalizacija bančnega sektorja. Glavni izzivi nove vlade bodo v bližnji prihodnosti privatizacija večjih državnih podjetij, zmanjšanje nezačlenjenosti ter spremembe v smeri izboljšanja pogojev za podjetniško poslovanje.

Srbija

Kljub temu, da je pretekli režim v Srbiji dodobra osabil ekonomsko stanje države, se je pozitivni trend reform in gospodarskega napredka v letu 2002 nadaljeval, kar je razvidno iz upadanja inflacije, rasti industrijske proizvodnje, liberalizacije ekonomskih odnosov s tujino ter splošnega standarda prebivalstva. Inflacija je v letu 2002 znašala 14,2 %, kar je velik napredok glede na leto poprej, ko so v Srbiji imeli kar 91 % inflacijo (Narodna banka Jugoslavije). Nadaljnji kazalec gospodarskega napredka je rast bruto družbenega proizvoda, ki je enako kot leto poprej znašala 4 % (ocena Vlade republike Srbije). V letu 2002 je Narodna banka Jugoslavije nadaljevala z režimom uravnovanega drsečega deviznega tečaja. Tako je bil tečaj YUM umirjen in ni zaznamoval večjih skokov in padcev. Proti EUR je bil rahlo razvrednoten in sicer za 3,2 % (Narodna banka Jugoslavije), medtem ko je prišlo do 3,0-odstotnega padca tečaja YUM/SIT, kar je v nasprotju z lanskoletnim 2,6-odstotnim razvrednotenjem SIT (Banka Slovenije).

Trženje in kupci

Tržensko strategijo smo nadgradili
v smeri povečanja kakovosti
življenja kupcev in ljudi.

Osnovni cilj trženske strategije Skupine Mercator je zadovoljevati potrebe kupcev pri nakupovanju izdelkov vsakdanje porabe. Tržensko strategijo smo nadgradili v smeri povečanja kakovosti življenja kupcev in ljudi nasprostno. Tako lahko kupci v naših prodajalnih nakupujejo ne samo izdelke vsakdanje porabe, temveč tudi široko izbiro drugih izdelkov: od športnih oblačil in opreme, modnih oblačil, pohištva in tehničnih izdelkov do gradbenega materiala. Trudimo se, da bi bila v naših nakupovalnih centrih zaokrožena kar najširša ponudba prodajnih programov. Tako omogočamo vsem kupcem nakupe različnih izdelkov na enem mestu. Manjše specializirane prodajalne pa so v tistih krajih, kjer Mercator v bližini nima velikega nakupovalnega centra. Tako skrbimo, da imajo tudi v manjših krajih kupci možnost kar najbolj enostavnega in pestrega nakupovanja izdelkov različnih prodajnih programov.

V Mercatorju skladno s potrebami po nakupih izdelkov vsakdanje porabe različnih ciljnih skupin kupcev razvijamo predvsem dve oblike prodajnih mest:

- Prodajalne tipa hipermarketa v Mercatorjevih centrih in prodajalne tipa večjega supermarketa, s katerimi kupcem omogočimo široko in globoko ponudbo, možnost nakupa "vse na enem mestu" in boljšo možnost izbire pri opravljanju večjih nakupov. Lokacije se nahajajo blizu mestnih vpadnic, kjer je mogoč enostaven dovoz z avtomobilom, veliko in urejeno parkirišče ter ugoden delovni čas.
- Prodajalne tipa manjše samopostežne prodajalne, superete in manjšega supermarketa, ki so predvsem manjše sosedske prodajalne; njihov poglavitni namen je zadovoljevanje vsakodnevnih potreb kupcev v bližnji okolici. Te prodajalne imamo v bližini večjih stanovanjskih naselij, njihova ponudba je prilagojena nakupnim navadam kupcev pri opravljanju dnevnih nakupov, kjer je težišče na svežih, pripravljenih in polpripravljenih živilih. Tako pri opravljanju dnevnih nakupov kupcu omogočamo ugodne nakupe, enostaven dostop do prodajaln, in raznoliko izbiro izdelkov ter redne in privlačne akcije pospeševanja prodaje, ki še povečujejo možnost ugodnega nakupovanja.

V letu 2002 smo prenovili in nadgradili tudi tržensko strategijo tekstilne verige Modiana, s katero smo postavili smernice nadaljnemu razvoju tekstilnega programa v Skupini Mercator. Na podlagi poglobljene raziskave slovenskega trga kupcev oblačil smo ugotovili, da je potrebno v okviru tekstilne specializirane verige, katere nosilec dejavnosti je odvisna družba M - Modna hiša, d.o.o., oblikovati enotno ime za vse tekstilne prodajalne v sklopu tekstilne verige, in sicer Modiana, ki je na trgu že prepoznano ime. Blagovna znamka Modiana predstavlja prodajalne z oblačili srednjega cenovnega in kakovostnega razreda. V želji, da bi zadostili potrebam zahtevnejših kupcev, smo v letu 2002 razvili nov tip prodajalne z oblačili in novo blagovno znamko prodajaln, ki je bila prvič predstavljena v Mercatorjevem centru v Splitu in v Mercatorjevem centru v Beogradu. Nova blagovna znamka je Avenija Mode, ponazarja pa prodajalne visokega srednjega cenovnega in kakovostnega razreda.

Mercator je že od leta 1999 nosilec licence za blagovno znamko Intersport za Slovenijo, od leta 2000 za Hrvaško ter Bosno in Hercegovino, od leta 2002 pa tudi za Srbijo. Intersport je mednarodna veriga športnih trgovin. Na

vsem svetu je v 25 državah odprtih že več kot 4.700 prodajaln Intersporta. Do konca leta 2002 je bilo odprtih 14 prodajaln Intersporta, od tega 8 v Sloveniji in 6 v sosednjih državah; ta trend pa se bo nadaljeval tudi v prihodnje. V Intersportovi poslovni strategiji je na prvem mestu bogata izbira najnovejših modelov svetovno znanih blagovnih znamk za vse vrste športov in sooblikovanje trendov športnih izdelkov. Kupce želimo pritegniti s kakovostnimi izdelki po konkurenčnih cenah, z množico storitev ter seveda s prijaznim in strokovnim nasvetom pri izbiri športnih izdelkov.

V letu 2001 smo v Mercatorju razvili novo blagovno znamko prodajaln s kozmetičnimi izdelki. To je blagovna znamka Beautique. Beautique so nove drogerije in parfumerije, ki jih kupci lahko najdejo v nekaterih Mercatorjevih centrih. Odlikuje jih raznovrstna ponudba visoko kakovostnih kozmetičnih izdelkov in prijazno ter strokovno usposobljeno prodajno osebje.

V letu 2003 bomo oblikovali tehnično verigo Mercatorja, ki bo združevala ponudbo sedanjih prodajaln s pohištвm, tehniko ter gradbenim materialom.

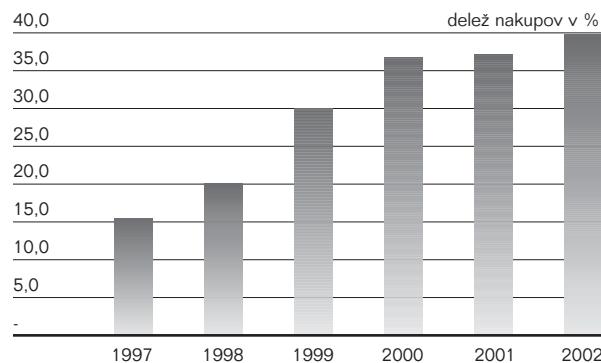
Mercator želi internet trgovino ponuditi tistim, ki jim za nakupovanje izdelkov za dnevno porabo v "navadnih" trgovinah vedno zmanjka časa. V letu 2001 smo že uveljavljeni prodaji preko interneta v Ljubljani, ki je pričela z delovanjem leta 1999, spletno prodajo razširili tudi na območje Maribora. Sledili smo željam in čedalje večjemu povpraševanju po možnosti tovrstnega nakupa najprej na Štajerskem. V srednjem roku želimo zaradi zelo velikega povpraševanja kupcev Mercator Internet trgovino razširiti v vsa večja slovenska mesta in na nove trge, kamor vstopamo z nakupovalnimi centri.

Število kupcev v internetni trgovini narašča z 20-odstotno letno rastjo; kot kažejo raziskave o zadovoljstvu s tovrstnim načinom nakupovanja, so kupci z nakupovanjem večinoma zadovoljni, vendar jim lahko njihovo nakupovanje v spletni trgovini z manjšimi izboljšavami in spremembami naredimo še prijetnejše in udobnejše. V ta namen bomo v letu 2003 spletno trgovino prenovili. Prednosti prenove za kupce bodo predvsem enostavnejše iskanje izdelkov v spletni trgovini, več razpoložljivih informacij o ponudbi, o značilnostih in uporabi posameznega izdelka in bolj pregledno predstavljeni Mercatorjevi projekti pospeševanja prodaje, kar bo kupcu omogočalo hitrejšo izbiro cenovno najbolj ugodnih izdelkov, hitrejše nakupovanje ter posledično še dodaten prihranek pri tovrstnem nakupu.

Tržni delež

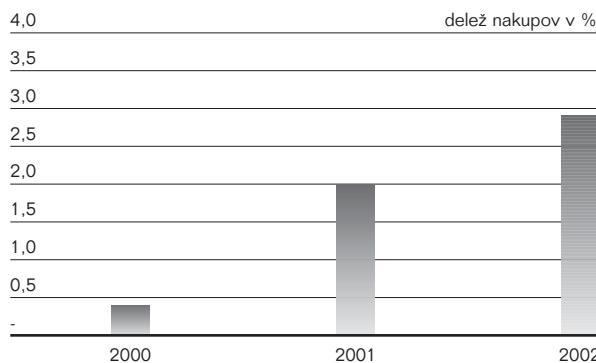
V Mercatorju letno spremljamo rast Mercatorjevega tržnega deleža na vseh trgih, kjer nastopamo. V Sloveniji smo že vrsto let vodilni trgovec s približno 40-odstotnim tržnim deležem. Tudi na hrvaškem trgu Mercatorjev tržni delež z leti stabilno narašča.

Rast tržnega deleža na slovenskem trgu

VIR: Gral Iteo, Slovenska trgovina, november 2002

Rast tržnega deleža na hrvaškem trgu

VIR: Gfk: ConsumerScan, december 2002

**Trgovska znamka Mercator,
Trajno nizke cene in Nacionalne
košarice** (Slovenska, Hrvajska,
Bosanska in Srbska) so naši trajni
projekti pospeševanja prodaje.

V letu 2002 je Mercator na hrvaškem trgu po tržnem deležu peti največji trgovec, na bosanskem trgu z 1-odstotnim tržnim deležem pa se uvršča med vodilne trgovce. Pomembna trgovska veriga želimo postati tudi na srbskem trgu, kamor smo z odprtjem Mercatorjevega centra v Beogradu vstopili v mesecu decembru 2002.

Trženske dejavnosti

V Mercatorju razvijamo kratkoročne in dolgoročne projekte pospeševanja prodaje. Kratkoročni projekti so sezonsko prilagojeni in razviti z namenom, da kupcem omogočamo ugodne in raznolike nakupe izdelkov, ki se v posameznemu letnemu času najbolje prodajo. Dolgoročne projekte pa z leti širimo in vanje vključujemo nove izdelke. Njihov cilj je kupca navaditi nanje in na nabor izdelkov v posameznem projektu ter mu tudi tako omogočati ugodne nakupe kakovostnih izdelkov priznanih blagovnih znamk oziroma proizvajalcev v daljšem časovnem obdobju.

Kratkoročni projekti pospeševanja prodaje

so projekti, ki jih izvajamo krajše obdobje v prodajalnah z izdelki vsakdanje porabe. Sem prištevamo naslednje projekte:

- redne akcije, ki se izvajajo v vseh Mercatorjevih prodajalnah z izdelki vsakdanje porabe enkrat mesečno in trajajo 15 dni. V letu 2002 smo izvedli 11 takšnih akcij;
- Hipermarket akcije, ki se izvajajo v vseh Mercatorjevih hipermarketih enkrat mesečno in trajajo 13 dni. S temi akcijami želimo kupcem v terminih, v katerih se običajno povečajo nakupi, omogočiti nakup dobro prodajanih in privlačnih izdelkov po najbolj konkurenčnih cenah. V letu 2002 smo jih izvedli 12;
- akcije v drogerijah Beautique, v maloprodajnih enotah s tekstilom, v Intersportu, v prodajalnah s pohištvo, tehniko in gradbenim materialom.

Konec leta 2002 smo izdelkom Trgovske znamke Mercator dodali novo linijo, in sicer linijo **Mizica, pogrni se**, v katero so vključeni izdelki polpripravljene in pripravljene hrane. V letu 2003 pa bomo Trgovsko znamko Mercator razširili še z linijo **Zdravo življenje**, v kateri bomo kupcem ponudili izdelke, ki lahko ugodno vplivajo na njihovo zdravje.

Dolgoročni projekti pospeševanja prodaje

so projekti, ki trajajo daljše obdobje; z njimi zagotavljamo konkurenčne maloprodajne cene izdelkom, ki so vključeni v posamezen projekt dalj časa:

- **co-marketing in nagradne igre:** nagradne igre in co-marketinške dejavnosti izvajamo v sodelovanju z uveljavljenimi proizvajalci blagovnih znamk znotraj ciljnih blagovnih skupin. Tako želimo ponuditi kupcem za nakupe najbolje prodajanih izdelkov znanih blagovnih znamk ugodnejše nakupe in nagrado za zvestobo pri nakupovanju določene blagovne znamke;
- **trgovska znamka Mercator:** projekt "Trgovska znamka Mercator" je Mercatorjev trajen razvojni projekt pospeševanja prodaje. Izdelki trgovske znamke Mercator so zastopani v celotni maloprodajni mreži, tudi v prodajnih enotah tipa Cash&Carry. Temeljni značilnosti izdelkov trgovske znamke Mercator sta kakovost in ugodna cena.

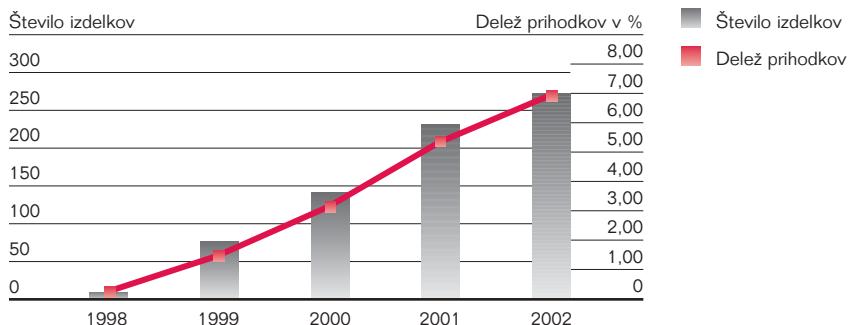
V Mercatorjevih prodajalnah so v ponudbo vključene naslednje linije izdelkov "Trgovske znamke Mercator":

- **generični izdelki**, kamor uvrščamo izdelke za vsakdanjo porabo v gospodinjstvu. V sklopu te linije je na naših prodajnih policah moč najti 107 različnih izdelkov.
- **Popolna nega** je linija trgovske znamke, ki zajema ponudbo izdelkov, namenjenih osebni negi moških in žensk.
- **M-linija** vključuje tekstilne izdelke (oblačila, posteljnino in druge tekstilne izdelke) za vsakodnevno rabo v gospodinjstvu.
- **Lumpi** je linija izdelkov za otroke do 8 leta starosti, ki zajema prehrambene in tekstilne izdelke ter igrače.

V okviru predstavitve izdelkov v liniji Lumpi smo v letu 2002 za naše najmlajše obiskovalce in njihove starše izvajali številne dejavnosti:

- obdarjali dojenčke v porodnišnicah;
- prirejali dogodke v Mercatorjevih centrih (prireditve smo poimenovali Lumpijada) ter organizirali ostale zanimive dogodke.

Rast števila izdelkov trgovske znamke Mercator in delež prihodkov iz prodaje v maloprodaji

- **Trajno nizke cene:** tudi projekt "Trajno nizke cene" je naš trajen projekt, na katerega so kupci v pretežni meri že navajeni. Vanj so vključeni najbolje prodajani izdelki po posameznih blagovnih skupinah svetovno znanih blagovnih znamk. Največja prednost nakupovanja izdelkov iz tega projekta je, da kupec izbrane izdelke v Mercatorju kupuje po najbolj konkurenčnih cenah.

S projektoma "Trajno nizke cene" in "Trgovska znamka Mercator" smo v letu 2002 ustvarili v maloprodaji 15,1 % skupnih prihodkov iz prodaje.

- Nacionalne košarice izdelkov: v projekt nacionalnih košaric se vključujejo najbolje prodajani izdelki slovenskih, hrvaških, bosanskih in srbskih proizvajalcev:
 - Slovenska košarica vključuje 50 najbolje prodajanih izdelkov slovenske proizvodnje, ki so na voljo v vseh večjih Mercatorjevih prodajalnah. Del teh izdelkov je na voljo tudi v vseh preostalih Mercatorjevih prodajalnah z market-programom. Izbor izdelkov v košarici se vsake 4 mesece prilagodi sezoni ter potrebam in željam potrošnikov.
 - Hrvaška, Bosanska in Srbska košarica so zamišljene po enakem načelu kot Slovenska košarica, vendar je vanje vključenih manjše število izdelkov: 26 izdelkov je vključenih v Hrvaško košarico, 31 izdelkov v Bosansko košarico, 23 izdelkov pa v Srbsko košarico.

Poznavanje Mercatorjevih projektov pospeševanja prodaje

Zadovoljstvo z Mercatorjevimi projektimi pospeševanja prodaje

Mercatorjevi kupci projekte pospeševanja prodaje že dobro poznajo in so z njimi zadovoljni. Večina kupcev se pri nakupih odloča za izdelke iz projektov Trajno nizke cene, Trgovska znamka Mercator in Slovenska košarica, izdelke iz kratkoročnih projektov pospeševanja prodaje pa nakupujejo pretežno takrat, ko je izdelek, ki ga potrebujejo v gospodinjstvu, še posebej cenovno ugoden.

Revija Mesec

Temeljni namen revije Mesec, ki jo za naše kupce brezplačno izdajamo štirikrat letno že tretje leto zapored, je ozaveščanje ljudi o pomenu kakovostnega življenja. Z njenimi vsebinami želimo krepiti zavedanje ljudi o pomenu zdrave, raznovrstne in pestre prehrane, katere širok izbor lahko kupci najdejo tudi v naših prodajalnah. Vsebina Meseca sledi življenjskim navadam od vsakdanjih opravil, prehrane, športnih aktivnosti do majhnih pozornosti do sebe in soljudi. Vsebuje praktične nasvete in informacije o izdelkih iz naše ponudbe in o dogodkih in zanimivostih v naših prodajalnah.

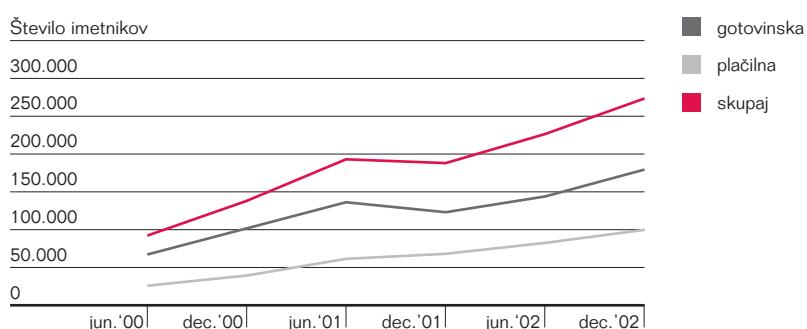
Tudi o zadovoljstvu z revijo Mesec smo izvedli raziskavo in ugotovili, da so bralci z njeno vsebino večinoma zadovoljni, saj je več kot polovici njih revija všeč ozioroma zelo všeč.

Mercator Pika kartica

Imetnikov Mercator Pike kartice - kartice zvestobe - je že preko 270.000.

Z velikim razmahom in priljubljenostjo med Mercatorjevimi kupci se Mercator Pika kartica uvršča med naše najpomembnejše trženske projekte. S pomočjo kartice neposredno komuniciramo z našimi zvestimi kupci, ki ustvarijo že skoraj 35 % celotnih prihodkov v maloprodaji, imetnikov kartice Pika pa je bilo konec leta 2002 že več kot 270.000.

Rast števila imetnikov Pike kartice

Kupec Mercatorja se lahko odloči za brezplačno gotovinsko kartico Mercator Pika ali za plačilno kartico Mercator Pika. Modra gotovinska kartica Mercator Pika je namenjena kupcem, ki plačujejo z gotovino. Zelena plačilna kartica Mercator Pika pa je namenjena kupcem, ki želijo svoje nakupe poravnавati z odlogom plačila.

Prednosti imetnikov kartice Mercator Pika so predvsem nagrada za izkazano zvestobo, kuponi za popuste pri nakupu določenih izdelkov, ki jih prejmejo imetniki kartice Pika na dom, informiranje kupcev o Mercatorjevi ponudbi, možnost prejemanja brezplačnih SMS sporočil, v katerih kupce obveščamo o cenovno ugodni ponudbi, o novostih na naših policah ter o dogodkih in prireditvah v Mercatorjevih prodajalnah in prihranek pri nakupu športne opreme v prodajalnah Intersport. Skrbimo, da so zvestim kupcem namenjene še posebne ugodnosti pri nakupovanju v Mercatorjevih prodajalnah. Vsake pol leta je njihova zvestoba tudi nagrajena v vrednosti popustov od 3 - 6 % od vrednosti ustvarjenih nakupov v skladu z bonitetno lešvico.

Temeljne trženske usmeritve v prihodnjih letih

Osredotočenje na pripravo ponudbe zdravih, visoko kakovostnih izdelkov po konkurenčnih cenah:

- razvoj novih izdelkov v okviru trgovske znamke Mercator v novi liniji **Zdravo življenje**;
- priprava kakovostne in cenovno konkurenčne ponudbe celotnega svežega programa, s poudarkom na kakovosti in cenovno konkurenčni ponudbi svežega sadja in zelenjave;

Osredotočenje na pripravo inovativne ponudbe novih izdelkov na trgu:

- razvoj novih izdelkov v okviru trgovske znamke Mercator v novi liniji **Mizica, pogrni se**;

Razvoj in diferenciacija prodajnih mest ter prilagoditev ponudbe:

- glede na tip prodajnega mesta - hipermarket, supermarket in druge prodajne formate - bomo še bolj diferencirano in posameznemu tipu prodajalne primerno prilagajali ponudbo, ki bo skladna s pričakovanji in željami ciljnih kupcev;
- prav tako bomo prodajni format prilagodili počutju potrošnika in njegovemu načinu preživljjanja prostega časa;
- v hipermarketih oziroma v nakupovalnih centrih, kjer kupci želijo preživeti tudi del svojega prostega časa, bomo še naprej razvijali in oblikovali prijetno vzdušje, ki je primerno tako za nakupovanje kot tudi za druženje;
- v supermarketih bomo nadaljevali z razvojem in ureditvijo prodajaln z namenom, da bi kar najbolj olajšali opravljanje nakupov, tako da bo kupcu omogočeno enostavno gibanje v prodajalni, hitra in kakovostna storitev, prijazno prodajno osebje in poseben odnos do posameznega kupca;
- v manjših prodajalnah želimo zagotoviti ponudbo, ki jo kupci v ožjem gravitacijskem področju prodajalne pričakujejo, saj se manjše Mercatorjeve prodajalne nahajajo v okoljih z različno gostoto naseljenosti, različnimi prehranjevalnimi navadami in različnimi demografskimi značilnostmi kupcev v bližnji okolini. V ta namen bomo oblikovali nov prodajni format in tako tudi na tem področju sledili trendom, ki jih zaznavajo v tujini. V prodajalnah bomo dajali prednost široki, inovativni in kakovostni ponudbi že pripravljene hrane, široki in kakovostni ponudbi celotnega svežega programa ter privlačni in prijazni ureditvi prodajnih mest;
- dodatno bomo izobraževali prodajno osebje in vse ostale zaposlene s ciljem, da bi odnos do kupca še izboljšali.

Kupci

Zadovoljen kupec je naše največje bogastvo - tega se zavedamo prav vsi zaposleni v Mercatorju. V ta namen letno opravljamo številne tržne raziskave, ki se nanašajo na:

Raziskave zadovoljstva in zvestobe kupcev, mednje sodijo raziskave:

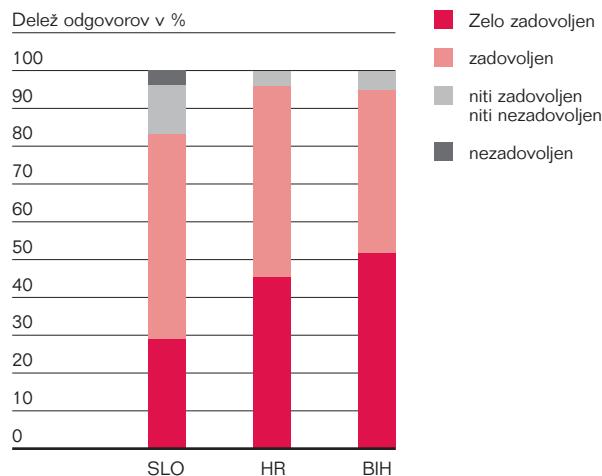
- o nakupnih in življenjskih navadah ljudi;
- merjenja kakovosti storitev in ponudbe, zadovoljstva kupcev in zvestobe ter
- spremljanje pripomb, pritožb in pohval kupcev.

Rezultati merjenja zadovoljstva Mercatorjevih kupcev na posameznih trgih, kjer smo navzoči kažejo, da so naši kupci z ravnijo storitve in ponudbe v prodajalnah zadovoljni. Na slovenskem trgu, kjer sta konkurenca in koncentracija trgovcev najvišja, je 83 % Mercatorjevih kupcev z ravnijo storitve in ponudbe v prodajalnah zadovoljnih, na Hrvaškem trgu in na trgu Bosne in Hercegovine, kjer je koncentracija trgovcev nižja, pa je takšnih kupcev kar 95 %.

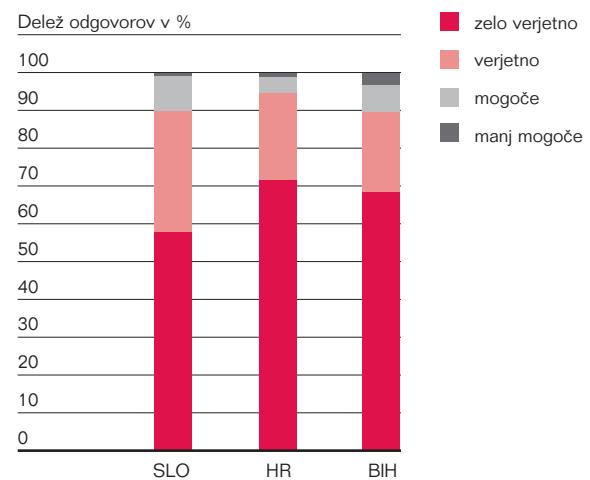
Iz zadovoljstva naših kupcev izhaja tudi zelo visoka stopnja zvestobe oziroma pripravljenosti za prihodnje nakupe v Mercatorjevih prodajalnah, saj je kar 90 % kupcev prepričanih, da bodo tudi v prihodnje nakupovali pri "Najboljšem sosedu".

Zadovoljstvo Mercatorjevih kupcev

V Sloveniji je 83% kupcev zadovoljnih z ravnijo storitev in ponudbe v naših prodajalnah, na Hrvaškem in na trgu Bosne in Hercegovine pa je takšnih kupcev kar 95%.

Prihodnji nakupi v Mercatorju

Raziskave s področja produktrega marketinga, kjer ugotavljamo:

- zaznavnost in učinkovitost projektov pospeševanja prodaje pri kupcih; to je posebej pomembno pri vpeljavi novih projektov pospeševanja prodaje; tako se namreč preverjamo ali so bile naše dejavnosti med kupci dobro sprejete;
- nakupne navade po posameznih blagovnih skupinah, predvsem tistih, za katere želimo na trgu oblikovati najbolj kakovostno, cenovno konkurenčno in popolno ponudbo;
- primernost medijev za oglaševanje projektov pospeševanja prodaje.

Po teh poteh izvemo, kako so naši kupci zadovoljni s projekti pospeševanja prodaje, kako dobro projekte poznajo in koliko je takih kupcev, ki nakupujejo izdelke iz projektov pospeševanja prodaje.

Raziskave s področja analize trga in konkurence zajemajo:

- spremljanje ugleda korporativne blagovne znamke Mercator;
- oblikovanje usmeritev pri oblikovanju cenovne politike za zagotavljanje cenovne konkurenčnosti;
- analizo trga in konkurence, s katero preverjamo pozicijo Mercatorja v primerjavi s konkurenco na lokalnih trgih, in se tako primerjamo z največjimi trgovci v Evropi in v svetu po elementih trženjskega spletja;
- spremljanje trženjskih strategij konkurenčnih trgovcev in najboljših trgovskih verig v Evropi in v svetu.

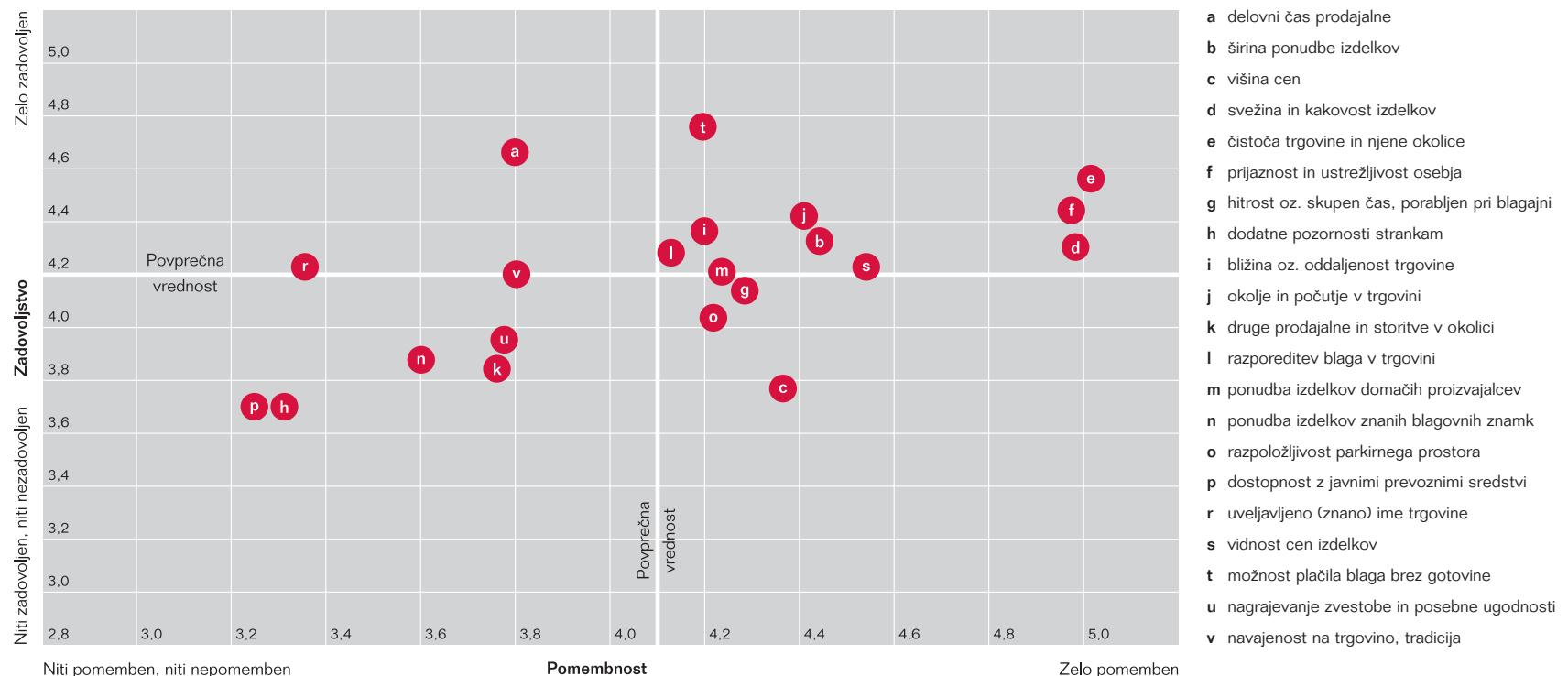
Na podlagi raziskave Ugled 2002, ki jo letno izvaja tržno raziskovalna agencija Kline&Kline, smo ugotovili, da sodi Skupina Mercator v slovenski poslovni in širši javnosti med najbolj ugledna in prepoznavna podjetja. Z vidi-ka investicijske privlačnosti se prav tako uvrščamo med nadpovprečno investicijsko privlačna podjetja (vir: Raziskava Ugled 2002, Kline&Kline).

Skupina Mercator se med slovensko poslovno in širšo javnostjo uvršča v skupino najbolj uglednih in prepoznavnih podjetij.

Pri primerjavi s podatki v raziskavi, izvedeni v letu 2001, se nam je stopnja ugleda v očeh splošne javnosti izra- zito povečala, in sicer za 39 %. Menimo, da je izrazito naraščanje ugleda posledica predvsem:

- intenzivnega korporativnega oglaševanja Mercatorja konec leta 2001 in v začetku leta 2002;
- trajne in medijsko podprte humanitarne dejavnosti;
- dobrih poslovnih rezultatov tudi v letu 2002 in
- odprtosti v komuniciranju z vsemi interesnimi skupinami.

Na trgu se primerjamo z domačimi konkurenti in z večjimi evropskimi trgovci. Želimo izvedeti, kateri dejavniki ponudbe in storitve so za kupce na trgu pomembni; na teh podlagah namreč pripravljamo naše trženjske dejavnosti in ponudbo. Zavedamo se, da je potrebno kupce na trgu prijetno presenečati. Kadar so pričakovanja kupcev presežena, smo veseli; takrat se nam potrdi, da smo potrebe in želje kupcev pravilno zaznali in jih v popolnosti zadovoljili. Le zadovoljen kupec je lahko tudi zvest kupec.

V prikazanih izsledkih raziskave zadovoljstva potrošnikov so v zgornjem levem kvadrantu prikazani dejavniki, ki so jim anketiranci pripisali podpovprečno pomembnost in nadpovprečno zadovoljstvo, kar pomeni, da so trženske dejavnosti, usmerjene v dejavnike v tem kvadrantu med kupci dobro sprejete, vendar jim ne pripisujejo posebno velike pomembnosti. Dejavniki, ki so jim anketiranci pripisali podpovprečno pomembnost in zadovoljstvo so v spodnjem levem kvadrantu in kažejo, da so kupci z njimi sicer manj zadovoljni, vendar jim tudi ne pripisujejo sorazmerno velike pomembnosti. Dejavniki, ki so v zgornjem desnem kvadrantu so dejavniki, ki so jim anketiranci pripisali nadpovprečno pomembnost in zadovoljstvo in kažejo, da smo uspešni na področju, ki mu kupci pripisujejo sorazmerno veliko pomembnost. Želimo si, da bi se v tem kvadrantu zbralo kar največje število dejavnikov. Dejavniki, ki so jim anketiranci pripisali nadpovprečno pomembnost in podpovprečno zadovoljstvo, pa so v spodnjem desnem kvadrantu. To so dejavniki, ki jim je potrebno v prihodnosti posvetiti večjo skrb, saj jim kupci pripisujejo sorazmerno veliko pomembnost, z njimi pa so v Mercatorju manj zadovoljni.

Veseli smo, da se je večina opazovanih lastnosti zbrala v kvadrantu, ki kaže na to, da so pričakovanja naših kupcev presežena. Kritično pa ugotavljam, da imamo pri nekaterih elementih priložnost, da svoje kupce razveseljujemo še v večji meri.

Na podlagi opravljenih tržnih raziskav smo oblikovali ciljne skupine Mercatorjevih kupcev. To so skupine, ki jim prilagajamo tržensko strategijo in jim namenjamo največ pozornosti.

Oblikovali smo tri ciljne skupine potrošnikov:

- **družine z otroki**, ki so naša najpomembnejša in največja ciljna skupina kupcev;
- **študentje** so ciljna skupina kupcev, ki je cenovno zelo občutljiva in jo v Mercatorju spremljamo kot ključne kupce za prihodnost, ter
- **upokojenci**, ki za nas predstavljajo vse pomembnejši segment, saj njihovo število narašča, glede na opravljenе raziskave pa ta segment opravlja svoje nakupe v manjših, sosedskih prodajalnah. Le-teh pa imamo v svojem portfelju prodajaln največ.

S svojo ponudbo in nastopom na trgu ciljamo tudi na segment ozaveščenih in zahtevnih kupcev, ki jim je potrebno prilagoditi še poseben trženski splet, predvsem primeren prodajni format glede na značilnost posamezne mikro lokacije, ponudbo, cenovno strategijo in tržno komuniciranje, nudenje dodane vrednosti in ugodnih, značilnostim življenjskega sloga, prehranjevalnih ter nakupovalnih navad prilagojenih nagrad za zvestobo.

Tipične lastnosti povprečnega kupca, ki redno nakupuje v Mercatorju:

- so ženskega spola,
- imajo družino s tremi družinskimi člani,
- stari v povprečju 41 let in
- z najmanj srednjo izobrazbo.

WAV

Nabava in dobavitelji

Zavedamo se, da lahko le z dolgoročnim partnerskim odnosom z dobavitelji zagotovimo kakovostno in cenovno konkurenčno ponudbo, primerljivo s ponudbo na evropskem trgu.

V Mercatorju želimo svoje razvojne cilje uresničevati predvsem s politiko strateških partnerstev, katere temelj so visoko kakovostni slovenski izdelki, ki so poznani in priznani v vseh državah bivše Jugoslavije. S takim sodelovanjem omogočimo našim kupcem nakupovanje kakovostnih izdelkov po evropskih cenah. Skupen prodor in enoten nastop na novih trgih vsem partnerjem v verigi povečuje prepoznavnost in znižuje stroške.

Ambiciozne razvoje cilje je mogoče uresničevati le s partnerskim in dolgoročnim odnosom z dobavitelji. Z njimi želimo oblikovati ponudbo, ki bo kakovostna in primerljiva s ponudbo na evropskem trgu ter cenovno najugodnejša na trgih, kjer nastopamo. Skupaj s partnerji se želimo širiti tudi na nove trge, pri tem pa naša strategija temelji na dajanju prednosti slovenski proizvodnji na slovenskem trgu, na novih trgih, to je na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini in v Srbiji, pa tudi lokalni proizvodnji.

Struktura trgovskega blaga, ki ga je v letu 2002 nabavljal celotna Skupina Mercator, je po izvoru naslednja:

Struktura blaga po izvoru

V Sloveniji ustvari Mercator s prodajo slovenskih izdelkov 72-odstotni delež prodaje, s prodajo izdelkov iz preostalih držav pa 28-odstotni delež prodaje.

Na novih trgih želimo s prodajo slovenskih izdelkov ustvariti 40-odstotni delež prodaje, s prodajo lokalnih izdelkov 40-odstotni delež prodaje, s prodajo izdelkov iz ostalih držav pa 20-odstotni delež prodaje.

Koncentracija nabav trgovskega blaga je velika in je glede na podatke odvisna od velikosti Mercatorja in razvitiosti trga in gospodarstva v posamezni državi. 75 % celotne nabavne vrednosti dobavi Skupini Mercator relativno malo dobaviteljev.

Koncentracija nabav Skupine Mercator po državah:

Država	Število dobaviteljev, ki dobavijo 75 % celotne vrednosti nabave	Število vseh dobaviteljev
Mercator v Sloveniji	123	1.906
Mercator na Hrvaškem	107	587
Mercator v Bosni in Hercegovini	70	333

10 največjih dobaviteljev trgovskega blaga dobavi skoraj enak delež celotne vrednosti na slovenskem trgu (27,9 %) in trgu Bosne in Hercegovine (28,0 %), medtem ko je na trgu Hrvaške ta delež nekoliko nižji (22,8 %). Poleg tega lahko ugotovimo, da ima 10 največjih dobaviteljev v veliki večini sedež v državi sedeža Mercatorjevih trgovskih družb.

Sodelovanje z dobavitelji

Strateško partnerstvo z dobavitelji gradimo in tudi v prihodnosti želimo graditi z naslednjimi skupnimi aktivnostmi in projekti:

Dolgoročni pogodbeni odnosi z dobavitelji: Z dobavitelji trgovskega blaga sklepamo okvirne pogodbe za eno ali več let (dve do tri leta). V pogodbah so določeni vsi elementi medsebojnih odnosov med Skupino Mercator in dobaviteljem. Z vsemi večjimi dobavitelji so bile sklenjene "centralne pogodbe", ki jih sklepa družba Poslovni sistem Mercator, d.d. Z lokalnimi (individualnimi) dobavitelji, ki predstavljajo le 3 % celotne nabave, pa so bile sklenjene pogodbe v posameznih trgovskih družbah. Pri sklepanju okvirnih pogodb z dobavitelji si glede na naš delež v njihovi prodajni realizaciji zagotavljamo najugodnejše nabavne pogoje (cene, popuste, plačilne roke itd.).

Skupen in enoten vstop na nove trge nam omogoča večjo prepoznavnost lastnih blagovnih znamk ter nižje stroške na vseh področjih skupnega delovanja.

Razvoj izdelkov trgovske znamke Mercator in razvoj novih izdelkov: na podlagi spremljanja svetovnih gibanj, spremenjajočega se življenskega sloga in nakupnih navad kupcev bomo tudi v prihodnosti z dobavitelji skupaj razvijali nove izdelke in izdelke, ki jih vključujemo v projekt "Trgovske znamke Mercator".

Aktivnosti co-marketinga, ki jih izvajamo v sodelovanju z uveljavljenimi proizvajalci blagovnih znamk znotraj cilijnih blagovnih skupin. Kupcem želimo tako za nakupe najbolje prodajanih izdelkov znanih blagovnih znamk ponuditi ugodnejše nakupe in nagrado za zvestobo pri nakupovanju določene blagovne znamke.

Politika cen: Dosledno izvajamo določilo v pogodbah z dobavitelji o najavi povišanja cen vsaj 30 dni vnaprej in odobritvi te spremembe s strani Skupine Mercator. Poleg tega tudi z vrsto cenovnih projektov (na primer: Trgovska znamka Mercator, Trajno nizke cene, Nacionalne košarice idr.) s svoje strani vplivamo na zmanjševanje rasti cen na nacionalnih trgih, kjer je navzoča Skupina Mercator.

Upravljanje z blagovnimi skupinami: praksa svetovnih trgovcev je pokazala, da proces upravljanja z blagovnimi skupinami prinaša optimalne rezultate le v sodelovanju z dobavitelji. Sodelovanje mora temeljiti na medsebojnem zaupanju in spoštovanju; pri tem so ključni znanje in izkušnje dobaviteljev o blagovnih skupinah, ki jih tržijo. Končni cilj je optimiziranje in maksimiziranje prodaje v okviru določene blagovne skupine.

Računalniška izmenjava podatkov: v letu 2002 je potekala redna računalniška izmenjava dokumentov (naročilo) z 21 večjimi dobavitelji in enim kupcem, poskusna še s 7 dobavitelji, preostalih 15 povabljenih dobaviteljev bo po terminskem planu vključenih v izmenjavo podatkov do sredine leta 2003.

Zavedamo se, da je za dolgoročno in učinkovito sodelovanje s ključnimi dobavitelji na vseh trgih, kjer nastopamo, nujen partnerski odnos in sodelovanje med trgovcem in proizvajalcem s skupnim ciljem - kupcem ponuditi kakovostne izdelke slovenskih, hrvaških, bosanskih in srbskih proizvajalcev po konkurenčnih cenah.

Tudi v ta namen v Mercatorju organiziramo **Mercatorjeve trženjske dneve**, v okviru teh želimo ključnim dobaviteljem predstaviti svojo vizijo in strategijo razvoja, nastajajoče globalne tendre na področju trgovine in proizvodnje ter možnosti skupnega in še tesnejšega sodelovanja.

V letu 2002 smo organizirali že 3. tovrstno srečanje z dobavitelji. Srečanje postaja tradicionalno, iz leta v leto pa se ga udeleži več povabljenih. Na trženjskih dnevih smo udeležencem predstavili Mercatorjevo poslanstvo, vizijo, cilje in strategijo širitve v naslednjem obdobju. Strategija je še naprej usmerjena predvsem v nadaljnjo širitev na nove trge in v povezavo slovenskih, hrvaških, bosanskih in srbskih proizvajalcev s ciljem, da bi ustvarili še močnejša partnerstva in uspešnejše prihodnje sodelovanje. Vendar bomo pri tem od partnerjev vedno zahtevali kakovostne izdelke, ki izpolnjujejo vse potrebne standarde po konkurenčnih cenah. Mercator bo pri enaki kakovosti in ugodni ceni zamenjal blago dobaviteljev iz držav, v katerih ne širi svoje maloprodajne mreže, z blagom iz držav, v katerih deluje kot maloprodajni trgovec.

Poslovnim partnerjem smo predstavili tudi temelje, na katerih želimo graditi prihodnje sodelovanje. Podlaga je seveda skupna širitev na nove trge, kar pomeni tudi to, da morajo vsi dobavitelji tako kot tudi mi poznati in razumeti razmere posameznih trgov - poznati kulturno, socialno in predvsem zakonodajno, pravno okolje in seveda pričakovanja kupcev na trgu. Zato so tovrstna mednarodna srečanja koristna in učinkovita tudi z vidika spoznavanja posameznih trgov, kjer skupaj nastopamo.

Razvoj in naložbene dejavnosti

Raziskave in razvoj

Dejavnost raziskav in razvoja se v Skupini Mercator odvija v okviru obvladujoče družbe Poslovni sistem Mercator, d.d. V letu 2002 smo v Skupini Mercator namenili za razvoj 1,5 % čistih prihodkov od prodaje. Poleg stalnih nalog tržnih raziskav in razvoja: priprava tržnih raziskav na področju trga, kupcev, konkurence, postavljanja standardizacije v maloprodajnih enotah so aktivnosti usmerjene tudi na področje razvoja opreme v hipermarketih, razvoja novih tipov trgovin in blagovnih znamk ter aktivnosti v procesu upravljanja z blagovnimi skupinami.

V letu 2002 smo v Mercatorju veliko sredstev vložili v razvoj opreme v hipermarketih. S tem smo želeli ugodno vplivati na dobro počutje kupcev pri opravljanju nakupov, predvsem pa smo jim želeli olajšati nakupovanje. V ta namen smo preuredili oddelke delikatese in ponudbo tovrstnih izdelkov oblikovali v prodajnih otokih. Prav tako smo preuredili in posodobili oddelek svežega sadja in zelenjave ter tako kupcem omogočili bolj prijazno nakupovanje. Vse spremembe v ureditvi hipermarketov nastajajo po vzoru trendov in smernic iz tujine, kjer se že poslužujejo t.i. vizualnega merchandisinga (visual merchandising); njegov cilj je kupcu pričarati prav posebno vzdušje posameznih oddelkov oziroma celotne prodajalne. Na uvajanje omenjenega koncepta v prodajalne se pripravljamo tudi v Mercatorju.

V letu 2002 smo razvili nov tip prodajalne, nov prodajni koncept in novo blagovno znamko prodajaln z oblačili; ta je bila prvič predstavljena v Mercator Centru Split in Beograd. Blagovna znamka Avenija Mode ponazarja prodajalne z oblačil visokega srednjega cenovnega in kakovostnega razreda.

V letu 2002 smo nadaljevali z aktivnostmi vpeljave procesa upravljanja z blagovnimi skupinami. Njegov cilj je, z vzpostavitvijo sistema odgovornosti in pristojnosti posameznih nosilcev nalog v skladu s konceptom procesa ter povečanjem dodane vrednosti za kupce, delničarje, zaposlene in dobavitelje, izboljšati poslovno učinkovitost ob maksimiranju prodaje in minimiziranju stroškov. Za pripravo tega zelo zahtevnega in kompleksnega procesa, ki zahteva tako organizacijske spremembe kot tudi spremembo v vsebini dela, reinžiniring poslovnih procesov ter spremembo kulture podjetja, smo pripravili tranzicijski načrt; z njim bomo lažje, učinkoviteje, predvsem pa za zaposlene bolj prijazno premostili ovire, ki jih proces zahteva.

V letu 2002 je bila za potrebe procesa upravljanja z blagovnimi skupinami že nadgrajena trženska strategija, predvsem v smislu prilaganja trženskega spletu posameznih blagovnih skupin v skladu z željami in pričakovanji kupcev. Izdelali smo tudi natančno segmentacijo in prerazporeditev vseh blagovnih skupin, nabavili računalniški program za upravljanje z blagovnimi skupinami, Apollo, testno pa smo v proces vključili že pet ključnih dobaviteljev. V procesu upravljanja z blagovnimi skupinami je namreč zelo pomembno tesno sodelovanje med trgovcem in dobaviteljem.

Za potrebe opravljanja skladiščno - distribucijske dejavnosti je bil spomladi z investiranjem v nakup zemljišča in objekta preko nakupa družbe Nip, d.o.o., postavljen temelj za razvoj logističnega centra na Hrvaškem.

Skupne naložbe so v letu 2002 znašale 26.197 mio SIT. V skladu s sprejeto politiko maloprodajnega razvoja so bile usmerjene v pridobivanje novih maloprodajnih enot, ki so v prvi meri namenjene boljšemu počutju kupcev in lažjemu nakupovanju.

Tudi na področju integracij in posodobitev informacijskega sistema smo v letu 2002 ob sodelovanju zunanjih spesializiranih izvajalcev nadaljevali z lastnim razvojem informacijskih sistemov; z njim se prilagajamo dinamiki integrativnih procesov v Skupini Mercator. Na področju informatike smo v letu 2002 nadaljevali z izvedbo projekta enotne nabave.

Na področju razvoja želimo v letu 2003 za vse najpomembnejše, t.i. ciljne blagovne skupine oblikovati plangorame, na podlagi katerih bodo izdelki razvrščeni v prodajalnah. Predvsem pa želimo v Mercatorjevih hipermarketih v Sloveniji oblikovati učinkovit sortiment, ki bo odražal potrebe, pričakovanja in želje trga. Z nadaljnim uvajanjem procesa upravljanja z blagovnimi skupinami bomo nadaljevali tudi z usposabljanjem zaposlenih z računalniškim programom Apollo.

V želji po ohranitvi tržnega deleža na slovenskem trgu v času naraščajoče konkurence in posledično tudi bolj zahtevnih in ozaveščenih kupcev želimo nadaljevati s širjenjem maloprodajnih zmogljivosti in preurejanjem obstoječih prodajaln skladno z Mercatorjevimi standardi. Dokončati želimo standarde za verigo drogerij Beauteque in pripraviti standarde za tehnično verigo. Pri tem pa bo potrebno obstoječe, že uveljavljene standarde Mercatorja, prilagajati in nadgrajevati v skladu z novimi razvojnimi trendi in smernicami, ki se kažejo na svetovnih in evropskih trgih.

Naložbe

V letu 2002 smo v Mercatorju nadaljevali z uresničevanjem plana naložb v skladu s sprejeto strategijo Mercatorjevega razvoja, ki je skoraj v celoti usmerjena v pridobivanje novih maloprodajnih zmogljivosti v obliki nakupovalnih centrov. Celotna Skupina Mercator je v letu 2002 investirala skupaj 26.197 mio SIT, od tega v osnovna sredstva 24.962 mio SIT, v dolgoročne finančne naložbe pa 1.240 mio SIT.

Naložbe v osnovna sredstva

V letu 2002 smo v Skupini Mercator izvedli naložbe v osnovna sredstva v vrednosti 24.962 mio SIT, od tega se 14.009 mio SIT nanaša na naložbe v tujini. Pretežni del vseh naložb Skupine Mercator (76,4 %) se nanaša na gradnjo Mercatorjevih centrov, preostale naložbe pa na prenove maloprodajnih enot, na naložbe v distribucijske centre ter naložbe v informacijsko tehnologijo.

Skupina Mercator

Vrsta naložb v osnovna sredstva	Vrednost (v tisoč SIT)	Struktura (v %)
Mercatorjevi centri in hipermarketi	19.083.186	76,4
- doma	5.671.235	22,7
- v tujini	13.411.951	53,7
Trgovine z market programom	497.567	2,0
Neživilske prodajalne	333.122	1,3
Skupaj novogradnje	19.913.875	79,7
Skupaj prenove in ostalo	3.357.780	13,5
Skupaj naložbe v trgovski dejavnosti	23.271.655	93,2
- od tega naložbe doma	9.315.996	37,3
- od tega naložbe v tujini	13.955.659	55,9

Skupina Mercator (nadaljevanje tabele)

Vrsta naložb v osnovna sredstva	Vrednost (v tisoč SIT)	Struktura (v %)
Skupaj naložbe v netrgovski dejavnosti	1.690.453	6,8
- od tega naložbe doma	1.637.000	6,6
- od tega naložbe v tujini	53.453	0,2
Skupaj	24.962.108	100,0

Z izgradnjo Mercatorjevega centra v Kranju in dejavnostmi za izgradnjo Mercatorjevega centra v Celju - njegovo odprtje je predvideno v letu 2003 - smo v celoti realizirali pred leti zastavljene cilje, to je postavitev Mercatorjevega centra v vsakem regijskem središču. Ob koncu leta 2002 smo imeli v Sloveniji 11 Mercatorjevih centrov in dva hipermarketa, ki delujeta v nakupovalnih centrih, a nista v Mercatorjevi lasti. Hipermarket v Mercatorjevem centru v Kopru, ki je bil v Mercatorju leta 1998 prvi poizkus novega načina trženja, smo v letu 2002 preuredili in uvedli novosti, ki omogočajo še boljšo ponudbo in nakupovalne pogoje. Manjšim slovenskim mestom smo v letu 2002 (Logatec, Grosuplje) namenili manjši tip nakupovalnega centra - tako imenovane trgovske centre, ki delujejo že v 6 mestih.

Gradnja nakupovalnih središč se je nadaljevala tudi izven slovenskih meja. Tako smo na Hrvaškem odprli Mercatorjev center v Splitu, v Srbiji pa Mercatorjev center v Beogradu, ki je hkrati prvi tovrstni objekt na tamkajšnjem trgu.

V Skupini Mercator predstavljajo največjo vrednost naložbe v osnovna sredstva Mercatorjevih trgovskih družb, od tega je največ vlaganj v novogradnje. Kljub velikemu obsegu novogradenj smo v celoti prenovili tudi 88 maloprodajnih enot.

Nove prodajne zmogljivosti v letu 2002 za Mercatorjeve prodajne programe:

	Število enot	Bruto prodajna površina v m ²
Hipermarketi in supermarketi	6	26.606
Tekstilne trgovine Modiana, Avenija mode	4	5.156
Franšizne prodajalne Benetton, Sisley, Playlife	3	688
Športne trgovine Intersport	3	2.283
Pohištveno tehnični saloni	3	3.769
Drogerije Beautique	2	235
Restavracije	2	1.602
Tehnične trgovine Trgoavto	2	381
Vrtni centri Aura, cvetličarne	2	334
Kava-bari Santana Coffe Shop	3	521
Skupaj	30	41.575

V nadaljevanju so podani kraji opisi posameznih Mercatorjevih centrov, odprtih v letu 2002:

· Mercator Center Kranj

Odprli smo ga 19. 4. 2002. Objekt je novogradnja z 11.248 m² uporabne površine in 751 parkirnimi mest. 211 parkirnih mest je v kleti objekta, preostalih 540 pa zunaj. Nosilni program predstavlja velik hipermarket, ki se razprostira na 5.899 m², od tega je 4.028 m² prodajne površine. V sklopu hipermarketa delujeta ribarnica in pekarna. Drugi Mercatorjevi programi so še: bar Santana Coffee Shop, športna trgovina Intersport, tekstilna trgovina Modiana, Vrtni center Aura, drogerija Beatique, tehnična trgovina Trgoavto. Center razpolaga tudi z notranjim in zunanjim otroškim igriščem. 20 lokalov s skupno površino 1.968 m² zasedajo najemniki z različnim prodajnimi programi in storitvami.

· Mercator Center Split

Odprli smo ga 5. 7. 2002. Objekt je novogradnja z 18.679 m² uporabne površine in 750 parkirnimi mest, ki so v celoti v kleti objekta. Nosilni program je hipermarket, ki se razprostira na 8.180 m², od tega je 5.048 m² prodajne površine. V sklopu hipermarketa delujeta ribarnica in pekarna. Drugi Mercatorjevi programi so še: bar Santana Coffee Shop, samopostežna restavracija, športna trgovina Intersport, pohištveno tehnični salon, franšizne prodajalne United Colours of Benetton, Sisley, Playlife in tekstilna trgovina Avenija mode. Pri slednjem smo prvič v Mercatorju uvedli t.i. "shop in shop koncept", kar pomeni prodajo izdelkov po blagovnih znamkah v obliki samostojnih "cornerjev". Center razpolaga tudi z notranjim otroškim igriščem. 32 lokalov s skupno površino 2.602 m² zasedajo najemniki z različnim prodajnimi programi in storitvami.

· Mercator Center Beograd

Odprli smo ga 5. 12. 2002. Objekt je novogradnja z 29.529 m² uporabne površine in 916 parkirnimi mest, ki so v kleti, razen 107 parkirišč, ki so zunaj objekta. Nosilni program je hipermarket, ki se razprostira na 8.800 m², od tega je 5.439 m² prodajne površine. V sklopu hipermarketa delujeta ribarnica in pekarna. Drugi Mercatorjevi programi so še: bar Santana Coffee Shop, samopostežna restavracija, športna trgovina Intersport, drogerija Beatique, tekstilna trgovina Avenija mode, ki je preimenovana Modiana s "shop in shop konceptom" ter pohištveno tehnični salon. Center razpolaga tudi z velikim notranjim otroškim igriščem. 43 lokalov s skupno površino 4.257 m² zasedajo najemniki z različnim prodajnimi programi in storitvami.

V letu 2002 je Skupina Mercator izvedla tudi dezinvesticije poslovno nepotrebnih osnovnih sredstev ter pri tem iztržila 5.656 mlrd SIT kupnine. 75,8 % vrednosti vseh osnovnih sredstev smo v Skupini Mercator prodali v trgovski dejavnosti, preostanek pa v netrgovski dejavnosti.

Poslovni sistem Mercator, d.d.

V letu 2002 je družba Poslovni sistem Mercator, d.d., izvedla naložbe v osnovna sredstva v vrednosti 13.798 mio SIT, od tega se 12.412 mio SIT nanaša na naložbe v Mercatorjeve centre.

Vrsta naložb v osnovna sredstva	Vrednost (v tisoč SIT)	Struktura (v %)
Mercatorjevi centri in hipermarketi	12.411.813	90,0
Trgovine z market programom	230.890	1,7
Neživilske prodajalne	54.465	0,4
Skupaj novogradnje	12.697.168	92,0
Skupaj prenove in ostalo	1.100.373	8,0
Skupaj	13.797.541	100,0

Družba je zatečeno vrednost investicije v Mercator Center Kranj v aprilu 2002 v višini 3.121 mio SIT prodala podjetju Immorent, d.o.o., nato pa od njega vzela celotni Mercator Center Kranj v vrednosti 4.140 mio SIT v finančni najem. Od tako dezinvestiranih sredstev se je 2.336 mio SIT nanašalo na investicije, izvedene v letu 2001. Družba je v skladu s svojo strategijo razvoja maloprodajne dejavnosti, hipermarket in pretežni del lokalov v Mercator Center Kranj oddala v poslovni najem družbi Mercator - Gorenjska, d.d.

Družba je ob koncu leta 2002 od družbe Mercator - Degro, d.d., odkupila Mercatorjev center v Kopru v vrednosti 4.068 mio SIT, kot pripravo na prevzem dejavnosti družbe Mercator - Degro, d.d., ter ji ga do prevzema dejavnosti v skladu s svojo poslovno strategijo oddala v najem.

Preostale naložbe v nakupovalne centre se v pretežni meri nanašajo na naložbe v trgovske centre (Logatec, Grosuplje). Konec leta 2002 je družba odkupila tudi maloprodajne enote družbe Žana, d.d., s ciljem prevzema njene dejavnosti v začetku leta 2003.

V letu 2002 je družba Poslovni sistem Mercator, d.d., izvedla dezinvesticije poslovno nepotrebnih osnovnih sredstev ter pri tem iztržila 4.415 mio SIT kupnine.

Dolgoročne finančne naložbe

V letu 2002 je Skupina Mercator izvedla naložbe v dolgoročne finančne naložbe v skupni vrednosti 1.240 mio SIT, od česar se 1.040 mio SIT nanaša na nakup družbe NIP, d.o.o. S tem je družba Mercator - H, d.o.o., pridobila distribucijski center v Zagrebu za potrebe distribucije trgovskega blaga na področju Hrvaške.

Poleg tega je skupina v letu 2002 z dezinvestiranjem dolgoročnih finančnih naložb iztržila 427 mio SIT, kar se v pretežni meri nanaša na prodajo družbe Mercator - Sremič, d.o.o., in družbe Unileasing, d.o.o.

Družba Poslovni sistem Mercator, d.d., je v letu 2002 investirala v dolgoročne finančne naložbe v vrednosti 1.805 mio SIT. Od tega se 1.504 mio SIT nanaša na dokapitalizacijo družbe Mercator - S, d.o.o., v Srbiji. Poleg tega je v letu 2002 z dezinvestiranjem dolgoročnih finančnih naložb in iztržila 271 mio SIT, kar se predvsem nanaša na odprodajo lastniškega deleža v družbi Mercator - Sremič, d.o.o.

Upravljanje s človeškimi viri in zaposleni

Ob koncu leta 2002 je bilo v Skupini Mercator 14.331 zaposlenih, kar je 4,7 % več kot leto poprej.

Na kadrovskem področju je bilo v Skupini Mercator leto 2002 zaznamovano predvsem z odpiranjem dveh velikih Mercatorjevih centrov na novih trgih, in sicer v Splitu in Beogradu ter s tem povezanim kadrovanjem ter usposabljanjem in izobraževanjem, hkrati pa z izvedbo nove raziskave zadovoljstva zaposlenih in organizacijske klime ter v obvladujoči družbi prvič izvedenimi letnimi razgovori z zaposlenimi.

Pregled zaposlenih po družbah Skupine Mercator

Družba	Število zaposlenih iz ur 2002	Število zaposlenih po stanju 31. 12. 2002	Število zaposlenih po stanju 31. 12. 2001
Poslovni sistem Mercator, d.d.	4.214	4.393	3.648
Emona Merkur, d.d.	3	1	587
Žana, d.d.	107	116	117
M - SVS, d.d.	1.660	1.618	1.661
M - Dolenjska, d.d.	1.036	1.046	1.098
M - Gorenjska, d.d.	1.068	1.107	964
M - Degro, d.d.	983	988	1.056
M - Goriška, d.d.	760	773	808
M - H, d.o.o.	1.113	1.252	487
- Sloboda, d.o.o.	-	-	555
M - TC Sarajevo, d.o.o.	230	254	233
M - S, d.o.o.	370	383	-
Trgoavto, d.d.	275	272	296
- TT-Trgotehna, d.o.o.	-	-	-
- TrgoA PSC, d.o.o.	-	-	-
M - Modna hiša, d.o.o.	547	581	554
Intermercator, G.m.b.H.	4	4	4
Skupaj trgovina	12.370	12.788	12.068
MDK, d.d.	636	651	713
- MDK-H, d.o.o.	1	1	-

Družba	Število zaposlenih iz ur 2002	Število zaposlenih po stanju 31. 12. 2002	Število zaposlenih po stanju 31. 12. 2001
Eta, d.d.	257	308	257
Slosad, d.o.o.	31	-	47
Pekarna Grosuplje, d.d.	227	217	200
- Belpana, d.o.o.	-	-	-
M - Emba, d.d.	94	95	94
M - KŽK Kranj, d.o.o.	183	192	188
M Hotel, d.o.o.	44	48	49
M - Sremič, d.o.o.	39	-	43
M - Optima, d.o.o.	33	31	33
Skupaj netrgovina	1.545	1.543	1.624
Skupaj Skupina Mercator	13.915	14.331	13.692

Na koncu leta 2002 je bilo v Skupini Mercator 14.331 zaposlenih, od tega 4.393 v obvladujoči družbi Poslovni sistem Mercator, d.d. Glede na stanje ob koncu leta 2001 se je število zaposlenih v skupini povečalo za 4,7 %. Povečanje števila zaposlenih je bilo največje v dejavnosti trgovine (6 %), in sicer zaradi otvoritve Mercator Centra Kranj v družbi Mercator - Gorenjska, d.d., na novih trgih pa se je povečalo število zaposlenih zaradi odprtja Mercatorjevega centra v Splitu ter Mercatorjevega centra v Beogradu.

V letu 2002 smo v Skupini Mercator na novo zaposlili 2.328 oseb, 1.689 oseb pa je prekinilo delovno razmerje, skupaj med družbami znotraj Skupine Mercator pa je fluktuiralo 1.011 oseb, predvsem zaradi prevzema maloprodajne dejavnosti družbe Emona Merkur, d.d. V letu 2003 pričakujemo v Skupini Mercator nadaljnje povečevanje števila zaposlenih, predvsem zaradi nadaljnje širitve maloprodajne mreže na novih trgih (Hrvaška, Bosna in Hercegovina ter Srbija).

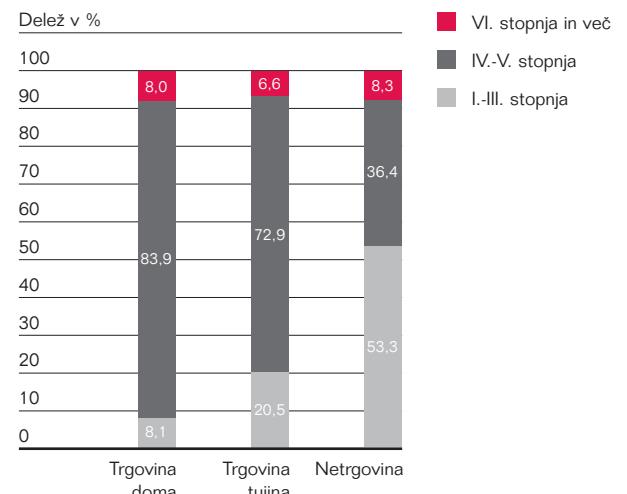
V družbi Poslovni sistem Mercator, d.d., smo v letu 2002 na novo zaposlili 1.134 oseb; od tega smo 858 oseb prevzeli iz drugih Mercatorjevih družb, 276 oseb pa smo na novo zaposlili. Med letom sta 102 osebi sta odšli v druge Mercatorjeve družbe, 287 oseb pa je prekinilo delovno razmerje. V letu 2003 se bo število zaposlenih v družbi povečalo predvsem zaradi prevzema zaposlenih iz družbe Žana, d.d., in Mercator - Degro, d.d., ob prevzemu njihove dejavnosti.

Demografska in izobrazbena struktura zaposlenih

Skupina Mercator

Povprečna starost zaposlenih v Skupini Mercator je 39,5 leta. Na koncu leta 2002 je bilo v Skupini Mercator po izobrazbeni strukturi v prvi skupini (zaposleni s I.-III. stopnjo izobrazbe) 2.104 zaposlenih oz. 14,7 % vseh, v drugi skupini (zaposleni s IV. in V. stopnjo izobrazbe) 11.106 zaposlenih oz. 77,5 % vseh ter v tretji skupini (zaposleni s VI. ali višjo stopnjo izobrazbe) 1.121 zaposlenih oz. 7,8 % vseh. Povprečna stopnja izobrazbe (merjena na lestvici: 1 - I. stopnja izobrazbe, 8 - VIII. ali višja stopnja izobrazbe) zaposlenih v Skupini Mercator je na dan 31. 12. 2002 znašala 4,12.

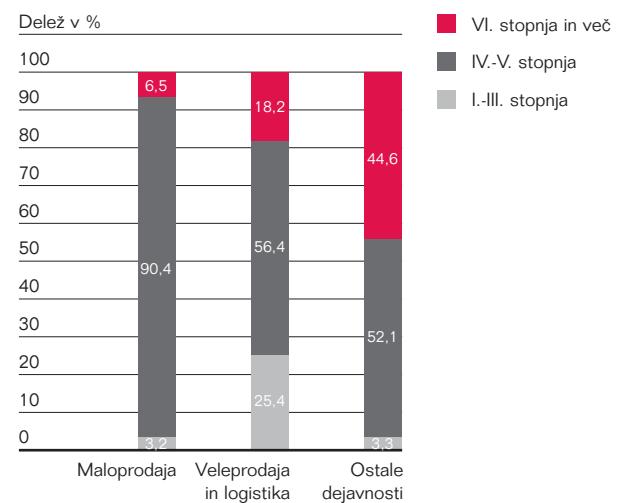
Delež zaposlenih po izobrazbenih skupinah v Skupini Mercator na dan 31. 12. 2002

Poslovni sistem Mercator, d.d.

Povprečna starost zaposlenih v družbi je 38,5 leta. Na koncu leta 2002 je bilo v družbi Poslovni sistem Mercator, d.d., po izobrazbeni strukturi v prvi skupini (zaposleni s I.-III. stopnjo izobrazbe) 341 zaposlenih oz. 7,8 % vseh, v drugi skupini (zaposleni s IV. in V. stopnjo izobrazbe) 3.430 zaposlenih oz. 78,1 % vseh ter v tretji skupini (zaposleni s VI. ali višjo stopnjo izobrazbe) 622 zaposlenih oz. 14,2 % vseh. Povprečna stopnja izobrazbe (merjena na lestvici: 1 - I. stopnja izobrazbe, 8 - VIII. ali višja stopnja izobrazbe) zaposlenih v matični družbi je na dan 31. 12. 2002 znašala 4,46.

Delež zaposlenih po izobrazbenih skupinah v družbi Poslovni sistem Mercator, d.d., na dan 31. 12. 2002

Absentizem

V Skupini Mercator je v letu 2002 seštevek bolniške odsotnosti 1.657.304 ur; od tega 812.557 ur v breme družb in 844.748 ur v breme Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Tako znaša stopnja absentizma v Skupini Mercator 5,54 %.

V družbi Poslovni sistem Mercator, d.d., je v letu 2002 seštevek bolniške odsotnosti 575.534 ur, od tega 277.834 ur v breme družbe in 297.700 ur v breme Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Tako znaša stopnja absentizma 6,27 %.

Motiviranje kadrov

Usposabljanje in izobraževanje

V letu 2002 je bilo v različne oblike izobraževanja in usposabljanja v Skupini Mercator vključenih 17.553 udeležencev; od tega se 6.215 udeležencev nanaša na obvladujočo družbo. V skupini je bilo izvedenih 123.610 andragoških ur usposabljanja in izobraževanja (v obvladujoči družbi 41.417 ur), kar predstavlja v povprečju 8,6 andragoških ur usposabljanja in izobraževanja na zaposlenega (v obvladujoči družbi 9,4 ur na zaposlenega).

Poleg funkcionalnega izobraževanja in usposabljanja smo v skupini spremljali tudi 206 zaposlenih pripravnikov, 295 zaposlenih, ki študirajo ob delu, štipendirali 47 dijakov in študentov, usposabljali 208 vajencev v naših maloprodajnih in proizvodnih enotah in omogočili 869 praktičnih usposabljanj dijakom srednjih trgovskih šol, študentom in štipendistom.

Dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje

Premije dodatnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja so bile vplačane za 10.108 zaposlenih v skupini, v obvladujoči družbi pa za 3.592 zaposlenih. Dodatno kolektivno prostovoljno pokojninsko zavarovanje je izvedeno v okviru Pokojninske družbe A, d.d.

Letni razgovori

V družbi Poslovni sistem Mercator, d.d., smo letos prvič opravili letne razgovore za zaposlene na vodilnih in vodstvenih delovnih mestih. Opravili smo 688 letnih razgovorov; udeleženci ugotavljajo, da so letni razgovori potrebna in koristna pridobitev na področju upravljanja s človeškimi viri in da koristijo tako medsebojnim odnosom in boljši komunikaciji med vodji in podrejenimi, kakor tudi ozaveščanju o ciljih in razumevanju dela posameznika, pa tudi odkrivanju skritih, neizkoriščenih sposobnosti zaposlenih.

Različne dodatne ugodnosti za zaposlene

Mercator skrbi za svoje zaposlene tudi z različnimi dodatnimi ugodnostmi. V ta namen organiziramo letna srečanja "Dan Mercatorja" ter skupno srečanje pred silvestrovanjem, zaposleni imajo tudi možnost izrabe Mercatorjevih počitniških zmogljivosti ter preventivnih in nekaterih specialističnih zdravstvenih pregledov in storitev.

Merjenje zadovoljstva zaposlenih

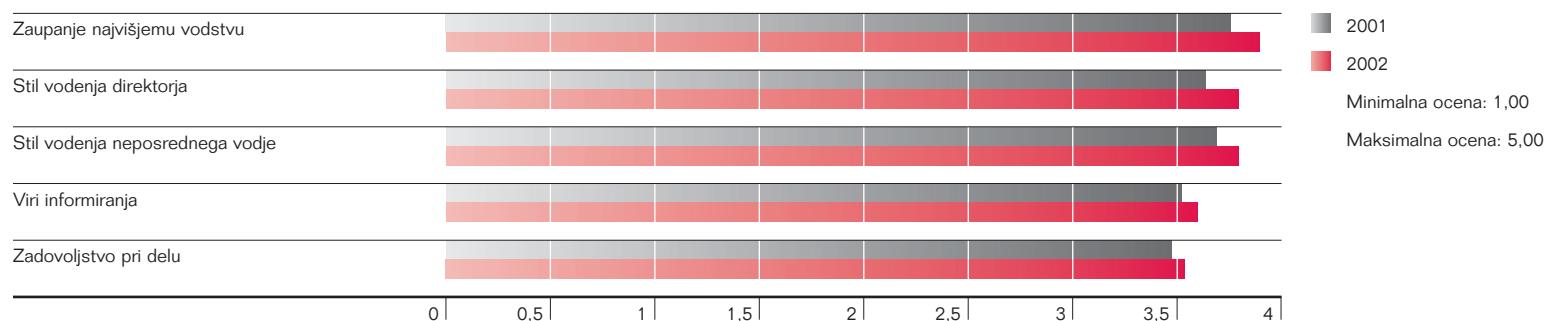
V aprilu in maju 2002 smo že tretjič zapored izvedli raziskavo o zadovoljstvu zaposlenih. Opravili so jo zunanjí izvajalci iz Centra za raziskovanje javnega mnenja in komunikacij s Fakultete za družbene vede v Ljubljani. Raziskava je potekala na reprezentativnih vzorcih zaposlenih v posamezni družbi, in sicer v obliki telefonske ankete.

V letu 2002 je bilo v skupini v različne oblike izobraževanja in usposabljanja vključenih 17.553 udeležencev, kar v povprečju znaša 8,6 ur na zaposlenega.

ucenje

Povprečne ocene po sklopih merjenja zadovoljstva zaposlenih v letih 2001 in 2002

Ocene se glede na lanskoletno raziskavo stopnjujejo in če na kratko povzamemo, so zaposleni precej zadovoljni z naravo dela in večino pogojev dela, malo manj pa s sistemom simbolnega nagrajevanja (npr. pohvalami). Ocene vodenja kažejo na precej visoko vrednost socialnega kapitala in tudi sistem komuniciranja je dobro ocenjen. Prav tako so visoko sprejete organizacijska kultura in vrednote podjetja - dolgoročnost, participativnost, razvojna načrtnost.

Merjenje organizacijske klime

V novembru 2002 so večje trgovske družbe Skupine Mercator (Poslovni sistem Mercator, d.d., Mercator - SVS, d.d., Mercator - Dolenjska, d.d., Mercator - Gorenjska, d.d., Mercator - Degro, d.d., in Mercator - Goriška, d.d.) že drugič sodelovale v raziskavi Slovenske organizacijske klime SiOK, ki se pod okriljem GZS izvaja v obliki pisnega anketiranja 100 reprezentativnih zaposlenih iz posameznega vključenega podjetja. Dobavljeni izsledki potrjujejo ugotovitve, dobrijene po raziskavi o zadovoljstvu zaposlenih.

Varstvo delovnega okolja

V Mercatorju se zavedamo, da zaposleni preživimo približno tretjino življenja na delovnem mestu; zato se trudimo, da bi bilo delovno okolje za vse varno, zdravo, prijetno in prijazno. Tako smo v letu 2002 na podlagi "Izjave o varnosti z oceno tveganja" ugotovili stanje varnosti in zdravja pri delu in se zavezali, da bomo s preventivnimi ukrepi izboljšali raven varnosti in zdravja pri delu v Mercatorju. Ugotovljeno je bilo zadovoljivo stanje varnosti in zdravja pri delu, vendar so se pokazale nekatere manjše pomanjkljivosti, ki smo jih v skladu z načrti tudi odpravljali.

V letu 2002 smo izvedli usposabljanje za varno delo novo zaposlenih delavcev in obdobno usposabljanje zaposlenih za varno delo v vseh Mercatorjevih družbah. Usposabljanje smo izvedli v skladu s 24. členom Zakona o varnosti in zdravju pri delu (Ur. l. RS, št. 56/99 in 64/01). Opravili smo tudi usposabljanje za strokovno nudenje prve pomoči v primeru poškodbe pri delu; s tem bomo nadaljevali tudi v letu 2003, kot to zahteva Pravilnik o opremi in postopku za prvo pomoč in o organizirani reševalne službe za primer nesreče pri delu (Ur. l. SFRJ, št. 21/71).

V Mercatorju smo opravili pregledne in preizkuse delovne opreme. Stroje smo opremili z varnostnimi in opozorilnimi nalepkami in navodili za varno delo. Z meritvami mikroklimatskih razmer in osvetlitve smo ugotavljali nepravilnosti na posameznih mestih; pomanjkljivosti smo v najkrajšem času odpravili, s tem pa zmanjšali možnost nastanka poškodb ali obolenj.

Na podlagi raziskave poškodb pri delu smo ugotovili, da se je število poškodb povečalo zaradi večjega števila zaposlenih. Vendar se število poškodb na 1000 zaposlenih zmanjšuje, kar pripisujemo boljši usposobljenosti zaposlenih za varno delo. Kljub temu opažamo, da se povečuje število nezgod, ki se pripetijo na poti na delo oziroma na poti z dela.

57
V letu 2002 smo izboljšali in posodobili varnost delovnega okolja.

V skladu z analizo tveganja s strani pooblaščenega zdravnika, analizo ki je sestavni del "Izjave o varnosti z oceno tveganja", smo v letu 2002 začeli z izvajanjem preventivnih zdravstvenih pregledov.

V letu 2002 smo opravili redne letne preglede sredstev za gašenje in preglede hidrantnih omrežij. Tudi zaposlene smo v sodelovanju z lokalnimi prostovoljnimi gasilskimi društvi usposabljali za gašenje začetnih požarov. V delovne prostore smo namestili evakuacijske načrte in izvlečke iz požarnega reda. Posodobili smo tudi požarni red, ki natančneje določa naloge in odgovornosti posameznikov.

Kakovost

V Mercatorju posvečamo vse svoje znanje in pozornost kakovosti naše ponudbe in storitev. Z uvedbo sistemov kakovosti vse napore povezujemo v učinkovit sistem, s katerim želimo dolgoročno zagotavljati zadovoljstvo naših kupcev, uspešno poslovanje, razvoj družbe in s tem trdno podlago za razvoj in zadovoljstvo zaposlenih, lastnikov in širšega družbenega okolja.

ISO 9001

V letu 2002 smo uspešno nadaljevali projekt "ISO 9001 v trgovskih družbah Skupine Mercator" z namenom, da bi uvedli poslovanje, ki bo skladno z zahtevami standarda ISO 9001, in poenotili poslovne procese ter dokumentacijo med trgovskimi družbami Skupine Mercator. Družbam: Poslovni sistem Mercator, d.d., Mercator - SVS, d.d., Mercator - Gorenjska, d.d., in Mercator - Dolenjska, d.d., ki so že pridobile certifikat ISO 9001, so se v letu 2002 pridružile še:

- Mercator - Modna hiša, d.o.o.,
- Mercator - Degro, d.d. in
- Mercator - Goriška, d.d.

Mercator - Goriška, d.d., je tudi prva družba v Skupini Mercator, ki je certificirana skladno z zahtevami standarda ISO 9001:2000. V družbi Trgoavto, d.d., smo zaradi reorganizacije družbe začasno ustavili izvajanje projekta. Aktivnosti projekta so se odvijale tudi v družbah na novih trgih - v Mercator - H, d.o.o., in Mercator - TC Sarajevo, d.o.o. - v družbi Mercator - S, d.o.o., pa bomo začeli s postopkom uvajanja sistema ISO 9001 v letu 2003.

Tudi v netrgovskih družbah Skupine Mercator uvajajo v poslovanje sisteme kakovosti. Certifikat ISO 9001 je tako v letu 2002 pridobila družba Pekarna Grosuplje, d.d.

V tem letu smo sistem kakovosti uspešno izpopolnjevali. Pomembne novosti so:

- vzpostavitev Mercatorjevih standardov; gre za zbirk dokumentov, ki jo ažurno dopolnjujemo in revidiramo v skladu z zakonodajo, mednarodnimi standardi in sistemom nenehnih izboljšav. V sektorju za kakovost vzdržujemo zbirko v papirni in elektronski oblik, skladno s predpisanim postopkom; dosegljiva je vsem zaposlenim tudi na Mercatorjevih internih straneh. V zbirki "Mercator standardi" so dokumenti, v katerih so zapisana pravila poslovanja, ki so za zaposlene v Mercatorju zavezujoča.
- Mercatorjevi zapisi so zbirka, v kateri lahko shranjujemo posamezne zapise. Novi standardi in zakonodaja ne izhajajo več iz dejstva, da je potrebno postopke dokumentirati, temveč iz dejstva, da morajo izvajalci poslovnih procesov dokazovati, da delajo skladno z zahtevami. Najpogostejsa dokazila pa so ravno zapisi. Kdo izdeluje zapise, kdaj in po kakšnem postopku, pa najpogosteje določajo dokumentirani postopki, ki se hranijo v

Z vzpostavljanjem Mercatorjevih standardov, ki jih usklajujemo z zakonodajo, mednarodnimi standardi in sistemom nenehnih izboljšav, gradimo trdno podlago za nadgradnjo kakovosti celotne Skupine Mercator.

Mercatorjevih standardih. Na podlagi zapisov je mogoče izdelati analize, ki se najpogosteje dokumentirajo v poročilih, obravnavanih na različnih ravneh vodenja. Izsledki analiz so koristni za vodenje poslovanja in sproženje korektivnih ali preventivnih ukrepov - sistem nenehnih izboljšav. V zbirk Mercatorjevi zapisi so tako tudi na Mercatorjevih internih straneh dosegljiva zadnja poročila, zapisniki in drugi zapisi.

- redno izvajanje usposabljanja za kakovost, ki omogoča zaposlenim, da ugodimo zahtevam kupcev in konkurenco, nas silijo v sprotno izboljševanje storitev in kakovosti blaga. To pa pomeni vpeljavo novih procesov in tehnologij, ki so zahtevni za izvajanje in obvladovanje. Neprekinjeno usposabljanje zaposlenih je pogoj za zagotavljanje dobre storitve. Geslo "Kakovost smo ljudje" ni samo puhlica, saj je dejstvo, da lahko le usposobljeni in motivirani zaposleni nudijo kupcem kakovostno storitev. Vodstvo in posamezni vodje so prvi odgovorni za prenos potrebnih znanj na zaposlene, poleg tega v Mercatorju deluje tudi služba za izobraževanje, ki sistematično zbira vedno sveže izobraževalne vsebine in organizira usposabljanja.
- informacijska podpora, ki omogoča povezavo vseh trgovskih družb Skupine Mercator s skupno zbirko dokumentov. Letos smo omogočili dostop do zbirk Mercatorjevi standardi in Mercatorjevi zapisi na Mercatorjevih internih straneh in tako olajšali dostop do zbirk širšemu krogu zaposlenih. Ob sodelovanju s sodelavci iz sektorja informatike, ki vodijo projekt informacijska podpora skupinskemu delu, se bo informacijska podpora na tem segmentu še izboljšala.
- prehod poslovanja na zahteve standarda ISO 9001:2000, ki je posledica prilagajanja zahtevam novega standarda ISO 9001:2000; v ta namen smo že izdelali "Poslovnik vodenja kakovosti trgovskih družb Skupine Mercator", ki velja za vse trgovske družbe v skupini. Novi standardi spodbujajo učinkovito izvajanje in izboljševanje sistema vodenja kakovosti za povečevanje zadovoljstva kupcev.

HACCP

Že precej časa v Mercatorju ne govorimo le o zahtevah standarda ISO 9001, temveč tudi o zahtevah drugih sistemov kakovosti. Trenutno najbolj aktualen je sistem za zagotavljanje varne hrane HACCP (Hazard Analysis Critical Control Points), ki omogoča identifikacijo, ugotavljanje in nadzor tveganj, povezanih z varnostjo živil, sistem ob upoštevanju dobre higienike prakse v kar največji meri varuje potrošnika.

V letu 2002 smo končali projekt "Uvedba HACCP sistema v trgovske družbe Skupine Mercator". Izdelali smo HACCP študije za izdelke oz. skupine izdelkov, ki predstavljajo tveganje v zvezi z neoporečnostjo živil, in dokumentirali dobro higieniko in proizvodno prakso. Postopke smo uvedli v posamezne dele maloprodaje, skladišč in proizvodnje. V naslednjem letu bo potrebno razširiti sistem na vse maloprodajne, skladiščne in proizvodne enote, skladno z zahtevami Zakona o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili (ZZUZIS).

Sisteme za zagotavljanje varne hrane uspešno uvajajo tudi proizvodne družbe Skupine Mercator, in sicer: Pekarna Grosuplje, d.d., MDK, d.d., Eta, d.d., in Mercator - Emba, d.d.

Informatika

Področje informatike postaja s širjenjem Skupine Mercator ključno, saj so kakovostne in pravočasne informacije o poslovanju skupine prvi pogoji za kakovostno poslovno odločanje in poslovno učinkovitost vseh posameznih družb in skupine kot celote.

Zavedamo se, da v vse bolj konkurenčnem poslovнем okolju učinkovit poslovni informacijski sistem predstavlja konkurenčno prednost, zaradi česar razvoj poslovne informatike pospešeno sledi strateškemu razvoju Skupine Mercator. Tako kot v preteklih letih smo tudi v letu 2002 nadaljevali z lastnim razvojem informacijskih sistemov ob sodelovanju zunanjih, specializiranih izvajalcev.

V letu 2002 smo nadaljevali s ključnimi projekti za obvladovanje blagovnih procesov v celotnem Mercatorju, še posebej pa v maloprodaji.

Ključni projekt je še vedno projekt enotne nabave s centralnimi registri poslovnih partnerjev in izdelkov; z njim bomo uspeli centralizirati informacijsko obvladovanje dobaviteljev, artiklov, assortimanov in cen. Ti podatki se bodo distribuirali v veleprodajne aplikacije in maloprodajne enote na POS sisteme. Iz aplikacij veleprodaje in POS sistemov se bodo podatki prenašali v finančno računovodsko aplikacijo in v podatkovno skladišče blagovnih tokov. Nujna tehnološka podpora za izvedbo so torej POS sistemi, ki smo jih namestili v vse prodajalne. V okviru podatkovnega skladišča bomo omogočili podrobne analize blagovnih tokov veleprodaje in maloprodaje, upravljanje z blagovnimi skupinami ter upravljanje odnosov s kupci (CRM). Ker bomo prenašali velike količine podatkov iz velikega števila prodajaln v podatkovno skladišče in iz centrale v prodajalne, razvijamo sistem internega prenosa podatkov s pomočjo sporočilnih vrst. Končali smo razvoj prve faze podatkovnega skladišča maloprodaje in tako zagotovili podlago za izvedbo informacijske podpore za projekt "Upravljanje z blagovnimi skupinami".

Poleg informacijske podpore procesom nabave in prodaje imamo izdelan enoten informacijski sistem financ in računovodstva ter kadrov. Tudi ta dva sistema imata nadgradnjo v podatkovnem skladišču. Za potrebe strateškega nivoja smo v letu 2002 dopolnili in končali projekta "Strateški kontroling" in "Strateški kadrovski informacijski sistem".

Na področju infrastrukture in varnosti smo izvedli štiri projekte, ki so prvi pogoji za izvedbo kakovostne in zanesljive ter varne informacijske podpore:

- projekt interne izmenjave podatkov, pri kateri smo izdelali sporočilni sistem, ki zagotavlja prenos sporočil med vsemi različnimi sistemi v Mercatorju, še posebej med enotno nabavo in prodajalnami;
- projekt prenove osrednjega omrežja med Mercatorjevimi družbami;
- projekt varnega dostopa do Mercatorjevih informacijskih virov; pri tem smo zagotovili nadzor nad dostopom in upravičenostjo informacijskih virov ter spremljanje dostopov do teh virov;
- projekt protivirusne zaščite.

V letu 2002 smo nadaljevali z lastnim razvojem informacijskih sistemov, saj se zavedamo, da je učinkovit informacijski sistem pogoji za kakovostno poslovno odločanje skupine kot celote.

Skupina Mercator je v letu 2002 namenila 737 mio SIT za naložbe v informacijsko tehnologijo, od tega se 186 mio SIT nanaša na obvladujočo družbo. Delež vseh stroškov informatike Skupine Mercator v čistih prihodkih iz prodaje v letu 2002 znaša približno en odstotek.

Z navedenimi projekti bomo v letu 2003 sklenili proces obvladovanja blagovnih procesov v veleprodaji in maloprodaji.

Ključni cilji razvoja informatike v Skupini Mercator so v prihodnjih letih naslednji:

- Podpora upravljanju in odločanju: zagotavljati kakovostne informacije za poslovno odločanje in vodenje.
- Podpora učinkovitosti poslovnih procesov: z informacijsko podporo in avtomatizacijo povečevati učinkovitost delovnih procesov.
- Podpora poenotenju: podpirati procese poenotenja poslovnih procesov v Skupini Mercator.

Finančno poslovanje

Skupina Mercator je tudi v letu 2002 nadaljevala z uresničevanjem sprejetih strateških finančnih usmeritev.

Strateški cilj na področju kapitalske sestave je doseganje takšnega razmerja med dolgom in kapitalom, ki bo zagotovilo primerno nizke povprečne tehtane stroške kapitala ob sprejemljivi ravni finančnih tveganj. Ciljna kapitalska sestava Skupine Mercator je določena z razmerjem 1:1 med lastniškim kapitalom, ki obsega računovodsko izkazani lastniški kapital in dolgoročne rezervacije, in dolžniškim kapitalom, ki obsega dolgoročne in kratkoročne obveznosti iz financiranja ter dolgoročne poslovne obveznosti iz finančnega najema. Skupina je konec leta 2002 dosegla ciljno kapitalsko strukturo, saj je razmerje med lastniškim kapitalom in dolžniškim kapitalom znašalo 1 : 0,99. Skupina zasleduje tudi cilj vsaj 90-odstotne dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev z dolgoročnimi viri. Ob koncu leta smo dosegli 93,65-odstotno pokritost, kar pomeni, da smo cilj dosegli. Kazalnik pokritosti se je glede na preteklo leto bistveno izboljšal, saj je skupina precejšen del kratkoročnih posojil zamenjala z dolgoročnimi, poleg tega pa so praktično vsa na novo prejeta posojila dolgoročna. Tako smo zmanjšali tveganje refinanciranja ter še povečali finančno moč skupine, saj smo zmanjšali delež posojil, ki zapadejo v roku enega leta.

Upravljanje z denarjem je bilo v letu 2002 za nas še poseben izziv, saj je uspešno izvedeni prehod na transakcijske račune bank v maju zahteval nova znanja in nov način dela. Usklajevanje stanj na različnih računih posameznega podjetja namreč terja prečizno planiranje odlivov ter prilivov kot tudi hitro odzivanje na nepričakovane dogodke.

Obveznosti iz financiranja, vključujoč dolgoročne poslovne obveznosti iz naslova finančnega najema, so se v letu 2002 povečale za 8,9 % (7,47 mld SIT) in konec leta dosegle znesek 91.593 mio SIT. Povečanje zadolžitve je predstavljalo dodaten vir financiranja pri nadalnjem uresničevanju srednjeročnega gospodarskega načrta skupine ter utrjevanju tržnega položaja na domačem trgu.

V letu 2002 je skupina znatno izboljšala strukturo virov financiranja, in sicer z nadomeščanjem kratkoročnih virov financiranja z dolgoročnimi. Tako so se med letom dolgoročne obveznosti iz financiranja s finančnim najemom po-

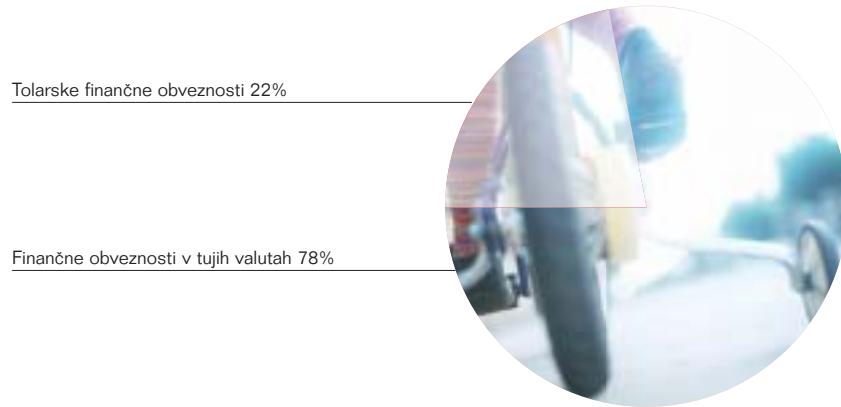
Skupina Mercator je konec leta 2002 dosegla ciljno kapitalsko strukturo, saj je razmerje med lastniškim kapitalom in dolžniškim kapitalom znašalo 1 : 0,99.

Razmerje med dolgoročnimi in kratkoročnimi finančnimi obveznostmi

večale za 54,3 % ob hkratnem zmanjšanju kratkoročnih obveznosti za 31,1 %. Ob koncu leta 2002 so dolgoročne finančne obveznosti predstavljale 66,4 % vseh finančnih obveznosti, preostanek pa so predstavljale kratkoročne finančne obveznosti.

Razmerje med finančnimi obveznostmi v tolarjih in v tujih valutah

V letu 2002 smo nadaljevali z uporabo dolgoročnega finančnega najema, ki nam ob sprejemljivi višini obrestnih mer omogoča dolge vračilne dobe, poleg tega pa predstavlja dodatno razpršitev virov financiranja. Tako smo k obstoječi pogodbi o finančnemu najemu za Mercatorjev center na Jesenicah v višini 6 mio EUR v letu 2002 dodali še pogodbo v višini 18 mio EUR za financiranje naložbe v Mercatorjev center v Kranju.

V letu 2002 nismo koristili programa Evro-komercialnih zapisov, ki predstavlja kratkoročni, premostitveni vir financiranja z izdajo kratkoročnih vrednostnih papirjev z zapadlostjo od 7 do 364 dni na mednarodnem denarnem trgu, saj smo se usmerili k izboljševanju ročnostne strukture virov financiranja.

V Skupini Mercator posebno pozornost namenjamo zagotavljanju enakih pogojev financiranja za vse družbe Skupine Mercator. Takšne pogoje smo na domačem trgu z veliko prepoznavnostjo Mercatorja dosegli že v preteklosti, na novih trgih pa jih dosegamo z izdajanjem garancij družbam na novih trgih. Kolikor takšen način financiranja odvisnih družb ni mogoč, pa posojilo najame matična družba in ga nato posreduje ustrezni odvisni družbi. S poenotenim pristopom k zagotavljanju finančnih virov in uporabi bančnih in drugih finančnih storitev znotraj skupine smo pomembno znižali stroške financiranja in stroške finančnih storitev.

Upravljanje s tveganji

Zavedamo se, da je stalno in redno nadziranje in obvladovanje vseh tveganj, s katerimi se srečuje Skupina Mercator, pomemben pogoj za uspešno in učinkovito doseganje zastavljenih dolgoročnih poslovnih ciljev ter uresničevanje našega poslanstva.

Pri tem s tveganjem opredeljujemo vsako negotovost v zvezi z bodočimi poslovnimi dogodki, ki lahko zmanjša verjetnost doseganja zastavljenih poslovnih ciljev. Tveganja v Skupini Mercator obvladujemo v okviru treh skupin:

- **poslovna tveganja**, ki se nanašajo na tveganja, povezana s sposobnostjo zagotavljanja konkurenčnosti, ustvarjanja prihodkov in obvladovanja stroškov ter sposobnostjo ohranjanja vrednosti poslovnih sredstev in obvladovanja poslovnih obveznosti;
- **finančna tveganja**, ki se nanašajo na tveganja, povezana s sposobnostjo ustvarjanja finančnih prihodkov, obvladovanja finančnih odhodkov, ohranjanja vrednosti finančnega premoženja, obvladovanja finančnih obveznosti ter zagotavljanja kratkoročne in dolgoročne plačilne sposobnosti;
- **tveganja delovanja**, ki se nanašajo na tveganja, povezana z zasnova, izvajanjem in nadziranjem poslovnih procesov in aktivnosti v podjetju.

Poslovna tveganja

Vodstvo Skupine Mercator ocenjuje, da je izpostavljenost poslovnim tveganjem nizka, kar pomeni, da glede njene bodoče konkurenčnosti, razvoja in rasti, poslovne uspešnosti ter premoženskega stanja ni večje negotovosti.

Razlogi za oceno nizke izpostavljenosti poslovnim tveganjem so naslednji:

- sprejete strateške usmeritve Skupine Mercator temeljijo na njenih konkurenčnih prednostih;
- več kot 92 % vseh prihodkov skupine predstavlja prodaja trgovskega blaga na drobno in debelo, od česar se pretežni del nanaša na trgovsko blago market programa;
- večina trgovskega blaga za široko porabo je normalnih dobrin z razmeroma nizko dohodkovno elastičnostjo povpraševanja, kar bi ublažilo učinek morebitne recesije oziroma bistvenega zmanjšanja realne kupne moči na domačem trgu;
- 39,8-odstotni tržni delež na domačem trgu z enakomerno porazdelitvijo po celotnem ozemlju Slovenije predstavlja stabilen in močan vir prihodkov skupine in primeren konkurenčni položaj, tudi po vstopu Slovenije v Evropsko unijo;
- visoka pogajalska moč Skupine Mercator pri dobaviteljih trgovskega blaga bistveno zmanjšuje tveganje v smislu spremenljivosti nabavnih cen in pogojev;
- značilnosti trgovske dejavnosti ter cenovna politika omogočata razumen prenos sprememb nabavnih cen v prodajne cene, kar zmanjšuje tveganje sprememb neposredne dobičkonosnosti prihodkov;

Ocenujemo, da je izpostavljenost poslovnim tveganjem in tveganjem delovanja Skupine Mercator nizka, izpostavljenost finančnim tveganjem pa zmerna.

- učinkovita in primerno centralizirana organizacija skupine ter upravljalskih aktivnosti omogoča na eni strani dovolj hiter in ustrezni odziv na spremembe v lokalnih okoljih, na drugi strani pa učinkovito zagotavljanje izpolnjevanja začrtanih ciljev na ravni celotne skupine;
- stalni stroški predstavlajo manj kot tretjino vseh poslovnih stroškov, kar kaže na nizko stopnjo poslovnega vzvoda skupine;
- tveganje zastaranja, uničenja ali drugačnega zmanjšanja vrednosti poslovnih sredstev je nizko, ker so vsa pomembna sredstva primerno zavarovana;
- vsa nekomercialna tveganja pri aktivnostih na novih trgih so ustrezeno zavarovana, komercialna tveganja pa so nadzorovana in zmanjšana z ustreznimi poslovnimi ukrepi;
- trženske raziskave kažejo, da je stopnja kakovosti ponudbe in cenovna konkurenčnost trgovskega dela skupine visoka, kar kaže tudi stopnja ponovljivosti nakupa v Mercatorju, ki v letu 2002 na podlagi anket presega 90 %.

Skupina Mercator s poslovnimi tveganji upravlja aktivno in z različnimi ukrepi zmanjšuje njeno izpostavljenost posameznim vrstam poslovnih tveganj.

Finančna tveganja

Skupina Mercator je v letu 2002 v skladu s temeljnimi strateškimi cilji sledila sprejeti politiki upravljanja s finančnimi tveganji, ki glede na obseg ocenjene izpostavljenosti opredeljuje ukrepe, postopke in obseg varovanja pred finančnimi tveganji.

Izpostavljenost posameznim vrstam finančnim tveganj se ocenjuje letno, na podlagi ocen pa se sprejmejo ustreerne odločitve o obvladovanju posameznih vrst finančnih tveganj. Tudi v letu 2002 smo na podlagi sprejete metodologije izdelali oceno izpostavljenosti Skupine Mercator različnim vrstam finančnih tveganj in ugotovili, da je izpostavljenost finančnim tveganjem na ravni celotne skupine zmerna.

V nadaljevanju so opisane ključne značilnosti izpostavljenosti posameznim vrstam finančnih tveganj, ki jim je skupina izpostavljena.

Kreditno (zaupanjsko) tveganje

Kreditno (zaupanjsko) tveganje v Skupini Mercator izhaja predvsem iz dejavnosti trgovine na debelo ter netrgovskih dejavnosti.

Vodstvo Skupine Mercator ocenjuje, da je izpostavljenost kreditnemu tveganju nizka, zaradi naslednjih razlogov:

- prihodki iz trgovine na debelo in netrgovskih dejavnosti so v letu 2002 predstavljali le 28,2 % vseh prihodkov Skupine Mercator;
- kupci oziroma poslovni partnerji so bili zelo razpršeni, izpostavljenost do posameznih kupcev je bila nizka;
- skupina je redno izvajala ustrene ukrepe in aktivnosti za varovanje pred kreditnimi tveganji.

Varovanje pred kreditnimi tveganji je bilo v Skupini Mercator tudi v letu 2002 izvedeno z naslednjimi sklopi aktivnosti oziroma ukrepov:

- z rednim spremljanjem poslovanja poslovnih partnerjev;
- z omejevanjem izpostavljenosti posameznemu poslovnemu partnerju;
- s centraliziranim nadzorom slabih plačnikov;
- z omejevanjem prodaje na odprto plačilo na novih trgih;
- z obveznostjo predložitve enega od instrumentov zavarovanja ob začetku poslovnega sodelovanja;
- s formaliziranim postopkom sistema izterjave terjatev;
- z aktivnim izvajanjem bilateralnih in verižnih kompenzacij ter vezanih poslov.

V letu 2002 Skupina Mercator na podlagi ocenjene zmerne izpostavljenosti v skladu s sprejeto politiko upravljanja s finančnimi tveganji ni uporabljala izvedenih finančnih inštrumentov za varovanje pred kreditnim tveganjem.

Izpostavljenost Skupine Mercator obrestnemu tveganju izvira iz pozicije posojiljemalca, in sicer iz najemanja kratkoročnih posoil, katerih obrestna mera se ob vsakokratnem obnavljanju lahko spremeni, ter iz pridobljenih dolgoročnih deviznih posoil, ki so v pretežni meri vezana na spremenljivo referenčno obrestno mero EURIBOR.

Vodstvo Skupine Mercator ocenjuje, da je izpostavljenost obrestnemu tveganju zmerna, zaradi naslednjih razlogov:

- trend padanja obrestnih mer, tako kratkoročnih na domačem trgu kot tudi referenčne obrestne mere EURIBOR, je bil prisoten v letu 2002 in se nadaljuje;
- dosežena in pričakovana spremenljivost referenčnih obrestnih mer je relativno nizka;
- makroekonomski dejavniki ter pričakovane spremembe v širšem poslovnem in gospodarskem okolju nakazujejo na ohranjanje relativno nizkih obrestnih mer s ciljem preprečevanja morebitne recesije v svetovnem gospodarstvu.

V letu 2002 Skupina Mercator na podlagi ocenjene zmerne izpostavljenosti v skladu s sprejeto politiko upravljanja s finančnimi tveganji ni uporabljala izvedenih finančnih inštrumentov za varovanje pred obrestnim tveganjem, ves čas pa budno spremljamo dogajanja in napovedi, tako da bomo ob eventuelni spremembi lahko takoj reagirali.

Valutno tveganje

Valutno tveganje Skupine Mercator izvira iz denarnih tokov ter finančnih obveznosti skupine, ki so nominirani v tujih valutah, in sicer v EUR, HRK in YUD.

Vodstvo Skupine Mercator ocenjuje, da je izpostavljenost valutnemu tveganju nizka, zaradi naslednjih razlogov:

- tečaj EUR/SIT je predvidljiv in stabilen, Banka Slovenije pa izvaja dosledno politiko uravnavanja tečaja;
- tečaj HRK/SIT je predvidljiv in stabilen, ker tudi Hrvatska narodna banka izvaja dosledno politiko uravnavanja tečaja HRK/EUR;
- tečaj bosanske marke je fiksno vezan na tečaj EUR-a;
- izpostavljenost spremembam tečaja YUD je nizka, ker je skupina šele začela izvajati aktivnosti na trgu Srbije, poleg tega pa skupina izpostavljenost zmanjšuje z nabavo trgovskega blaga v Srbiji tudi za potrebe prodaje na ostalih trgih.

V letu 2002 Skupina Mercator na podlagi ocenjene zmerne izpostavljenosti v skladu s sprejeto politiko upravljanja s finančnimi tveganji ni uporabljala izvedenih finančnih inštrumentov za varovanje pred valutnim tveganjem.

Inflacijsko tveganje

Izpostavljenost inflacijskemu tveganju Skupine Mercator je ocenjeno kot nizko, kar je predvsem posledica vodilnega tržnega položaja na domačem trgu ter pomembnega tržnega položaja na novih trgih delovanja, ki skupini omogoča morebitne negativne inflacijske učinke v primerni meri nadomestiti s povečanjem ustvarjenih gospodarskih koristi. Inštrumenti za zniževanje izpostavljenosti inflacijskemu tveganju ne obstajajo, tako da se pred njim ni mogoče aktivno varovati.

Tveganje zmanjšane likvidnosti in spremembe tržnih cen vrednostnih papirjev

Tveganju zmanjšane likvidnosti in spremembe tržnih cen vrednostnih papirjev Skupina Mercator ni izpostavljena, saj ne poseduje materialno pomembnih naložb v vrednostne papirje, s katerimi bi trgovala.

Tveganje kratkoročne plačilne sposobnosti

Ocenujemo, da je izpostavljenost tveganju kratkoročne plačilne sposobnosti nizka, predvsem zaradi naslednjih razlogov:

- Prihodki iz trgovine na drobno so v letu 2002 predstavljali kar 72,1 % vseh prihodkov od prodaje. Velika večina teh je v obliki takojšnjega denarnega plačila, kar predstavlja gotov vsakodnevni pritok, poleg tega pa je spremljivost višine pritokov nizka in predvidljiva. Prav tako so povsem gotovi tudi pritoki s strani bank, ki se nanašajo na poravnavo terjatev iz naslova plačil s plačilnimi karticami.
- V okviru zakladništva družb skupine je vzpostavljen sistem za upravljanje denarnih tokov, ki zagotavlja likvidnost in podpira odločanje o likvidnostnih ukrepih in napovedovanje denarnih tokov.
- Skupina ima možnost pridobiti visok znesek denarja tekom posameznega dneva v okviru koriščenja odprtih kontokorentov in revolving posojil pri poslovnih bankah, hkrati pa dodatno fleksibilnost omogoča tudi program EURO komercialnih zapisov.
- Dodatno likvidnostno rezervo predstavljajo tudi predčasna plačila, ki jih Skupina Mercator izvaja zaradi koriščenja cassascontov. V primeru likvidnostnih potreb bi skupina lahko začasno prekinila predčasna plačila in s tem sprostila likvidnostno rezervo.
- V letu 2002 je skupina znatno izboljšala strukturo ročnosti pridobljenih posojil (nadomeščanje kratkoročnih z dolgoročnimi viri), kar je posredno vplivalo na zmanjšanje likvidnostnega tveganja zaradi manjšega deleža posojil, ki zapadejo tekom enega leta, ter znižanje verjetnosti neuspešnega refinanciranja.
- Skupina pri dolžniškem financiraju sodeluje skoraj z vsemi slovenskimi bankami ter številnimi tujimi bankami, kar zmanjšuje možnost nelikvidnosti ob morebitnem izpadu posameznega vira financiranja.
- Skupina redno spremlja spremembe v zunanjem okolju, ki vplivajo na likvidnostne potrebe, in sprejema ustrezne ukrepe za zagotavljanje likvidnosti.
- Višina denarnih sredstev na transakcijskih računih Skupine Mercator je stabilna, kar je posledica natančnega ter sprotjnega planiranja denarnih tokov.

Tveganje dolgoročne plačilne sposobnosti

Tveganje dolgoročne plačilne sposobnosti Skupine Mercator je ocenjeno kot nizko, zaradi ustreznih kapitalskih sestavov Skupine Mercator, kakovostnega premoženja in visoke stopnje finančne moči.

Enotna politika zavarovanja premoženja, premoženskih interesov in oseb

Skupina Mercator v okviru upravljanja s tveganji vodi tudi enotno politiko zavarovanja premoženja, premoženskih interesov in oseb z namenom, da bi odpravila različna tveganja, ki bi lahko ogrozila delovanje podjetja, povzročila večjo materialno škodo ozziroma ogrozila varnost zaposlenih. Članice Skupine Mercator so z zavarovalnicami sklenile naslednje vrste zavarovanj:

- zavarovanje premoženja, ki med drugim vključuje potresno, požarno, vلومно, strojelomno zavarovanje, zavarovanje odgovornosti, zavarovanje računalnikov, zavarovanje blaga v hladilnicah, zavarovanje zalog stvari proti fizičnim poškodbam idr.;
- zavarovanje premoženskih interesov v tujini pri Slovenski izvozni družbi, ki obsegata zavarovanja proti nekomercialnim tveganjem, ki vključujejo rizik omejitve transferja, rizik ekspropriacije ter rizik vojne in civilnih nemirov;
- zavarovanje oseb s prostovoljnim kolektivnim nezgodnim zavarovanjem delavcev ter osnovnim in dodatnim zdravstvenim zavarovanjem.

Temeljni cilj politike zavarovanja je zagotovitev stroškovno učinkovitega zavarovanja pred različnimi vrstami tveganj ob upoštevanju analiz izpostavljenosti tveganjem, preteklih izkušenj ter izvajanja preventivnih ukrepov. Ocenujemo, da celovito zavarovanje premoženja, premoženskih interesov in oseb dodatno zmanjšuje finančna in poslovna tveganja ter tveganja delovanja, ki jim je izpostavljena Skupine Mercator.

Tveganja delovanja

Vodstvo Skupine Mercator ocenjuje, da je izpostavljenost tveganjem delovanja nizka, kar pomeni, da v zvezi z učinki zasnove, izvajanja in nadziranja poslovnih procesov in aktivnosti na doseganje zastavljenih poslovnih ciljev ni večje negotovosti.

Razlogi za oceno nizke izpostavljenosti tveganjem delovanja so naslednji:

- vsi temeljni in podporni poslovni procesi v trgovskem delu so v celoti poenoteni in centralno uravnavani, poleg tega pa so v pretežni meri poenoteni tudi vsi ključni poslovni procesi v netrgovskih družbah skupine;
- v vseh družbah skupine so uvedeni poenoteni postopki za likvidacijo in avtorizacijo vseh poslovnih dogodkov, ki vodijo do sprememb gospodarskih koristi, poleg tega pa je zagotovljeno redno in podrobno načrtovanje in nadziranje delovanja ter poslovnih učinkov vseh posameznih organizacijskih enot;
- vse regijske trgovske družbe ter nekatere druge družbe skupine imajo uveden sistem vodenja ISO 9001, ki poleg formalizacije in standardizacije poslovnih aktivnosti ter razmejitve odgovornosti za njihovo izvajanje zagotavlja tudi redno preverjanje primernosti izvajanja v okviru zunanjih in notranjih presoj;
- vse regijske trgovske družbe imajo uveden sistem notranjega nadziranja izvajanja poslovnih procesov v malo-prodajni dejavnosti, ki predstavlja temeljno dejavnost skupine;
- vse družbe skupine so zavezane k eksterni reviziji letnih poročil, v okviru katere je izvedena tudi presoja ključnih sistemov notranjih kontrol v družbah;
- na ravni skupine deluje služba interne revizije, ki najmanj dvakrat letno izvede interni revizijski pregled delovanja sistemov notranjih kontrol ter drugih značilnosti procesov financ, računovodstva, kontrolinga in drugih poslovnih procesov v vseh družbah skupine.

Navedene aktivnosti in ukrepi po oceni vodstva v ustrezeni meri zagotavljajo primerno omejevanje tveganj delovanja, ki jim je izpostavljena skupina.

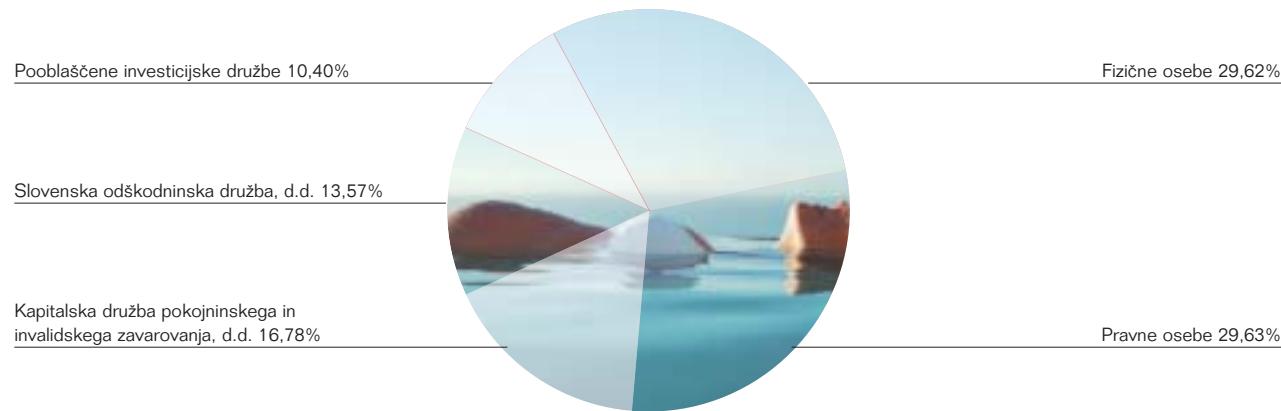
Vodstvo Skupine Mercator ocenjuje, da izbrani način upravljanja s poslovnimi tveganji, finančnimi tveganji in tveganji delovanja ustreza nizki oziroma zmerni stopnji izpostavljenosti in zagotavlja primerno omejevanje izpostavljenosti tveganjem z vidika zagotavljanja čim bolj zanesljivega doseganja zastavljenih dolgoročnih poslovnih ciljev.

rast

Ustvarjanje vrednosti za lastnike

Lastniška struktura družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., na dan 31. 12. 2002

V letu 2002 se je število delničarjev družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., povečalo za 345, tako da je bilo na dan 31. 12. 2002 v delniški knjigi družbe vpisanih 20.931 delničarjev. Leto 2002 je bilo tako prvo leto po izvedenem lastninjenju pred šestimi leti, ko se je število delničarjev povečalo.

Na dan 31. 12. 2002 je imelo največjih deset delničarjev skupaj v lasti več kot 55 odstotkov delnic podjetja:

- Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.d. (16,78 %);
- Slovenska odškodninska družba, d.d. (13,57 %);
- KD Group, Finančna družba, d.d. (12,18 %);
- Zavarovalnica Triglav, d.d. (2,64 %);
- Sava, d.d. (2,56 %);
- Triglav steber I, pooblaščena investicijska družba, d.d. (2,49 %);
- Zoran Janković (1,47 %);
- Zlata Moneta I, pooblaščena investicijska družba, d.d. (1,37 %);
- Krona Senior, pooblaščena investicijska družba, d.d. (1,24 %);
- Bank Austria Aktiengesellschaft, Dunaj (1,19 %).

Lastniški delež članov uprave obvladujoče družbe in članov poslovodstev odvisnih družb je ob koncu leta 2002 znašal približno 4,2 %. Na člane uprave obvladujoče družbe se nanaša 2,11 odstotni lastniški delež, na člane nadzornega sveta pa 0,09 odstotni lastniški delež:

V letu 2002 je bilo v delniško knjigo vpisanih 345 novih delničarjev. Tako je imela družba Poslovni sistem Mercator, d.d., dne 31. 12. 2002 20.931 delničarjev.

Člani uprave	Število delnic	Delež v celotnem kapitalu
Zoran Janković	47.013	1,47 %
Aleš Čerin	5.624	0,18 %
Jadranka Dakič	5.599	0,17 %
Marjan Sedej	5.950	0,19 %
Stanislav Brodnjak	3.070	0,10 %
Skupaj	67.256	2,11 %
Člani nadzornega sveta	Število delnic	Delež v celotnem kapitalu
Janez Bohorič	0	0,00 %
Vera Aljančič Falež	30	0,00 %
Ksenija Bračič	75	0,00 %
Jože Cvetek	2.000	0,06 %
Dragica Derganc	142	0,00 %
Katja Galof	42	0,00 %
Matjaž Gantar	0	0,00 %
Vladimir Jančič	0	0,00 %
Morena Kocjančič	500	0,02 %
Marjan Somrak	0	0,00 %
Branko Tomažič	0	0,00 %
Skupaj	2.789	0,09 %

Ob koncu leta 2002 je delež tujih investitorjev v družbi Poslovni sistem Mercator, d.d., znašal 2,45 %, kar je za 0,46-odstotne točke več kot konec leta 2001.

Ključni podatki za delničarje

	31. 12. 2002	31. 12. 2001	Indeks 2002 / 2001
Število delnic	3.208.504	3.208.504	100,0
Tržna kapitalizacija (v tisoč SIT)	78.770.762	51.975.840	151,6
Tržna cena delnice (v tisoč SIT)	24.551	16.199	151,6
Knjigovodska vrednost delnice (v SIT)	24.872	23.784	104,6
Najnižji tečaj (v SIT)	16.183	13.393	120,8
Najvišji tečaj (v SIT)	27.166	17.225	157,7
Povprečni tehtani letni tečaj delnice brez svežnjev in aplikacij (v SIT)	22.254	15.234	146,1
Osnovna čista dobičkonosnost navadne delnice (v SIT)	1.449	1.739	83,3
Multiplikator dobička (P/E)	16,94	9,31	181,8
Kapitalski donos (v %)	51,55	8,88	580,4
Dividendni donos (v %)	2,47	2,02	122,5
Skupni donos (v %)	54,02	10,90	495,7

Gibanje tržne cene delnice

Osnovni kapital družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., je razdeljen na 3.208.504 rednih imenskih delnic, s katerimi se trguje v kotaciji rednih delnic Ljubljanske borze vrednostnih papirjev, d.d.; njihova nominalna vrednost znaša 10.000 SIT. Od 22. 12. 1997, ko je bila Mercatorjeva delnica uvrščena v borzno kotacijo A na Ljubljanski borzi, do 31. 12. 2002 je vrednost Mercatorjeve delnice narasla za 471,4 odstotka.

Delnice obvladujoče družbe so uvrščene v kotacijo rednih delnic Ljubljanske borze vrednostnih papirjev, d.d., pod oznako MELR.

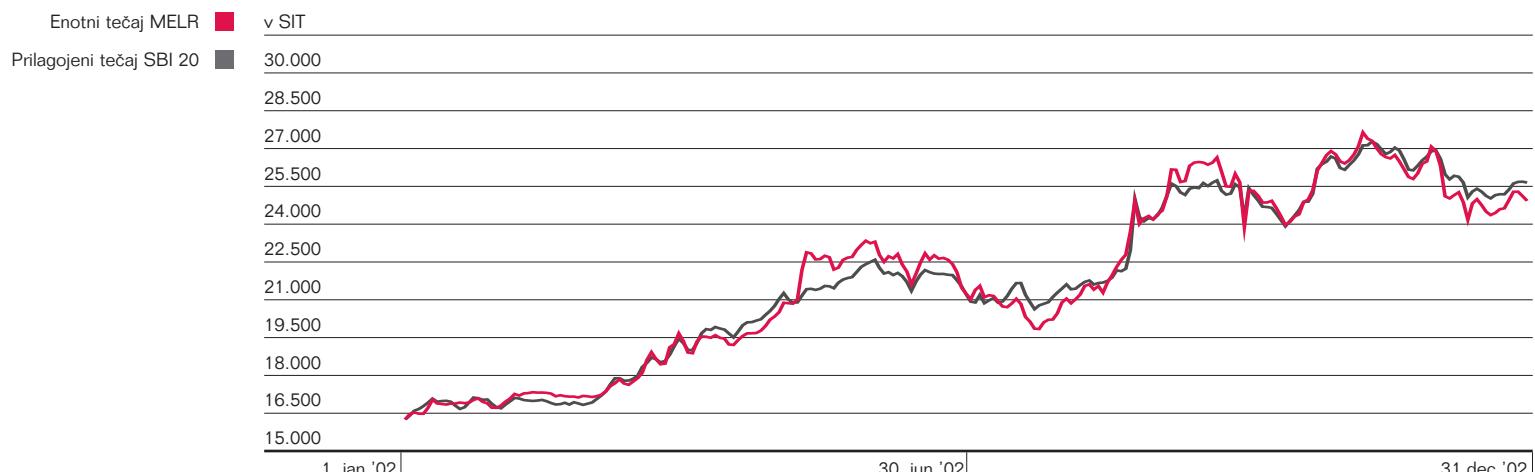
Enotni tečaj delnice se je od 31. 12. 2001, ko je znašal 16.199 SIT, do 31. 12. 2002, ko je znašal 24.551 SIT, povečal za 51,6 %. V tem obdobju je najvišji dnevni enotni tečaj znašal 27.166 SIT, najnižji pa 16.183 SIT. Tržna kapitalizacija podjetja je konec leta znašala 78,8 mlrd SIT, kar predstavlja 7,8 % tržne kapitalizacije vseh delnic v borzni kotaciji. Povprečna tehtana tržna vrednost delnice (brez svežnjev in aplikacij) je znašala 22.254 SIT, kar pomeni 15,4-kratnik čistega dobička poslovnega leta na delnico. Na dan 31. 12. 2002 je enotni tečaj delnice predstavljal 98,7 % knjigovodske vrednosti delnice.

Osnovna čista dobičkonosnost navadne delnice je v letu 2002 doseгла za 16,7 % nižjo vrednost kot v letu 2001 in je tako ob koncu leta 2002 znašala 1.449 SIT.

Na podlagi določb Zakona o trgu vrednostnih papirjev in Pravil Ljubljanske borze vrednostnih papirjev, d.d., je družba redno obveščala javnost o rezultatih poslovanja in drugih pomembnih dogodkih.

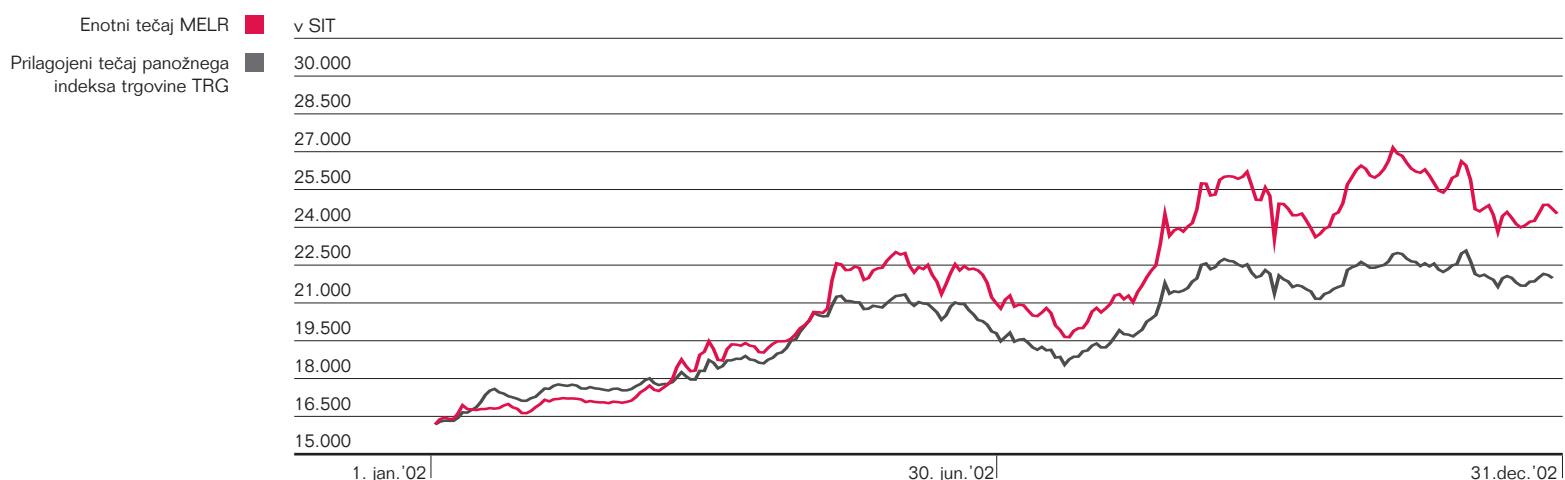
Gibanje enotnega tečaja delnice MELR v letu 2002 v primerjavi z gibanjem indeksa SBI 20 je prikazano v naslednjem grafu:

Od 22. 12. 1997 do 31. 12. 2002 je vrednost Mercatorjeve delnice narasla za 471,4 odstotka. Samo v letu 2002 pa se je enotni tečaj delnice povečal za 51,6 odstotka.

Gibanje indeksa SBI 20 je zaradi primerljivosti prilagojeno tako, da razmerje med tečajem MELR in SBI v celotnem opazovanem obdobju znaša 7,6, kot je bilo na dan 1. 1. 2002.

Panožni indeks trgovine je v letu 2002 dosegel 37,1-odstotno rast, medtem ko se je enotni tečaj delnice Mercatorja povečal za 51,6 %, kar kaže na odlično poslovanje podjetja v primerjavi z drugimi trgovskimi podjetji, zajetimi v izračun panožnega indeksa trgovine.

Gibanje panožnega indeksa trgovine je zaradi primerljivosti prilagojeno tako, da razmerje med tečajem MELR in panožnim indeksom trgovine v celotnem opazovanem obdobju znaša 9,0, kot je bilo na dan 1. 1. 2002.

Dividendna politika

Bruto vrednost dividende je bila v letu 2002 400 SIT na navadno delnico družbe.

Podjetje je v letu 2002 sledilo sprejeti dividendni politiki, ki je bila določena na podlagi pričakovanj lastnikov, kapitalske sestave družbe, investicijskih priložnosti in davčnih vidikov. Delničarji družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., so na svoji 8. redni letni skupščini dne 31. 5. 2002 sprejeli sklep, da se del bilančnega dobička v višini 1.283.401.600 SIT, ki izhaja iz nerazporejenega čistega dobička leta 2000, uporabi za izplačilo dividend v bruto višini 400 SIT na navadno delnico družbe. Vrednost bruto dividende je bila v letu 2002 tako nominalno za 100 SIT višja kot v letu 2001. Družba bo tudi v prihodnjih letih zasledovala sprejeto politiko dividend.

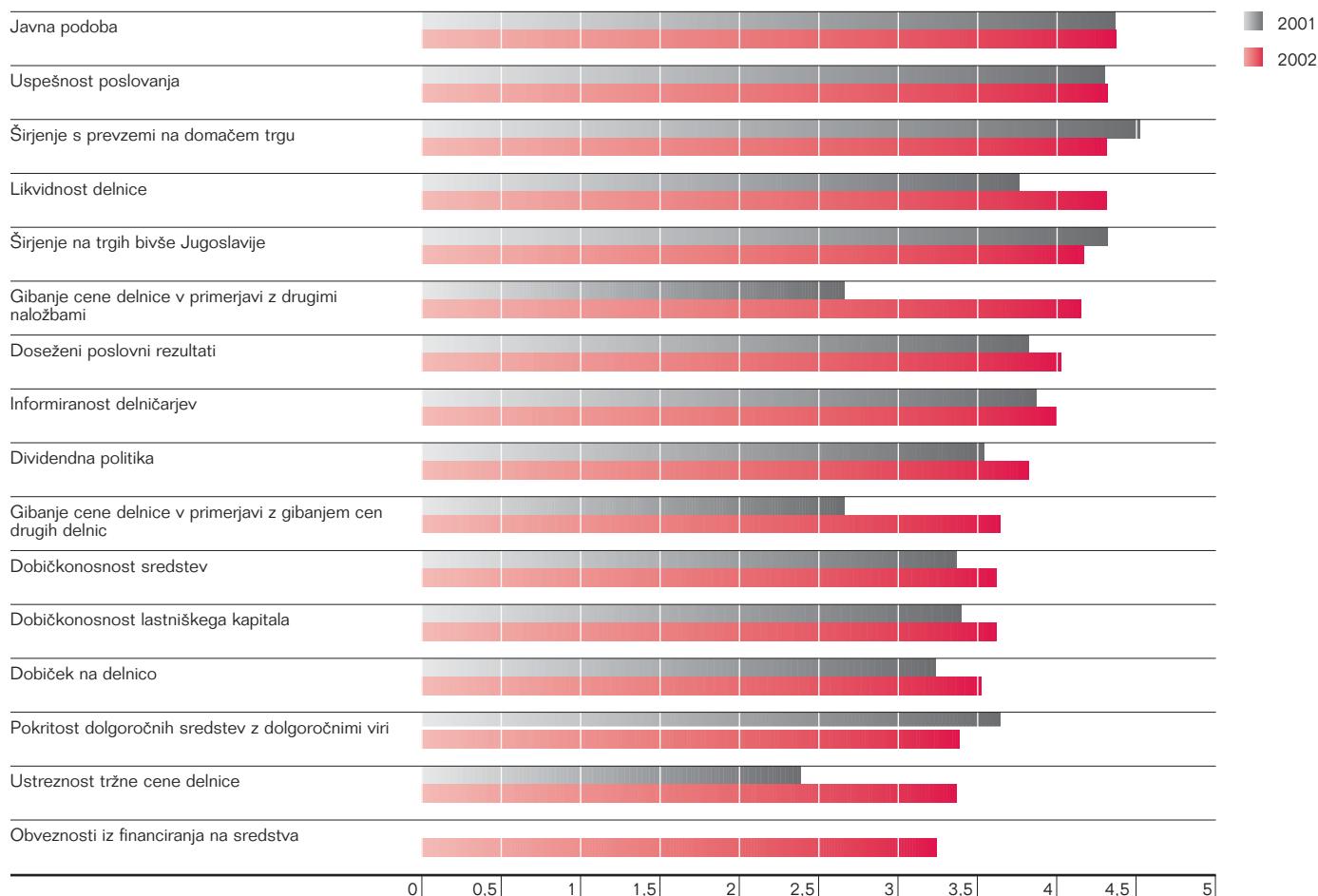
V letu 2003 uprava in nadzorni svet skupščini delničarjev predlagata, da se izplačajo dividende v bruto višini 450 SIT na delnico.

Zadovoljstvo delničarjev

V letu 2002 smo skladno s standardom ISO 9001 in v sodelovanju s Fakulteto za družbene vede - Inštitutom za družbene vede, Centrom za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij, drugič izvedli anketo o zadovoljstvu delničarjev, ki je zajela 300 največjih delničarjev podjetja. Primarni cilj izvedbe raziskave zadovoljstva delničarjev je spremeljanje zadovoljstva v daljšem obdobju. Ugotavljamo, da so se ocene večine elementov glede na leto 2001 izboljšale. V nadaljevanju predstavljam zbirni pregled kriterijev zadovoljstva delničarjev.

Anketa o zadovoljstvu delničarjev je pokazala, da so se ocene elementov glede na leto 2001 izboljšale. Tako lahko sklenemo, da so Mercatorjevi delničarji s podjetjem zadovoljni.

Razvrstitev kriterijev zadovoljstva delničarjev po stopnji zadovoljstva

Vir: Raziskava zadovoljstva delničarjev, Center za raziskovanje javnega mnenja in množični komunikacij, 2002.

Sklenemo lahko, da so Mercatorjevi delničarji s svojim podjetjem zadovoljni. Enako kot v lanskem letu so bili deležni izredno visokih ocen javna podoba podjetja, informiranost delničarjev, uspešnost podjetja ter poslovne strategije - zadnje so sicer dobole nekaj nižje ocene kot v letu 2001. Zelo pomemben preobrat pa se je zgodil pri ocenjevanju tržne cene delnice in njeni primerjavi z drugimi delnicami ter preostalimi naložbami. Ocena teh elementov se je v primerjavi z letom 2001 bistveno izboljšala. Druga sprememba pa se nanaša na ocene, ki vplivajo na tržne cene delnic - pri tem so stopili v ospredje interni dejavniki, na katere podjetje lahko vpliva, predvsem doseženi rezultati poslovanja in investicijska politika.

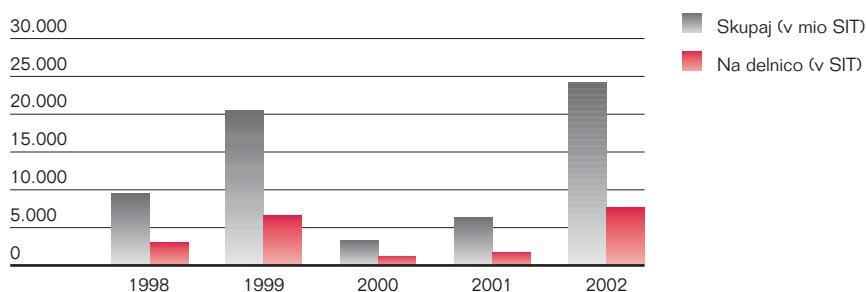
Ustvarjena vrednost za delničarje

V Skupini Mercator se zavedamo, da je temeljni cilj našega poslovanja ustvarjanje vrednosti za delničarje, ob hkratnem izpolnjevanju obveznosti do vseh preostalih interesnih skupin.

Čeprav zaradi značilnosti slovenskega kapitalskega trga tržna vrednost delnic ne odraža vedno poštene tržne vrednosti, pa je v zadnjih letih kapitalski trg do neke mere pripoznao ustvarjeno vrednost za delničarje. Pripoznao ustvarjeno vrednost za delničarje smo izmerili kot letno spremembo tržne kapitalizacije družbe, upoštevajoč povprečni uteženi enotni tečaj delnice v decembru preteklega in decembru opazovanega leta. Tako smo deloma odpravili vpliv morebitnih kratkotrajnejših sprememb tečaja zaradi manjše likvidnosti trga in drugih neučinkovitosti, ki vplivajo na dnevni tečaj.

V spodnjem grafu prikazujemo pripoznao vrednost za delničarje v skupnem znesku ter na delnico v letih 1998 - 2002. V celotnem opazovanem obdobju je družba Poslovni sistem Mercator, d.d., ustvarila za nominalno 64,0 mlrd SIT vrednosti za delničarje, kar znaša 19.954 SIT na delnico.

Pripoznao ustvarjena vrednost za delničarje

Tudi v prihodnjih letih nameravamo svoje poslovne aktivnosti naravnati na dolgoročno povečevanje premoženja delničarjev.

Analiza uspešnosti poslovanja

Poslovni rezultati po odsekih

Skupina Mercator

Za potrebe poročanja po odsekih je Skupina Mercator opredelila področne in območne odseke, upoštevajoč različne sklope dejavnosti oziroma storitev, ki jih opravljajo družbe v skupini, ter zemljepisna območja, na katerih se poslovne dejavnosti izvajajo.

Skupina Mercator je v letu 2002 poslovala uspešno in presegla vse zadane poslovne načrte.

V Skupini Mercator so glede na poslovno dejavnost opredeljeni trije področni odseki: področni odsek trgovske dejavnosti na domačem trgu, področni odsek trgovske dejavnosti na tujih trgih ter področni odsek netrgovske dejavnosti, ki obsega vse preostale dejavnosti, ki jih Skupina Mercator izvaja na domačem in tujih trgih.

Glede na zemljepisna območja izvajanja poslovnih dejavnosti sta v Skupini Mercator opredeljena dva območna odseka: območni odsek Slovenije, ki obsega vse poslovne dejavnosti na domačem trgu, ter območni odsek tujine, ki obsega vse poslovne dejavnosti na trgu Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije ter Avstrije.

V naslednji preglednici so prikazani čisti prihodki iz prodaje, čisti poslovni izidi ter poslovni izidi pred davki, obrestmi in amortizacijo Skupine Mercator po opredeljenih področnih odsekih za leto 2002:

(v tisoč SIT)	Čisti prihodki iz prodaje	Čisti poslovni izid	Poslovni izid pred davki, obrestmi in amortizacijo
Trgovina doma	275.567.991	6.987.708	21.613.644
Trgovina tujina	32.375.502	-1.960.918	1.107.110
Netrgovina	26.479.927	-56.956	1.911.244
Izločitve med odseki	-14.645.989	-	-
Skupaj	319.777.431	4.969.834	24.631.998

V naslednji preglednici so prikazani čisti prihodki iz prodaje, čisti poslovni izidi ter poslovni izidi pred davki, obrestmi in amortizacijo Skupine Mercator po opredeljenih območnih odsekih za leto 2002:

(v tisoč SIT)	Čisti prihodki iz prodaje	Čisti poslovni izid	Poslovni izid pred davki, obrestmi in amortizacijo
Slovenija	291.220.371	6.936.413	23.527.367
Tujina	33.423.081	-1.966.579	1.104.631
Izločitve med odseki	-4.866.021	-	-
Skupaj	319.777.431	4.969.834	24.631.998

Skupina Mercator je v letu 2002 poslovala uspešno in ustvarila 319.777 mio SIT čistih prihodkov iz prodaje, kar je za 11,9 % več kot v letu 2001 in presega planirane čiste prihodke iz prodaje za leto 2002 za 4,5 %. Skupina Mercator je v letu 2002 realizirala 4.970 mio SIT čistega dobička, kar je za 2,2 % več v primerjavi z letom 2001 in presega planiranega za leto 2002 za 45,2 %. Poslovni izid pred davki, obrestmi in amortizacijo je skupina v letu 2002 realizirala v višini 24.632 mio SIT, kar je za 4,3 % več glede na primerljive podatke leta 2001, in dosega 98,5 % planiranega za leto 2002.

Poslovni sistem Mercator, d.d.

Za potrebe poročanja po odsekih je družba Poslovni sistem Mercator, d.d., opredelila področne odseke, upoštevajoč različne sklope dejavnosti oziroma storitev, ki jih opravlja.

V družbi so glede na poslovno dejavnost opredeljeni trije področni odseki:

- področni odsek trgovine na drobno, ki obsega vse poslovne dejavnosti prodaje trgovskega blaga na drobno;
- področni odsek trgovine na debelo, ki obsega vse poslovne dejavnosti prodaje trgovskega blaga na debelo ter dejavnosti logistike in distribucije ter
- področni odsek ostalih dejavnosti, ki obsegajo vse preostale temeljne in podporne dejavnosti v družbi.

Območnih odsekov družba ni opredelila, ker vse poslovne dejavnosti izvaja na enovitem trgu Slovenije, ki je v celoti izpostavljen podobnim tveganjem in povezan s podobnimi donosi.

V naslednji preglednici so prikazani čisti prihodki iz prodaje in čisti poslovni izidi družbe po opredeljenih področnih odsekih za leto 2002:

(v tisoč SIT)	Čisti prihodki iz prodaje	Čisti poslovni izid
Trgovina na drobno	74.677.751	1.738.532
Trgovina na debelo	51.683.044	1.909.614
Preostale poslovne dejavnosti	11.137.858	1.001.309
Skupaj	137.498.653	4.649.455

Družba Poslovni sistem Mercator, d.d., je v letu 2002 poslovala uspešno in realizirala 137.499 mio SIT čistih prihodkov iz prodaje, kar je za 18,5 % več kot v letu 2001 in presega planirane čiste prihodke iz prodaje za leto 2002 za 9,3 %. Družba je v letu 2002 realizirala 4.649 mio SIT čistega dobička, kar presega planiranega za leto 2002 za 41,6 %. Čisti dobiček leta 2002 ni neposredno primerljiv z letom 2001 zaradi sprememb računovodskeih usmeritev in ocen ob uvedbi prenovljenih Slovenskih računovodskeih standardov od 1. 1. 2002 dalje.

Nekateri računovodski kazalniki

	Skupina Mercator		Poslovni sistem Mercator, d.d.	
	2002	2001	2002	2001
Kazalniki dobičkonosnosti				
Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala	6,2 %	6,5 %	6,1 %	8,1 %
Koeficient čiste dobičkonosnosti prihodkov	1,6 %	1,7 %	3,4 %	4,8 %
Koeficient dividendnosti osnovnega kapitala	-	-	4,0 %	3,0 %
Kazalniki finančne strukture				
Stopnja lastniškosti financiranja	36,8 %	37,3 %	49,2 %	49,3 %
Stopnja dolgoročnosti financiranja	66,8 %	59,4 %	76,3 %	70,4 %
Delež kapitala in dolg. rezervacij v pasivi	40,3 %	41,2 %	51,4 %	51,5 %
Delež finančnih obveznosti v pasivi	39,8 %	38,6 %	33,1 %	34,5 %
Finančne obveznosti in obveznosti iz finančnega najema / lastniški kapital in dolgoročne rezervacije	98,9 %	93,6 %	64,4 %	67,0 %
Dolgoročna pokritost stalnih sredstev	93,7 %	84,2 %	104,8 %	97,3 %
Kazalniki stanja investiranja				
Stopnja osnovnosti investiranja	70,4 %	68,6 %	31,4 %	28,6 %
Stopnja dolgoročnosti investiranja	71,3 %	70,5 %	71,3 %	69,9 %
Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja				
Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev	0,52	0,54	1,57	1,72
Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti - hitri koeficient	0,06	0,07	0,36	0,34
Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti - pospešeni koeficient	0,41	0,37	0,86	0,73
Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti - kratkoročni koeficient	0,88	0,73	1,15	0,94
Poslovni izid pred davki, obrestmi in amortizacijo / obrestni odhodki	3,2	3,0	2,9	2,5
Kazalniki gospodarnosti in produktivnosti				
Koeficient gospodarnosti poslovanja	1,04	1,03	1,07	1,07
Prihodki na zaposlenega iz ur (v tisoč SIT)	22.981	21.507	32.629	33.331
Dodata vrednost na zaposlenega iz ur (v tisoč SIT)	4.883	4.880	6.612	7.113
Poslovni izid pred davki, obrestmi in amortizacijo / čisti prihodki iz prodaje	7,7 %	9,0 %	9,3 %	10,5 %

**Primerljiva rast kazalnikov
dobičkonosnosti Skupine
Mercator kaže bistveno izboljšanje
rasti poslovne uspešnosti.**

Vsi kazalniki dobičkonosnosti in produktivnosti so izračunani na povprečno stanje postavki izkaza stanja v opazovanem letu. Kazalniki finančne strukture, stanja investiranja in finančnega ustroja so izračunani po stanju na dan 31. 12. Dodana vrednost je izračunana kot vsota poslovnega izida pred davki, stroški amortizacije in obrestmi ter stroškov dela.

Nekateri prikazani računovodski kazalniki leta 2002 niso neposredno primerljivi z letom 2001, kar je posledica vpliva sprememb Slovenskih računovodskih standardov (SRS) od 1. 1. 2002 dalje.

Komentar k poslovni uspešnosti

Če bi pri analizi kazalnikov dobičkonosnosti čisti poslovni izid Skupine Mercator za leto 2001 prilagodili za ključne učinke uvedbe prenovljenih SRS, kot so tolmačeni v pojasnilih konsolidiranemu računovodskemu poročilu, bi koeficient čiste dobičkonosnosti prihodkov v letu 2002 izkazoval 55,1-odstotno rast glede na leto 2001, koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala pa 63,3-odstotno rast.

Ob prilagoditvi čistega poslovnega izida družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., za leto 2001 za ključne učinke uvedbe prenovljenih SRS, kot so tolmačeni v pojasnilih k nekonsolidiranemu računovodskemu poročilu, bi tudi koeficient čiste dobičkonosnosti prihodkov družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., v letu 2002 izkazoval 18,5-odstotno rast glede na leto 2001, koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala pa 27,7-odstotno rast glede na leto 2001.

Opisana primerljiva rast kazalnikov čiste dobičkonosnosti Skupine Mercator in družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., v letu 2002 glede na leto 2001 kaže bistveno izboljšanje ravni poslovne uspešnosti.

Pri kazalnikih finančne strukture, ki jih je z vidika finančne analize smiselno opazovati le na ravni Skupine Mercator, je v letu 2002 ključno povečanje deleža dolgoročnih virov v strukturi virov financiranja. Skupina Mercator je v letu 2002 v skladu s sprejetimi strateškimi finančnimi usmeritvami in v skladu s finančnimi potrebbami pridobivala predvsem dolgoročne finančne vire, poleg tega pa je pomemben del kratkoročnih virov refinancirala z dolgoročnimi viri. Zaradi tega se je delež dolgoročnih finančnih dolgov, ki obsegajo dolgoročne obveznosti iz financiranja in dolgoročne poslovne obveznosti iz naslova finančnega najema, v vseh finančnih dolgovih s 46,8 %, kolikor je znašal na koncu leta 2001, dvignil na 66,4 %, kolikor je znašal ob koncu leta 2002. Posledično se je izboljšal tudi kazalnik dolgoročne pokritosti stalnih sredstev, ki se je iz vrednosti 84,2 % ob koncu leta 2001 povzpel na vrednost 93,7 % ob koncu leta 2002. Bolj konzervativna sestava ročnosti virov financiranja daje Skupini Mercator dodatno finančno trdnost in moč.

Tudi ob koncu leta 2002 je bila kapitalska sestava Skupine Mercator blizu ciljne kapitalske sestave, po kateri se skupina želi financirati z enakim deležem trajnih virov, ki obsegajo lastniški kapital in dolgoročne rezervacije, ter enakim deležem finančnih dolgov, ki obsegajo obveznosti iz financiranja in obveznosti iz finančnega najema. Poudariti velja, da Skupina Mercator ne uporablja dolgoročnega poslovnega najema kot oblike izvenbilančnega financiranja sredstev.

Kar zadeva kratkoročno plačilno sposobnost Skupine Mercator, je smiselno opazovati razmerje med poslovnim izidom pred davki, obrestmi in amortizacijo, kot grobo mero ustvarjenih kosmatih denarnih tokov iz poslovanja, in obrestnimi odhodki. Ta kazalnik je v letu 2002 znašal 3,2 in je bil za 8,8 % večji kot v letu 2001, kar kaže na visoko kratkoročno plačilno sposobnost skupine. Pri tem velja poudariti, da je skupina pomemben del svojih kratkoročnih obveznosti iz poslovanja, pretežno do dobaviteljev trgovskega blaga, v celotnem letu poravnava s predčasnimi plačili ob primernih finančnih popustih, potrebne dodatne vire za takšno politiko upravljanja s poslovnimi obveznostmi pa je pridobila s kratkoročnimi finančnimi obveznostmi. Ker so donosi pri koriščenju predčasnih plačil znatno višji od stroškov kratkoročnega financiranja, je takšno ravnanje ekonomsko upravičeno, hkrati pa izkazuje izjemno visoko raven plačilne sposobnosti Skupine Mercator ter predstavlja tudi visoko likvidnostno rezervo.

V trgovski dejavnosti, ki je pretežna dejavnost Skupine Mercator in pri kateri stroški dela poleg nabavne vrednosti prodanega blaga predstavlja ključni strošek poslovanja, predstavlja storilnost, izmerjena z razmerjem med čistimi prihodki iz prodaje in številom zaposlenih iz ur, ključen dejavnik produktivnosti in posledično tudi poslovne uspešnosti. Storilnost Skupine Mercator je bila v letu 2002 za 6,9 % višja kot v letu 2001, pri čemer pa je treba poudariti, da zaradi zmanjševanja ravni maloprodajnih cen podatka med letom 2002 in 2001 nista v celoti primerljiva. Povečevanje storilnosti v skupini je po eni strani posledica naložb v visoko storilne maloprodajne enote večjih površin, kot so Mercatorjevi centri, trgovski centri in podobni objekti, po drugi strani pa tudi posledica stroškovne racionalizacije in prestrukturiranja maloprodajne mreže.

Pomembna mera, ki odraža produktivnost, poslovno uspešnost in učinkovitost ter finančno moč, je razmerje med poslovnim izidom pred davki, obrestmi in amortizacijo - kot grobo mero kosmatih denarnih tokov, ustvarjenih s poslovanjem - in ustvarjenimi čistimi prihodki iz prodaje. Če poslovni izid pred davki, obrestmi in amortizacijo Skupine Mercator za leto 2001 prilagodimo za ključne učinke uvedbe prenovljenih SRS, ki so tolmačeni v pojasnilih h konsolidiranim računovodskim izkazom, je vrednost te izvedene računovodske kategorije v letu 2002, ko je doseгла 24,6 mlrd SIT, za 4,3 % višja od vrednosti leta 2001, ko je znašala 23,6 mlrd SIT. Vrednost razmerja med poslovnim izidom pred davki, obrestmi in amortizacijo ter čistimi prihodki iz prodaje je v letu 2002 znašala 7,7 %, kar kaže na visoko raven poslovne učinkovitosti in sposobnosti ustvarjanja denarnih tokov z angažiranimi poslovnimi sredstvi.

Poslovanje družb Skupine Mercator

Trgовске družbe Skupine
Mercator uspešno izvajajo
Mercatorjeve poslovne
standarde.

V nadaljevanju so prikazana kratka poročila o poslovanju družb Skupine Mercator v letu 2002.

Trgовске družbe

Emona Merkur, d.d.

Leto 2002 je za družbo Emona Merkur, d.d., minilo v pripravah na pripojitev k obvladujoči družbi Poslovni sistem Mercator, d.d., ki je že v letu 2001 prevzela celotno maloprodajno dejavnost družbe na področju Osrednje Slovenije. Družba je v letu 2002 skrbela za učinkovito upravljanje preostalega premoženja, prihodki pa se nanašajo predvsem na prihodke od prodaje zalog. Družba Emona Merkur, d.d., bo do konca leta 2003 predvidoma pripojena matični družbi Poslovni sistem Mercator, d.d.

Žana, d.d.

Družba Žana, d.d., je v letu 2002 poslovala v skladu s prevzetimi Mercatorjevimi poslovnimi standardi. Z dokončno vključitvijo v Skupino Mercator je pri dobaviteljih uveljavljala ugodnejše nabavne pogoje pri nakupu blaga in s tem izboljšala svojo konkurenčnost. Naložbene aktivnosti družbe v letu 2002 so obsegale predvsem vlaganja v prenove maloprodajnih enot zaradi prehoda na Mercatorjeve standarde. Družba Poslovni sistem Mercator, d.d., je ob koncu leta 2002 s ciljem regijske zaokrožitve maloprodajne dejavnosti od družbe odkupila maloprodajne objekte, v začetku leta 2003 pa je prevzela tudi njeno dejavnost. Družba Žana, d.d., bo predvidoma v letu 2003 pripojena matični družbi.

Mercator - SVS, d.d.

Družba M - SVS, d.d., je tudi v letu 2002 vse svoje poslovne dejavnosti usmerila v ohranitev vodilnega položaja trgovca z market - programom v severovzhodni Sloveniji. Naložbe družbe v letu 2002 so bile namenjene predvsem odprtju supermarketa v Ljutomeru ter prenovi 6 maloprodajnih enot. Po odhodu bivšega predsednika uprave družbe, g. Stanislava Brodnjaka, v upravo obvladujoče družbe je s 1. 1. 2003 postal predsednik uprave g. Samo Gorjup, dotedanji član uprave za trženje. Na poslovanje družbe v letu 2003 bo vplivalo predvsem oblikovanje tehnične verige in verige pohištenega programa na ravni Skupine Mercator.

Mercator - Dolenjska, d.d.

Družba M - Dolenjska, d.d., je v letu 2002 ustvarila nekoliko slabši rezultat v primerjavi z letom 2001, kar je posledica zaostrene konkurenčnosti v regiji. Kljub temu si je družba prizadevala, da zadrži tržni delež na območju Dolenjske, Bele Krajine in Posavja na področju market programa, hkrati pa racionalizirala poslovanje na vseh področjih dela zaposlenih, predvsem v režijskih službah. Naložbe družbe so bile v letu 2002 namenjene predvsem

dvema večjima in več manjšim prenovam maloprodajnih enot, razvoju projekta Mercatorjevega centra v Trebnjem in dokončanju projektov iz preteklih let. Družba bo v letu 2003 nadaljevala s stroškovno racionalizacijo in povečevala obseg prodaje po zaslugi novo odprtega Mercatorjevega centra v Trebnjem. Na poslovanje družbe bo precej vplivalo oblikovanje tehnične verige na ravni Skupine Mercator.

Mercator - Gorenjska, d.d.

Družba M - Gorenjska, d.d., je v letu 2002 poslovala uspešno. V aprilu 2002 je odprla nov Mercatorjev center v Kranju; s tem se je izboljšala kakovost maloprodajnih dejavnosti družbe na Gorenjskem. Naložbe družbe so bile poleg tega namenjene prenovi 10 maloprodajnih enot ter razvoju projektov novih maloprodajnih enot, ki bodo odprte v letu 2003. V letu 2003 družba načrtuje nadaljnje investicijske dejavnosti za izgradnjo novih maloprodajnih objektov na območju Gorenjske: NC Bled, NC Škofja Loka ter SM Gorenja vas.

Mercator - Degro, d.d.

Družba M - Degro, d.d., v letu 2002 ni dosegala zastavljenih poslovnih ciljev, predvsem zaradi zaostrene konkurence v Koprski regiji ter neučinkovitega izvajanja poslovnih dejavnosti. Naložbe družbe so bile v letu 2002 namenjene prenovi 4 maloprodajnih enot, med njimi največjemu projektu, prenovi Hipermarketov v Kopru. Družba Poslovni sistem Mercator, d.d., je ob koncu leta 2002 od družbe M - Degro, d.d., odkupil Mercatorjev center v Kopru kot pripravo na prevzem dejavnosti družbe. Družba Poslovni sistem Mercator, d.d., bo v prvi polovici leta 2003 postopoma prevzela dejavnost maloprodaje in veleprodaje ter logistike družbe M - Degro, d.d., s ciljem racionalizacije poslovanja in učinkovite organizacije poslovnih aktivnosti na področju Obalne regije.

Mercator - Goriška, d.d.

Družba M - Goriška, d.d., si je v letu 2002 kljub močni konkurenji zaradi bližine Italije prizadevala, da bi povečala obseg prodaje blaga in zagotovila visoko stopnjo storitev in celovitost ponudbe. Naložbe družbe so bile v letu 2002 namenjene dokončanju projekta v Mercatorjevem centru v Novi Gorici, 3 večjim in nekaj manjšim prenovam maloprodajnih enot, nakupu maloprodajne enote Ajdovščina od družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., zaradi zaokrožitve regijskega poslovanja Skupine Mercator, nadalje nakupu 3 maloprodajnih enot od zunanjih družb ter nakupu računalniške in druge opreme. Družba bo v letu 2003 nadaljevala s stroškovno racionalizacijo in povečevala obseg prodaje na račun nadaljnjih prenov maloprodajnih enot in novo pridobljenih enot v letu 2002, hkrati pa si bo z usposabljanjem in motiviranjem zaposlenih, s kakovostnimi storitvami in celovito ponudbo nadalje prizadevala za zvestobo kupcev, njihovo zaupanje in pripadnost.

Mercator - H, d.o.o.

Družba M - H, d.o.o., je v začetku leta 2002 pripojila družbo Sloboda, d.d., kar je omogočilo učinkovito zasnovno izvajanja poslovnih aktivnosti na Hrvaškem, med letom pa je kupila in pripojila družbo NIP, d.o.o., in s tem pridobila distribucijski center v Zagrebu. Naložbe družbe so bile namenjene v izgradnjo Mercatorjevega centra v Splitu, ki je bil odprt 5. 7. 2002 in je omogočil vstop v Dalmacijo ter popolnitve maloprodajne mreže. Razvojno raziskovalna dejavnost družbe je bila usmerjena v izboljšanje obstoječih maloprodajnih enot ter prilagoditvi Mercatorjevim standardom. Konec leta se je družba lotila priprave projektno dokumentacije za gradnjo novega centra v Osijeku. Tržni delež družbe je ob koncu leta 2002 znašal 2,9 %. S 1. 1. 2003 se je v družbi Mercator - H, d.o.o., zamenjala uprava družbe, ki jo po novem vodi g. Stanislav Brodnjak. Družba Mercator - H, d.o.o., v letu 2003 načrtuje močno racionalizacijo stroškov in vzpostavitev učinkovite organizacije maloprodajne dejavnosti, močnejše pozicioniranje na hrvaškem trgu, hkrati pa si prizadeva ustvariti vse pogoje za povečanje učinkovitosti poslovanja ter tako postati eden od petih vodilnih trgovcev v državi. Družba je bila v začetku leta 2003 dokapitalizirana s strani družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., z namenom, da doseže primerno kapitalsko sestavo.

igra

Mercator - TC Sarajevo, d.o.o.

Družba M - TC Sarajevo, d.o.o., je v letu 2002 uspešno dosegla cilj rasti prodaje in racionalizacije stroškov. Tržni delež družbe je ob koncu leta 2002 znašal 1 %. Družba bo v letu 2003 začela z gradnjo Mercatorjevega centra v Tuzli, ki bo odprt predvidoma v letu 2004. V prvem trimesečju leta 2003 je bila družba dokapitalizirana s strani družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., z namenom, da doseže primerno kapitalsko sestavo.

Mercator - S, d.o.o.

Družba M - S, d.o.o., je 5. 12. 2002 odprla prvi Mercatorjev center v Beogradu; z njim je Skupina Mercator stopila na trg Srbije. Vstop na tretji strateški trg Skupine Mercator je bil sprejet z ugodnim odzivom. V letu 2003 namerava družba M - S, d.o.o., utrditi položaj na svojem trgu in vzpostaviti učinkovito upravljanje z vsemi vrstami stroškov, novih naložb pa v letu 2003 ne načrtuje.

Trgoavto, d.d.

Družba Trgoavto, d.d., je v letu 2002 kljub povečanju konkurence poslovala uspešno, kar je dosegla s prilagoditvijo organizacije, medsebojnim povezovanjem dejavnosti ter stroškovno racionalizacijo. Naložbe družbe so bile v letu 2002 namenjene predvsem odpiranju novih maloprodajnih enot, tako v Mercatorjevih centrih kot tudi na drugih lokacijah, hkrati pa je družba izvedla finančne naložbe v ustanovitvene deleže v novoustanovljena odvisna podjetja: družba TT - Trgotehna, d.o.o. (51 % lastništvo), ki je prevzela dejavnost Prodajno servisnega centra Iveco, ter družba TrgoA PSC, d.o.o. (100 % lastništvo), ki je prevzela dejavnost Prodajno servisnega centra Renault. V prvi polovici leta 2003 bo družba Poslovni sistem Mercator, d.d., predvidoma odprodala svoj lastniški delež v družbi Trgoavto, d.d., strateškemu partnerju zaradi osredotočenja matične družbe v dejavnost trgovine z živilimi, hkrati pa se ocenjuje, da bo novi večinski lastnik družbi zagotovil možnost uspešnega dolgoročnega razvoja in rasti v skladu s sprejetimi strateškimi usmeritvami.

Mercator - Modna hiša, d.o.o.

Z oblikovanjem tekstilne verige je družba M - Modna hiša, d.o.o., postala največja specializirana in razpoznavna trgovska družba za tekstil v Sloveniji. S prevzemom specializiranih prodajal družb Skupine Mercator v letu 2002 se je začela druga faza oblikovanja tekstilne verige; pri tem je bilo težišče prizadevanj ustvarjanje celostne podobe, ureditve in vzpostavitev učinkovitega informacijskega sistema ter poenotenje nabavne in cenovne politike. Bistvenega pomena za širitev družbe je tudi prodor na nove trge (Hrvaška, Bosna in Hercegovina ter Srbija) v sklopu Mercatorjevih centrov. Naložbe družbe so bile v letu 2002 namenjene predvsem projektom novih gradenj v Mercatorjevih centrih, odprtih v letu 2002, prenovam nekaterih prevzetih maloprodajnih enot, ki jih je družba prevzela v projektu oblikovanja tekstilne verige, ter prenovi Modne hiše v Mariboru. Veliko sredstev so namenili tudi posodobitvi prevzetih prodajal po standardizaciji tekstilnih prodajal. V letu 2003 družba načrtuje odprtje treh novih maloprodajnih enot (TC Levec, TC Trebnje, MC Celje), izpopolnitve ISO standardov ter nadaljevanje projekta prestrukturiranja tekstilne verige. Kljub povečanju konkurence na domačem trgu družba načrtuje zvišanje poslovne uspešnosti in učinkovitosti z namenom, da bi postala največji in najboljši trgovec s tekstilom na slovenskem trgu, hkrati pa vzpostavila največjo tekstilno verigo na novih trgih.

Intermercator, G.m.b.H.

Družba Intermercator, G.m.b.H., je v letu 2002 poslovala uspešno. Prodaja družbi Poslovni sistem Mercator, d.d., in družbi Eta, d.d., ki sta tudi največja kupca, se je v letu 2002 glede na pretekla leta povečala, kar je ugodno vplivalo na poslovne rezultate družbe. Družba bo v letu 2003 nadaljevala z izvajanjem kakovostnih storitev, poslovanjem z dobavitelji po ugodnih pogojih, popolnitvijo in izboljšavo informacijskega sistema, z okrepljenim delom s poslovnimi partnerji ter usposabljanjem zaposlenih.

Netrgovske družbe

MDK, d.d.

Družba Mesnine dežele Kranjske, d.d., je v letu 2002 zasledovala cilj - postati vodilna družba v mesno predelovalni dejavnosti v Sloveniji z močno usmerjenostjo na hrvaški trg ter na trge Evropske unije. Prejela je zlato medaljo za tržno ponudbo svežega pakiranega mesa in naziv "šampion" za začinjeno pakirano meso na mednarodnem kmetijsko - živilskem sejmu v Gornji Radgoni, uspešno lansirala nove proizvode ter sodelovala v preko 100 pospeševalno prodajnih akcijah. Naložbe je družba v letu 2002 usmerila predvsem v prenovo obstoječih objektov, v računalniško opremo ter finančne naložbe v odvisna podjetja. Družba je v letu 2002 ustanovila odvisno družbo MDK - H, d.o.o. (100 % lastništvo), ki posluje na Hrvaškem, njena osnovna dejavnost pa je proizvodnja in prodaja mesnih izdelkov in svežega mesa. Namen ustanovitve družbe je bil povečanje prodaje lastnih proizvodov in lastne blagovne znamke na hrvaškem trgu. Razvojno raziskovalne dejavnosti družbe v letu 2002 so se usmerile v razvoj novih izdelkov in spremjanje že uveljavljenih izdelkov z upoštevanjem najnovejših tehnoloških postopkov, da bi jih prilagodila proizvodnim postopkom po sprejeti zakonodaji ter distribuciji svežega mesa po sistemu HACCP. Leto 2003 bo za družbo Mesnine dežele Kranjske, d.d., leto začetka tehnološke prenove proizvodnje in začetek poslovanja brez izgube. Tudi v prihodnosti bo družba razvijala mesno predelovalno dejavnost brez klavništva, s poudarkom na visoki specializaciji v zadovoljevanju maloprodajnih potreb po svežem govejem mesu.

Eta, d.d.

Družba Eta, d.d., je v septembru 2002 pripojila družbo Slosad, d.o.o.; s tem sta si družbi obojestransko omogočili učinkovito organizacijo proizvodnih dejavnosti in povečanje poslovne učinkovitosti znotraj Skupine Mercator. Naložbe družbe so bile namenjene predvsem posodobitvam v proizvodnji in v informacijski tehnologiji. V letu 2002 je družba uspešno razvila nov prodajno-proizvodni program (pečena zelenjava), ki bo prišel na trg v letu 2003, poleg tega je na trg lansirala nekaj novih izdelkov; to je dosegla z vlaganjem v prenovo obrata za proizvodnjo gotovih jedil. V letu 2003 bo družba Eta, d.d., nadaljevala z vlaganjem v posodobitev tehnologije, surovinske baze in proizvodnje na področjih, kjer sta surovina in delovna sila cenejši kot v Sloveniji. Cilj družbe je zakup surovinske baze in nakup proizvodnih zmogljivosti v Srbiji, kar bo ugodno vplivalo na prestrukturiranje proizvodnje in povečanje tržnega deleža v njeni dejavnosti.

Pretežni del prizadevanj družbe Slosad, d.o.o., do pripojitve je bil usmerjen v proces pripojitve ter uvajanje novih skupnih programov z namenom, da racionalizira in specializira proizvodno prodajne programe in izkoristi sinergične učinke na področju prodaje in nabave na skupnih trgih ter poveča konkurenčnost ponudbe izdelkov Mercatorjeve živilsko predelovalne industrije. V okviru razvojne dejavnosti je družba v letu 2002 prilagodila program logistike veterinarskim zahtevam za pridobitev uvozno-izvoznega dovoljenja za skladiščenje živil živalskega izvora. Naložbe je družba namenila predvsem obnovi obstoječih obratov.

Pekarna Grosuplje, d.d.

Družba Pekarna Grosuplje, d.d., je v letu 2002 zanesljivo utrdila položaj na drugem mestu med slovenskimi proizvajalci kruha in peciva. Prodaja se je glede na leto 2001 povečala pri vseh izdelčnih skupinah in večjih kupcih. V letu 2002 je družba na Hrvaškem ustanovila hčerinsko podjetje Belpana, d.o.o. (100 % lastništvo), in pričela z aktivnostmi za gradnjo pekarne. Naložbe je družba v letu 2002 namenila neprekinjenemu posodabljanju tehnološke opreme in širitvi mreže trgovin. Največja projekta sta bila avtomatska linija za pekarsko pecivo in novi prostori za skladiščenje zamrznenih in odpromo gotovih izdelkov, hkrati pa je družba sodelovala pri opremljanju 30 prodajnih enot za peko na prodajnih mestih, kjer je večina opreme last družbe. Razvojno raziskovalna dejavnost družbe je bila v letu 2002 usmerjena v 10 novih vrst kruha, 7 vrst pekovskega peciva in v izboljšanje že uveljavljenih izdelkov, postopkov izdelave in pakiranja. To je potrdila tudi Gospodarska zbornica

Slovenije, ki je direktorju družbe, g. Štefanu Plankarju, podelila nagrado za izjemne dosežke v gospodarstvu v letu 2002. V letu 2003 bo družba še nadalje utrjevala položaj enega vodilnih proizvodnih podjetij na domačem trgu in se širila na trg Hrvaške, kjer bo pričela z gradnjo pekarne.

Mercator - Emba, d.d.

Družba M - Emba, d.d., je v letu 2002 uspešno prodrla na zahtevni zahodnoevropski trg, kjer je dokazala kakovost in cenovno konkurenčnost svojih izdelkov. Na podlagi spremeljanja sodobnih teženj v prehranjevanju v svetu ter skladno z zahtevami domačega trga je nadaljevala z razvojem novih izdelkov v okviru uveljavljenih proizvodnih programov. Naložbe je družba v letu 2002 namenila predvsem nakupu oziroma tehnološki prenovi proizvodne opreme, hkrati pa je nadaljevala s popolnjevanjem verige lokalov Santana Coffee Shop tako v Sloveniji kot na novih trgih. V letu 2003 družba načrtuje povečevanje izvoza na evropske trge, hkrati pa načrtuje okrepljen nastop na Hrvaškem trgu in trgih Bosne in Hercegovine ter Srbije, kar je v pretežni meri povezano s širitevijo Mercatorjeve maloprodajne mreže na nove trge.

Mercator - KŽK Kmetijstvo Kranj, d.o.o.

Družba M - KŽK Kranj, d.o.o., je v letu 2002 poslovno aktivnost izvajala pretežno na domačem trgu. Poslovni program trgovske dejavnosti je potekal v močno konkurenčnem okolju obrtne cvetličarske dejavnosti, poslovne dejavnosti v kmetijski dejavnosti pa so zaznamovali procesi prestrukturiranja. Naložbe je družba v letu 2002 namenila predvsem kmetijski dejavnosti in vrtnim centrom ter odprtjem novih maloprodajnih enot v okviru Mercatorjevih centrov. V letu 2003 družba predvideva fizično krčenje kmetijske proizvodnje zaradi pospešene denacionalizacije zemljišč, zato je mogoča odprodaje celotne družbe oziroma združitev s podjetjem sorodne dejavnosti.

M Hotel, d.o.o.

Družba M Hotel, d.o.o., je v letu 2002 uspešno povečala zasedenosť svojih zmogljivosti, hkrati pa si je prizadevala ustvarjati storitve višjih kakovosti, kar je ugodno vplivalo na veliko število stalnih gostov. Naložbe družbe so v letu 2002 obsegale predvsem obnovo hotelskih prostorov ter vlaganja v drugo, predvsem gostinsko opremo. S podobnimi aktivnostmi bo družba nadaljevala tudi v letu 2003.

Mercator - Sremič, d.o.o.

Družba M - Sremič, d.o.o., v letu 2002 kljub naporom v trženju, navzklic ponudbi seminarskega turizma in pridobivanju dodatnih gostinskih poslov ni bistveno izboljšala rezultatov. Razlog je predvsem v nazadovanju gospodarstva v krški občini in v celotnem Posavju. 24. 12. 2002 je družba Poslovni sistem Mercator, d.d., odprodala svoj lastniški delež v družbi M - Sremič, d.o.o., zaradi strateškega osredotočenja v dejavnost trgovine.

Mercator - Optima, d.o.o.

Družba M - Optima, d.o.o., je v letu 2002 končala poslovne projekte, med katerimi sta največja projektiranje Mercatorjevega centra v Splitu in Mercatorjevega centra v Beogradu. Družba je v letu 2002 poslovala uspešno, naložbe pa je družba namenila izpopolnjevanju in posodabljanju računalniške, telekomunikacijske in logistične opreme. Družba je uspešno spremljala svetovni razvoj na področju inženiringa in organizacije za celovito izvedbo trgovskih objektov, hkrati pa je iskala nove rešitve sedanjih problemov razvoja trgovinske opreme, gospodarne izrabe energije ter novih tehnologij pri projektiranju zgradb in opreme. Najpomembnejši cilj družbe je tudi v prihodnosti v celoti izpolnjevati obveznosti do glavnega naročnika, družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., tako glede kakovosti in cene kot tudi izdelavnih rokov.

Družbene in okoljevarstvene dejavnosti

Vpetost v domače okolje povečuje našo družbeno odgovornost, odgovornost do izboljšanja kakovosti življenja in skrb za prihodnost. To pa so tudi temelji, na katerih gradimo dolgoročno, v prihodnost usmerjeno partnerstvo.

Odnos do okolja in ugled v okolju sta ključnega pomena za izvajanje in uresničevanje poslovnih strategij. Zavedamo se, da vpetost v domače okolje povsod v Sloveniji in na novih trgih povečuje našo družbeno odgovornost in skrb za prihodnost tega okolja. Strategijo razvoja in poslovne odličnosti zato uresničujemo s premišljenim in skrbno načrtovanim odnosom do okolja. Pristen odnos do ljudi in prilagajanje načinu njihovega življenja ter odzivanje na potrebe širšega družbenega okolja so temelji, na katerih gradimo dolgoročno, v prihodnost usmerjeno partnerstvo.

Vključenost v okolje

Mercator spodbuja gospodarski, socialni in družbeni razvoj v vseh okoljih, kjer deluje. Na vseh naših trgih dajemo prednost tamkajšnjim proizvajalcem ter zaposljemo njihovo delovno silo. Prav vpetost v ta okolja ustvarja širše gospodarske in družbene učinke; oblikuje prijazna in urejena okolja za kupce in zaposlene ter povečuje kakovost ponudbe blaga in storitev. Našo uspešnost v teh pogledih potrjujejo tudi zahvale lokalnih skupnosti, pohvale naših kupcev, priznanja ter certifikati kakovosti našim trgovskim družbam. Ena izmed temeljnih Mercatorjevih vrednot je tudi skrb za zdravje kupcev in kakovost njihovega življenja. Tako smo v Mercatorju v letu 2002 končali projekt "Uvedba HACCP sistema v trgovske družbe Skupine Mercator".

Združenje za trgovino pri GZS je med najbolj urejenimi prodajalnami z visoko strokovno usposobljenim osebjem v letu 2002 nagradilo naslednje Mercatorjeve maloprodajne enote: blagovnico Žana v Žalcu, prodajalno Boč v Rogaški Slatini, Mercatorjeva hipermarketa v Kranju in v Slovenj Gradcu, prodajalno Intersport v Mercatorjevem centru v Slovenj Gradcu, prodajalno tehnike v Mercatorjevem centru na Jesenicah, supermarket v Šmarju pri Jelšah.

Pristen odnos do ljudi, prilagajanje njihovim osebnim nagnjenjem in načinu življenja, posluh za potrebe okolja in skrb za prihodnost so temeljne vrednote Mercatorjevih razvojnih usmeritev, ki jih udejanjamo z družbeno odgovornim delovanjem.

Družbena odgovornost

V Mercatorju svojega poslanstva ne uresničujemo le z aktivno vlogo v gospodarskem okolju, ampak tudi z odzivanjem na potrebe širšega okolja uresničujemo svoj kulturni in družbeni vpliv. Z donatorskimi in sponzorskimi sredstvi podpiramo in negujemo medčloveške odnose, razvijamo in krepimo dejavnosti lokalnega in nacionalnega pomena na različnih področjih družbenega življenja. Sredstva usmerjamo tja, kjer se pokažejo največje potrebe; pomagamo tistim, ki so pomoči najbolj potrebni.

Mercator kot pokrovitelj aktivno sodeluje pri zadovoljevanju potreb širšega družbenega okolja. Sponsorska in donatorska sredstva usmerjamo v razvoj športa, kulture, izobraževanja in okoljevarstvenih projektov. Kulturno, športno in zabavno udejstvovanje - bodisi dogodki bodisi prireditve - ustvarjajo prijetna doživetja, širijo obzorje

in prispevajo h kakovostnejšemu življenju. Doseganje uspehov in uveljavitev na kulturnem, športnem in zabavnem področju krepita osebnost, prepoznavnost in ugled ne le sponzorjev in donatorjev, temveč tudi naše dežele.

V Mercatorju vsako leto izjemno pozornost damo naši osrednji humanitarni akciji. Z njo želimo doseči dvig ugleda in pozitivne podobe Mercatorja kot družbeno odgovornega podjetja s posluhom za potrebe ljudi ter družbeno tvornega vseslovenskega gospodarskega subjekta. V preteklem obdobju smo tako pomagali ustanovam in centrom za varstvo in usposabljanje ljudi s posebnimi potrebami, reševalnim postajam in porodnišnicam. Z osrednjo humanitarno akcijo trgovskega dela Skupine Mercator pa bomo že tradicionalno nadaljevali tudi v letu 2003. Na ta način si iskreno želimo pokazati sočutje do ljudi in prisluhniti tistim, ki so pomoči najbolj potrebni.

Leta 2002 smo z uresničevanjem poslovne strategije, ki ima pred očmi tudi dovzetnost ljudi, v sponzorskem in donatorskem smislu širili obstoječe dimenzijske korporativne blagovne znamke Mercator. Odzivali smo se na potrebe širšega okolja, pri tem pa uresničevali tudi kulturni in družbeni pomen s skrbjo za življenje slehernega človeka. Tako smo podprtli različne dobrodelne projekte zdravstvenih organizacij, vzgojno izobraževalnih zavodov in podobnih ustanov. Kot sponzorji smo podprtli tako športne organizacije kot tudi posamezne športnike, sodelovali pa smo tudi pri najrazličnejših kulturnih in izobraževalnih prireditvah in projektih.

Z dobrodelnimi akcijami, izobraževanjem, kulturo in športom smo se vključevali v okolje tako v slovenskem kot tudi regijskem merilu, povsod tam, kjer Mercator deluje.

Mercator se je v letu 2002 pridružil tudi fundaciji "Z glavo na zabavo", katere namen so vzgojno-preventivne akcije v okoljih, kjer se srečujejo in zabavajo mladi, povezane pa so z alkoholom, drogami, spolnostjo in drugimi problemi, povezanimi z njihovim življenjem; težišče pozornosti je povezanost alkohola in prometne (ne)varnosti ter ozaveščanje, da se je mogoče odlično zabavati tudi brez alkohola. Podprtli smo tudi projekt "Zlati maturanti", ko smo obdarili najboljše maturante v Sloveniji. Tako smo tudi s tem dejanjem podprtli in vzpodbudili izobraževanje med mladimi.

Poslovni sistem Mercator, d.d., je skupaj s partnerjem Procter&Gamble v letu 2002 začel z dobrodelno akcijo, katere namen je bil kar največ otrokom po Sloveniji zagotoviti varen prostor za brezskrbno igro. Dobrodelno akcijo smo poimenovali "Obnovimo igrišča". V Mercatorjevih prodajalnah je bilo tako od vseh prodanih izdelkov katere koli blagovne znamke podjetja Procter&Gamble namenjenih 10 tolarjev za obnovo otroških igrišč po vsej Sloveniji. Mercator in Procter&Gamble sta tako v sodelovanju obnovila devet javnih otroških igrišč v devetih slovenskih občinah - v Tržiču, Sevnici, Lendavi, Trbovljah, Logatcu, Slovenj Gradcu, Kopru, Mariboru in Podbrdu - ki so bila izbrana tudi na podlagi predlogov za prenovo igrišč s strani širše javnosti. K uspehu akcije so pripomogle občine, v katerih smo prenovili igrišča. Vse so se prijazno odzvale povabilu za sodelovanje in s pripravo zemljišča omogočile strokovno in varno vgradnjo podarjenih novih igrал. Tako smo tudi s tem projektom pokazali, da se zavedamo pomembnosti sodelovanja s poslovnimi partnerji tudi kar zadeva vključevanja v krajevne razmere.

Okoljevarstvene dejavnosti

Začetni korak na svoji poti k varovanju okolja v letu 2002 je družba Poslovni sistem Mercator, d.d., naredila za Skupino Mercator s posredovanjem Letnega poročila o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo za leto 2001 Ministrstvu za okolje, prostor in energijo konec marca 2002. Tako je zadostil prvi zahtevi iz Pravilnika o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo (Ur. l. RS, št. 104/00), ki je eden od podzakonskih aktov Zakona o varstvu okolja. Da smo lahko pripravili Letno poročilo o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo za leto 2001, je bilo potrebno pripraviti posnetek pretoka embalaže v vseh trgovskih in proizvodnih družbah Skupine Mercator.

Pripravili smo tudi posnetek kvalitativnega in kvantitativnega stanja odpadne embalaže v Mercatorjevih prodajalnah; podatke posnetka smo uporabili za zadostitev zahtev 12. in 13. člena Pravilnika, ki zavezancem nalagata

obveznost brezplačnega prevzema odpadne skupinske in transportne embalaže od končnih uporabnikov. Potrebna je bila ureditev posebnih prostorov za prevzemanje, zbiranje, razvrščanje in začasno skladiščenje odpadne skupinske in transportne embalaže ob Mercatorjevih trgovskih centrih ter informiranje potrošnikov.

Mercator se je v letu 2002 zavzeto pripravljal tudi na tretjo zahtevo Pravilnika, ki določa, da zavezanci v letu 2003 vsaj za obveznosti s področja odpadne embalaže, ki je komunalni odpadek, sklenejo pogodbo z Družbo za ravnanje z odpadno embalažo - SLOPAK, d.o.o., ki je bila ustanovljena junija 2002. Mercator je eden od ustanoviteljev in družbenik SLOPAK-a.

Z zadostitvijo nekaterih zahtev Pravilnika in pripravo posnetka stanja na področju odpadne embalaže si je Mercator pripravil potrebne temelje na področju varovanja okolja, ki jih namerava z različnimi projekti dopolnjeval v prihodnosti.

Netrgovske družbe Skupine Mercator pa so okoljevarstvenim dejavnostim namenile še druge oblike pozornosti.

V družbi MDK, d.d., so v letu 2002 pristopili k izdelavi projektne dokumentacije, ki se nanaša na gradnjo čistilne naprave, kar bo pomembno vplivalo na izboljšanje kakovostne odpadne vode. Z rednimi meritvami, ki jih izvajajo pooblaščene institucije s pooblastilom Ministrstva za okolje in prostor, spremljajo nastajanje plinov, odpadnih voda ter hrupa. Meritve dokazujejo, da škodljive vplive na okolje obvladujejo, saj so izmerjene vrednosti onesnaženja v okviru zakonsko dovoljenih. V govedorejski proizvodnji skušajo kljub ekonomskim pritiskom v pangi ohraniti naraven način pridelave krme v kombinaciji s pašo, kar pomembno vpliva na kakovost proizvodnje in ohranjanje krajine. V letu 2002 so izvedli tudi projekte, ki so pomembno vplivali na izboljšanje odnosa do naravnega okolja (zmanjšali porabo vode in s tem tudi količino odpadne vode, zmanjšali vse izpuste dimnih plinov in hrupa, posodobili kotlovnico in zmanjšali porabo kurielnega olja, zmanjšali možnost izpustov NH₃ v naravno okolje, z investicijo v nove komore z novim načinom pridobivanja plina bistveno zmanjšali izpust dimnih plinov v ozračje, uvedli sistem za intenzivno razhlajevanje po pasterizaciji mesnih izdelkov, kar je zmanjšalo porabo vode, in vgradili avtomatski javljalnik vsebnosti klora v črpališču).

V družbi Eta, d.d., v kateri so dolgoročno usmerjeni v proizvodnjo varne in zdrave hrane, so pri izbiri surovinskih področij in surovin izredno natančni in imajo postavljene izredno visoke standarde zahtev po neoporečni surovini in popolnoma zavračajo uporabo kakršnih koli genetsko spremenjenih surovin. Zavedajoč se pomembnosti čistega, zdravega in varnega okolja že pri načrtovanju in nato uresničevanju tehnoloških postopkov upoštevajo njihov vpliv na okolje tako, da zmanjšajo vse morebitne škodljive vplive. Enako ravnajo tudi z odpadki, uporabo energije in drugih emergentov.

Dejavnost družbe Pekarne Grosuplje, d.d., je le v manjši meri breme za okolje, vendar nadzirajo in zmanjšujejo tudi njene vplive, in sicer tako da se pri posodabljanju tehnoloških procesov odločajo za najboljšo razpoložljivo opremo, ki je tudi energetsko varčna, izkoriščajo odvečno toploto na hladilniških napravah za ogrevanje sanitarnih in tehnoloških voda, izkoriščajo topotno energijo dimnih plinov na pečeh za ogrevanje sanitarnih in tehnoloških

vode, klimatizirajo proizvodne prostore in preprečujejo emisije prašnih delcev - moke v ozračje, uredili so zaprt in pokrit prostor za ločeno zbiranje in odlaganje odpadkov: papirja in kartonske embalaže, plastičnih, organskih odpadkov, odpadnega olja iz strojev in transportnih sredstev, predelujejo tehnološke odpadke (odpadna moka in testo) v obliko za živinsko krmo, robotizirajo najtežja dela (polnjenje peči), obnovili so del sanitarno-tehnološke kanalizacije, del pa so jo na novo zgradili in jo priključili na glavni kanalizacijski vod, uredili so parkirne prostore za tovorna in osebna vozila v skladu z zakonodajo (odvajanje meteorne in vode iz pralnice z lovilci olj) ter zgradili fasado na silosih za moko in obnovili fasado na poslopijih ter uredili okolico.

Cilj okoljevarstvene politike družbe Mercator - Emba, d.d., ni zgolj zadovoljevanje zakonskih zahtev s področja varstva okolja, temveč tudi neprestano izboljševanje okoljskih in posredno poslovnih parametrov. Glede na dejavnost so se kot potencialni onesnaževalci okolja v letu 2002 sistematično lotili obvladovanja tega področja z nekaterimi dejavnostmi, in sicer: z uporabo okolju prijazne embalaže in v največji meri zmanjšano uporabo embalaže na enoto izdelka, vzpostavljivo sistema sortiranja odpadnih materialov po vrstah, ozaveščanjem potrošnikov z navodili o ravnanju z embalažo (v povezavi z dobavitelji so vzpostavili tudi sistem obvladovanja nevarnih odpadkov), s posodabljanjem tehnoloških postopkov po načelu zmanjšanja porabe energije ter doseganja prijaznejšega delovnega okolja (zmanjševanje hrupa) in zmanjšanjem količine stranskih produktov, ki posledično bremenijo okolje.

V kmetijski družbi Mercator - KŽK Kmetijstvo Kranj, d.o.o., ki je med večjimi primarnimi proizvajalkami hrane v Sloveniji, se v zadnjih letih manj ukvarjajo z vprašanji količin v rastlinski in živalski proizvodnji, temveč dajejo prednost visoki kakovosti proizvodnje vrtnin, žitaric, krmnih rastlin za živilo, mleku, pitanju govedi in vzreji plemenske živine. V zadnjem desetletju so s prestrukturiranjem osnovne kmetijske proizvodnje na višjo kakovost in varno ter zdravo hrano zagotovili tudi ekonomičnost posameznih izdelkov. Z uvajanjem sodobne kmetijske mehanizacije so zmanjšali porabo energentov za obdelavo zemlje, porabo kemičnih sredstev za varovanje posevkov pred škodljivci in boleznimi; tako že 12 let ne uporabljajo nekaterih toksičnih preparatov, ki so bili z zakonom prepovedani še v letošnjem letu. Z rednim letnim vzorčenjem vsebnosti obdelovalne zemlje zagotavljajo tudi minimalno porabo mineralnih gnojil za doseganje kakovostnih pridelkov rastlinske proizvodnje in kakovostnega semena krompirja in žitaric. Tako so samo s sistematičnim kontrolnim vzorčenjem zemlje in proizvodov (mleko, pšenica, ječmen, rž, krompir, sladkorna pesa, čebula, ajda itd.) in dosledno izvedbo tehnoloških postopkov ohranili in povečali svoj ugled pridelovalca kakovostne in zdrave hrane, ki povsem ustrezajo evropski kakovosti in veljavni evropski zakonodaji.

inuir

Pomembnejši dogodki po koncu poslovnega leta

Skupina Mercator in družba Poslovni sistem Mercator, d.d., tudi v letu 2003 poslujeta v skladu s sprejetim gospodarskim načrtom za leto 2003, ki ga je Nadzorni svet družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., sprejel na svoji 8. seji dne 19. 12. 2002. Poslovanje po zaključku leta 2002 so zaznamovali naslednji pomembnejši dogodki:

- S 1. januarjem 2003 družba Poslovni sistem Mercator, d.d., deluje s petčlansko upravo za nov petletni mandat od 1. 1. 2003 do 1. 1. 2008. Dosedanjim članom uprave se je pridružil g. Stanislav Brodnjak, član uprave za področje novih trgov.
- S 1. januarjem 2003 je družba Poslovni sistem Mercator, d.d., s ciljem povečanja poslovne učinkovitosti prevzela vso maloprodajno dejavnost družbe Žana, d.d., tekom leta 2003 pa bo družba tudi pripojena obvladujoči družbi.
- V začetku leta 2003 se je zaključilo poslovno sodelovanje na področju grosistične oskrbe družbe Spar Slovenija, d.o.o., ki je zasnovala lastni distribucijski center. V letu 2002 je Skupina Mercator z grosistično oskrbo družbe Spar Slovenija, d.o.o., ustvarila za 11,5 mlrd SIT prihodkov iz prodaje.
- V marcu 2003 je družbenik ASPIAG Management AG, ki ima v lasti 80 % družbe Spar Slovenija, d.o.o., drugega družbenika, družbo Poslovni sistem Mercator, d.d., obvestil, da želi uveljaviti opcijo za nakup 20 % deleža družbe Spar Slovenija, d.o.o. Nakupna in prodajna opcija za omenjeni delež družbe ter kupnina v višini približno 0,9 mlrd SIT je bila dogovorjena v družbeniški pogodbi leta 1997.
- 6. februarja 2003 je družba Poslovni sistem Mercator, d.d., dokapitalizirala družbo Mercator - TC Sarajevo, d.o.o., v skupni višini 23,2 mio KM zaradi ustreznnejše kapitalske strukture.
- 21. februarja 2003 je družba Poslovni sistem Mercator, d.d., dokapitalizirala družbo Mercator - H, d.o.o., v skupni višini 300 mio HRK zaradi ustreznnejše kapitalske strukture.
- 11. marca 2003 je družba Poslovni sistem Mercator, d.d., podpisala zavezajočo predpogodbo o odprodaji lastniškega deleža v družbi Trgoavto, d.d., zaradi strateškega osredotočenja v dejavnost trgovine z živili. Prodaja bo predvidoma izvedena v prvi polovici leta 2003, dogovorjena kupnina pa znaša 1,4 mlrd SIT.
- V letu 2003 bodo predvidoma zaključeni dogovori o povezavi družbe Mercator - KŽK Kmetijstvo Kranj, d.o.o., s strateškim partnerjem.
- V marcu 2003 je družba Poslovni sistem Mercator, d.d., začela prevzemati maloprodajno in veleprodajno dejavnost družbe Mercator - Degro, d.d., s ciljem povečanja poslovne učinkovitosti poslovnih aktivnosti na področju Obalne regije.
- V letu 2003 bo v okviru družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., oblikovana tehnična veriga, v kateri bodo združene vse specializirane prodajne enote tehničnega programa Skupine Mercator.

Načrti za prihodnost

Temelj uresničitve začrtanih strateških ciljev so še večja poslovna učinkovitost, finančna moč in fleksibilne konkurenčne sposobnosti.

Tudi v letu 2003 bo Skupina Mercator nadaljevala z izvajanjem nalog, začrtanih v letu 2002 sprejetem srednjeročnem gospodarskem načrtu za obdobje 2002 - 2005.

Ključni načrtovani dosežki leta 2003 so:

- zagotavljanje prave ponudbe za kakovostno življenje potrošnikov z nenehnim povečevanjem kakovosti ponudbe, ki temelji tako na nadaljnem razvoju projektov pospeševanja prodaje kot tudi na izobraževanju prodajnega osebja, širitevi in razvoju Mercator Pika kartice ter skrbi za prijetno počutje ljudi v naših prodajalnah;
- ohranjanje obsega prodaje in tržnega deleža na domačem trgu z izvajanjem obsežnega naložbenega načrta, pri čemer nameravamo odpreti dva nova nakupovalna centra, in sicer Mercatorjev center v Trebnjem in Mercatorjev center v Celju;
- nadaljnje povečevanje tržnih deležev na novih trgih ter pričetek gradnje dveh novih nakupovalnih centrov, Mercatorjevega centra v Osijeku in Mercatorjevega centra v Tuzli;
- poglabljvanje partnerskih odnosov s slovenskimi proizvajalci in proizvajalci držav, kjer Skupina Mercator opravlja poslovne dejavnosti;
- povečevanje poslovne učinkovitosti z nadaljnjo racionalizacijo stroškov, izkoriščanjem ekonomij obsega, oblikovanjem tehnične verige ter nadaljnjam preoblikovanjem trgovskega in netrgovskega dela skupine;
- širitev poslovanja netrgovskih družb na nove trge;
- zagotavljanje varnosti naložb posojilodajalcev z vzdrževanjem kratkoročne in dolgoročne plačilne sposobnosti ter nenehnim povečevanjem finančne moči in ohranjanjem ustrezne kapitalske strukture;
- nadaljnje zagotavljanje dolgoročne socialne varnosti in zadovoljstva zaposlenih z ustreznim sistemom nagradjanja, neprekinjenim izobraževanjem ter sistemom dodatnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja, hkrati s skrbjo za širše družbeno okolje.

Uprava Poslovnega sistema Mercator, d.d., ocenjuje, da bo Skupina Mercator v letu 2003 kljub močni konkurenčni in zmanjšanju obsega veleprodajne dejavnosti na domačem trgu ter krepitevi konkurence na domačem in novih trgih povečala svojo poslovno učinkovitost, finančno moč in konkurenčne sposobnosti, ki bodo pripomogle k dolgoročnemu uresničevanju začrtanih strateških ciljev in izpolnjevanju njenega poslanstva.

Računovodska

poročilo družbe

Poslovni sistem

Mercator, d.d.

Računovodske usmeritve

Računovodski izkazi družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., in Skupine Mercator so pripravljeni v skladu z računovodskimi in poročevalskimi zahtevami Slovenskih računovodskih standardov.

Neopredmetena dolgoročna sredstva

Med neopredmetenimi dolgoročnimi sredstvi družba izkazuje: dobro ime, dolgoročno odložene stroške, materialne pravice, dolgoročno odložene stroške razvijanja, neopredmetena dolgoročna sredstva v pridobivanju, predujme in druge dolgoročno razmjejene postavke.

Dani predujmi za neopredmetena dolgoročna sredstva, ki se v bilanci stanja izkazujejo pri neopredmetenih dolgoročnih sredstvih, se knjigovodsko izkazujejo kot terjatve.

Neopredmetena dolgoročna sredstva se izkazujejo po nabavnih vrednostih, v katere družba ne všteva obresti od posojil v zvezi z nabavljenimi ali izdelanimi neopredmetenimi dolgoročnimi sredstvi. Do 31. 12. 2001 so bila neopredmetena dolgoročna sredstva v skladu s takrat veljavnimi Slovenskimi računovodskimi standardi revalorizirana z inflacijskimi indeksi, od 1. 1. 2002 dalje pa se neopredmetena dolgoročna sredstva v skladu s prenovljenimi Slovenskimi računovodskimi standardi ne revalorizirajo več.

Prevrednotenje neopredmetenih dolgoročnih sredstev je sprememba njihove knjigovodske vrednosti. Kot prevrednotenje se ne štejejo dodatne naložbe vanje in njihovo amortiziranje. Prevrednotenje se opravi najmanj na koncu poslovnega leta. Pojavlja se lahko le kot prevrednotenje zaradi oslabitve, ker se neopredmetena dolgoročna sredstva zaradi okrepitve ne prevrednotujejo.

Izguba zaradi oslabitve neopredmetenih dolgoročnih sredstev se izkazuje kot prevrednotovalni poslovni odhodek v zvezi z neopredmetenimi dolgoročnimi sredstvi.

Opredmetena osnovna sredstva

Med opredmetenimi osnovnimi sredstvi družba izkazuje: zemljišča, zgradbe, opremo in drobni inventar, katerega doba uporabnosti je daljša od enega leta, posamična nabavna vrednost po dobaviteljevem obračunu pa je večja od 100 evrov. Družba zaradi upoštevanja načela doslednosti istovrstna sredstva vedno razporeja enako. Ločeno se izkazujejo opredmetena osnovna sredstva v pridobivanju, v uporabi in tista, trajno zunaj uporabe.

Dani predujmi za opredmetena osnovna sredstva, ki se v bilanci stanja izkazujejo pri opredmetenih osnovnih sredstvih, se knjigovodsko izkazujejo kot terjatve.

Opredmetena osnovna sredstva se izkazujejo po nabavnih vrednostih, v katere družba ne všteva obresti od posojil v zvezi z nabavljenimi ali izdelanimi opredmetenimi osnovnimi sredstvi. Do 31. 12. 2001 so bila opredmetena

osnovna sredstva v skladu s takrat veljavnimi Slovenskimi računovodskimi standardi revalorizirana z inflacijskimi indeksi, od 1. 1. 2002 dalje pa se opredmetena osnovna sredstva v skladu s prenovljenimi Slovenskimi računovodskimi standardi ne revalorizirajo več.

Opredmetena osnovna sredstva niso več predmet knjigovodskega evidentiranja, če so odtujena ali izničena, ker od njih ni več mogoče pričakovati koristi. Pri tem nastali dobički se izkažejo med prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki, izgube pa med prevrednotovalnimi poslovnimi odhodki.

Prevrednotenje opredmetenih osnovnih sredstev je sprememba njihove knjigovodske vrednosti. Kot prevrednotenje se ne štejejo dodatne naložbe vanje in njihovo amortiziranje. Prevrednotenje se opravi najmanj na koncu poslovnega leta. Pojavi se lahko le kot prevrednotenje zaradi oslabitve, družba opredmetenih osnovnih sredstev zaradi okrepitve ne prevrednotuje. Družba je za namen ugotavljanja morebitnih oslabitev določila denar ustvarjajoče enote ter način in roke presojanja ustreznosti izkazanih knjigovodskih vrednosti opredmetenih osnovnih sredstev.

Izguba zaradi oslabitve opredmetenih osnovnih sredstev se izkazuje kot prevrednotovalni poslovni odhodek v zvezi z opredmetenimi osnovnimi sredstvi.

Pri nakupu opredmetenega osnovnega sredstva v tujini, ko dolg na koncu poslovnega leta še ni poravnан in ga je treba popraviti zaradi spremembe tečaja tujе valute, ali pri nakupu opredmetenega osnovnega sredstva, ko je dolg za to sredstvo izražen v domači valuti in je med pogodbenima strankama dogovorjeno prevrednotenje z namenom ohranjanja njegove vrednosti, se takšna razlika do dneva aktiviranja tega sredstva upošteva kot popravek nabavne vrednosti, nasprotna postavka takšnega prevrednotenja pa je popravek vrednosti dolga.

Finančne naložbe

Družba med finančnimi naložbami izkazuje dolgoročne in kratkoročne finančne naložbe v dolgove in kapital.

Del dolgoročnih finančnih naložb, ki zapade v plačilo v enem letu po datumu izkaza stanja, je izkazan kot kratkoročna finančna naložba.

Dolgoročne in kratkoročne finančne naložbe se v začetku izkazujejo po nabavni vrednosti. Pri odtujitvi finančnih naložb v kapital se uporablja metoda povprečnih drsečih cen.

Dolgoročne finančne naložbe v kapital odvisnih in pridruženih podjetij, ki so zajeta v skupinske računovodske izkaze, so vrednotene po kapitalski metodi, dolgoročne finančne naložbe v druga podjetja pa po naložbeni metodi.

Prevrednotenje finančnih naložb je sprememba njihove knjigovodske vrednosti. Kot prevrednotenje se ne štejejo pogodbeni pripis obresti in druge spremembe glavnice naložbe.

Prevrednotenje dolgoročnih finančnih naložb v kapital, ki so vrednotene po kapitalski metodi se lahko pojavi kot okrepitev ali kot oslabitev oz. kot odprava oslabitve, pri čemer se prevrednotenja dolgoročnih finančnih naložb v kapital odvisnih podjetij izkazujejo kot finančni prihodki oz. odhodki, prevrednotenja dolgoročnih finančnih naložb v pridružena podjetja pa kot povečanje posebnega prevrednotovalnega popravka kapitala v zvezi z dolgoročnimi finančnimi naložbami oz. kot finančni odhodki, če ni oblikovan zadosten posebni prevrednotovalni popravek kapitala v zvezi s tem.

Prevrednotenje kratkoročnih finančnih naložb v kapital in finančnih naložb v dolgove se lahko pojavi le kot oslabitev finančnih naložb, popravek predstavlja prevrednotovalni finančni odhodek v zvezi z naložbami. Finančne naložbe, izražene v tuji valuti, se na dan bilanciranja preračunajo po srednjem tečaju Banke Slovenije, razen

finančnih naložb v dolgove, ki se preračunajo po podjetniškem tečaju ustrezone poslovne banke. Njihovo povečanje iz tega naslova povečuje finančne prihodke, njihovo zmanjšanje pa finančne odhodke v zvezi z naložbami.

Zaloge

Med zalogami so ločeno obravnavane zaloge surovin in materiala, drobnega inventarja in embalaže, zaloge nedokončane proizvodnje in gotovih izdelkov ter zaloge trgovskega blaga. Med material družba uvršča tudi drobni inventar z dobo uporabnosti, krajošo od enega leta, in drobni inventar, katerega posamična nabavna vrednost po dobaviteljem obračunu je manjša od 100 evrov. Pri tem upošteva načelo doslednosti in istovrstni material vedno razvršča enako.

Dani predujmi za material in trgovsko blago, ki se v bilanci stanja izkazujejo med zalogami, se knjigovodsko izkazujejo kot terjatve.

Zaloge materiala in trgovskega blaga se izvirno vrednotijo po nabavni ceni, ki jo sestavljajo nakupna cena, uvozne in druge nevračljive nakupne dajatve in neposredni stroški nabave. Odobreni količinski popusti, tudi če so priznani kasneje, zmanjšujejo nabavno vrednost zalog oziroma stroške porabljenih surovin in materiala. Zaloge nedokončane proizvodnje in gotovih izdelkov se izvirno vrednotijo po proizvajalnih stroških v širšem pomenu, ne zajemajo pa obresti od dobljenih posojil, s katerimi se te zaloge financirajo.

Pri prodaji in porabi zalog trgovskega blaga družba uporablja metodo zaporednih nabavnih cen, pri prodaji in porabi materiala ter gotovih izdelkov pa metodo povprečnih drsečih cen.

Prevrednotenje zalog je sprememba njihove knjigovodske vrednosti. Opravi se najmanj pred sestavitvijo letnih računovodskih izkazov. Zaloge se zaradi okrepitve ne prevrednotujejo, se pa prevrednotujejo zaradi oslabitve, če knjigovodska vrednost presega njihovo tržno vrednost.

Vrednost zalog trgovskega blaga, katerih obseg se v obračunskem obdobju ni zmanjšal, nabavljeni pa so bili eno leto pred tekočim obračunskim obdobjem, se enkrat letno popravi za 50 % njegove nabavne vrednosti. Če pa se te zaloge ne zmanjšajo niti po dveh letih od njihove nabave, se njihova vrednost popravi za 80 % nabavne vrednosti oz. na njihovo likvidacijsko vrednost, če je ta nižja.

Terjatve iz poslovanja

Terjatve iz poslovanja se glede na zapadlost v plačilo razčlenjujejo na dolgoročne in kratkoročne in vsebujejo terjatve do kupcev ali drugih financerjev prodanih proizvodov in opravljenih storitev, pa tudi do dobaviteljev prvin poslovnega procesa, do zaposlencev, do financerjev in uporabnikov finančnih naložb.

V bilanci stanja se dolgoročne terjatve, ki so že zapadle (a še niso poravnane), in dolgoročne terjatve, ki bodo zapadle v plačilo v letu dni po dnevu bilanciranja, izkazujejo kot kratkoročne terjatve.

Dani predujmi se v bilanci stanja izkazujejo v zvezi s stvarmi, na katere se nanašajo.

Terjatve vseh vrst se v začetku izkazujejo z zneski, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da bodo poplačani.

Prevrednotenje terjatev je sprememba njihove knjigovodske vrednosti. Kot prevrednotenje se ne šteje pogodbeno povečanje oz. zmanjšanje njihove knjigovodske vrednosti. Prevrednotenje se opravi najmanj kvartalno. Pojavlji se lahko le kot prevrednotenje poslovnih terjatev zaradi njihove oslabitve v breme poslovnih prevrednotovalnih odhodkov v zvezi s terjatvami. Poslovne terjatve med odvisnimi podjetji se ne prevrednotujejo.

Kratkoročne terjatve iz poslovanja se popravijo za:

- 50 %, če je od roka zapadlosti poteklo od 61 do 74 dni,
- 75 %, če je od roka zapadlosti poteklo od 75 do 89 dni,
- 100 %, če je od roka zapadlosti preteklo več kot 90 dni.

Kratkoročne terjatve za zamudne obresti iz naslova terjatev do kupcev se popravijo za:

- 50 %, če je od roka zapadlosti poteklo do 365 dni,
- 100 %, če je od roka zapadlosti poteklo nad 365 dni.

Popravki dolgoročnih terjatev iz poslovanja se oblikujejo individualno, kadar ni plačan posamezni od zapadlih obrokov ali kadar je nad dolžnikom razpisani stečaj ali prisilna poravnava.

Vse sporne poslovne terjatve se popravijo za 100 %.

Poslovne terjatve se zaradi spremembe kupne moči ne prevrednotujejo, razen če so izražene v tuji valuti ali v domači valuti, pa je med pogodbenima strankama dogovorjeno prevrednotenje z namenom ohranjanja vrednosti terjatev. Pri tem se uporabi srednji tečaj Banke Slovenije na dan izdelave poslovnih izkazov. Povečanje terjatev zaradi ohranjanja vrednosti povečuje redne finančne prihodke oz. odhodke družbe.

Dobroimetja pri bankah, čeki in gotovina

Denarne postavke in denarni ustrezniški vsebujejo gotovino v blagajnah, na bančnih računih in visoko likvidne naložbe z majhnim rizikom pretvorbe v gotovino z rokom zapadlosti največ treh mesecev.

Prevrednotenje denarnih sredstev je spremembra njihove knjigovodske vrednosti. Opravi se na dan bilanciranja. Pojavi se lahko le pri sredstvih, izraženih v tuji valuti. Pri preračunu se uporabi srednji tečaj Banke Slovenije. Prevrednotenje denarnih sredstev družba izkazuje kot redni finančni prihodek oz. odhodek v zvezi z denarnimi sredstvi.

Aktivne časovne razmejitve

Z aktivnimi časovnimi razmejitvami so zajeti kratkoročno odloženi stroški, kratkoročno odloženi odhodki in prehodno nezaračunani prihodki. Kratkoročno odloženi stroški vsebujejo zneske, ki ob svojem nastanku še ne bremenijo dejavnosti, s katero se podjetje ukvarja ter takrat tudi še ne vplivajo na poslovni izid. Kratkoročno odloženi stroški se sčasoma pojavijo v okviru vračunanih stroškov oz. odhodkov. Prehodno nezaračunani prihodki se pojavijo, če se pri ugotavljanju poslovnega izida že utemeljeno upoštevajo tudi prihodki, za katere podjetje do takrat še ni prejelo plačila in jih tudi ni moglo nikomur zaračunati.

Kratkoročne aktivne časovne razmejitve se ne prevrednotujejo.

Rezervacije

Rezervacije so dolgoročne pasivne razmejitve, ki se bodo po predvidevanjih na podlagi obvezujočih preteklih dogodkov pojavile v obdobju, daljšem od leta dni, in katerih velikost je zanesljivo ocenjena. Izkazane so kot dolgoročne rezervacije na račun dolgoročno odloženih prihodkov ali dolgoročne rezervacije na račun dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov oz. odhodkov.

Dolgoročne rezervacije se oblikujejo z nalogom za oblikovanje z enkratnim ali večkratnim odštetjem od siceršnjih prihodkov oziroma enkratno ali večkratno obremenitvijo ustreznih stroškov ali odhodkov. Zmanjšujejo se

neposredno za stroške, za katerih kritje so bile oblikovane, skladno z oblikovanim načrtom črpanja. Dolgoročne rezervacije v slabo ime se oblikujejo za obdobje petih let.

Dolgoročne rezervacije se ne prevrednotujejo. Na koncu poslovnega leta se popravijo tako, da njihova vrednost ustreza sedanji vrednosti izdatkov, za katerih poravnava so bile oblikovane. Popravek vrednosti dolgoročnih rezervacij v ta namen se evidentira kot finančni odhodek oz. finančni prihodek.

Po koncu obdobja, za katero je bila dolgoročna rezervacija oblikovana, se njen celotni neporabljeni del prenese med poslovne prihodke iz naslova odprave dolgoročnih rezervacij.

Dolgoročni dolgovi iz financiranja

Dolgoročni finančni dolgovi so dobljena dolgoročna posojila na podlagi posojilnih pogodb, izdani dolgoročni vrednostni papirji, dobljene vloge, katerih roki zapadlosti v plačilo so daljši od leta dni.

Dolgoročni dolgovi iz financiranja so v začetku izkazani z zneski, ki izhajajo iz ustreznih listin, ki dokazujejo prejem denarnih sredstev ali poplačilo poslovnega dolga.

Dolgoročni dolgovi iz financiranja, ki so že zapadli v plačilo (a še niso poravnani) in dolgoročni dolgovi, ki bodo zapadli v plačilo v letu dni po dnevu bilance stanja, se v bilanci stanja izkazujejo kot kratkoročni dolgovi.

Prevrednotenje dolgoročnih dolgov iz financiranja je sprememba njihove knjigovodske vrednosti. Kot prevrednotenje se ne štejejo pogodbeni pripis obresti in druga povečanja glavnice dolga. Prevrednotenje dolgoročnih finančnih dolgov se opravi najmanj na koncu poslovnega leta. Pojavi se lahko le kot prevrednotenje zaradi njihove okrepitve.

Dolgoročni finančni dolgovi, izraženi v tuji valuti, se na dan bilanciranja preračunajo po srednjem tečaju Banke Slovenije, razen dolgoročnih posojil, ki se preračunajo po podjetniškem tečaju ustrezne banke, vendar tovrstno prevrednotenje povečuje redne finančne odhodke oz. prihodke.

Dolgoročni dolgovi iz poslovanja

Dolgoročni poslovni dolgovi so dolgoročni dobaviteljevi krediti za kupljeno blago ali kupljene storitve, dolgovi do najemodajalcev v primeru finančnega najema, obveznosti za odložene davke, kot tudi obveznosti do kupcev iz naslova prejetih dolgoročnih varščin.

Dolgoročni dolgovi iz poslovanja so v začetku izkazani z zneski, ki izhajajo iz ustreznih listin, ki dokazujejo prejem prvin, potrebnih za opravljanje dejavnosti družbe. Dolgoročni dolgovi iz poslovanja, ki so že zapadli v plačilo (a še niso poravnani) in dolgoročni dolgovi, ki bodo zapadli v plačilo v letu dni po dnevu bilance stanja, se v bilanci stanja izkazujejo kot kratkoročni dolgovi.

Prevrednotenje dolgoročnih dolgov je sprememba njihove knjigovodske vrednosti. Kot prevrednotenje se ne štejejo pogodbeni pripis obresti in druga povečanja glavnice dolga. Prevrednotenje dolgoročnih poslovnih dolgov se opravi najmanj na koncu poslovnega leta. Pojavi se lahko le kot prevrednotenje zaradi njihove okrepitve.

Dolgoročni poslovni dolgovi, izraženi v tuji valuti se na dan bilanciranja preračunajo po srednjem tečaju Banke Slovenije, vendar tovrstno prevrednotenje povečuje redne finančne odhodke oz. prihodke.

Kratkoročni dolgovi iz financiranja

Kratkoročni finančni dolgovi so dobljena kratkoročna posojila na podlagi posojilnih pogodb, in izdani kratkoročni vrednostni papirji, razen čekov, ki štejejo kot odbitna postavka pri denarnih sredstvih.

Kratkoročni dolgoročni dolgoročni dolgov iz financiranja so v začetku izkazani z zneski, ki izhajajo iz ustreznih listin, ki dokazujejo prejem denarnih sredstev ali poplačilo poslovnega dolga.

Prevrednotenje kratkoročnih dolgov iz financiranja je spremembra njihove knjigovodske vrednosti. Kot prevrednotenje se ne štejejo pogodbeni pripis obresti in druga povečanja glavnice dolga. Prevrednotenje kratkoročnih finančnih dolgov se opravi najmanj na koncu poslovnega leta. Pojavi se lahko le kot prevrednotenje zaradi njihove okrepitve.

Kratkoročni finančni dolgov, izraženi v tuji valuti se na dan bilanciranja preračunajo po srednjem tečaju Banke Slovenije, razen kratkoročnih posojil, ki se preračunajo po podjetniškem tečaju ustrezne banke, vendar tovrstno prevrednotenje povečuje redne finančne odhodke oz. prihodke.

Kratkoročni dolgov iz poslovanja

Kratkoročni poslovni dolgov so kratkoročni dobaviteljski krediti za kupljeno blago ali kupljene storitve, kratkoročne obveznosti do zaposlencev za opravljeno delo, kratkoročne obveznosti do financerjev v zvezi z obrestmi in podobnimi postavkami, kratkoročne obveznosti do države iz naslova davkov, in obveznosti do kupcev za dobljene predujme pa tudi za prejete kratkoročne varščine.

Kratkoročni dolgov iz poslovanja so v začetku izkazani z zneski, ki izhajajo iz ustreznih listin, ki dokazujejo prejem prvin, potrebnih za opravljanje dejavnosti družbe. Prevrednotenje kratkoročnih dolgov iz poslovanja je spremembra njihove knjigovodske vrednosti. Kot prevrednotenje se ne štejejo pogodbeni pripis obresti in druga povečanja glavnice dolga. Prevrednotenje kratkoročnih poslovnih dolgov se opravi najmanj na koncu poslovnega leta. Pojavi se lahko le kot prevrednotenje zaradi njihove okrepitve.

Kratkoročni poslovni dolgov, izraženi v tuji valuti, se na dan bilanciranja preračunajo po srednjem tečaju Banke Slovenije, vendar tovrstno prevrednotenje povečuje redne finančne odhodke oz. prihodke.

Kratkoročne pasivne časovne razmejitve

Kratkoročne pasivne časovne razmejitve so obveznosti, ki se bodo po predvidevanjih pojavile v letu dni in katerih nastanek je verjeten, velikost pa zanesljivo ocenjena. Obveznosti se nanašajo na znane ali še neznane pravne oz. fizične osebe, do katerih bodo tedaj nastali pravi dolgov. Kratkoročne pasivne časovne razmejitve zajemajo kratkoročno vnaprej vračunane stroške oz. kratkoročno vnaprej vračunane odhodke in kratkoročno odložene prihodke. Vnaprej vračunani stroški kasneje pokrivajo dejansko nastale stroške iste vrste, vnaprej vračunani odhodki kasneje pokrivajo dejansko nastale odhodke iste vrste, odloženi prihodki pa dejansko nastale prihodke iste vrste. Postavke pasivnih časovnih razmejitev ne skrivajo rezerv. Kratkoročne pasivne časovne razmejitve se ne prevrednotujejo.

Prihodki od prodaje

Prihodki od prodaje sestavljajo prodajne vrednosti prodanih proizvodov oz trgovskega blaga in materiala ter storitev v obračunskem obdobju, če je realno pričakovati, da bodo plačane in so navedene v računih in drugih listinah, zmanjšane za vse popuste, ki so dani ob prodaji, kasneje pa tudi za vrednost vrnjenih količin in naknadno odobrenih popustov in cassascontov.

Stroški prodanih količin

Nabavna vrednost prodanega blaga vsebuje neto fakturno vrednost prodanega blaga, izdatke za carino in druge uvozne dajatve, ki so zaračunane dobaviteljevi ceni, prevozne stroške, stroške zavarovanja in druge odvisne nabavne stroške.

Proizvajalni stroški prodanih količin vsebujejo neposredne stroške materiala, dela, storitev in amortizacije ter splošne proizvajalne stroške.

Stroški prodajanja in splošnih dejavnosti ter prevrednotovalni poslovni odhodki

Stroški prodajanja in splošnih dejavnosti predstavljajo stroške in odhodke komercialnih, administrativnih in drugih opravil ter stroške, ki so povezani s prodajo poslovnih učinkov in prevrednotovalne poslovne odhodke v zvezi z osnovnimi in obratnimi sredstvi.

Prevrednotovalni poslovni odhodki nastajajo zaradi oslabitve osnovnih in obratnih sredstev, pa tudi zaradi primanjkljaja prodajne cene neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev v primerjavi z njihovo knjigovodsko vrednostjo.

Amortizacija

Družba v okviru celotne dobe uporabnosti posameznega neopredmetenega dolgoročnega sredstva in opredmetenega osnovnega sredstva dosledno razporeja njegov amortizirljivi znesek med posamezna obračunska obdobja kot tedanjo amortizacijo. Pri tem uporablja metodo enakomernega časovnega amortiziranja.

Z amortiziranjem se zmanjšuje neodpisana vrednost neopredmetenega dolgoročnega sredstva in opredmetenega osnovnega sredstva. Neodpisana vrednost ne sme biti večja od vrednosti, nadomestljive v preostali dobi njegove koristnosti.

Amortizacija, obračunana za vsako obračunsko obdobje, se pripozna kot strošek oziroma poslovni odhodek tega obdobja.

V podjetju uporabljene letne amortizacijske stopnje v letu 2002 so naslednje:

	2002	2001
Neopredmetena dolgoročna sredstva	20 - 25%	20 - 25%
Opredmetena osnovna sredstva:		
- Gradbeni objekti	3 - 5%	3 - 5%
- Oprema za opravljanje osnovne dejavnosti	12 - 20%	12 - 20%
- Ostala oprema	10 - 33%	10 - 33%
- Motorna vozila	14 - 25%	14 - 25%
- Računalniška oprema	30 - 33%	30 - 33%

Družba skladno s Slovenskimi računovodskimi standardi ne amortizira zemljišč, opredmetenih osnovnih sredstev, ki so trajno izven uporabe, in opredmetenih osnovnih sredstev umetniškega značaja.

Prevrednotovalni poslovni prihodki

Prevrednotovalni poslovni prihodki se pojavljajo ob odtujitvi neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev zaradi presežka prodajne vrednosti nad knjigovodsko vrednostjo.

Finančni prihodki

Finančni prihodki so prihodki od naložbenja. Pojavljajo se v zvezi z dolgoročnimi in kratkoročnimi finančnimi naložbami, pa tudi v zvezi s terjatvami. Sestavljajo jih obračunane obresti, tečajne razlike v zvezi s finančnimi naložbami, presežki prodajne cene pri odtujitvi dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb nad njihovo knjigovodsko vrednostjo, pa tudi prevrednotovalni finančni prihodki.

Prevrednotovalni finančni prihodki se pojavljajo zaradi pripadajočih dobičkov odvisnih družb, katerih dolgoročne finančne naložbe so vrednotene po kapitalski metodi.

Izredni prihodki

Izredne prihodke sestavljajo neobičajne postavke, ki v obravnavanem poslovнем letu povečujejo izid rednega poslovanja.

Finančni odhodki

Finančni odhodki so odhodki za financiranje in odhodki za naložbenje. Sestavljajo jih stroški danih obresti, negativne tečajne razlike v zvezi s finančnimi naložbami, primanjkljaj prodajne cene pri odtujitvi dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb v primerjavi z njihovo knjigovodsko vrednostjo, pa tudi prevrednotovalni finančni odhodki.

Prevrednotovalni finančni odhodki se pojavljajo zaradi pripadajočih izgub odvisnih družb in tistih pridruženih družb, katerih dolgoročne finančne naložbe so vrednotene po kapitalski metodi, če zmanjšanje njihove vrednosti ni krito s posebnim prevrednotovalnim popravkom kapitala.

Izredni odhodki

Izredne odhodke sestavljajo neobičajne postavke, ki v obravnavanem poslovнем letu zmanjšujejo izid rednega delovanja.

Davki

Davki iz dobička so obračunani na temelju prihodkov in odhodkov, ki so vključeni v izkaz poslovnega izida v skladu z veljavno davčno zakonodajo. Obveznosti za davek za obravnavano poslovno leto in pretekla poslovna leta se ugotovijo na podlagi zneska, za katerega se pričakuje, da bo plačan davčnim oblastem ob uporabi davčnih stopenj, veljavnih na dan bilance stanja. Davek iz dobička je obračunan po stopnji 25 % od davčne osnove.

Tuje valute

Vse računovodske postavke, izražene v tuji valuti, se na dan bilanciranja preračunajo po srednjem tečaju Banke Slovenije, razen prejetih in danih posojil, ki se preračunavajo po podjetniških tečajih ustreznih bank. Njihovo povečanje iz tega naslova povečuje finančne prihodke v zvezi z omenjenimi računovodskimi postavkami, njihovo zmanjšanje pa finančne odhodke v zvezi z omenjenimi računovodskimi postavkami.

Skupinski računovodski izkazi

V skupinske računovodske izkaze so vključeni računovodski izkazi obvladujočega podjetja in računovodski izkazi odvisnih podjetij, kjer ima obvladujoče podjetje prevladujoč vpliv.

Pri uskupinjevanju se uporablja metoda popolnega uskupinjevanja, kjer so seštete vse sorodne postavke sredstev, dolgov, kapitala, prihodkov in odhodkov obvladujočega in odvisnih podjetij. Ker pa je treba skupino predstaviti, kot da gre za eno samo podjetje, so vse medsebojne transakcije, stanja in nerealizirani dobički in izgube, ki so rezultat navedenih transakcij, v skupinskih računovodskeh izkazih izločeni. V skupinskih računovodskeh izkazih so vse pomembnejše računovodske usmeritve odvisnih podjetij usklajene z usmeritvami obvladujočega podjetja. Manjšinski deleži so v skupinskih računovodskeh izkazih razkriti posebej.

Izvirni računovodski izkazi odvisnih družb v tujini so iz tuje valute v poročevalsko valuto obvladujočega podjetja pri sredstvih in obveznostih do virov sredstev prevedeni po srednjem tečaju Banke Slovenije, pri prihodkih in odhodkih pa po povprečnem srednjem tečaju.

Revidirani računovodske izkazi družbe Poslovni sistem Mercator, d.d.

Bilanca stanja družbe Poslovni sistem Mercator, d.d.

(v tisoč tolarjih)	Pojasnilo	2002	2001
Sredstva			
Stalna sredstva			
Neopredmetena dolgoročna sredstva	1	370.525	435.742
Opredmetena osnovna sredstva	2	50.594.001	43.858.874
Dolgoročne finančne naložbe	3	67.130.310	67.688.187
		118.094.836	111.982.803
Gibljiva sredstva			
Zaloge	4	10.771.103	9.494.256
Poslovne terjatve	5	19.117.276	17.687.691
Kratkoročne finančne naložbe	6	12.900.679	14.371.892
Dobroimetje pri bankah, čekи in gotovina	7	682.501	861.787
		43.471.559	42.415.626
Aktivne časovne razmejitve	8	605.619	449.233
Skupaj sredstva		162.172.014	154.847.662

Bilanca stanja družbe Poslovni sistem Mercator, d.d. (nadaljevanje tabele)

(v tisoč tolarjih)	Pojasnilo	2002	2001
Obveznosti do virov sredstev			
Kapital	9		
Vpklicani kapital		32.085.040	32.085.040
Kapitalske rezerve		652.538	651.345
Rezerve iz dobička		13.035.632	7.546.974
Preneseni čisti poslovni izid		2.147.849	3.805.116
Čisti poslovni izid poslovnega leta		2.324.728	2.790.066
Prevrednotovalni popravki kapitala		29.555.869	29.432.669
		79.801.656	76.311.210
Rezervacije	10	3.601.450	3.433.059
Finančne in poslovne obveznosti			
Dolgoročne finančne obveznosti	11	36.257.907	29.182.209
Dolgoročne poslovne obveznosti	12	4.061.075	21.644
Kratkoročne finančne obveznosti	13	13.365.586	24.238.196
Kratkoročne poslovne obveznosti	14	24.576.471	21.058.949
		78.261.039	74.500.998
Pasivne časovne razmejitve	15	507.869	602.395
Skupaj obveznosti do virov sredstev		162.172.014	154.847.662
Izvenbilančna evidenca	16	32.172.507	19.257.558

Izkaz poslovnega izida družbe Poslovni sistem Mercator, d.d.

(v tisoč tolarjih)	Pojasnilo	2002	2001
Čisti prihodki iz prodaje	17	137.498.653	116.058.727
Proizvajalni stroški prodanih proizvodov oz. nabavna vrednost prodanega blaga	18	(100.365.954)	(85.334.540)
Kosmati poslovni izid od prodaje		37.132.699	30.724.187
Stroški prodajanja	18	(21.812.733)	(17.587.237)
Stroški splošnih dejavnosti	18	(7.668.129)	(6.325.347)
Drugi poslovni prihodki	19	963.929	526.347
Poslovni izid iz poslovanja		8.615.766	7.337.950
Finančni prihodki iz deležev	20	2.702.951	3.958.511
Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev	20	511.857	263.358
Finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev	20	1.432.830	1.983.731
Finančni odhodki za odpise dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb	21	(3.416.160)	(3.231.138)
Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti	21	(5.105.965)	(5.372.289)
Poslovni izid iz rednega delovanja		4.741.279	4.940.123
Izredni prihodki	22	16.874	1.137.946
Izredni odhodki	23	(34.929)	(11.189)
Poslovni izid zunaj rednega delovanja		(18.055)	1.126.757
Davek iz dobička	24	(73.769)	(486.748)
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja		4.649.455	5.580.132

Izkaz finančnega izida družbe Poslovni sistem Mercator, d.d.

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Finančni tokovi pri poslovanju		
Pritoki pri poslovanju	136.893.485	112.422.323
Poslovni prihodki	138.462.582	116.585.074
Izredni prihodki, ki se nanašajo na poslovanje	16.874	1.137.946
Začetne manj končne poslovne terjatve	(1.429.585)	(5.130.137)
Začetne manj končne aktivne kratkoročne časovne razmejitve	(156.386)	(170.560)
Odtoki pri poslovanju	(120.547.824)	(99.929.108)
Poslovni odhodki brez amortizacije in dolgoročnih rezervacij	(126.624.706)	(105.728.037)
Izredni odhodki, ki se nanašajo na poslovanje	(34.929)	(11.189)
Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih	(73.769)	(486.748)
Končne manj začetne zaloge	(1.276.847)	(1.328.023)
Začetni manj končni poslovni dolgovi	7.556.953	8.422.614
Začetne manj končne pasivne kratkoročne časovne razmejitve	(94.526)	(797.725)
Prebitek pritokov (odtokov) pri poslovanju	16.345.661	12.493.215
Finančni tokovi pri naložbenju		
Pritoki pri naložbenju	4.732.041	3.958.511
Finančni prihodki, ki se nanašajo na naložbenje (razen za prevred.)	2.702.951	3.958.511
Pobotano zmanjšanje dolg. fin. naložb (razen za prevred.)	557.877	-
Pobotano zmanjšanje kratk. fin. naložb (razen za prevred.)	1.471.213	-
Odtoki pri naložbenju	(13.308.180)	(33.422.184)
Finančni odhodki, ki se nanašajo na naložbenje (razen za prevred.)	(3.416.160)	(3.231.138)
Pobotano povečanje neopred. dolg. sredstev (razen za prevred.)	(66.913)	(333.049)
Pobotano povečanje opred. osn. sredstev (razen za prevred.)	(9.825.107)	(13.583.620)
Pobotano povečanje dolg. fin. naložb (razen za prevred.)	-	(14.041.811)
Pobotano povečanje kratk. fin. naložb (razen za prevred.)	-	(2.232.566)
Prebitek pritokov (odtokov) pri naložbenju	(8.576.139)	(29.463.673)

Izkaz finančnega izida družbe Poslovni sistem Mercator, d.d. (nadaljevanje tabele)

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Finančni tokovi pri financiranju		
Pritoki pri financiranju	9.313.169	23.797.210
Finančni prihodki, ki se nanašajo na financiranje (razen za prevred.)	1.944.687	2.247.089
Povečanje kapitala (brez čistega dobička)	124.393	4.626.625
Pobotano povečanje dolg. fin. dolgov (razen za prevred.)	7.075.698	13.035.108
Pobotano povečanje dolg. rezervacij (razen za prevred.)	168.391	1.179.515
Pobotano povečanje kratk. fin. dolgov (razen za prevred.)	-	2.708.873
Odtoki pri financiranju	(17.261.977)	(6.334.840)
Finančni odhodki, ki se nanašajo na financiranje (razen za prevred.)	(5.105.965)	(5.372.289)
Zmanjšanje obveznosti do lastnikov iz delitve dobička	(1.283.402)	(962.551)
Pobotano zmanjšanje kratk. fin. dolgov (razen za prevred.)	(10.872.610)	-
Prebitek pritokov (odtokov) pri financiranju	(7.948.808)	17.462.370
Končno stanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov	682.501	861.787
Finančni izid v obdobju	(179.286)	491.912
Začetno stanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov	861.787	369.875

Izkaz gibanja kapitala družbe Poslovni sistem Mercator, d.d.

(v tisoč tolarjih)	I. Vpoklicani kapital		II. Kapitalske rezerve	III. Rezerve iz dobička	
	1. Osnovni kapital	2. Nevpoklicani kapital		1. Zakonske rezerve	2. Rezerve za lastne delnice/deleže
Stanje 31. decembra 2001	32.085.040	-	651.345	3.208.504	-
Premiki v kapital	-	-	1.441	-	-
Vnos čistega poslovnega izida poslovnega leta	-	-	-	-	-
Vnos zneska posebnih prevrednotenj kapitala	-	-	-	-	-
Druga povečanja sestavin kapitala	-	-	1.441	-	-
Premiki v kapitalu	-	-	-	-	-
Razporeditev čistega dobička po sklepu uprave/nadzornega sveta	-	-	-	-	-
Razporeditev čistega dobička za oblikovanje rezerv po sklepu skupščine	-	-	-	-	-
Premiki iz kapitala	-	-	(248)	-	-
Izplačilo dividend	-	-	-	-	-
Druge odprave sestavin kapitala	-	-	(248)	-	-
Stanje 31. decembra 2002	32.085.040	-	652.538	3.208.504	-

III. Rezerve iz dobička		IV. Preneseni čisti poslovni izid	V. Čisti poslovni izid posl. leta	VI. Prevrednoteni popravki kapitala		Skupaj
3. Statutarne rezerve	4. Druge rezerve iz dobička	1. Preneseni čisti dobiček/izguba	1. Čisti dobiček poslovnega leta	1. Splošni prevred. popravek kapitala	2. Posebni prevred. popravek kapitala	
-	4.338.470	3.805.116	2.790.066	29.432.669	-	76.311.210
-	-	-	4.649.455	-	123.200	4.774.096
-	-	-	4.649.455	-	-	4.649.455
-	-	-	-	-	123.200	123.200
-	-	-	-	-	-	1.441
-	5.488.658	(373.865)	(5.114.793)	-	-	-
-	2.324.727		(2.324.727)	-	-	-
-	3.163.931	(373.865)	(2.790.066)	-	-	-
-	-	(1.283.402)	-	-	-	(1.283.650)
-	-	(1.283.402)	-	-	-	(1.283.402)
-	-	-	-	-	-	(248)
-	9.827.128	2.147.849	2.324.728	29.432.669	123.200	79.801.656

Predlog uporabe bilančnega dobička

Ugotovljeni bilančni dobiček leta 2002 sestoji iz naslednjih elementov:

(v tolarjih)	
Čisti dobiček leta 2002	4.649.454.107,57
- Obvezno oblikovanje rezerv v skladu z ZGD	-
- Oblikovanje drugih rezerv iz dobička po sklepu uprave in nadzornega sveta	(2.324.727.000,00)
= Nerazporejeni čisti dobiček leta 2002	2.324.727.107,57
+ Ostanek nerazporejenega bilančnega dobička leta 2001	2.147.849.501,68
= Bilančni dobiček poslovnega leta	4.472.576.609,25

Uprava družbe in nadzorni svet bosta skupščini delničarjev predlagala, da se bilančni dobiček leta 2002 v višini 4.472.576.609,25 SIT uporabi kot sledi:

- del bilančnega dobička, ki izvira iz čistega poslovnega izida leta 2000, v višini 1.443.826.800,00 SIT se uporabi za izplačilo dividend v bruto vrednosti 450,00 SIT na navadno delnico;
- del bilančnega dobička, ki izvira iz čistega poslovnega izida leta 2002, v višini 2.324.727.107,57 SIT se odvede v druge rezerve iz dobička;
- preostali bilančni dobiček v višini 704.022.701,68 SIT, ki izvira iz čistega poslovnega izida leta 2000, ostane nerazdeljen, odločanje o njegovi uporabi pa se prenese v naslednje leto.

Pojasnila k revidiranim računovodskim izkazom družbe Poslovni sistem Mercator, d.d.

Pojasnila k bilanci stanja

1. Neopredmetena dolgoročna sredstva

(v tisoč tolarjih)	Dobro ime	Dolgoročno odloženi stroški	Materialne pravice	Neopred. dolg. sredstva v pridob.	Druge dolg. razmejene postavke	Skupaj
Nabavna vrednost						
Stanje 31. decembra 2001	113.358	11.997	263.060	8.389	437.714	834.518
Uskadicve	-	(4.070)	-	-	(58.506)	(62.576)
Neposredna povečanja - investicije	-	-	-	70.983	-	70.983
Prenos z investicij v teku	-	-	51.417	(74.779)	23.362	-
Zmanjšanja med letom	-	-	-	-	(43.392)	(43.392)
Stanje 31.decembra 2002	113.358	7.927	314.477	4.593	359.178	799.533
Popravek vrednosti						
Stanje 31. decembra 2001	13.433	1.684	74.612	-	309.047	398.776
Uskadicve	-	-	-	-	(58.506)	(58.506)
Amortizacija v letu	28.340	-	58.483	-	45.307	132.130
Zmanjšanja med letom	-	-	-	-	(43.392)	(43.392)
Stanje 31. decembra 2002	41.773	1.684	133.095	-	252.456	429.008
Sedanja vrednost 31. dec. 2002	71.585	6.243	181.382	4.593	106.722	370.525

Dobro ime je nastalo ob pripojitvi družbe Povrtnina, d.d., Maribor v letu 2001. Dolgoročno odloženi stroški se nanašajo na vnaprej plačano najemnino za opremo, materialne pravice predstavljajo predvsem licence in blagovne znamke, druge dolgoročno razmejene postavke pa so vlaganja v tuja osnovna sredstva in pravice do uporabe programske opreme.

Knjigovodske vrednosti neopredmetenih dolgoročnih sredstev v materialno pomembnih zneskih ustreza nji-hovi nadomestitveni vrednosti.

2. Opredmetena osnovna sredstva

(v tisoč tolarjih)	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalna oprema	Druga oprema	OS v pridobivanju	Predujimi za OS	Ostala opredmetena OS	Opred. OS trajno zunaj uporabe	Skupaj
Nabavna vrednost									
Stanje 31. 12. 2001	6.986.751	37.324.344	7.240.414	7.460.991	5.407.538	515.906	53.850	-	64.989.794
Uskladitve	(5.744)	86.879	(2.719)	1.966	-	-	-	-	80.382
Neposredna povečanja									
- investicije	-	-	-	-	13.969.325	-	-	-	13.969.325
- avansi	-	-	-	-	-	(260.316)	-	-	(260.316)
Prenos z investicij v teku	3.210.478	9.577.805	540.116	638.158	(14.157.344)	-	5.566	-	(185.221)
Prenos na OOS trajno zunaj uporabe	-	(20.304)	-	-	-	-	-	20.304	-
Zmanjšanja med letom	(49.060)	(948.632)	(301.899)	(526.853)	(3.392.215)	-	-	-	(5.218.659)
Prevrednotenje	(39.122)	(147.331)	-	-	-	-	-	-	(186.453)
Stanje 31. 12. 2002	10.103.303	45.872.761	7.475.912	7.574.262	1.827.304	255.590	59.416	20.304	73.188.852
Popravek vrednosti									
Stanje 31. 12. 2001	-	11.234.478	4.562.126	5.334.316	-	-	-	-	21.130.920
Uskladitve	-	59.308	(400)	(145)	-	-	-	-	58.763
Amortizacija v letu	-	1.446.450	818.816	824.714	-	-	-	-	3.089.980
Prenos z investicij v teku	-	(185.221)	-	-	-	-	-	-	(185.221)
Prenos na OOS trajno zunaj uporabe	-	(11.806)	-	-	-	-	-	11.806	-
Zmanjšanja med letom	-	(667.937)	(287.526)	(507.502)	-	-	-	-	(1.462.965)
Prevrednotenje	-	(36.626)	-	-	-	-	-	-	(36.626)
Stanje 31. 12. 2002	-	11.838.646	5.093.016	5.651.383	-	-	-	11.806	22.594.851
Sedanja vrednost 31.12. 2002	10.103.303	34.034.115	2.382.896	1.922.879	1.827.304	255.590	59.416	8.498	50.594.001
Sedanja vrednost 31.12. 2001	6.986.751	26.089.866	2.678.288	2.126.675	5.407.538	515.906	53.850	-	43.858.874

Ostala opredmetena osnovna sredstva so sredstva kulturnega, zgodovinskega in umetniškega pomena, za katera se skladno s Slovenskimi računovodskimi standardi ne obračunava amortizacije.

Bistvene spremembe v gibanju opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2002:

Povečanja opredmetenih osnovnih sredstev:

- finančni najem MC Kranj v višini 4.140.178 tisoč SIT,
- nakup MC Koper v višini 4.068.201 tisoč SIT,
- nakup opreme v MC Kranj v višini 1.071.971 tisoč SIT,
- nakup NC Logatec v višini 980.987 tisoč SIT,
- nakup TC Lena Levec v višini 457.200 tisoč SIT,
- nakup Blagovnice Levec v višini 439.300 tisoč SIT,
- nakup NC Domžale v višini 381.230 tisoč SIT,
- izgradnja TC Grosuplje v višini 515.495 tisoč SIT,
- nakup drugega nadstropja poslovne zgradbe na Dunajski 107 v Ljubljani v višini 296.081 tisoč SIT,
- nakup zemljišča za NC Vrhnika v višini 253.362 tisoč SIT,
- prenove v skupnem znesku 443.173 tisoč SIT,
- ostale investicije v skupni vrednosti 683.450 tisoč SIT.

Zmanjšanja opredmetenih osnovnih sredstev:

- prodaja dela MC Kranj v višini 3.121.010 tisoč SIT,
- prodaja opredmetenih osnovnih sredstev na lokaciji Ajdovščina 4 v Ljubljani v višini 142.660 tisoč SIT,
- prodaja trgovskih lokalov v TC Logatec v višini 106.904 tisoč SIT,
- prodaja nepremičnin na lokaciji Roška v Kočevju v višini 31.805 tisoč SIT,
- ostala zmanjšanja v skupni vrednosti 350.315 tisoč SIT.

Družba opredmetenih osnovnih sredstev ne gradi in izdeluje sama, vsa povečanja so ob začetnem pripoznanju ovrednotena po nabavnih vrednostih, ki so izkazane v dobaviteljevih računih, povečane za morebitne pripadajoče stroške, skladno z usmeritvami prenovljenih Slovenskih računovodskih standardov.

Družba je na dan 31. 12. 1997 uskladila knjigovodske vrednosti materialno pomembnih opredmetenih osnovnih sredstev s tržnimi vrednostmi v primerih, ko so neodpisane vrednosti teh sredstev presegale njihove tržne vrednosti.

Skladno s sklepom uprave so bile na dan 31. 12. 2002 za namen ugotovitve morebitnih oslabitev ocenjene nepremičnine družbe. Iz cenitve so bile izvzete nepremičnine, pridobljene v letu 2002, in nepremičnine, ki so trajno izven uporabe. Cenitveno poročilo je izdelal neodvisni pooblaščeni ocenjevalec vrednosti nepremičnin, vpisan v register pri Slovenskem inštitutu za revizijo ter sodni izvedenec in cenilec gradbene stroke.

Kot podlaga za oceno vrednosti nepremičnin so bili uporabljeni naslednji dokumenti: projekti, izmere, zemljiškoknjižni izpiski, mapne kopije, kupoprodajne pogodbe, podatki o predvidenih prejemkih in izdatkih denar ustvarjajočih enot ter ostala strokovna literatura.

Družba je za potrebe ugotavljanja morebitnih oslabitev nepremičnin skladno s prenovljenimi Slovenskimi računovodskimi standardi določila denar ustvarjajoče enote. Denar ustvarjajoča enota predstavlja vse nepremičnine, ki se nahajajo na istem naslovu - lokaciji.

Izsledki cenitve nepremičnin so prikazani v naslednji tabeli:

(v tisoč tolarjih)	Oslabitve	Okrepitve	Razlika - okrepitev
Nabavna vrednost 31. decembra	(186.453)	7.891.444	7.704.991
Popravek vrednost 31. decembra	(36.626)	3.954.790	3.918.164
Sedanja vrednost 31. decembra	(149.827)	3.936.654	3.786.827

Družba je primerjala knjigovodske vrednosti posameznih sredstev denar ustvarjajočih enot z nadomestitvenimi vrednostmi, ki jih je ugotovil cenilec, in pri tem ugotovila oslabitve nepremičnin v skupnem znesku 149.827 tisoč SIT. Družba je oslabitve sorazmerno razdelila na oslabitve nabavnih vrednosti v višini 186.453 tisoč SIT in na oslabitve popravkov vrednosti v višini 36.626 tisoč SIT. Oslabitve so evidentirane med prevrednotovalnimi odhodki, okrepitev opredmetenih osnovnih sredstev pa družba v skladu s sprejetimi računovodskimi usmeritvami ni evidentirala.

Knjigovodske vrednosti ostalih vrst opredmetenih osnovnih sredstev v materialno pomembnih zneskih ustrezajo njihovi nadomestitveni vrednosti.

3. Dolgoročne finančne naložbe

(v tisoč tolarjih)	Delež v kapitalu	2002	2001
Naložbe v delnice in deleže			
Naložbe v delnice in deleže v podjetja v skupini			
V državi			
Emona Merkur, d.d., Ljubljana	98,34%	2.886.349	2.994.878
Žana, d.d., Žalec	96,39%	712.327	564.514
Mercator - SVS, d.d., Ptuj	100,00%	13.606.680	12.899.291
Mercator - Dolenjska, d.d., Novo mesto	100,00%	5.660.855	5.627.023
Mercator - Gorenjska, d.d., Škofja Loka	96,87%	6.507.425	5.991.690
Mercator - Degro, d.d., Portorož	100,00%	3.981.708	3.941.611
Mercator - Goriška, d.d., Nova Gorica	99,26%	6.757.927	6.325.153
Trgoavto, d.d., Koper	51,01%	1.703.338	1.632.573
Mercator - Modna hiša, d.o.o., Maribor	100,00%	1.015.294	915.145
Mesnine dežele Kranjske, d.d., Kočevje	82,03%	3.205.752	3.640.543
Eta, d.d., Kamnik	84,34%	2.862.763	1.545.322
Pekarna Grosuplje, d.d., Grosuplje	55,05%	1.120.929	964.430
Mercator - Emba, d.d., Ljubljana	63,46%	1.156.001	1.085.935
Slosad, d.o.o., Hoče pri Mariboru	-	-	1.217.534
Mercator - KŽK Kmetijstvo Kranj, d.o.o., Kranj	100,00%	2.211.417	2.202.219
M Hotel, d.o.o., Ljubljana	100,00%	1.178.281	1.148.691
Mercator - Sremič, d.o.o., Krško	-	-	579.295

3. Dolgoročne finančne naložbe (nadaljevanje tabele)

(v tisoč tolarjih)	Delež v kapitalu	2002	2001
Mercator - Optima, d.o.o., Ljubljana	100,00%	458.168	436.800
		55.025.214	53.712.647
V tujini			
Mercator - H, d.o.o., Velika Gorica	99,19%	5.370.353	6.929.621
Mercator - Tržni centar Sarajevo, d.o.o., Sarajevo	52,10%	368.123	450.570
Mercator - S, d.o.o., Beograd	100,00%	2.951.085	2.072.298
Intermercator, G.m.b.H., Celovec	100,00%	159.934	146.929
		8.849.495	9.599.418
Naložbe v delnice in deleže v pridružena podjetja			
V državi			
Spar Slovenija, d.o.o., Ljubljana	20,00%	316.607	216.606
Alpkomerc, d.d., Tolmin	20,00%	325.134	301.935
Unileasing, d.o.o., Ljubljana	-	-	19.362
		641.741	537.903
Naložbe v delnice in deleže v druga podjetja			
v banke in zavarovalnice		75.216	70.172
v druga podjetja		24.102	22.276
		99.318	92.448
Skupaj dolgoročne finančne naložbe		64.615.768	63.942.416
Dolgoročne finančne terjatve			
V odvisna podjetja		2.370.466	3.545.613
Eta, d.d., Kamnik		10.786	32.356
Mercator - Dolenjska, d.d., Novo mesto		173.908	268.852
Mercator - Degro, d.d., Portorož		-	1.868.897
Mercator - Tržni centar Sarajevo, d.o.o., Sarajevo		2.905.181	2.693.262
Prenos na kratkoročne naložbe		(719.409)	(1.317.754)
V druga podjetja in banke		144.076	200.158
Evrosad, d.o.o., Krško		-	8.542
Recinko, d.o.o., Kočevje		30.600	-
Ostala manjša posojila		22.159	37.061
Posojila zaposlenim za nakup stanovanj		87.969	99.188

3. Dolgoročne finančne naložbe (nadaljevanje tabele)

(v tisoč tolarjih)	Delež v kapitalu	2002	2001
Posojila zaposlenim za nakup stanovanj	87.969	99.188	
Dolgoročno dani depoziti	28.048	70.879	
Prenos na kratkoročne naložbe	(24.700)	(15.512)	
Skupaj dolgoročne finančne terjatve	2.514.542	3.745.771	
Skupaj dolgoročne finančne naložbe	67.130.310	67.688.187	

Gibanje naložb v delnice in deleže:

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Stanje naložb v delnice in deleže 1. januarja	63.942.416	51.118.014
Povečanja		
Nakupi delnic in deležev	1.804.693	12.112.773
Deleži iz dobička odvisnih podjetij	2.298.249	3.770.289
Druga povečanja - tečajne razlike	257.687	3.657.141
	4.360.629	19.540.203
Zmanjšanja		
Prodaje delnic in deležev	(271.109)	(3.490.047)
Izgube odvisnih podjetij	(2.760.304)	(3.219.695)
Popravki dolgoročnih finančnih naložb	(355.929)	(5.692)
Druga zmanjšanja - tečajne razlike	(299.935)	(367)
	(3.687.277)	(6.715.801)
Stanje 31. decembra	64.615.768	63.942.416

V letu 2002 je bilo v sodni register vpisano zmanjšanje osnovnega kapitala družbe Emona Merkur, d.d., Ljubljana. S tem se je spremenilo lastniško razmerje, družba Poslovni sistem Mercator, d.d., je pridobila 5,13 odstotkov in ima na dan 31. 12. 2002 v lasti 98,34 odstotkov družbe.

Na dan 10. 9. 2002 se je družba Slosad, d.o.o., Hoče pri Mariboru pripojila družbi Eta, d.d., Kamnik. Družba Poslovni sistem Mercator, d.d., je kot 100 odstotna lastnica družbe Slosad, d.o.o., pridobila 9,55 odstotkov lastništva, ki na zadnji dan leta 2002 znaša 84,34 odstotkov družbe. Z dnem pripojitve je bila družba Slosad, d.o.o., izbrisana iz sodnega registra.

Družbi Mercator - H, d.o.o., Velika Gorica sta bili pripojeni družbi Sloboda, d.d., Velika Gorica in NIP, d.o.o., Zagreb. S tem se je odstotek lastništva družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., v tej družbi zmanjšal na 99,19 odstotkov.

Matična družba je v letu 2002 dokapitalizirala družbo Mercator - S, d.o.o., Beograd v skupnem znesku 1.504.287 tisoč SIT.

V letu 2002 je bila odprodana odvisna družba Mercator - Sremič, d.o.o., Krško in manjšinski delež družbe Uni-leasing, d.o.o., Ljubljana.

Nerevidirani kapital pridružene družbe Alpkomer Tolmin, d.d., Postaja 4, Most na Soči, v kateri ima obvladujoča družba 20 odstotni lastniški delež, na dan 31. 12. 2002 znaša 2.999.096 tisoč SIT in nerevidirani čisti poslovni izid poslovnega leta 107.452 tisoč SIT.

Revidirani kapital družbe Spar Slovenija, d.o.o., Šmartinska 152 g, Ljubljana, v kateri ima obvladujoča družba 20 odstotni lastniški delež, na dan 31. 12. 2002 znaša 4.926.583 tisoč SIT in revidirani čisti poslovni izid poslovnega leta 686.050 tisoč SIT.

Knjigovodske vrednosti dolgoročnih finančnih naložb v kapital v materialno pomembnih zneskih ustreza nji-hovi pošteni vrednosti.

Gibanje dolgoročnih finančnih terjatev:

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Stanje terjatev 1. januarja	3.745.771	2.528.361
Kratkoročni del dolgoročnih terjatev	1.333.266	970.449
	5.079.037	3.498.810
Povečanja		
Nova posojila	489.045	2.546.657
Zmanjšanje popravka vrednosti	-	4.111
Tečajne razlike	-	190.505
Obresti	261.132	151.525
	750.177	2.892.798
Zmanjšanja		
(Odplačila)	(2.570.563)	(1.312.571)
(Kratkoročni del dolgoročnih terjatev)	(744.109)	(1.333.266)
	(3.314.672)	(2.645.837)
Stanje 31. decembra	2.514.542	3.745.771

Zavarovanja dolgoročnih finančnih terjatev:

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Hipoteke	63.369	77.681
Menice in akceptni nalogi	2.451.173	3.663.089
	2.514.542	3.740.770
Nezavarovano	-	5.001
Skupaj	2.514.542	3.745.771

Dolgoročno dana posojila so obrestovana z naslednjimi obrestnimi merami: pri odvisnih podjetjih s T + 8 %, LIBOR +(1,1 - 1,3) % in EUR + 6 %, pri drugih pa z 10 % nominalno obrestno mero in s T +(0 - 9) %.

Knjigovodske vrednosti dolgoročnih finančnih naložb v dolgove v materialno pomembnih zneskih ustrezajo njihovi pošteni vrednosti. Družba na dan 31. 12. 2002 ne izkazuje v plačilo zapadlih neplačanih dolgoročnih finančnih terjatev.

Ročnost dolgoročnih finančnih terjatev:

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Zapadlost od 1 do 2 let	717.400	1.294.983
Zapadlost od 2 do 3 let	713.611	859.878
Zapadlost od 3 do 4 let	667.089	687.665
Zapadlost od 4 do 5 let	306.718	541.584
Zapadlost nad 5 let	109.724	361.661
Skupaj	2.514.542	3.745.771

Družba v letu 2002 ne izkazuje dolgoročnih terjatev iz naslova posojil, danih članom nadzornega sveta, članom uprave ali notranjim lastnikom.

4. Zaloge

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Material	110.009	67.654
Proizvodi in trgovsko blago	10.891.409	9.506.045
Predujmi za zaloge	27.441	206.303
(Popravek vrednosti zalog)	(257.756)	(285.746)
Skupaj	10.771.103	9.494.256

Pri rednih letnih popisih zalog trgovskega blaga in materiala je družba v letu 2002 ugotovila popisne primanjkljaje v skupni vrednosti 193.330 tisoč SIT in popisne viške v skupni vrednosti 245.721 tisoč SIT. Med letom je družba odpisala zaloge v skupnem znesku 657.647 tisoč SIT, v pretežni meri zaradi kaliranja zalog sadja in zelenjave.

Gibanje popravka vrednosti zalog:

(v tisoč tolarjih)	2002
Stanje 1.1.2002	285.746
Odprava v letu 2002	(27.990)
Stanje 31.12.2002	257.756

V letu 2002 je družba zaradi uskladitve s prenovljenimi Slovenskimi računovodskimi standardi spremenila način vrednotenja zalog trgovskega blaga z metode zadnjih nabavnih cen na metodo zaporednih cen. Učinek spremembe vrednotenja zalog trgovskega blaga znaša 77.879 tisoč SIT in zmanjšuje rezultat tekočega leta.

Knjigovodska vrednost zalog na dan 31. 12. 2002 ustreza njihovi iztržljivi vrednosti.

5. Poslovne terjatve

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Dolgoročne poslovne terjatve		
Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	5.211	37.327
(Kratkoročni del dolgoročnih poslovnih terjatev)	(1.800)	-
Skupaj dolgoročne poslovne terjatve	3.411	37.327
Kratkoročne poslovne terjatve		
Kratkoročne poslovne terjatve do podjetij v skupini	3.789.706	4.895.672
Kratkoročne poslovne terjatve do pridruženih podjetij	2.062.573	1.702.141
Kratkoročne poslovne terjatve za dane predujme za ostala obratna sr.	153.331	90.373
Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	15.498.964	13.467.425
Kratkoročni del dolgoročnih poslovnih terjatev	1.800	-
(Popravek vrednosti kratkoročnih poslovnih terjatev)	(2.392.509)	(2.505.247)
Skupaj kratkoročne poslovne terjatve	19.113.865	17.650.364
Skupaj poslovne terjatve	19.117.276	17.687.691

Družba Poslovni sistem Mercator, d.d., ima na dan 31. 12. 2002 poslovne terjatve do nekaterih članov nadzornega sveta, članov uprave in drugih zaposlenih, med katerimi imajo nekateri v lasti tudi delnice družbe, iz naslova redne uporabe plačilne kartice M - Pika pod enakimi pogoji in omejitvami, kot do vseh zunanjih imetnikov kartice.

Delež kratkoročnih poslovnih terjatev do kupcev na domačem trgu, ki so zavarovane z instrumenti za zavarovanje terjatev, na dan 31. 12. 2002 znaša 13 odstotkov.

Struktura rednih kratkoročnih poslovnih terjatev do kupcev glede na roke zapadlosti je naslednja:

(v tisoč tolarjih)	
Nezapadle terjatve	6.785.951
Zapadle terjatve	985.046
Zapadle do 20 dni	556.835
Zapadle od 20 do 40 dni	177.375
Zapadle od 40 do 60 dni	73.094
Zapadle nad 60 dni	177.742
Skupaj	7.770.997

Gibanje popravka kratkoročnih terjatev iz poslovanja:

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Stanje 1. januar	2.505.247	3.449.280
Izterjane odpisane terjatve v letu	(661.500)	(60.448)
Dokončen odpis terjatev	(261.553)	(1.211.062)
Oblikovanje popravka zaradi ohranitve vrednosti	(36.490)	-
Oblikovanje popravkov vrednosti v letu	846.805	327.477
Stanje 31. december	2.392.509	2.505.247

6. Kratkoročne finančne naložbe

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Kratkoročno dana posojila podjetjem v skupini	11.705.994	10.503.319
Kratkoročne finančne naložbe do drugih	450.576	2.535.307
Kratkoročni del dolgoročnih finančnih naložb	744.109	1.333.266
Skupaj	12.900.679	14.371.892

Zavarovanja kratkoročnih danih posojil

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Menice in akceptni nalogi	9.368.598	9.383.757
Nezavarovano	3.532.081	4.988.135
Skupaj kratkoročno dana posojila	12.900.679	14.371.892

Kratkoročno dana posojila so obrestovana z naslednjimi obrestnimi merami: pri odvisnih podjetjih s $T + 4\%$, EUR $+ 6\%$ in z 10% nominalno obrestno mero, pri drugih pa z nominalno obrestno mero (12,13 - 15,88) % in s $T + 8\%$.

Družba v letu 2002 ne izkazuje kratkoročnih terjatev iz naslova posojil, danih članom nadzornega sveta, članom uprave ali notranjim lastnikom.

Knjigovodske vrednosti kratkoročnih finančnih naložb v materialno pomembnih zneskih ustrezajo njihovi pošteni vrednosti.

Lastne delnice

Odkupljene lastne delnice	(v tisoč tolarjih)
Vrednost 1. januarja	-
Nakupi	13.785
Prodaja	(13.785)
Vrednost 31. decembra	-
Delež v osnovnem kapitalu	-
Število 1. januarja	-
Nakupi	750
Prodaja	(750)
Število 31. decembra	-

Družba je v marcu 2002 pridobila 120 lastnih delnic za izpolnitev obveznosti iz naslova zadolžnih listin, ki izhajajo iz postopka lastninskega preoblikovanja podjetij.

Poleg tega je družba v juniju 2002 pridobila tudi 630 lastnih delnic od Slovenske odškodninske družbe kot odškodnino iz naslova denacionalizacijskega postopka.

Družba je vse v letu 2002 pridobljene lastne delnice tudi odtujila. Pri odsvojitvi 120 lastnih delnic v marcu 2002 je realizirala 248 tisoč SIT kapitalske izgube, pri odsvojitvi 630 lastnih delnic v juniju 2002 pa 1.441 tisoč SIT kapitalskega dobička, kar je v izkazu gibanja kapitala prikazano kot zmanjšanje oziroma povečanje kapitalskih rezerv.

Družba lastnih delnic na dan 31. 12. 2002 nima niti v lasti, niti v zastavi.

7. Dobroimetje pri bankah, čeki in gotovina

Denarna sredstva v višini 682.501 tisoč SIT predstavljajo denarna sredstva v bankah, gotovino v blagajni in prejete še neunovčene čeke občanov.

8. Aktivne časovne razmejitve

Glavnino zneska aktivnih časovnih razmejitev predstavljajo vkalkulirani prihodki od neizkoričenih bonitetnih točk Pika kartic v višini 255.618 tisoč SIT, prehodno nezaračunani prihodki iz naslova evidenčne embalaže v višini 216.757 tisoč SIT, vračunani superrabati v višini 44.149 tisoč SIT in drugi odloženi stroški v višini 89.095 tisoč SIT. Postavke kratkoročnih aktivnih časovnih razmejitev so bile črpante skladno s sprejetimi načrti črpanja.

9. Kapital

Kapital odraža lastniško financiranje podjetja in je z vidika podjetja njegova obveznost do lastnikov. Opredeljen je, ne samo z zneski, ki so jih lastniki vložili v podjetje, temveč tudi z zneski, ki so se pojavili pri poslovanju podjetja.

Osnovni kapital podjetja Poslovni sistem Mercator, d.d., je opredeljen v statutu podjetja in registriran na sodišču ter so ga temu ustrezno vpisali oziroma vplačali njegovi lastniki. Osnovni kapital podjetja znaša 32.085.040 tisoč SIT in je enak registriranemu. Razdeljen je na 3.208.504 navadnih delnic. Družba ima od lastninskega preoblikovanja družbenega kapitala izdane le navadne delnice, zato je tehtano povprečno število navadnih delnic enako številu navadnih delnic na dan 31. 12. 2002. Družba nima niti izdanih nevplačanih delnic, niti pogojno izdanih

delnic. Nominalna vrednost delnice je 10.000 SIT. Osnovna knjigovodska vrednost delnice na dan 31. december 2002 znaša 24.872 SIT in je enaka popravljeni knjigovodski vrednosti delnice na dan 31. december 2002. Izračunana je kot količnik med celotno vrednostjo kapitala in povprečnim tehtnim številom navadnih delnic. Osnovni čisti dobiček na delnico za leto 2002 znaša 1.449 SIT in je enak popravljenemu čistemu dobičku na delnico za leto 2002. Izračunan je kot količnik med ustvarjenim čistim dobičkom leta 2002 in povprečnim tehtnim številom navadnih delnic.

Vse sestavine kapitala izven osnovnega kapitala pripadajo lastnikom osnovnega kapitala v sorazmerju, v kakršnem so njihovi lastniški deli osnovnega kapitala.

Kapitalske rezerve so rezultat razlik med nabavnimi in prodajnimi cenami lastnih delnic. Družba na dan 31. 12. 2002 nima v lasti lastnih delnic.

Na dan 1. 1. 2002 je družba skladno z določbami 8.53. točke prenovljenih Slovenskih računovodskih standardov posamezne sestavine kapitala, izkazane dne 31. 12. 2001, preoblikovala kot sledi:

(v tisoč tolarjih)	31. 12. 01 Nominalni znesek	31. 12. 01 Revalor. popravek	31. 12. 01 Skupaj	01. 01. 02 Nominalni znesek	
Osnovni kapital	32.085.040		-	32.085.040	32.085.040 Osnovni kapital
Vplačani presežek kapitala	540.554	110.791	651.345	651.345	Kapitalske rezerve
Rezerve	6.770.099	776.875	7.546.974	3.208.504	Zakonske rezerve
				4.338.470	Druge rezerve iz dobička
Preneseni dobiček prejšnjih let	3.527.627	277.489	3.805.116	6.595.182	Preneseni dobiček prejšnjih let
Nerazporejeni dobiček leta	2.790.066		-	2.790.066	-
Revalorizacijski popravek osnovnega kapitala	-	29.432.669	29.432.669	29.432.669	Splošni prevrednotovalni popravek osnovnega kapitala
Skupaj	45.713.386	30.597.824	76.311.210	76.311.210	

Družba je skladno z določbami Zakona o gospodarskih družbah in prenovljenimi Slovenskimi računovodskimi standardi rezerve iz dobička, ki so na dan 31. 12. 2001 v revalorizirani vrednosti znašale 7.546.974 tisoč SIT, razčlenila na zakonske rezerve v višini 10 % osnovnega kapitala v znesku 3.208.504 tisoč SIT in druge rezerve iz dobička v znesku 4.338.470 tisoč SIT. Na podlagi sklepa uprave in ob soglasju nadzornega sveta druge rezerve iz dobička sestavlja del čistega dobička leta 1998 v revalorizirani vrednosti 1.548.404 tisoč SIT in del čistega dobička leta 2001 v vrednosti 2.790.066 tisoč SIT.

Skladno s sklepom skupščine z dne 31. 5. 2002 je bil v druge rezerve iz dobička na dan 1. 1. 2002 razporen preostanek bilančnega dobička leta 2001 v višini 3.163.931 tisoč SIT, ki ga sestavlja polovica čistega dobička leta 2001 v višini 2.790.066 tisoč SIT in del čistega dobička iz leta 1999 v višini 373.865 tisoč SIT.

Skladno s sklepom skupščine z dne 31. 5. 2002 so bile v letu 2002 izplačane dividende iz dela dobička leta 2000 v skupnem znesku 1.283.402 tisoč SIT.

Čisti poslovni izid v poslovнем letu znaša 4.649.455 tisoč SIT. Če bi upoštevali splošno prevrednotovanje kapitala za ohranjanje kupne moči kapitala v Evru (kumulativna rast tečaja Evra v letu 2002 je znašala 3,98 odstotkov), bi čisti dobiček poslovnega leta znašal 1.644.546 tisoč SIT, če pa bi upoštevali splošno prevrednotovanje kapitala s 7,2 odstotno rastjo cen življenjskih potrebščin v letu 2002, bi imela družba čisto izgubo v višini 678.864 tisoč SIT, ki bi jo pokrila z računovodsko neevidentirano vrednostjo okrepitev sredstev.

Polovico dobička, ustvarjenega v letu 2002 v višini 2.324.727 tisoč SIT, je družba na podlagi sklepa uprave in ob soglasju nadzornega sveta razporedila v druge rezerve iz dobička.

Posebni prevrednotovalni popravek kapitala iz naslova dolgoročnih finančnih naložb znaša 123.200 tisoč SIT in predstavlja pripadajoči delež v dobičkih pridruženih družb, ki se v skladu s prenovljenimi Slovenskimi računovodskimi standardi vrednotijo po kapitalski metodi.

Lastniška struktura kapitala na dan 31. decembra 2002 je naslednja:

	(v %)
Fizične osebe	29,62
Pravne osebe	29,63
Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.d.	16,78
Slovenska odškodninska družba, d.d.	13,57
Pooblaščene investicijske družbe	10,40
Skupaj	100,00

Lastniški delež članov uprave obvladujoče družbe konec leta 2002 znaša 2,11 odstotka, članov nadzornega sveta pa 0,09 odstotka.

10. Rezervacije

(v tisoč tolarjih)	Druge rezervacije	Rezervacije za velika popravila	Rezervacije za stroške osvajanja novih trgov	Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade	Rezervacije za denac. zahtevke	Rezervacije za prejete tožbe	Skupaj
Stanje 31. decembra 2001	18.443	1.296.178	99.296	16.313	597.355	1.405.474	3.433.059
Spremembe v letu:							
Povečanja	67.874	-	-	-	-	297.600	365.474
Zmanjšanja	(7.544)	(104.871)	(59.578)	-	(25.090)	-	(197.083)
Stanje 31. decembra 2002	78.773	1.191.307	39.718	16.313	572.265	1.703.074	3.601.450

Med drugimi rezervacijami so v glavnem brezplačno pridobljena osnovna sredstva v višini 67.874 tisoč SIT. Gre za nepremičnine, ki jih je družba pridobila iz naslova neupravičenih denacionalizacijskih zahtevkov. Dolgoročna rezervacija se zmanjšuje skladno z obračunano amortizacijo za pridobljena opredmetena osnovna sredstva, v letu 2002 se je iz tega naslova zmanjšala za 503 tisoč SIT. Del brezplačno pridobljenih sredstev v skupnem znesku 7.041 tisoč SIT je bil prodan.

Rezervacije za velika popravila so bile črpane v višini 93.934 tisoč SIT, za razliko do zneska, ki je bil načrtovan z oblikovanim načrtom črpanja, v višini 10.937 tisoč SIT pa je bila rezervacija odpravljena v dobro poslovnih prihodkov tekočega leta.

Skladno z načrtom črpanja so bile črpane dolgoročne rezervacije za osvajanje novih trgov, in sicer v višini 59.578 tisoč SIT.

Rezervacije za denacionalizacijske zahtevke so bile črpane skladno z oblikovanim načrtom v znesku 25.090 tisoč SIT.

Dolgoročna rezervacija iz naslova tožbenega zahtevka za unovčenje dane garancije je bila povečana za zamudne obresti v znesku 297.600 tisoč SIT, ki jih tožnik terja poleg glavnice.

Knjigovodske vrednosti dolgoročnih rezervacij z vidika materialno pomembnih zneskov ustrezajo sedanji vrednosti izdatkov, ki so po predvidevanjih potrebni za poravnavo obvez.

11. Dolgoročne finančne obveznosti

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Dolgoročno dobljena posojila pri bankah doma	12.116.009	10.609.722
(Kratkoročni del)	(3.750.634)	(2.461.091)
Dolgoročno dobljena posojila pri bankah v tujini	33.577.484	24.452.252
(Kratkoročni del)	(5.684.952)	(3.839.117)
Dolgoročno dobljena posojila pri drugih podjetjih	437.263	420.443
(Kratkoročni del)	(437.263)	-
(Skupaj kratkoročni del dolgoročnih finančnih obveznosti)	(9.872.849)	(6.300.208)
Skupaj	36.257.907	29.182.209

Dolgoročno prejeta posojila so obrestovana z naslednjimi obrestnimi merami: pri drugih podjetjih z EUR + 0 %, pri bankah in drugih finančnih organizacijah pa z nominalno obrestno mero od 10,5 do 11 %, s T + (3,25 - 6,05) %, EUR + 2 %, LIBOR + (1,5 - 2) % in EURIBOR + (0,75 - 2) %. Pri obveznostih iz financiranja, pri katerih je obrestna mera vezana na EURIBOR, se obrestna mera na osnovi sklenjenih pogodb s financerji spreminja četrtletno ali polletno.

Zamujena plačila pri dolgoročnih finančnih obveznostih se obrestujejo po obrestnih merah, določenih v pogodbah, ki je lahko bodisi zakonska zamudna obrestna mera bodisi določen pribitek nad pogodbeno obrestno mero. Družba takšnih obresti ne plačuje, saj finančne obveznosti poravnava v rokih.

Struktura dolgoročnih finančnih obveznosti na dan 31. december 2002, izražena v tisoč SIT, je:

- 2.506.602 tisoč SIT v domači valuti,
- 33.308.959 tisoč SIT v EUR,
- 442.346 tisoč SIT v drugih valutah.

Gibanje dolgoročnih finančnih obveznosti:

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Stanje 1. januarja	29.182.209	16.147.100
Kratkoročni del dolgoročnih finančnih obveznosti	6.300.208	4.155.902
	35.482.417	20.303.002
Povečanja		
Nova posojila	15.599.149	17.882.829
Tečajne razlike	1.268.906	1.282.432
	16.868.055	19.165.261
Zmanjšanja		
(Odplačila)	(6.219.716)	(3.985.846)
(Kratkoročni del dolgoročnih finančnih obveznosti)	(9.872.849)	(6.300.208)
	(16.092.565)	(10.286.054)
Stanje 31. decembra	36.257.907	29.182.209

V primerjavi s stanjem na dan 31. 12. 2001 je družba na dan 31. 12. 2002 dolgoročne obveznosti iz financiranja povečala za 10.648.339 tisoč SIT zaradi zagotavljanja finančnih virov za financiranje naložb ter refinanciranje kratkoročnih obveznosti iz financiranja.

Družba na dan 31. 12. 2002 ne izkazuje dolgoročnih poslovnih obveznosti do članov nadzornega sveta, članov uprave ali notranjih lastnikov.

Zavarovanja dolgoročnih finančnih obveznosti:

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Hipoteke	1.991.760	3.429.147
Finančne zaveze	31.458.265	14.030.640
Menice in akceptni nalogi	2.807.882	11.722.422
Skupaj	36.257.907	29.182.209

Ročnost dolgoročnih finančnih obveznosti:

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Zapadlost od 1 do 2 let	12.594.195	9.219.416
Zapadlost od 2 do 3 let	11.149.269	6.388.915
Zapadlost od 3 do 4 let	6.876.260	5.162.533
Zapadlost od 4 do 5 let	3.886.204	4.763.802
Zapadlost nad 5 let	1.751.979	3.647.543
Skupaj	36.257.907	29.182.209

Knjigovodske vrednosti dolgoročnih finančnih obveznosti v materialno pomembnih zneskih ustrezajo njihovi pošteni vrednosti.

12. Dolgoročne poslovne obveznosti

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Dolgoročne poslovne obveznosti pri drugih	4.185.490	21.704
(Kratkoročni del)	(124.415)	(60)
Skupaj	4.061.075	21.644

Glavnina dolgoročnih poslovnih obveznosti v vrednosti 4.043.504 tisoč SIT se nanaša na finančni najem Mercator Centra Kranj, obrestna mera znaša EURIBOR + 1,4%.

Ročnost dolgoročnih poslovnih obveznosti:

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Zapadlost od 1 do 2 let	130.440	17.005
Zapadlost od 2 do 3 let	134.781	-
Zapadlost od 3 do 4 let	141.137	-
Zapadlost od 4 do 5 let	147.911	-
Zapadlost nad 5 let	3.506.806	4.639
Skupaj	4.061.075	21.644

Knjigovodske vrednosti dolgoročnih poslovnih obveznosti v materialno pomembnih zneskih ustrezajo njihovi pošteni vrednosti.

13. Kratkoročne finančne obveznosti

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Kratkoročno dobljena posojila pri podjetjih v skupini	2.106.500	1.438.460
Emona Merkur, d.d., Ljubljana	-	345.533
Mercator - Gorenjska, d.d., Škofja Loka	650.000	400.000
Mercator - Modna hiša, d.o.o., Maribor	-	336.000
Mesnine dežele Kranjske, d.d., Kočevje	1.000.000	-
Eta, d.d., Kamnik	150.000	105.927
Pekarna Grosuplje, d.d., Grosuplje	170.000	140.000
Mercator - Emba, d.d., Ljubljana	64.000	35.000
Mercator - Sremič, d.o.o., Krško	72.500	76.000
Kratkoročno dobljena posojila pri bankah	1.290.619	15.909.900
Kratkoročni del dolgoročno dobljenih posojil pri bankah	9.435.586	6.300.208

13. Kratkoročne finančne obveznosti (nadaljevanje tabele)

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Kratkoročno dobljena posojila pri drugih podjetjih	95.618	589.628
Kratkoročni del dolgoročno dobljenih posojil pri drugih podjetjih	437.263	-
Skupaj kratkoročni del dolg.finančnih obveznosti	9.872.849	6.300.208
Skupaj	13.365.586	24.238.196

Kratkoročno prejeta posojila so obrestovana z naslednjimi obrestnimi merami: pri odvisnih podjetjih z nominalno obrestno mero od 8 do 10,6 % in s T + (3,25 - 4) %, pri drugih podjetjih z nominalno obrestno mero od 7,4 do 10 % in s T + (2,5 - 4) %, pri bankah in drugih finančnih organizacijah pa z nominalno obrestno mero od 7,85 do 11,6 %, s T + (2,5 - 4,75) %, LIBOR + 1 % in EURIBOR + (0,9 - 2) %.

Pri obveznostih iz financiranja, pri katerih je obrestna mera vezana na EURIBOR, se obrestna mera na osnovi sklenjenih pogodb s financerji spreminja četrteletno ali polletno. Zamujena plačila pri kratkoročnih finančnih obveznostih se obrestujejo po obrestnih merah, določenih v pogodbah, ki je lahko, bodisi zakonska zamudna obrestna mera, bodisi določen pribitek nad pogodbeno obrestno mero. Družba takšnih obresti ne plačuje, saj finančne obveznosti poravnava v rokih.

Struktura kratkoročnih finančnih obveznosti na dan 31. december 2002, izražena v tisoč SIT, je:

- 5.368.308 tisoč SIT v domači valuti,
- 7.764.565 tisoč SIT v EUR,
- 232.713 tisoč SIT v drugih valutah.

Gibanje kratkoročnih finančnih obveznosti:

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Stanje 1. januarja	24.238.196	17.373.528
Kratkoročni del dolgoročnih finančnih obveznosti	6.300.208	4.155.902
	30.538.404	21.529.430
Povečanja		
Nova posojila	5.541.035	51.929.524
Tečajne razlike	235.744	390.908
Povečanje kratk.dela dolgoročnih finančnih obveznosti	3.572.641	2.144.306
	9.349.420	54.464.738
Zmanjšanja		
(Odplačila)	(26.522.238)	(51.755.972)
	(26.522.238)	(51.755.972)
Stanje 31. decembra	13.365.586	24.238.196

Zavarovanja kratkoročnih finančnih obveznosti

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Menice in akceptni nalogi	1.329.652	11.857.240
Nezavarovano	12.035.934	12.380.956
Skupaj	13.365.586	24.238.196

Družba na dan 31. 12. 2002 ne izkazujejo kratkoročnih finančnih obveznosti do članov uprave, članov nadzornih svetov ali notranjih lastnikov družbe.

Knjigovodske vrednosti kratkoročnih finančnih obveznosti v materialno pomembnih zneskih ustreza jo njihovi pošteni vrednosti.

14. Kratkoročne poslovne obveznosti

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Kratkoročne poslovne obveznosti do podjetij v skupini	9.830.466	6.344.206
Emona Merkur, d.d., Ljubljana	2.412.708	2.731.809
Žana, d.d., Žalec	1.351.600	-
Mercator - SVS, d.d., Ptuj	528.585	341.218
Mercator - Gorenjska, d.d., Škofja Loka	302.942	1.125.506
Mercator - Degro, d.d., Portorož	3.128.000	170.678
Mesnine dežele Kranjske, d.d., Kočevje	389.452	451.652
Ostala odvisna podjetja	1.717.179	1.523.343
Kratkoročne poslovne obveznosti do pridruženih podjetij	17.192	11.307
Kratkoročne poslovne obveznosti do drugih dobaviteljev	12.089.642	12.606.176
Kratkoročni del dolgoročnih poslovnih obveznosti do drugih dobaviteljev	124.415	60
Kratkoročne poslovne obveznosti do delavcev	1.108.184	788.904
Kratkoročne poslovne obveznosti do države	808.722	644.109
Kratkoročne poslovne obveznosti za predujme in varščine (pridružena in druga podjetja)	65.841	76.554
Druge kratkoročne poslovne obveznosti (pridružena in druga podjetja)	532.009	587.633
Skupaj kratkoročni del dolgoročnih poslovnih obveznosti	124.415	60
Skupaj	24.576.471	21.058.949

Družba na dan 31. 12. 2002 ne izkazuje kratkoročnih poslovnih obveznosti do članov nadzornega sveta, do članov uprave in notranjih lastnikov pa izkazuje obveznosti iz naslova obračunanih, še neizplačanih plač za mesec december 2002.

Knjigovodske vrednosti kratkoročnih poslovnih obveznosti v materialno pomembnih zneskih ustreza jo njihovi pošteni vrednosti.

15. Pasivne časovne razmejitve

Pasivne časovne razmejitve na zadnji dan leta 2002 znašajo 507.869 tisoč SIT in se nanašajo na vnaprej vračunane odhodke v višini 134.446 tisoč SIT, odvisne stroške nabave v višini 120.171 tisoč SIT, vračunane popuste na podlagi unovčevanja bonitetnih pik Pika kartic v višini 242.609 tisoč SIT in na druge kratkoročno odložene prihodke v skupnem znesku 10.643 tisoč SIT.

Postavke kratkoročnih pasivnih časovnih razmejitev so bile črpane skladno s sprejetim načrtom črpanja.

16. Zabilančna evidenca

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Hipoteke	1.991.760	3.429.147
Vrednostni boni	1.598.588	1.256.844
Blago prevzeto v konsignacijo	88.860	71.668
Dane garancije	25.719.154	12.102.071
Neknjiženo dobro ime	(399.665)	(298.880)
Neknjiženo slabo ime	1.143.959	608.885
Ostalo	2.029.851	2.087.823
Skupaj	32.172.507	19.257.558

Družba Poslovni sistem Mercator, d.d., ima na dan 31. 12. 2002 v zastavi sredstva v znesku 1.991.760 tisoč SIT v višini preostale obveznosti do posojilodajalcev na dan 31. 12. 2002.

Zastavljeni so naslednji objekti: poslovna zgradba in skladišča na Slovenčevi 25 v Ljubljani v višini 782.105 tisoč SIT, poslovna zgradba na Dunajski 107 v Ljubljani v višini 625.388 tisoč SIT in ostali trgovski objekti v skupnem znesku 584.267 tisoč SIT.

Dane garancije, ki v skupnem znesku znašajo 25.719.154 tisoč SIT, predstavljajo garancije, izdane odvisnim družbam za najeta posojila pri komercialnih bankah. Znesek danih garancij se je v primerjavi s stanjem konec leta 2001 povečal zaradi dodatnega zadolževanja odvisnih družb v tujini.

Družba izkazuje neknjiženo dobro ime za nasledne odvisne družbe: Mercator - H, d.o.o., Velika Gorica in Mesnine dežele Kranjske, d.d., Kočevje. Neknjiženo slabo ime je izkazano za naslednje odvisne družbe: Žana, d.d., Žalec, Mercator - Gorenjska, d.d., Škofja Loka, Mercator - Goriška, d.d., Nova Gorica, Eta, d.d., Kamnik, Pekarna Grosuplje, d.d., Grosuplje in Mercator - Emba, d.d., Ljubljana.

Družba na dan 31. 12. 2002 ne izkazuje obveznosti iz naslova izplačil pokojnin.

Pojasnila k izkazu poslovnega izida

17. Čisti prihodki iz prodaje

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Prihodki iz prodaje proizvodov na domačem trgu	158.232	148.974
Prihodki iz prodaje storitev na domačem trgu	11.496.188	9.992.006
Prihodki iz prodaje storitev na tujih trgih	109.009	35.639
Prihodki iz prodaje blaga na domačem trgu	124.691.670	104.588.588
Prihodki iz prodaje blaga na tujih trgih	1.486.072	1.135.286
Prihodki iz prodaje materiala	207	94
Prihodki iz usredstvenih lastnih učinkov	-	321.406
Odhodki za dane cassasconte	(442.725)	(163.266)
Skupaj	137.498.653	116.058.727

18. Stroški po naravnih vrstah

(v tisoč tolarjih)	Nabavna vrednost prodanega blaga /proizvajalni stroški	Stroški prodaje	Stroški splošnih dejavnosti	Skupaj
Nabavna vrednost prod. blaga in proiz.stroški	100.365.954			100.365.954
Stroški materiala	-	1.766.880	186.092	1.952.972
Stroški storitev	-	4.701.255	3.749.525	8.450.780
Stroški plač		8.315.629	1.917.002	10.232.631
Stroški socialnega zavarovanja		613.718	143.383	757.102
Stroški pokojninskega zavarovanja		728.917	170.297	899.214
Ostali stroški dela		2.698.524	486.034	3.184.559
Skupaj stroški dela	-	12.356.788	2.716.717	15.073.505
Amortizacija	-	2.566.931	655.179	3.222.110
Prevrednotovalni odhodki pri obratnih sredstvih	-	214.088	(28.783)	185.305
Prevrednotovalni odhodki pri neopredmetenih dolgoročnih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	-	2.576	173.681	176.257
Ostali stroški	-	204.215	215.718	419.932
Skupaj	100.365.954	21.812.733	7.668.129	129.846.815

Pri stroških splošnih dejavnosti so prevrednotovalni odhodki pri obratnih sredstvih izkazani v negativnem znesku, ker plačila popravljenih terjatev za 28.783 tisoč SIT presegajo v tekočem letu oblikovane popravke terjatev. Stroški plač Skupine Mercator, v kateri je bilo v letu 2002 skupaj zaposlenih 13.915 iz ur, so za leto 2002 znašali 30.107.528 tisoč SIT.

Stroški plač družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., v kateri je bilo v letu 2002 skupaj zaposlenih 4.214 iz ur, so za leto 2002 znašali 10.232.631 tisoč SIT.

V letu 2002 je družba Poslovni sistem Mercator, d.d., ki je obvladujoča družba Skupine Mercator, upravi, nadzornemu svetu in zaposlenim po individualnih pogodbah o zaposlitvi izplačala prejemke v naslednjih bruto vrednostih:

(v tisoč tolarjih)	znesek	št. prejemnikov
Člani uprave:	278.040	4
osnovne plače - fiksni del plač	141.088	
nagrade za izjemno uspešno delo v letu 2001	128.802	
ostali prejemki iz delovnega razmerja	8.150	
Člani nadzornega sveta:	42.467	19
sejnine	10.242	
nagrade za uspešno delo v letu 2001 po sklepu skupščine	32.225	
Drugi delavci po individualni pogodbi o zaposlitvi	446.202	28
Skupaj	766.709	51

Bruto prejemki drugih delavcev po individualnih pogodbah o zaposlitvi obsegajo bruto vrednost osnovnih plač, nagrad za uspešno delo, bonitet ter drugih prejemkov iz delovnega razmerja.

V letu 2002 člani uprave, nadzornega sveta in zaposleni po individualni pogodbi o zaposlitvi niso prejeli nikakršnih deležev v dobičku družbe niti jim družba ni odobrila nobenih predujmov, posojil ali poroštev.

19. Drugi poslovni prihodki

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Drugi poslovni prihodki	963.929	526.347
Skupaj	963.929	526.347

Pretežni del drugih poslovnih prihodkov v višini 734.159 tisoč SIT se nanaša na prevrednotovalne poslovne prihodke iz naslova dobička pri prodaji osnovnih sredstev.

20. Finančni prihodki

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Finančni prihodki iz deležev		
Finančni prihodki iz deležev v podjetjih v skupini	2.432.413	3.854.412
Finančni prihodki iz deležev v pridruženih podjetjih	88.114	68.187
Drugi finančni prihodki iz deležev	182.424	35.912
	2.702.951	3.958.511
Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev		
Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev do podjetij v skupini	446.005	255.927
Drugi finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev	65.852	7.431
	511.857	263.358
Finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev		
Finančni prihodki iz obresti in kratkoročnih terjatev do podjetij v skupini	1.097.182	1.583.325
Finančni prihodki iz obresti in kratkoročnih terjatev do pridruženih podjetij	2.689	-
Drugi finančni prihodki iz obresti in kratkoročnih terjatev	332.959	400.406
	1.432.830	1.983.731
Skupaj	4.647.638	6.205.600

21. Finančni odhodki

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Finančni odhodki za odpise dolg. in kratk. finančnih naložb		
Prevred. finančni odhodki pri fin. naložbah v podjetjih v skupini	3.411.342	3.225.446
Prevred. finančni odhodki pri fin. naložbah v pridruženih podjetjih	3.362	-
Prevred. finančni odhodki pri drugih fin. naložbah	1.456	5.692
	3.416.160	3.231.138
Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti		
Finančni odhodki od rednih obresti in iz drugih obveznosti do podjetij v skupini	224.577	-
Finančni odhodki od rednih obresti in iz drugih obveznosti do pridruženih podjetij	140	-
Drugi finančni odhodki od rednih obresti in iz drugih obveznosti	4.881.248	5.372.289
	5.105.965	5.372.289
Skupaj	8.522.125	8.603.427

22. Izredni prihodki

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Izterjane odpisane, iz računovodskih evidenc izbrisane terjatve do drugih podjetij	5.223	-
Odškodnine, prejete od drugih podjetij	11.651	47.480
Druge neobičajne postavke	-	1.090.466
Skupaj	16.874	1.137.946

Druge neobičajne postavke v letu 2001 v pretežnem delu predstavlja del revalorizacijskega izida, ki se v skladu s prenovljenimi Slovenskimi računovodskimi standardi od 1. 1. 2002 ne evidentira več.

23. Izredni odhodki

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Denarne kazni drugim	1.629	11.189
Odškodnine drugim	33.300	-
Skupaj	34.929	11.189

24. Davki

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Prihodki (usklajeni z določbami ZDDPO)	140.697.561	120.430.577
(Odhodki) (usklajeni z določbami ZDDPO)	(134.769.631)	(114.081.990)
Davčna osnova I	5.927.930	6.348.587
Povečanje davčne osnove	737.869	2.346.671
(Zmanjšanje davčne osnove)	(2.890)	(13.466)
Davčna osnova II	6.662.909	8.681.792
(Investicijska olajšava)	(5.146.235)	(5.463.923)
(Investicijska rezerva)	(666.291)	(868.179)
(Druge olajšave)	(555.309)	(372.269)
Davčna osnova III	295.074	1.977.421
Davek od dobička	73.769	494.355
Plaćana posebna akontacija nakazane udeležbe v dobičku pridružene družbe		7.607
Obveznost za davek od dobička	73.769	486.748

Poleg investicijske, so bile koriščene še naslednje davčne olajšave:

- olajšava za novozaposlene delavce v višini 15.861 tisoč SIT,
- olajšava za zaposlene invalide v višini 210.710 tisoč SIT in
- olajšava za delodajalca, ki financira pokojninski načrt - vplačane premije dodatnega pokojninskega zavarovanja v skupnem znesku 328.738 tisoč SIT.

25. Poročanje po odsekih

Za potrebe poročanja po odsekih je družba Poslovni sistem Mercator, d.d., opredelila področne odseke, upoštevajoč različne sklope dejavnosti oziroma storitev, ki jih opravlja.

V družbi so glede na poslovno dejavnost opredeljeni trije področni odseki:

- področni odsek trgovine na drobno, ki obsegajo vse poslovne dejavnosti prodaje trgovskega blaga na drobno,
- področni odsek trgovine na debelo, ki obsegajo vse poslovne dejavnosti prodaje trgovskega blaga na debelo ter dejavnosti logistike in distribucije ter
- področni odsek ostalih dejavnosti, ki obsegajo vse ostale temeljne in podporne dejavnosti v družbi.

Pri prodaji blaga, proizvodov in storitev med odseki se uporabljam tržne cene.

Območnih odsekov družba ni opredelila, ker vse poslovne dejavnosti izvaja na enovitem trgu Slovenije, ki je v celoti izpostavljen podobnim tveganjem in povezan s podobnimi donosi.

Čisti prihodki od prodaje - področna razdelitev

(v tisoč tolarjih)	2002
Trgovina na drobno	74.677.751
Trgovina na debelo	51.683.044
Ostalo	11.137.858
Skupaj	137.498.653

Čisti poslovni izid - področna razdelitev

(v tisoč tolarjih)	2002
Trgovina na drobno	1.738.532
Trgovina na debelo	1.909.614
Ostalo	1.001.309
Skupaj	4.649.455

Postavke bilance stanja - področna razdelitev

(v tisoč tolarjih)	Maloprodaja	Veleprodaja	Ostalo	Skupaj
Postavke sredstev				
Opredmetena osnovna sredstva in neopredmetena dolgoročna sredstva	25.511.810	1.039.619	24.413.097	50.964.526
Dolgoročne finančne naložbe	-	-	67.130.310	67.130.310
Zaloge	5.792.650	4.868.444	110.009	10.771.103
Poslovne terjatve	1.387.032	15.147.788	2.582.456	19.117.276
Kratkoročne finančne naložbe	-	-	12.900.679	12.900.679
Aktivne časovne razmejitve	-	-	605.619	605.619
Postavke obveznosti do virov sredstev				
Dolgoročne finančne obveznosti	-	-	36.257.907	36.257.907
Dolgoročne poslovne obveznosti	-	-	4.061.075	4.061.075
Kratkoročne finančne obveznosti	-	-	13.365.586	13.365.586
Kratkoročne poslovne obveznosti	5.034.575	9.802.691	9.739.205	24.576.471
Pasivne časovne razmejitve	-	-	507.869	507.869

26. Posli s povezanimi strankami

Prodaja blaga in storitev povezanim strankam

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Odvisna podjetja		
Emona Merkur, d.d., Ljubljana	9.553	4.510.295
Mercator - SVS, d.d., Ptuj	3.314.212	3.759.167
Mercator - Dolenjska, d.d., Novo mesto	3.084.793	3.684.593
Mercator - Gorenjska, d.d., Škofja Loka	3.537.015	3.434.644
Mercator - Degro, d.d., Portorož	2.226.483	2.700.910
Ostala odvisna podjetja	4.072.891	5.089.110
Skupaj	16.244.947	23.178.719
Pridružena podjetja	16.104.177	14.100.464
Skupaj	32.349.124	37.279.183

Nabava blaga in storitev pri povezanih strankah

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Odvisna podjetja		
Mesnine dežele Kranjske, d.d., Kočevje	2.234.414	-
Eta, d.d., Kamnik	1.140.893	998.161
Pekarna Grosuplje, d.d., Grosuplje	1.454.127	1.121.915
Mercator - Emba, d.d., Ljubljana	608.666	598.239
Mesnine dežele Kranjske, d.o.o.	-	1.104.699
Ostala odvisna podjetja	2.612.656	2.830.231
Skupaj	8.050.756	6.653.245
Pridružena podjetja	606	-
Skupaj	8.051.362	6.653.245

Odprte postavke iz prodaje/nabave blaga in storitev pri povezanih strankah

(v tisoč tolarjih)	31. 12. 2002	31. 12. 2001
Terjatve iz poslovanja do povezanih strank		
Odvisna podjetja		
Emona Merkur, d.d., Ljubljana	8.719	606.395
Mercator - SVS, d.d., Ptuj	244.251	481.025
Mercator - Dolenjska, d.d., Novo mesto	350.743	651.385
Mercator - Gorenjska, d.d., Škofja Loka	250.523	865.531
Mercator - Degro, d.d., Portorož	174.420	449.315
Mercator - H, d.o.o., Velika Gorica	645.499	322.355
Mercator - S, d.o.o., Beograd	699.801	23.003
Ostala odvisna podjetja	1.415.750	1.496.663
Skupaj	3.789.706	4.895.672
Pridružena podjetja	2.062.573	1.702.141
Skupaj	5.852.379	6.597.813
Obveznosti iz poslovanja do povezanih strank		
Odvisna podjetja		
Emona Merkur, d.d., Ljubljana	2.412.708	2.731.809
Žana, d.d., Žalec	1.351.600	-
Mercator - SVS, d.d., Ptuj	528.585	341.218
Mercator - Gorenjska, d.d., Škofja Loka	302.942	1.125.506
Mercator - Degro, d.d., Portorož	3.128.000	170.678

Odprte postavke iz prodaje/nabave blaga in storitev pri povezanih strankah (nadaljevanje tabele)

(v tisoč tolarjih)	31. 12. 2002	31. 12. 2001
Mesnine dežele Kranjske, d.o.o.	-	451.652
Ostala odvisna podjetja	2.106.631	1.523.343
Skupaj	9.830.466	6.344.206
Pridružena podjetja	17.192	11.307
Skupaj	9.847.658	6.355.513

Posojila, pridobljena od povezanih strank

(v tisoč tolarjih)	31. 12. 2002	31. 12. 2001
Odvisna podjetja	2.106.500	1.438.460
Skupaj	2.106.500	1.438.460

Odhodki od obresti od posojil, pridobljenih od povezanih strank

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Odvisna podjetja	174.373	9.217
Skupaj	174.373	9.217

Posojila, dana povezanim strankam

(v tisoč tolarjih)	31. 12. 2002	31. 12. 2001
Odvisna podjetja		
Mercator - H, d.o.o., Velika Gorica	5.617.922	6.186.121
Mercator - Tržni centar Sarajevo, d.o.o., Sarajevo	5.637.941	5.781.899
Ostala odvisna podjetja	3.540.006	3.398.666
Skupaj	14.795.869	15.366.686

Prihodki od obresti od posojil, danih povezanim strankam

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Odvisna podjetja	1.412.996	451.209
Skupaj	1.412.996	451.209

27. Primerljivost računovodskih podatkov z letom 2001

Podatki za leto 2001 so v računovodskih izkazih prikazani v skladu s pojasnilom št.1 Strokovnega sveta Slovenskega inštituta za revizijo k SRS 24, 25 in 26 glede izkazovanja podatkov za leto 2001. Računovodski izkazi za leto 2001 niso izkazani po prenovljenih Slovenskih računovodskih standardih, ki veljajo od 1. 1. 2002 dalje, ampak so posamezni podatki le smiselno izkazani v postavkah sedaj veljavnih shem računovodskih izkazov.

Pomembnejši učinki sprememb računovodskih usmeritev in ocen zaradi uporabe prenovljenih Slovenskih računovodskih standardov od 1. 1. 2002 dalje so:

1. Učinek revalorizacije nekaterih kategorij dolgoročnih sredstev in obveznosti, ki je bila s prenovljenimi SRS ukinjena, je v letu 2001 znašal 1.071 mio SIT in je izkazan med izrednimi prihodki leta 2001. Elementi revalorizacijskega izida, ki se vsebinsko še vedno pojavljajo tudi v letu 2002, pa so v letu 2001 izkazani v okviru ustreznih primerljivih postavk izkaza poslovnega izida.
2. Finančni prihodki iz deležev in finančni odhodki za odpise dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb med letoma niso primerljivi, ker so poslovni izidi odvisnih družb Skupine Mercator v letu 2001 izkazani v skladu s tedaj veljavnimi Slovenskimi računovodskimi standardi, v letu 2002 pa v skladu s prenovljenimi Slovenskimi računovodskimi standardi. Če bi se že v letu 2001 uporabljali prenovljeni Slovenski računovodski standardi, bi bila vrednost čistih finančnih prihodkov iz naslova udeležb v dobičkih in izgubah odvisnih družb v letu 2001 nižja za približno 1.197 mio SIT. Pretežni del razlik izvira iz odprave revalorizacije dolgoročnih sredstev in obveznosti.
3. Učinek vrednotenja naložb v pridružene družbe po kapitalski metodi v višini 123 mio SIT udeležb v dobičkih je v letu 2002 izkazan kot povečanje posebnega prevrednotovalnega popravka kapitala. V letu 2001 so se naložbe v pridružene družbe vrednotile po naložbeni metodi.
4. V letu 2002 je družba spremenila način vrednotenja zalog trgovskega blaga z metode zadnjih nabavnih cen na metodo zaporednih cen. Zaradi tega je v letu 2002 realizirala za 78 mio SIT manjšo razliko v ceni, kot bi jo, če metode vrednotenja zalog ne bi spremenjala.

Ostale računovodske kategorije so v materialno pomembnih zneskih med letoma 2002 in 2001 primerljive.

Pojasnila k izkazu gibanja kapitala

28. Izkaz gibanja kapitala za leto, končano 31. decembra 2001

(v tisoč tolarjih)	Osnovni kapital	Vplačani presežek kapitala	Rezerve	Preneseni dobiček prejšnjih let	Revalorizacijski popravek kapitala	Nerazporejeni dobiček leta	Skupaj
Kapital 31. decembra 2000	32.085.040	541.241	4.300.883	-	25.970.512	4.169.328	67.067.004
Izplačane dividende	-	-	-	(962.551)	-	-	(962.551)
Dobiček tekočega leta	-	-	-	-	-	5.580.132	5.580.132
Revalorizacija leta	-	-	-	-	4.627.312	-	4.627.312
Prenos nerazporejenega dobička iz preteklih let	-	-	-	4.169.328	-	(4.169.328)	-
Prenos nerazporejenega čistega dobička tekočega leta	-	-	2.790.066	-	-	(2.790.066)	-
Prenos kategorij kapitala ali druga zmanjšanja	-	(687)	(320.850)	320.850	-	-	(687)
Skupaj 31. decembra 2001	32.085.040	540.554	6.770.099	3.527.627	30.597.824	2.790.066	76.311.210
Revalorizacijski popravek							
Stanje 31. decembra 2000	25.408.146	68.135	494.231	-	-	-	25.970.512
Revalorizacijski popravek v letu	4.024.523	42.656	335.658	224.475	-	-	4.627.312
Revalor. prenesenih kategorij kapitala ali drugih zmanjšanj	-	-	(53.014)	53.014	-	-	-
Stanje 31. decembra 2001	29.432.669	110.791	776.875	277.489	-	-	30.597.824

Izjava poslovodstva

Uprava potrjuje računovodske izkaze družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., za leto, končano na dan 31. decembra 2002, in prilogo k računovodskim izkazom na straneh od 105 do 140 ter uporabljeni računovodske usmeritve na straneh od 96 do 104 letnega poročila.

Uprava potrjuje, da so bile pri izdelavi računovodskih izkazov dosledno uporabljeni ustrezni računovodske usmeritve, da so bile računovodske ocene izdelane po načelu previdnosti in dobrega gospodarjenja in da letno poročilo predstavlja resnično in pošteno sliko premoženskega stanja družbe in izidov njenega poslovanja za leto 2002.

Uprava je odgovorna tudi za ustrezno vodenje računovodstva, za sprejem ustreznih ukrepov za zavarovanje premoženja in drugih sredstev ter potrjuje, da so računovodski izkazi, skupaj s prilogom, izdelani na podlagi predpostavke o nadalnjem poslovanju družbe ter v skladu z veljavno zakonodajo in Slovenskimi računovodskimi standardi.

Jadranka Dakić
članica uprave

Ljubljana, 28. marca 2003

Zoran Janković
predsednik uprave

Revizorjevo poročilo

Lastnikom gospodarske družbe Poslovni sistem Mercator, d.d.

Revidirali smo priloženo bilanco stanja gospodarske družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., na dan 31. decembra 2002 ter z njo povezane izkaz poslovnega izida, izkaz finančnega izida, izkaz gibanja kapitala in priloga k računovodskim izkazom za tedaj končano leto. Pregledali smo tudi poslovno poročilo uprave. Za te računovodske izkaze je odgovorna uprava gospodarske družbe. Naša naloga je, na podlagi revizije izraziti mnenje o teh računovodskeh izkazih.

Revizijo smo opravili v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja. Ti zahtevajo od nas načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev primerenega zagotovila, da računovodski izkazi ne vsebujejo bistveno napačnih navedb. Revizija vključuje preizkuševalno preverjanje dokazov o zneskih in razkritijih v računovodskih izkazih. Revizija vključuje tudi presojanje uporabljenih računovodskih načel in pomembnih ocen uprave ter ovrednotenje celovite predstavitev računovodskih izkazov. Prepričani smo, da je naša revizija primerna podlaga za naše mnenje.

Po našem mnenju so računovodski izkazi s prilogo iz prvega odstavka v vseh bistvenih pogledih poštena predstavitev finančnega stanja gospodarske družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., na dan 31. decembra 2002, poslovnega izida in finančnega izida njenega poslovanja ter gibanja kapitala v tedaj končanem letu v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi.

Poslovno poročilo je skladno z revidiranimi računovodskimi izkazi.

Ljubljana, 28. marec 2003

PricewaterhouseCoopers d.o.o.

PRICEWATERHOUSECOOPERS d.o.o.

5

Vida Lebar
Pooblaščena revizorka

Marko Rus
Direktor

Računovodsko

poročilo Skupine

Mercator

Revidirani računovodski izkazi Skupine Mercator

Konsolidirana bilanca stanja Skupine Mercator

(v tisoč tolarjih)	Pojasnilo	2002	2001
Sredstva			
Stalna sredstva			
Neopredmetena dolgoročna sredstva	1	1.652.336	1.763.638
Opredmetena osnovna sredstva	2	160.241.318	147.727.703
Dolgoročne finančne naložbe	3	2.145.346	4.171.336
		164.039.000	153.662.677
Gibljiva sredstva			
Zaloge	4	34.662.014	31.396.160
Poslovne terjatve	5	26.242.072	26.689.968
Kratkoročne finančne naložbe	6	1.052.323	2.923.196
Dobroimetje pri bankah, čeki in gotovina	7	3.194.100	2.732.442
		65.150.509	63.741.766
Aktivne časovne razmejitve	8	736.127	539.680
Skupaj sredstva		229.925.637	217.944.123
Obveznosti do virov sredstev			
Kapital	9		
Vpoklicani kapital		32.085.040	32.085.040
Kapitalske rezerve		652.538	651.345
Rezerve iz dobička		13.035.632	7.546.974
Preneseni čisti poslovni izid		1.435.459	3.421.814
Čisti poslovni izid poslovnega leta		2.600.878	2.460.978
Prevrednotovalni popravki kapitala		29.555.869	29.432.669
Prevedbeni popravek kapitala		233.807	-
Kapital manjšinskih lastnikov		4.918.470	5.597.09
		84.517.693	81.195.915

Konsolidirana bilanca stanja Skupine Mercator (nadaljevanje tabele)

(v tisoč tolarjih)	Pojasnilo	2002	2001
Rezervacije	10	8.064.485	8.648.327
Finančne in poslovne obveznosti			
Dolgoročne finančne obveznosti	11	55.416.845	38.074.723
Dolgoročne poslovne obveznosti	12	5.615.630	1.490.253
Kratkoročne finančne obveznosti	13	30.818.972	44.737.859
Kratkoročne poslovne obveznosti	14	43.634.666	42.099.453
		135.486.113	126.402.288
Pasivne časovne razmejitve	15	1.857.346	1.697.593
Skupaj obveznosti do virov sredstev		229.925.637	217.944.123
Zabilančna evidenca	16	17.186.315	20.670.437

Konsolidirani izkaz poslovnega izida Skupine Mercator

(v tisoč tolarjih)	Pojasnilo	2002	2001
Čisti prihodki iz prodaje	17	319.777.431	285.674.980
Proizvajalni stroški prodanih proizvodov oz.nabavna vrednost prodanega blaga			
	18	(234.408.366)	(211.549.277)
Kosmati poslovni izid od prodaje		85.369.065	74.125.703
Stroški prodajanja	18	(62.357.290)	(54.163.941)
Stroški splošnih dejavnosti	18	(16.052.246)	(13.911.649)
Drugi poslovni prihodki	19	5.738.723	3.491.033
Poslovni izid iz poslovanja		12.698.252	9.541.146
Finančni prihodki iz deležev	20	297.261	352.661
Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev	20	143.399	110.235
Finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev	20	974.943	1.810.301
Finančni odhodki za odpise dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb	21	(357.626)	(63.499)
Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti	21	(8.587.584)	(8.904.125)
Poslovni izid iz rednega delovanja		5.168.645	2.846.719
Izredni prihodki	22	101.066	2.978.367
Izredni odhodki	23	(59.543)	(393.105)
Poslovni izid zunaj rednega delovanja		41.523	2.585.262
Davek iz dobička	24	(240.334)	(568.866)
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	25	4.969.834	4.863.115
Čisti poslovni izid večinskega lastnika		4.925.605	5.251.044
Čisti poslovni izid manjšinskih lastnikov		44.229	(387.929)

Konsolidirani izkaz finančnega izida Skupine Mercator

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Finančni tokovi pri poslovanju		
Pritoki pri poslovanju	325.868.671	284.836.883
Poslovni prihodki	325.516.156	289.166.013
Izredni prihodki, ki se nanašajo na poslovanje	101.066	2.978.367
Začetne manj končne poslovne terjatve	447.896	(7.116.250)
Začetne manj končne aktivne kratkoročne časovne razmejitve	(196.447)	(191.247)
Odtoki pri poslovanju	(298.728.755)	(260.647.591)
Poslovni odhodki brez amortizacije in dolgoročnih rezervacij	(300.983.367)	(266.564.549)
Izredni odhodki, ki se nanašajo na poslovanje	(59.543)	(393.105)
Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih	(240.334)	(568.866)
Končne manj začetne zaloge	(3.265.854)	(2.443.684)
Začetni manj končni poslovni dolgovi	5.660.590	9.955.231
Začetne manj končne pasivne kratkoročne časovne razmejitve	159.753	(632.618)
Prebitek pritokov (odtokov) pri poslovanju	27.139.916	24.189.292
Finančni tokovi pri naložbenju		
Pritoki pri naložbenju	4.305.425	(44.049.855)
Finančni prihodki, ki se nanašajo na naložbenje (razen za prevred.)	297.261	352.661
Pobotano zmanjšanje neopred. dolg. sredstev (razen za prevred.)	111.302	(663.119)
Pobotano zmanjšanje opredmet. osn. sredstev (razen za prevred.)	-	(41.300.916)
Pobotano zmanjšanje dolg. fin. naložb (razen za prevred.)	2.025.989	(1.635.651)
Pobotano zmanjšanje kratk. fin. naložb (razen za prevred.)	1.870.873	(802.830)
Odtoki pri naložbenju	(24.348.152)	(63.499)
Finančni odhodki, ki se nanašajo na naložbenje (razen za prevred.)	-	(63.499)
Pobotano povečanje opred. osn. sredstev (razen za prevred.)	(24.348.152)	-
Prebitek pritokov (odtokov) pri naložbenju	(20.042.727)	(44.113.354)

Konsolidirani izkaz finančnega izida Skupine Mercator (nadaljevanje tabele)

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Finančni tokovi pri financiranju		
Pritoki pri financiranju	18.460.464	25.328.849
Finančni prihodki, ki se nanašajo na financiranje (razen za prevred.)	1.118.342	1.920.536
Izredni prihodki, ki se nanašajo na financiranje	-	-
Pobotano povečanje dolg. fin. dolgov (razen za prevred.)	17.342.122	12.985.759
Pobotano povečanje dolg. rezervacij (razen za prevred.)	-	2.144.012
Pobotano povečanje kratk. fin. dolgov (razen za prevred.)	-	8.278.542
Odtoki pri financiranju	(25.095.995)	(5.448.953)
Finančni odhodki, ki se nanašajo na financiranje (razen za prevred.)	(8.945.210)	(8.904.125)
Pobotano zmanjšanje dolg. rezervacij (razen za prevred.)	(583.842)	-
Zmanjšanje kapitala (brez čistega dobička oz. izgube poslovnega leta)	(364.654)	4.417.723
Zmanjšanje obveznosti do lastnikov iz delitve dobička	(1.283.402)	(962.551)
Pobotano zmanjšanje dolg. fin. dolgov (razen za prevred.)	(13.918.887)	-
Prebitek pritokov (odtokov) pri financiranju	(6.635.531)	19.879.896
Končno stanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov	3.194.100	2.732.442
Finančni izid v obdobju	461.658	(44.166)
Začetno stanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov	2.732.442	2.776.608

Konsolidirani izkaz gibanja kapitala Skupine Mercator

(v tisoč tolarjih)	I. Vpoklicani kapital		II. Kapitalske rezerve	III. Rezerve iz dobička		
	1. Osnovni kapital	2. Nevpoklicani kapital		1. Zakonske rezerve	2. Rezerve za lastne deleže	3. Statutarne rezerve
Stanje večinskega kapitala 1. 1. 2002	32.085.040	-	651.345	3.208.504	-	-
Premiki v kapital	-	-	1.441	-	-	-
Vnos čistega poslovnega izida poslovnega leta	-	-	-	-	-	-
Vnos posebnih prevrednotenj kapitala	-	-	-	-	-	-
Druga povečanja sestavin kapitala	-	-	1.441	-	-	-
Povečanje prevedbenih valutnih razlik	-	-	-	-	-	-
Premiki v kapitalu	-	-	-	-	-	-
Razporeditev čistega dobička po sklepu uprave in NS	-	-	-	-	-	-
Raporeditev čistega dobička za oblikovanje rezerv po sklepu skupščine	-	-	-	-	-	-
Premiki iz kapitala	-	-	(248)	-	-	-
Izplačilo dividend, dobička	-	-	-	-	-	-
Druge odprave sestavin kapitala	-	-	(248)	-	-	-
Zmanjšanje prevedbenih valutnih razlik	-	-	-	-	-	-
Stanje večinskega kapitala 31. 12. 2002	32.085.040	-	652.538	3.208.504	-	-
Stanje manjšinskega kapitala 31. 12. 2002	1.987.121	-	318.667	104.411	17.585	80.669
Stanje večinskega in manjšinskega kapitala 31. 12. 2002	34.072.161	-	971.205	3.312.915	17.585	80.669

Zaradi obveznega pokrivanja pretekle izgube se nerazporejeni čisti poslovni izid manjšinskih lastnikov razlikuje od zneska čistega poslovnega izida manjšinskih lastnikov tekočega leta v izkazu poslovnega izida.

III. Rezerve iz dobička	IV. Preneseni čisti posl. izid	V. Čisti posl. izid posl. leta	VI. Prevrednoteni popravki kapitala		VII. Prevedbeni popr. kapitala	Skupaj
4. Druge rezerve iz dobička	1. Preneseni čisti dobiček/izguba	1. Čisti dobiček poslovnega leta	1. Splošni prevred. popravek kapitala	2. Posebni prevred. popravek kapitala		
4.338.470	3.421.814	2.460.978	29.432.669	-	-	75.598.820
-	-	4.925.605	-	123.200	233.807	5.284.053
-	-	4.925.605	-	-	-	4.925.605
-	-	-	-	123.200	-	123.200
-	-	-	-	-	-	1.441
-	-	-	-	-	233.807	233.807
5.488.658	(702.953)	(4.785.705)	-	-	-	-
2.324.727	-	(2.324.727)	-	-	-	-
3.163.931	(702.953)	(2.460.978)	-	-	-	-
-	(1.283.402)	-	-	-	-	(1.283.650)
-	(1.283.402)	-	-	-	-	(1.283.402)
-	-	-	-	-	-	(248)
9.827.128	1.435.459	2.600.878	29.432.669	123.200	233.807	79.599.223
349.736	830.782	(65.100)	1.294.598	-	-	4.918.470
10.176.864	2.266.241	2.535.779	30.727.267	123.200	233.807	84.517.693

Pojasnila k revidiranim konsolidiranim računovodskim izkazom Skupine Mercator

V konsolidirane računovodske izkaze Skupine Mercator so poleg matične družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., vključene vse odvisne družbe, v katerih ima oziroma je v letu 2002 imela obvladujoča družba neposredno ali posredno večinski lastniški delež, in sicer:

- v Sloveniji: Emona Merkur, d.d., Žana, d.d., Mercator - SVS, d.d., Mercator - Dolenjska, d.d., Mercator - Gorenjska, d.d., Mercator - Degro, d.d., Mercator - Goriška, d.d., Trgoavto, d.d., TT - Trgotehna, d.o.o. (od 18. 9. 2002 do 31. 12. 2002), TrgoA PSC, d.o.o., Mercator - Modna hiša, d.o.o., Mesnine dežele Kranjske, d.d., Eta, d.d., Slosad, d.o.o. (10. 9. 2002 pripojen k družbi Eta, d.d.), Pekarna Grosuplje, d.d., Mercator - Emba, d.d., Mercator - KŽK Kmetijstvo Kranj, d.o.o., M Hotel, d.o.o., Mercator - Sremič, d.o.o. (24. 12. 2002 je bila družba odprodana), Mercator - Optima, d.o.o.
- v tujini: Intermercator, G.m.b.H, Avstrija, Mercator - H, d.o.o., Hrvaška, Nip, d.o.o., Hrvaška (1. 7. 2002 pripojen k Mercator - H, d.o.o.), MDK - H, d.o.o., Hrvaška, Belpana, d.o.o., Hrvaška, Mercator - Tržni Centar Sarajevo, d.o.o., Bosna in Hercegovina, Mercator - S, d.o.o., Srbija.

V postopku uskupinjevanja družb Skupine Mercator so bile izločene naslednje postavke:

	(v tisoč tolarjih)
Dolgoročne finančne naložbe	64.355.499
Kapital odvisnih družb	65.254.192
Razlika	898.693

Iz skupinskih računovodskih izkazov so izločeni vsi prihodki in odhodki med odvisnimi družbami v višini 36.740.156 tisoč SIT. Izločen je tudi nerealiziran dobiček v zalogah v višini 221.041 tisoč SIT.

Prav tako so iz skupinskih računovodskih izkazov izločene vse pobotane dolgoročne in kratkoročne finančne terjatve in dolgo v višini 17.623.795 tisoč SIT ter kratkoročne poslovne terjatve in poslovne obveznosti v višini 15.673.814 tisoč SIT.

Pojasnila h konsolidirani bilanci stanja

1. Neopredmetena dolgoročna sredstva

(v tisoč tolarjih)	Dobro ime	Dolgoročno odloženi stroški	Materialne pravice	Dolg. odloženi stroški razvijanja	Neopred. dolg. sred. v pridob.	Druge dolg. razmejene post.	Skupaj
Nabavna vrednost							
Stanje 31. decembra 2001	1.132.089	141.069	822.304	222.660	12.850	947.207	3.278.179
Uskladitev	-	(21.807)	(143.737)	39.952	-	45.742	(79.850)
Stanje 1. januarja 2002	1.132.089	119.262	678.567	262.612	12.850	992.949	3.198.329
Neposredna povečanja -investicije	-	-	-	-	470.921	-	470.921
Prenos z investicij v teku	-	13.893	149.401	81.113	(453.045)	208.638	-
Zmanjšanja med letom	-	(6.202)	(12.195)	(3.165)	(8.015)	(79.871)	(109.448)
Učinek tečajnih razlik	-	-	720	-	993	1.842	3.555
Stanje 31. decembra 2002	1.132.089	126.953	816.493	340.560	23.704	1.123.558	3.563.357
Popravek vrednosti	242.782	70.567	323.842	201.997		675.353	1.514.541
Uskladitev	-	404	2.389	-	-	(63.153)	(60.360)
Stanje 1. januarja 2002	242.782	70.971	326.231	201.997	-	612.200	1.454.181
Amortizacija	226.418	17.592	125.003	31.737	-	142.151	542.901
Zmanjšanja med letom	-	(1.421)	(7.436)	(2.408)	-	(75.500)	(86.765)
Učinek tečajnih razlik	-	-	209	-	-	495	704
Stanje 31. decembra 2002	469.200	87.142	444.007	231.326	-	679.346	1.911.021
Sedanja vrednost 31. decembra 2002	662.889	39.811	372.486	109.234	23.704	444.212	1.652.336
Sedanja vrednost 31. decembra 2001	889.307	70.502	498.462	20.663	12.850	271.854	1.763.638

Dobro ime je nastalo v preteklih letih in se nanaša na družbe Mercator - H, d.o.o., Emona Merkur, d.d., Povrtnina, d.d., in družbo Mesnine dežele Kranjske, d.d. Skupina Mercator odpravlja dobro ime enakomerno časovno z 20 % letno stopnjo odprave.

Knjigovodske vrednosti neopredmetenih dolgoročnih sredstev v materialno pomembnih zneskih ustreza nji-hovi nadomestitveni vrednosti.

2. Opredmetena osnovna sredstva

(v tisoč tolarjih)	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalna oprema	Druga oprema
Nabavna vrednost				
Stanje 31. decembra 2001	25.767.333	151.382.453	32.300.413	24.969.520
Uskladitev	(3.461.350)	(1.774.907)	3.769.480	(1.232.587)
Stanje 1. januarja 2002	22.305.983	149.607.546	36.069.893	23.736.933
Povečanja ob vključitvi novih družb	426.164	761.512	-	6.157
Povečanja	-	-	-	-
Prenos iz osn. sredstev v pridobivanje	2.492.116	21.174.527	2.643.343	3.740.548
Zmanjšanje	(633.105)	(4.944.296)	(3.332.916)	(1.099.455)
Prodaja družbe M-Sremič, d.o.o.	(10.079)	(850.735)	(161.335)	(3.860)
Prevrednotenje osnovnih sredstev	(108.476)	(901.985)	-	-
Učinek tečajnih razlik	67.744	626.864	384	116.369
Stanje 31. decembra 2002	24.540.346	165.473.432	35.219.370	26.496.694
Popravek vrednosti				
Stanje 31. decembra 2001	-	54.692.854	22.342.748	17.796.707
Uskladitev	-	471.676	3.700.558	(2.274.455)
Stanje 1. januarja 2002	-	55.164.530	26.043.306	15.522.252
Povečanja ob vključitvi novih družb	-	158.725	-	1.129
Prenos iz osn. sredstev v pridobivanje	-	(233.495)	(11.693)	(3.560)
Zmanjšanje	-	(3.281.092)	(3.011.050)	(845.744)
Prodaja družbe M-Sremič, d.o.o.	-	(417.176)	(150.135)	(3.489)
Amortizacija	-	5.333.308	2.881.726	2.953.894
Prevrednotenje osnovnih sredstev	-	(364.482)	-	-
Učinek tečajnih razlik	-	65.060	24	36.888
Stanje 31. decembra 2002	-	56.425.378	25.752.178	17.661.371
Sedanja vrednost 31. decembra 2002	24.540.346	109.048.054	9.467.192	8.835.324
Sedanja vrednost 31. decembra 2001	25.767.333	96.689.599	9.957.665	7.172.813

Osnovna sredstva v pridobivanju	Predujmi za osnovna sredstva	Osnovna čreda	Večletni nasadi	Ostala opred. osn. sredstva	Opred. OS trajno zunaj uporabe	Skupaj
6.819.152	776.518	319.184	1.992	745.938	-	243.082.503
4.696.894	(472.103)	(34.949)	-	(154.047)	575.206	1.911.638
11.516.046	304.415	284.235	1.992	591.891	575.206	244.994.141
2.020.234	140	-	-	-	-	3.214.207
27.236.414	375.783	-	-	-	-	27.612.197
(30.439.001)	-	65.180	-	74.539	-	(248.748)
(3.365.203)	(85.110)	(127.211)	-	(48.985)	-	(13.636.281)
(165)	-	-	-	(2.066)	-	(1.028.240)
-	-	-	-	-	-	(1.010.460)
79.166	11.860	-	43	2.280	-	904.710
7.047.490	607.088	222.204	2.035	617.659	575.206	260.801.525
-	-	71.062	-	451.429	-	95.354.800
-	-	-	-	(209.078)	368.883	2.057.585
-	-	71.062	-	242.351	368.883	97.412.385
-	-	-	-	-	-	159.854
-	-	-	-	-	-	(248.748)
-	-	(28.805)	-	(19.274)	-	(7.185.965)
-	-	-	-	-	-	(570.800)
-	-	19.146	-	67.380	-	11.255.453
-	-	-	-	-	-	(364.482)
-	-	-	-	538	-	102.510
-	-	61.403	-	290.994	368.883	100.560.207
7.047.490	607.088	160.801	2.035	326.664	206.323	160.241.318
6.819.152	776.518	248.122	1.992	294.509	-	147.727.703

Povečanje vrednosti opredmetenih osnovnih sredstev iz naslova vključitve novih družb v višini 3.054.353 tisoč SIT se nanaša na vključitev družbe Mercator - S, d.o.o., Srbija v konsolidirane računovodske izkaze in pripojitev družbe Nip, d.o.o., družbi Mercator - H, d.o.o.

Neposredna povečanja opredmetenih osnovnih sredstev v višini 27.612.197 tisoč SIT se v pretežni meri nanašajo na izgradnjo trgovskih objektov: Mercator Center Beograd v višini 6.750.630 tisoč SIT, Mercator Center Split v višini 6.295.812 tisoč SIT, Mercator Center Kranj v višini 5.212.149 tisoč SIT, Trgovski Center Logatec v višini 980.987 tisoč SIT, Trgovski Center Grosuplje v višini 515.495 tisoč SIT ter izgradnjo in prenovo manjših maloprodajnih enot v skupni višini 6.166.671 tisoč SIT in posodobitev proizvodnih procesov v netrgovskih družbah v skupni višini 1.690.453 tisoč SIT.

Zmanjšanja opredmetenih osnovnih sredstev v višini 6.177.316 tisoč SIT se nanašajo na odprodajo poslovno nepotrebne premoženja, od česar se 3.121.010 tisoč SIT nanaša na odprodajo dela Mercator Centra Kranj zaradi finančnega najema celotne naložbe v Mercator Center Kranj, preostalih 3.056.306 tisoč SIT pa se nanaša na odprodajo ostalega poslovno nepotrebne premoženja.

Znesek stroškov vzdrževanja, graditve in izdelave opredmetenih osnovnih sredstev v Skupini Mercator v letu 2002 znaša 1.698.429 tisoč SIT.

Skladno s sklepom Uprave so bile na dan 31. 12. 2002 za namen ugotovitve morebitnih oslabitev ocenjene nepremičnine družbe. Iz cenitve so bile izvzete nepremičnine, pridobljene v letu 2002, in nepremičnine, ki so trajno izven uporabe. Cenitveno poročilo je izdelal pooblaščeni ocenjevalec vrednosti nepremičnin, vpisan v register pri Slovenskem inštitutu za revizijo ter sodni izvedenec in cenilec gradbene stroke.

Kot podlaga za oceno vrednosti nepremičnin so bili uporabljeni naslednji dokumenti: projekti, izmere, zemljiškoknjizični izpiski, mapne kopije, kupoprodajne pogodbe, podatki o predvidenih prejemkih in izdatkih denar ustvarjajočih enot in ostala strokovna literatura.

Družba je za potrebe ugotavljanja morebitnih oslabitev nepremičnin skladno s prenovljenimi Slovenskimi računovodskimi standardi določila denar ustvarjajoče enote. Denar ustvarjajoča enota predstavljajo vse nepremičnine, ki se nahajajo na istem naslovu - lokaciji.

Izsledki cenitev nepremičnin so prikazani v naslednji preglednici:

(v tisoč tolarjih)	Oslabitve	Okrepitve	Razlika - okrepitev
Nabavna vrednost 31. decembra	(1.010.460)	14.022.827	13.012.367
Popravek vrednosti 31. decembra	(364.482)	102.447	(262.035)
Sedanja vrednost 31. decembra	(645.978)	13.920.380	13.274.402

Družbe Skupine Mercator so primerjale knjigovodske vrednosti posameznih sredstev denar ustvarjajočih enot z nadomestitvenimi vrednostmi, ki jih je ugotovil cenilec, in pri tem ugotovile oslabitve nepremičnin v skupnem znesku 645.978 tisoč SIT. Družbe so oslabitve sorazmerno razdelile na oslabitve nabavnih vrednosti v višini 1.010.460 tisoč SIT in na oslabitve popravkov vrednosti v višini 364.482 tisoč SIT. Oslabitve so evidentirane med prevrednotovalnimi poslovnimi odhodki, okrepitev opredmetenih osnovnih sredstev pa družbe v skladu s sprejetimi računovodskimi usmeritvami niso evidentirale.

Knjigovodske vrednosti ostalih vrst opredmetenih osnovnih sredstev v materialno pomembnih zneskih ustrezajo njihovi nadomestitveni vrednosti.

3. Dolgoročne finančne naložbe

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Deleži v pridruženih podjetjih	641.741	537.903
Drugi dolgoročni deleži	1.072.368	3.195.949
Druge dolgoročne finančne terjatve	497.623	477.111
Lastni deleži	-	12.883
(Kratkoročni del dolgoročnih finančnih terjatev)	(66.386)	(52.510)
Skupaj	2.145.346	4.171.336

Dolgoročne finančne naložbe na dan 31. 12. 2002 znašajo 2.145.346 tisoč SIT in so se v primerjavi s preteklim letom predvsem znižale zaradi vključitve družbe Mercator - S, d.o.o., Beograd v konsolidirane računovodske izkaze. V letu 2002 je bila namreč naložba v družbo izkazana med dolgoročnimi finančnimi naložbami, saj družba še ni začela s poslovanjem.

Knjigovodske vrednosti dolgoročnih finančnih naložb v materialno pomembnih zneskih ustrezano njihovi pošteni vrednosti.

Skupina Mercator na dan 31. 12. 2002 ne izkazuje v plačilo zapadlih, neudenarjenih dolgoročnih finančnih naložb.

Dolgoročne finančne naložbe v pridružene družbe:

(v tisoč tolarjih)	Udelezba v %	2002	2001
Alpkomerc, d.d., Tolmin	20	325.134	301.935
Spar Slovenija, d.o.o., Ljubljana	20	316.607	216.606
Unileasing, d.o.o., Ljubljana	-	-	19.362
Skupaj		641.741	537.903

Dolgoročne finančne naložbe v pridružena podjetja na dan 31. 12. 2002 znašajo 641.741 tisoč SIT in se nanašajo na družbi Spar Slovenija, d.o.o., in Alpkomerc, d.d., medtem ko je bil lastniški delež v družbi Unileasing, d.o.o., v letu 2002 odprodan.

Nerevidirani kapital družbe Alpkomerc Tolmin, d.d., Postaja 4, Most na Soči, v kateri ima obvladujoča družba 20 % lastniški delež, na dan 31. 12. 2002 znaša 2.999.096 tisoč SIT in nerevidirani čisti poslovni izid poslovnega leta 107.452 tisoč SIT. Osnovna dejavnost družbe je trgovina na drobno in debelo mešanega blaga, gostinstvo in izvajanje posredniških in najemniških poslov.

Revidirani kapital družbe Spar Slovenija, d.o.o., Šmartinska 152 g, Ljubljana v kateri ima obvladujoča družba 20 % lastniški delež, na dan 31. 12. 2002 znaša 4.926.583 tisoč SIT in revidirani čisti poslovni izid poslovnega leta 686.050 tisoč SIT. Osnovna dejavnost družbe je trgovina na drobno in zunanja trgovina z živilskimi in neživilskimi izdelki in mešanim blagom ter izvajanje najemniških poslov, prevzem in oddaja v najem vseh vrst nepremičnin, upravljanje centrov, dajanje trgovin, opreme in drugih poslovnih objektov v najem.

Obvladujoča in odvisne družbe Skupine Mercator nimajo ustanovljenih podružnic.

Gibanje dolgoročnih finančnih naložb

(v tisoč tolarjih)	2002
Začetno stanje dolgoročnih finančnih naložb	4.171.336
Povečanja v letu	
Nakupi delnic in deležev	1.207.200
Deleži iz dobička pridruženih podjetij	123.200
Povečanja dolgoročnih finančnih terjatev	13.745
Druga povečanja	14.112
Učinek tečajnih razlik	5.473
	1.363.730
Zmanjšanja v letu	
Prodaja delnic in deležev	183.938
Izguba pri prodaji delnic in deležev	10.364
Popravek dolgoročnih finančnih naložb	43.165
Vračilo dolgoročnih finančnih terjatev	85.854
Kratkoročni del dolgoročnih finančnih terjatev	66.386
Vključitev družb Mercator - S, d.o.o., in Nip, d.o.o., v konsolidirane računovodske izkaze	3.000.013
	3.389.720
Skupaj	2.145.346

Povečanje dolgoročnih finančnih naložb v letu 2002 se v pretežni meri nanaša na nakup deleža v družbi Nip, d.o.o., Hrvaška v višini 1.040.292 tisoč SIT, ki je bila tekom leta pripojena k matični družbi Mercator - H, d.o.o. Z nakupom družbe Nip, d.o.o., je družba Mercator - H, d.o.o., pridobila distribucijski center za potrebe distribucije trgovskega blaga na celotnem trgu Hrvaške.

Zavarovanja dolgoročnih finančnih terjatev

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Hipoteke	75.660	22.765
Menice in akceptni nalogi	3.614	2.127
Druge oblike zavarovanja	955	266
Brez zavarovanja	351.009	399.442
Skupaj	431.237	424.601

Obrestna mera za dolgoročno dana posojila znaša pri drugih podjetjih T + 3,60 %, EURIBOR + (1 - 6) %, EUR + 3 %, in za dolgoročne depozite T + 5 %.

Ročnost dolgoročnih finančnih terjatev

(v tisoč tolarjih)	2002
Zapadlost od 1 do 2 let	180.201
Zapadlost od 2 do 3 let	21.564
Zapadlost od 3 do 4 let	55.493
Zapadlost od 4 do 5 let	34.394
Zapadlost nad 5 let	139.585
Skupaj	431.237

4. Zaloge

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Material	1.367.811	1.133.295
Nedokončana proizvodnja	3.007.818	2.866.930
Proizvodi in trgovsko blago	31.619.525	28.439.002
Predujmi za zaloge	166.924	330.473
(Popravek vrednosti zalog)	(1.500.064)	(1.373.540)
Skupaj	34.662.014	31.396.160

Na dan 31. 12. 2002 znašajo zaloge surovin, materiala in trgovskega blaga 34.662 mio SIT, kar v strukturi gibljivih sredstev predstavlja 53,2 %. V primerjavi s stanjem v začetku leta 2002 se je stanje zalog povečalo za 10,4 %, kar je predvsem posledica povečanja obsega prodaje.

V letu 2002 so trgovske družbe Skupine Mercator spremenile način vrednotenja zalog trgovskega blaga iz metode zadnjih nabavnih cen na metodo zaporednih cen. Zaradi tega so družbe realizirale za 105.726 tisoč SIT nižjo razliko v ceni, kot bi jo, če se metoda vrednotenja zalog ne bi spremenila v letu 2002. Zaloge proizvodov se vrednotijo po proizvajalnih stroških, način njihovega vrednotenja se v letu 2002 ni spremenjal.

Pri rednih letnih popisih zalog trgovskega blaga in materiala v družbah Skupine Mercator so bili v letu 2002 ugotovljeni popisni primanjkljaji v skupni višini 407.076 tisoč SIT in popisni viški v skupni višini 327.224 tisoč SIT.

Knjigovodske vrednosti zalog v materialno pomembnih zneskih ustrezajo njihovi čisti iztržljivi vrednosti.

Gibanje popravka zalog

(v tisoč tolarjih)	2002
Stanje 1. januarja 2002	1.373.540
Oblikovanje v letu	429.031
Odpis v letu	(302.507)
Stanje 31. decembra 2002	1.500.064

5. Poslovne terjatve

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Dolgoročne poslovne terjatve		
Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	372.852	510.065
(Zmanjšanje za kratkoročni del dolgoročnih poslovnih terjatev)	(27.068)	(17.206)
(Popravek dolgoročnih poslovnih terjatev)	(20.369)	-
Dolgoročne poslovne terjatve skupaj	325.415	492.859
Kratkoročne poslovne terjatve		
Kratkoročne poslovne terjatve do pridruženih podjetij	2.416.857	1.807.519
Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	26.492.674	26.868.205
Povečanje za kratkoročni del poslovnih terjatev	27.068	17.206
Učinek tečajnih razlik	25.697	-
(Popravek kratkoročnih poslovnih terjatev)	(3.045.639)	(2.495.821)
Kratkoročne poslovne terjatve skupaj	25.916.657	26.197.109
Skupaj poslovne terjatve	26.242.072	26.689.968

Poslovne terjatve do kupcev, ki so zavarovane z instrumenti za zavarovanje terjatev na dan 31. 12. 2002 znašajo 6.402.904 tisoč SIT. Na dan 31. 12. 2002 znaša znesek nezapadlih poslovnih terjatev 19.214.404 tisoč SIT in zapadlih 7.027.668 tisoč SIT.

Dolgoročne terjatve na dan 31. 12. 2002 znašajo 325 mio SIT, kar pomeni 34 % padec glede na stanje ob začetku leta, kratkoročne terjatve na dan 31. 12. 2002 pa znašajo 25.917 mio SIT, kar pomeni 1,1 % padec glede na stanje ob začetku leta.

Družbe Skupine Mercator imajo na dan 31. 12. 2002 terjatve do nekaterih članov nadzornih svetov, članov uprave in poslovodstev in drugih zaposlenih v družbah Skupine Mercator, med katerimi imajo nekateri v lasti tudi delnice družb Skupine Mercator, iz naslova redne uporabe plačilne kartice M-Pika pod enakimi pogoji in omejitvami kot do vseh zunanjih imetnikov kartice.

Gibanje popravka poslovnih terjatev

(v tisoč tolarjih)	2002
Stanje 1. januarja 2002	2.495.821
Izterjane odpisane terjatve v letu	(686.981)
Oblikovanje popravkov vrednosti v letu	1.257.168
Stanje 31. decembra 2002	3.066.008

6. Kratkoročne finančne naložbe

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Kratkoročna dana posojila drugim podjetjem	983.485	366.495
Za prodajo kupljene delnice in deleži drugih podjetij	2.452	2.504.191
Kratkoročni del dolgoročnih finančnih naložb	66.386	52.510
Skupaj	1.052.323	2.923.196

Kratkoročne finančne naložbe so se v primerjavi z začetkom leta 2002 znižale za 64 %, predvsem iz naslova odprodaje kratkoročnih finančnih naložb v vrednostne papirje, in povečale iz naslova danih kratkoročnih posojil drugim osebam, ki se obrestujejo po povprečni nominalni obrestni meri 12,4 %.

Knjigovodske vrednosti kratkoročnih finančnih naložb v materialno pomembnih zneskih ustrezanoj njihovi pošteni vrednosti.

Družbe Skupine Mercator na dan 31. 12. 2002 ne izkazujejo kratkoročno danih posojil članom uprav in poslovodstev družb, članom nadzornih svetov in notranjim lastnikom družb Skupine Mercator.

Lastni deleži

Datum pridobitve / odtujitve	Št. delnic	% v osnovnem kapitalu družbe	Nominalni znesek lastnega deleža (v tisoč tolarjih)
Stanje na 31. januarja 2001			
Povečanja v letu	marec 2002	750	0,04
Zmanjšanja v letu	junij 2002	750	0,04
Stanje na 31. decembra 2002			

Gibanje lastnih delnic se nanaša na pridobitev in odtujitev delnic obvladujoče družbe Poslovni sistem Mercator, d.d. Družba je lastne delnice delno pridobila iz naslova zadolžnih listin, ki izhajajo iz postopka lastninskega preoblikovanja podjetij, in delno od Slovenske odškodninske družbe, d.d., kot odškodnino iz naslova denacionalizacijskega postopka. Vse pridobljene lastne delnice je družba v letu 2002 tudi odtujila, kjer je pri 120 lastnih delnicah realizirala 248 tisoč SIT kapitalske izgube in pri 630 lastnih delnicah 1.441 tisoč SIT kapitalskega dobička, izkazanega med spremembami kapitalskih rezerv.

Družbe Skupine Mercator delnic družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., na dan 31. 12. 2002 nimajo niti v lasti niti v zastavi.

Zavarovanja kratkoročnih finančnih terjatev

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Hipoteke	80.818	143.366
Menice in akceptni nalogi	330.656	87.057
Druge oblike zavarovanja	20.173	924
Brez zavarovanja	620.676	2.691.849
Skupaj	1.052.323	2.923.196

7. Dobroimetje pri bankah, čeki in gotovina

Denarna sredstva v višini 3.194.100 tisoč SIT predstavljajo denarna sredstva v bankah, čeki in gotovino v blagajni.

8. Aktivne časovne razmejitve

Aktivne časovne razmejitve se nanašajo na vkalkulirane prihodke od neizkoriščenih bonitetnih točk Mercator Pika kartice, prehodno nezaračunane prihodke iz naslova evidenčne embalaže, vračunane superrabate in druge odložene stroške. Aktivne časovne razmejitve so bile črpane v skladu z načrti.

9. Kapital

Kapital odraža lastniško financiranje podjetja in je z vidika podjetja njegova obveznost do lastnikov. Opredeljen je ne samo z zneski, ki so jih lastniki vložili v podjetje, temveč tudi zneski, ki so se pojavili pri poslovanju podjetja.

Osnovni kapital je del vpoklicanega kapitala, ki je nominalno opredeljen v statutu podjetja in registriran na sodišču ter so ga temu ustrezno vpisali oz. vplačali njegovi lastniki. Osnovni kapital družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., ki je večinski lastnik Skupine Mercator, znaša 32.085.040 tisoč SIT in je enak registriranemu. Razdeljen je na 3.208.504 delnic z nominalno vrednostjo 10.000 SIT. Družba ima od lastninskega preoblikovanja družbenega kapitala izdane le navadne delnice.

Posebni prevrednotovalni popravek kapitala, ki znaša 123.200 tisoč SIT, se nanaša na udeležbo v dobičku pridruženih družb kot posledica učinka vrednotenja naložb v pridružene družbe po kapitalski metodi.

Prevedbeni popravek kapitala na dan 31. 12. 2002 znaša 233.807 tisoč SIT in se nanaša na valutne razlike, nastale pri vključevanju računovodskeih izkazov odvisnih podjetij v tujini v konsolidirane računovodske izkaze.

Del sestavin kapitala odvisnih podjetij, ki ne pripada matičnemu podjetju, je označen kot kapital manjšinskih lastnikov in znaša 4.918.470 tisoč SIT na dan 31. 12. 2002. V letu 2002 se je kapital manjšinskih lastnikov v primerjavi s preteklim letom zmanjšal zaradi povečanja lastniškega deleža s strani večinskega lastnika v družbah Emona Merkur, d.d., Žana, d.d., Mercator - Gorenjska, d.d., Mercator - Goriška, d.d., Mesnine dežele Kranjske, d.d., Pekarna, d.d., Eta, d.d., in Mercator - Emba, d.d.

Vse sestavine kapitala na dan 1. 1. 2002 so bile usklajene skladno z določbami 8.53. točke prenovljenih Slovenskih računovodskeih standardov, ki veljajo od 1. 1. 2002 dalje.

10. Rezervacije

(v tisoč tolarjih)	Druge rezervacije	Rezervacije za velika popravila	Rezervacije za str. osvajanja novih trgov	Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagr.	Rezervacije za denacional. zahtevek	Rezervacije za prejete tožbe	Rezervacije iz naslova slabega imena	Skupaj
Stanje 31. 12. 2001	310.117	2.355.124	99.296	16.313	677.354	1.593.773	3.596.350	8.648.327
Povečanja	98.112	-	-	1.274	7.000	338.587	757.566	1.202.539
Zmanjšanja	(46.453)	(407.577)	(59.578)	-	(25.090)	-	(1.252.335)	(1.791.033)
Ostale spremembe	(53.871)	21.400	-	4.213	-	29.650	-	1.392
Učinek tečajnih razlik	3.068	-	-	191	-	-	-	3.260
Stanje 31. 12. 2002	310.973	1.968.947	39.718	21.991	659.264	1.962.010	3.101.581	8.064.485

Povečanje dolgoročnih rezervacij v letu 2002 se v pretežni meri nanaša na oblikovanje slabega imena v višini 757.566 tisoč SIT, zaradi pripojitve družbe Slosad, d.o.o., k družbi Eta, d.d., povečanja lastniškega deleža v družbah Žana, d.d., Pekarna, d.d., ter zaradi nakupa lastnih delnic družbe Mercator - Emba, d.d., in Mercator Gorenjska, d.d.

Zmanjšanje dolgoročnih rezervacij v višini 1.252.335 tisoč SIT se nanaša na odpravo slabega imena, ki ga Skupina Mercator odpravlja enakomerno časovno z 20 % letno stopnjo.

Ostale dolgoročne rezervacije so bile oblikovane in črpiane v skladu s sprejetim načrtom za oblikovanje in črpjanje rezervacij.

Druge rezervacije se v pretežni meri nanašajo na obvezno oblikovane dolgoročne rezervacije za obnovo mesta Sarajeva v višini 73.328 tisoč SIT, brezplačno pridobljena sredstva v višini 67.874 tisoč SIT, obveznost do Sklada kmetijskih zemljišč v višini 57.496 tisoč SIT, potencialne obveznosti iz naslova lastninskega preoblikovanja v višini 27.403 tisoč SIT.

11. Dolgoročne finančne obveznosti

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Dolgoročno dobljena posojila pri bankah	70.156.833	46.348.803
(Kratkoročni del)	(14.757.147)	(8.744.998)
Dolgoročno dobljena posojila pri drugih podjetjih	555.658	492.443
(Kratkoročni del)	(538.499)	(21.525)
(Skupaj kratkoročni del dolg.finančnih obveznosti)	(15.295.646)	(8.766.523)
Skupaj	55.416.845	38.074.723

Dolgoročne obveznosti iz financiranja na dan 31. 12. 2002 znašajo 55.416.845 tisoč SIT, kar pomeni 45,5 % povečanje glede na stanje 31. 12. 2001. Povečanje obveznosti iz financiranja je posledica preoblikovanja kratkoročnih finančnih obveznosti v dolgoročne s ciljem izboljševanja ročnostne strukture virov financiranja.

Knjigovodske vrednosti dolgoročnih finančnih obveznosti v materialno pomembnih zneskih ustrezajo njihovi pošteni vrednosti.

Družbe Skupine Mercator na dan 31. 12. 2002 ne izkazujejo dolgoročnih finančnih obveznosti do članov uprav in poslovodstev, članov nadzornih svetov in notranjih lastnikov.

Zavarovanja dolgoročnih finančnih obveznosti

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Hipoteke	3.406.362	6.054.109
Finančne zaveze	15.862.947	11.002.854
Menice in akceptni nalogi	31.580.372	19.914.937
Druge oblike zavarovanja	180.960	183.374
Brez zavarovanja	4.386.202	919.448
Skupaj	55.416.845	38.074.723

Dolgoročno dobljena posojila iz financiranja so obrestovana z obrestnimi merami pri drugih podjetjih z nominalno obrestno mero 6 % in pri bankah z T + (3,25 - 7,5) %, EURIBOR + (0,75 - 3,625) % oziroma z EUR + (2 - 8,62) %, LIBOR + (0,9 - 2) %, LIBOR + 1,5 % in nominalno obrestno mero 10,50 % - 11,50 %.

Pri finančnih obveznostih, pri katerih je obrestna mera vezana na EUR, se višina obrestne mere na podlagi pogodb spreminja vsako četrletje oziroma polletje.

Ročnost dolgoročnih finančnih obveznosti

(v tisoč tolarjih)	2002
Zapadlost od 1 do 2 let	16.757.253
Zapadlost od 2 do 3 let	15.551.268
Zapadlost od 3 do 4 let	9.018.219
Zapadlost od 4 do 5 let	11.514.678
Zapadlost nad 5 let	2.575.428
Skupaj	55.416.845

Valutna struktura dolgoročnih finančnih obveznosti na dan 31. december 2002, izražena v tisoč SIT je naslednja:

- 7.128.989 tisoč SIT v domači valuti,
- 47.297.514 tisoč SIT v EUR,
- 461.153 tisoč SIT v HRK,
- 529.189 tisoč SIT v CHF.

12. Dolgoročne poslovne obveznosti

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Finančni najem Mercator Center Jesenice	1.320.293	1.755.687
(Kratkoročni del)	(6.382)	(446.027)
Finančni najem Mercator Center Kranj	4.166.882	-
(Kratkoročni del)	(123.378)	-
Dolgoročne poslovne obveznosti pri drugih	313.778	640.998
(Kratkoročni del)	(55.563)	(460.405)
(Skupaj kratkoročni del dolg.poslovnih obveznosti)	(185.323)	(906.432)
Skupaj	5.615.630	1.490.253

Konec leta 2002 znašajo dolgoročne obveznosti iz poslovanja 5.615.630 tisoč SIT. Povečanje obveznosti glede na preteklo leto je posledica povečanja obveznosti iz finančnega najema za Mercator Center Kranj v višini 4.043.504 tisoč SIT. Obrestna mera pri finančnih najemnih znaša EURIBOR + 1,4 %.

Ročnost dolgoročnih poslovnih obveznosti

(v tisoč tolarjih)	2002
Zapadlost od 1 do 2 let	436.252
Zapadlost od 2 do 3 let	446.886
Zapadlost od 3 do 4 let	441.812
Zapadlost od 4 do 5 let	420.020
Zapadlost nad 5 let	3.870.660
Skupaj	5.615.630

13. Kratkoročne finančne obveznosti

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Kratkoročno dobljena posojila pri pridruženih podjetjih	-	1.274
Kratkoročno dobljena posojila pri bankah	12.758.090	34.350.100
Kratkoročni del	14.757.147	8.744.998
Kratkoročno dobljena posojila pri drugih podjetjih	2.765.236	1.619.962
Kratkoročni del	538.499	21.525
Skupaj kratkoročni del dolg. finančnih obveznosti	15.295.646	8.766.523
Skupaj	30.818.972	44.737.859

Kratkoročno prejeta posojila so obrestovana pri drugih podjetjih z nominalno obrestno mero 7,30 % - 12,30 %, pri bankah z EURIBOR + (0,9 - 2,5 %), LIBOR + 1 % in nominalno obrestno mero 8,62 % za posojila v tujih valutah oziroma z nominalno obrestno mero 7,85 - 13,50 % za posojila v domači valuti. Zamujena plačila pri kratkoročnih finančnih obveznostih se obrestujejo po obrestnih merah, določenih v pogodbah, ki je lahko bodisi zakonska zamudna obrestna mera bodisi določen pribitek nad pogodbeno obrestno mero. Družbe Skupine Mercator takšnih obresti ne plačujejo, saj finančne obveznosti poravnava v rokih.

Pri finančnih obveznostih, pri katerih je obrestna mera vezana na EURIBOR, se višina obrestne mere na podlagi pogodb spreminja vsako četrtnletje oziroma polletje.

Valutna struktura kratkoročnih finančnih obveznosti na dan 31. december 2002, izražena v tisoč SIT, je:

- 13.245.453 tisoč SIT v domači valuti,
- 17.283.529 tisoč SIT v EUR,
- 135.034 tisoč SIT v HRK,
- 154.956 tisoč SIT v CHF.

Knjigovodske vrednosti kratkoročnih finančnih obveznosti v materialno pomembnih zneskih ustreza njihovi pošteni vrednosti.

Družbe Skupine Mercator na dan 31. 12. 2002 ne izkazujejo kratkoročnih finančnih obveznosti do članov uprav in poslovodstev, članov nadzornih svetov in notranjih lastnikov.

Zavarovanja kratkoročnih finančnih obveznosti

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Hipoteke	1.003.659	1.776.080
Finančne zaveze	4.523.851	2.918.238
Menice in akceptni nalogi	22.882.147	35.915.847
Druge oblike zavarovanja	52.932	948.635
Brez zavarovanja	2.356.382	3.179.057
Skupaj	30.818.972	44.737.859

14. Kratkoročne poslovne obveznosti

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Kratkoročne poslovne obveznosti do pridruženih podjetij	43.441	22.766
Kratkoročne poslovne obveznosti do drugih podjetij	36.473.900	34.762.616
Kratkoročne obveznosti iz poslovanja za osnovna sredstva	1.276.231	2.016.908
Kratkoročne poslovne obveznosti do delavcev	2.944.862	2.838.253
Kratkoročne poslovne obveznosti do države	2.710.909	1.552.478
Kratkoročni del dolgoročnih poslovnih obveznosti	185.323	906.432
Skupaj	43.634.666	42.099.453

Kratkoročne obveznosti iz poslovanja znašajo 43.635 mio SIT in so se v primerjavi z letom 2001 povečale za 3,6 %. V strukturi se največji delež nanaša na obveznosti do dobaviteljev (86,6 %), med katere so vključene tudi obveznosti iz naslova nabave osnovnih sredstev v višini 1.276.231 tisoč SIT, sledijo obveznosti do delavcev (6,7 %), obveznosti do države (6,2 %) in kratkoročni del dolgoročnih poslovnih obveznosti (0,5 %).

Na dan 31. 12. 2002 imajo družbe Skupine Mercator izkazan dolg do članov uprave in poslovodstev ter notranjih lastnikov samo iz naslova obračunanih, še ne izplačanih prejemkov iz delovnega razmerja za december 2002.

15. Pasivne časovne razmejitve

Pasivne časovne razmejitve v znesku 1.857.346 tisoč SIT se v pretežni meri nanašajo na vračunane popuste na podlagi vnovčevanja bonitetnih pik Mercator Pika kartice, na vnaprej vračunane odvisne stroške nabave in na druge vnaprej vračunane stroške. Pasivne časovne razmejitve so bile črpane v skladu z načrti.

16. Zabilančna evidenca

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Hipoteke	4.410.021	7.830.189
Zemljišča v denacionalizacijskem postopku	4.020.573	4.755.113
Vrednostni boni	2.452.377	1.704.630
Ostalo	6.303.344	6.380.505
Skupaj	17.186.315	20.670.437

Ostala zabilančna evidenca se v pretežni meri nanaša na odpisane, iz računovodskeih evidenc izločene dolgoročne finančne naložbe in terjatve družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., v tujini, pravice koriščenja nepremičnin in trgovsko blago na komisiji in v konsignaciji. Skupina Mercator na dan 31. 12. 2002 ne izkazuje obveznosti iz naslova izplačila pokojnin.

Pojasnila h konsolidiranemu izkazu poslovnega izida

17. Čisti prihodki od prodaje

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Prihodki iz prodaje proizvodov na domačem trgu	9.347.925	9.262.298
Prihodki iz prodaje proizvodov na tujih trgih	1.338.421	1.601.745
Prihodki iz prodaje storitev na domačem trgu	13.027.787	12.261.874
Prihodki iz prodaje storitev na tujih trgih	932.039	55.542
Prihodki iz prodaje blaga na domačem trgu	264.753.785	258.505.124
Prihodki iz prodaje blaga na tujih trgih	30.397.762	2.736.524
Prihodki iz prodaje materiala	518.226	575.808
Prihodki iz usredstvenih lastnih učinkov	-	833.447
Odhodki za dane cassasconte	(538.514)	(157.382)
Skupaj	319.777.431	285.674.980

Čisti prihodki iz prodaje so se v Skupini Mercator glede na leto 2001 povečali za 11,9 % in znašajo 319.777.431 tisoč SIT. Od tega se 92,3 % nanaša na prihodke, ustvarjene pri prodaji blaga, preostalih 7,7 % pa izvira iz prihodkov od prodaje proizvodov in storitev.

18. Stroški po naravnih vrstah

(v tisoč tolarjih)	Nabavna vrednost prodanega blaga / proiz. stroški	Stroški prodaje	Stroški splošnih dejavnosti	Skupaj
Nabavna vrednost prod. blaga / proiz.stroški	218.038.397	-	-	218.038.397
Stroški materiala	9.722.855	5.446.294	486.020	15.655.169
Stroški storitev	1.849.737	12.660.804	5.733.468	20.244.009
Stroški plač	2.074.134	23.356.385	4.677.009	30.107.528
Stroški socialnega zavarovanja	235.694	1.626.485	44.456	1.906.635
Stroški pokojninskega zavarovanja	98.895	1.797.226	368.677	2.264.799
Ostali stroški dela	679.673	7.103.108	1.254.538	9.037.319
Skupaj stroški dela	3.088.396	33.883.204	6.344.681	43.316.281
Amortizacija	1.231.050	9.319.883	1.247.422	11.798.355
Rezervacije	-	21.421	14.760	36.181
Prevrednotovalni odhodki pri obratnih sredstvih	-	570.187	-	570.187
Prevrednotovalni odhodki pri neopredm. in opredmetenih osnovnih sredstvih	-	-	1.168.899	1.168.899
Ostali stroški	154.459	455.497	1.056.996	1.666.952
Drugi poslovni odhodki	153.349	-	-	153.349
Sprememba vrednosti zalog	170.123	-	-	170.123
Skupaj stroški	234.408.366	62.357.290	16.052.246	312.817.902

Stroški plač Skupine Mercator, v kateri je bilo v letu 2002 skupaj 13.915 zaposlenih iz ur, so znašali v letu 2002 skupaj 30.107.528 tisoč SIT.

Bruto vrednosti prejemkov, ki so jih družbe Skupine Mercator v letu 2002 izplačale upravam, nadzornim svetom in delavcem z individualnimi pogodbami o zaposlitvi, so prikazane v naslednji preglednici:

(v tisoč tolarjih)	Znesek 2002	Število prejemnikov 2002
Člani uprave in poslovodstev družb Skupine Mercator	913.349	34
Člani nadzornih svetov družb Skupine Mercator	77.956	79
Zaposleni na podlagi individualnih pogodb o zaposlitvi v družbah Skupine Mercator	1.154.127	102
Skupaj	2.145.432	215

Člani uprav in poslovodstev, člani nadzornih svetov in zaposleni po individualnih pogodbah o zaposlitvi družb Skupine Mercator v letu 2002 niso prejeli deležev v dobičku, niti jim družbe niso odobrile predujmov, posojil ali poroštev.

V letu 2002 v Skupini Mercator ne obstajajo programi drugih dolgoročnih zaslužkov zaposlenih zunaj odpravnin in kolektivnega prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

19. Drugi poslovni prihodki

V letu 2002 je vrednost drugih poslovnih prihodkov znašala 5.738.723 tisoč SIT, od česar se največji del nanaša na prevrednotovalne poslovne prihodke zaradi dobička pri prodaji osnovnih sredstev v znesku 2.849.443 tisoč SIT, na prihodke od odpravljenega slabega imena v znesku 1.252.335 tisoč SIT, prihodke od odpravljenih dolgoročnih rezervacij v višini 296.836 tisoč SIT, prihodke od subvencij in kompenzacij v višini 167.628 tisoč SIT in druge poslovne prihodke.

20. Finančni prihodki

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Finančni prihodki iz deležev		
Finančni prihodki iz deležev v pridruženih podjetij	88.114	68.187
Finančni prihodki iz deležev v drugih podjetjih	209.147	284.474
	297.261	352.661
Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev		
Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev	101.738	110.235
Drugi finančni prihodki	41.661	-
	143.399	110.235
Finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev		
Finančni prihodki iz obresti iz kratkoročnih finančnih terjatev	683.867	1.446.526
Drugi finančni prihodki	291.076	363.775
	974.943	1.810.301
Skupaj	1.415.603	2.273.197

21. Finančni odhodki

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Finančni odhodki za odpise dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb		
Odpisi finančnih naložb pridruženih podjetij	3.362	-
Odpisi finančnih naložb drugih podjetij	354.264	63.499
	357.626	63.499
Finančni odhodki iz dolgoročnih finančnih obveznosti		
Odhodki od obresti iz dolgoročnih finančnih obveznosti	4.612.918	4.623.069
Drugi finančni odhodki	598.413	-
	5.211.331	4.623.069
Finančni odhodki iz kratkoročnih finančnih obveznosti		
Odhodki od obresti iz kratkoročnih finančnih obveznosti	3.010.556	3.997.958
Drugi finančni odhodki	365.697	283.098
	3.376.253	4.281.056
Skupaj	8.945.210	8.967.624

22. Izredni prihodki

V letu 2002 znašajo izredni prihodki 101.066 tisoč SIT, od česar največji delež predstavljajo odškodnine in sicer 60.229 tisoč SIT, in izterjane, iz računovodskih evidenc izbrisane terjatve v višini 35.814 tisoč SIT. Izredne prihodke v letu 2001 v pretežnem delu predstavlja del revalorizacijskega izida, ki se v skladu s prenovljenimi Slovenskimi računovodskimi standardi od 1. 1. 2002 ne evidentira več.

23. Izredni odhodki

V letu 2002 znašajo izredni odhodki 59.543 tisoč SIT, od česar največji delež predstavljajo odškodnine v višini 45.932 tisoč SIT.

24. Davki iz dobička

Skupina je v letu 2002 obračunala 240.334 tisoč SIT davka iz dobička, kar predstavlja 4,6% efektivno davčno stopnjo. Efektivna davčna stopnja je nizka zaradi izkoriščanja investicijskih in drugih davčnih olajšav v družbah Skupine Mercator.

25. Konsolidirani čisti poslovni izid

Čisti poslovni izid za leto 2002 znaša v Skupini Mercator 4.969.834 tisoč SIT, od česar 4.925.605 tisoč SIT priпадa večinskemu lastniku družbi Poslovni sistem Mercator, d.d., in 44.229 tisoč SIT manjšinskim lastnikom odvisnih družb Skupine Mercator.

Če bi v letu 2002 upoštevali splošno prevrednotenje kapitala za ohranjanje kupne moči kapitala v Evru (3,98 %), bi čisti poslovni izid poslovnega leta znašal 3.231.597 tisoč SIT, če pa bi za splošno prevrednotenje kapitala upoštevali rast cen življenjskih potrebščin (7,2 %), bi čista izguba poslovnega leta znašala 876.271 tisoč SIT. Čisto

izgubo iz naslova splošnega prevrednotenja bi skupina pokrila z vrednostjo okrepitev sredstev, ki jih računovodsko ni evidentirala v skladu s sprejetimi računovodskimi usmeritvami.

26. Poročanje po odsekih

Za potrebe poročanja po odsekih je Skupina Mercator opredelila področne in območne odseke, upoštevajoč različne sklope dejavnosti oziroma storitev, ki jih opravljam države skupine, ter geografska območja, na katerih se poslovne dejavnosti izvajajo.

V Skupini Mercator so glede na poslovno dejavnost opredeljeni trije področni odseki: področni odsek trgovske dejavnosti na domačem trgu, področni odsek trgovske dejavnosti na tujih trgih ter področni odsek netrgovske dejavnosti, ki obsegajo vse ostale dejavnosti, ki jih Skupina Mercator izvaja na domačem in tujih trgih.

Glede na geografska območja izvajanja poslovnih dejavnosti sta v Skupini Mercator opredeljena dva območna odseka: območni odsek Slovenije, ki obsegajo vse poslovne dejavnosti na domačem trgu, ter območni odsek tujine, ki obsegajo vse poslovne dejavnosti na trgu Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije ter Avstrije.

Členitev po področnih odsekih

(v tisoč tolarjih)	Trgovina	Trgovina doma	Trgovina tujina	Netrgovina	(Izločitve med odseki)	Skupaj
Prihodki od prodaje proizvodov	446.039	427.424	18.614	19.729.029	(9.665.220)	10.509.848
Prihodki od prodaje storitev	13.187.006	12.308.335	878.671	2.292.935	(1.520.115)	13.959.826
Prihodki od prodaje blaga in materiala	294.310.448	262.832.229	31.478.218	4.457.963	(3.460.654)	295.307.757
Čisti prihodki skupaj	307.943.493	275.567.991	32.375.502	26.479.927	(14.645.989)	319.777.431
Čisti poslovni izid	5.026.790	6.987.708	(1.960.918)	(56.956)	-	4.969.834

Za prodaje blaga in storitev med področnimi odseki se uporabljam tržne cene.

(v tisoč tolarjih)	Trgovina	Trgovina doma	Trgovina tujina	Netrgovina	(Izločitve med odseki)	Skupaj
Postavke sredstev						
Opredmetena osnovna sredstva in neopred. dolg. sredstva	147.249.445	106.922.208	40.327.237	14.644.210	-	161.893.655
Zaloge	29.403.068	24.448.652	4.954.416	5.258.946	-	34.662.014
Poslovne terjatve	27.456.158	24.908.072	2.548.086	4.061.404	(5.275.490)	26.242.072
Kratkoročne finančne naložbe	10.331.323	9.976.348	354.975	2.011.442	(11.290.442)	1.052.323
Denarna sredstva	3.062.419	1.853.316	1.209.103	131.681	-	3.194.100
Aktivne časovne razmejitve	722.672	651.327	71.345	13.455	-	736.127
Postavke obveznosti do virov sredstev						
Dolgoročne rezervacije	7.631.100	7.550.207	80.893	433.385	-	8.064.485
Dolgoročne in kratkoročne finančne obveznosti	96.685.314	65.373.850	31.311.464	3.142.430	(13.591.927)	86.235.817

nadaljevanje tabele

(v tisoč tolarjih)	Trgovina	Trgovina doma	Trgovina tujina	Netrgovina	(Izločitve med odseki)	Skupaj
Dolgoročne in kratkoročne poslovne obveznosti	46.683.466	39.015.120	7.668.346	7.755.994	(5.189.164)	49.250.296
Pasivne časovne razmejitve	1.770.576	1.245.533	525.043	86.775	-	1.857.351

Členitev po območnih odsekih

(v tisoč tolarjih)	Slovenija	Tujina	(Izločitve med odseki)	Skupaj
Prihodki od prodaje proizvodov	10.787.837	18.614	(145.863)	10.660.588
Prihodki od prodaje storitev	13.464.531	878.671	(382.549)	13.960.653
Prihodki od prodaje blaga in materiala	266.968.003	32.525.796	(4.337.609)	295.156.190
Čisti prihodki skupaj	291.220.371	33.423.081	(4.866.021)	319.777.431
Čisti poslovni izid	6.936.413	(1.966.579)	-	4.969.834

Za prodaje blaga in storitev med območnimi odseki se uporabljajo tržne cene.

(v tisoč tolarjih)	Slovenija	Tujina	(Izločitve med odseki)	Skupaj
Postavke sredstev				
Opredmetena osnovna sredstva in neopred. dolg. sredstva	121.566.418	40.327.236	-	161.893.654
Zaloge	29.707.598	4.954.416	-	34.662.014
Poslovne terjatve	26.590.145	2.548.086	(2.896.158)	26.242.073
Kratkoročne finančne naložbe	9.651.696	354.975	(8.954.348)	1.052.323
Denarna sredstva	1.984.997	1.209.103	-	3.194.100
Aktivne časovne razmejitve	664.782	71.345	-	736.127
Postavke obveznosti do virov sredstev				
Dolgoročne rezervacije	7.983.592	80.893	-	8.064.485
Dolgoročne in kratkoročne finančne obveznosti	63.878.701	31.311.464	(8.954.348)	86.235.817
Dolgoročne in kratkoročne poslovne obveznosti	44.391.783	7.754.671	(2.896.158)	49.250.296
Pasivne časovne razmejitve	1.332.308	525.043	-	1.857.351

27. Posli s povezanimi osebami

Posli s povezanimi strankami se v Skupini Mercator nanašajo predvsem na posle s pridruženimi podjetji.

(v tisoč tolarjih)	2002	2001
Prodaja blaga in storitev povezanim strankam	19.243.281	14.883.520
Posojila prejeta od povezanih strank	-	1.274
Terjatve do povezanih strank	2.416.857	1.807.519
Obveznosti do povezanih strank	43.441	22.766

28. Primerljivost podatkov z letom 2001

Podatki za leto 2001 so v računovodskih izkazih prikazani v skladu s pojasnilom št.1 Strokovnega sveta Slovenskega inštituta za revizijo k SRS 24, 25 in 26 glede izkazovanja podatkov za leto 2001. Računovodski izkazi za leto 2001 niso izkazani po prenovljenih Slovenskih računovodskih standardih, ki veljajo od 1. 1. 2002 dalje, ampak so posamezni podatki le smiselno izkazani v postavkah sedaj veljavnih shem računovodskih izkazov.

Pomembnejši učinki sprememb računovodskih usmeritev in ocen zaradi uporabe prenovljenih Slovenskih računovodskih standardov od 1. 1. 2002 dalje so:

1. Učinek revalorizacije nekaterih kategorij dolgoročnih sredstev in obveznosti, ki je bila s prenovljenimi SRS ukinjena, je v letu 2001 znašal 2.002 mio SIT in je izkazan med izrednimi prihodki leta 2001. Elementi revalorizacijskega izida, ki se vsebinsko še vedno pojavljajo tudi v letu 2002, pa so v letu 2001 izkazani v obliki ustreznih postavk izkaza poslovnega izida.
2. Učinek vrednotenja naložb v pridružene družbe po kapitalski metodi v višini 123 mio SIT je v letu 2002 izkazan kot povečanje posebnega prevrednotovalnega popravka kapitala. V letu 2001 so se naložbe v pridružene družbe vrednotile po naložbeni metodi.
3. V letu 2002 je skupina spremenila način vrednotenja zalog trgovskega blaga iz metode zadnjih nabavnih cen na metodo zaporednih cen. Zaradi tega je v letu 2002 realizirala za 106 mio SIT manjšo razliko v ceni, kot bi jo, če metode vrednotenja zalog ne bi spremenjala.

Ostale računovodske kategorije so v materialno pomembnih zneskih med letoma 2002 in 2001 primerljive.

Pojasnila k izkazu gibanja kapitala

29. Izkaz gibanja kapitala za leto, končano 31. decembra 2001

(v tisoč tolarjih)	Osnovni kapital	Vplačani presežek kapitala	Rezerve	Preneseni dobiček/izguba prejšnjih let	Revalorizacijski popravek kapitala	Nerazporejeni dobiček/izguba leta	Skupaj
Večinski kapital 31. 12. 2000	32.085.040	541.241	4.300.883	(237.837)	25.949.347	4.008.563	66.647.237
Izplačilo dividend	-	-	-	(962.551)	-	-	(962.551)
Dobiček/(izguba) tekočega leta	-	-	-	-	-	5.251.044	5.251.044
Revalorizacija leta	-	-	-	-	4.663.777	-	4.663.777
Zmanjšanja	-	(687)	-	-	-	-	(687)
Prenos	-	-	2.469.216	4.329.413	-	(6.798.629)	-
Skupaj večinski kapital na dan 31. 12. 2001	32.085.040	540.554	6.770.099	3.129.025	30.613.124	2.460.978	75.598.820
Skupaj manjšinski kapital na dan 31. 12. 2001	2.293.424	(8.219)	729.658	719.685	1.791.363	71.186	5.597.095
Skupaj večinski in manjšinski kapital na dan 31. 12. 2001	34.378.464	532.335	7.499.757	3.848.710	32.404.485	2.532.164	81.195.915

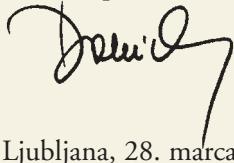
Izjava poslovodstva

Uprava potrjuje konsolidirane računovodske izkaze Skupine Mercator za leto, končano na dan 31. decembra 2002, in prilogo h konsolidiranim računovodskim izkazom na straneh od 144 do 172 ter uporabljene računovodske usmeritve na straneh od 96 do 104 letnega poročila.

Uprava potrjuje, da so bile pri izdelavi konsolidiranih računovodskih izkazov dosledno uporabljene ustrezne računovodske usmeritve, da so bile računovodske ocene izdelane po načelu previdnosti in dobrega gospodarjenja in da letno poročilo predstavlja resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja skupine in izidov njenega poslovanja za leto 2002.

Uprava je odgovorna tudi za ustrezno vodenje računovodstva, za sprejem ustreznih ukrepov za zavarovanje premoženja in drugih sredstev ter potrjuje, da so računovodski izkazi, skupaj s prilogo, izdelani na podlagi predpostavke o nadaljnjem poslovanju skupine ter v skladu z veljavno zakonodajo in Slovenskimi računovodskimi standardi.

Jadranka Dakić
članica uprave

Ljubljana, 28. marca 2003

Zoran Janković
predsednik uprave

Revizorjevo poročilo za skupino

Lastnikom gospodarske družbe Poslovni sistem Mercator, d.d.

Revidirali smo priloženo bilanco stanja skupine podjetij Poslovni sistem Mercator, d.d., na dan 31. decembra 2002 ter z njo povezane izkaz poslovnega izida, izkaz finančnega izida, izkaz gibanja kapitala in prilogu k računovodskim izkazom, prikazane na straneh od 144 do 172, skupaj z računovodskimi usmeritvami na straneh od 96 do 104, v kolikor so potrebne za razumevanje skupinskih računovodskih izkazov. Za naštete računovodske izkaze in poslovno poročilo je odgovorna uprava gospodarske družbe. Naša naloga je, na podlagi revizije izraziti mnenje o teh računovodskih izkazih.

Revizijo smo opravili v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja. Ti zahtevajo od nas načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev primerenega zagotovila, da računovodski izkazi ne vsebujejo bistveno napačnih navedb. Revizija vključuje preizkuševalno preverjanje dokazov o zneskih in razkritjih v računovodskih izkazih. Revizija vključuje tudi presojanje uporabljenih računovodskih načel in pomembnih ocen uprave ter ovrednotenje celovite predstavitev računovodskih izkazov. Prepričani smo, da je naša revizija primerna podlaga za naše mnenje.

Po našem mnenju so skupinski računovodski izkazi s prilogom iz prvega odstavka v vseh bistvenih pogledih poštena predstavitev finančnega stanja skupine podjetij Poslovni sistem Mercator, d.d., na dan 31. decembra 2002, poslovnega izida in finančnega izida njenega poslovanja ter gibanja kapitala v tedaj končanem letu v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi.

Ljubljana, 28. marec 2003

PricewaterhouseCoopers d.o.o.

PRICEMATERHOUSECOOPERS d.o.o.

5

Vida Lebar
Pooblaščena revizorka

Marko Rus
Direktor

Revidirani konsolidirani računovodski izkazi Skupine Mercator po MRS*

Konsolidirani izkaz stanja Skupine Mercator na dan 31.12.2002 po MRS

Vrsta sredstev/obveznosti do virov sredstev	31. 12. 2002	(v mio SIT) 31. 12. 2001
Sredstva		
Stalna sredstva	143.807	130.401
Opredmetena osnovna sredstva	131.296	117.994
Naložbene nepremičnine	4.113	3.441
Neopredmetena dolgoročna sredstva	431	437
Dobro (slabo) ime	(774)	(968)
Finančne naložbe v pridružena podjetja	1.356	1.319
Druge dolgoročne finančne naložbe	999	1.160
Dolgoročne terjatve	731	896
Odložene terjatve za davek	5.655	6.122
Gibljiva sredstva	65.622	63.907
Zaloge	34.695	31.217
Kratkoročne finančne naložbe	1.030	2.903
Poslovne terjatve	26.155	26.306
Aktivne časovne razmejitve	689	757
Dobroimetje pri bankah, čeki in gotovina	3.053	2.724
Skupaj sredstva	209.429	194.308

* Revidirani konsolidirani računovodski izkazi Skupine Mercator, pripravljeni po Mednarodnih računovodskeih standardih, niso sestavni del revidiranega letnega poročila družbe Poslovni sistem Mercator, d.d., in Skupine Mercator za leto 2002.

**Konsolidirani izkaz stanja Skupine Mercator na dan 31.12.2002 po MRS
(nadaljevanje tabele)**

Vrsta sredstev/obveznosti do virov sredstev	31. 12. 2002	(v milijonih SIT) 31. 12. 2001
Obveznosti do virov sredstev		
Kapital	65.895	59.984
Vpklicani kapital	32.085	32.085
Kapitalske rezerve	619	618
Preneseni čisti poslovni izid	32.957	27.281
Druge rezerve	234	-
Kapital manjšinskih lastnikov	4.552	5.037
Dolgoročne obveznosti	61.561	39.933
Dolgoročne finančne obveznosti	61.097	39.563
Obveznosti za pokojnine	464	370
Kratkoročne obveznosti	77.421	89.354
Poslovne in druge obveznosti	43.763	42.148
Pasivne časovne razmejitve	1.644	1.738
Kratkoročne finančne obveznosti	30.765	44.737
Dolgoročne rezervacije	1.249	731
Skupaj obveznosti	138.982	129.287
Skupaj obveznosti do virov sredstev	209.429	194.308

**Konsolidirani izkaz poslovnega izida Skupine Mercator od 1.1.2002 do
31.12.2002 po MRS**

Vrsta prihodka oziroma odhodka	2002	(v milijonih SIT) 2001
Čisti prihodki iz prodaje	319.777	285.675
Proizvajalni stroški prodanih proizvodov oz. nabavna vrednost prodanega blaga	(234.255)	(210.362)
Kosmati poslovni izid od prodaje	85.522	75.313
Drugi poslovni prihodki	4.844	2.444
Stroški prodajanja	(60.967)	(50.446)
Stroški splošnih dejavnosti	(14.576)	(13.140)
Poslovni izid iz poslovanja	14.823	14.171
Odhodki financiranja	(7.194)	(6.603)
Prihodki od udeležbe v dobičku pridruženih podjetij	121	220
Poslovni izid (pred obdavčitvijo)	7.750	7.788
Davek od dobička	(668)	36
Poslovni izid skupine (po obdavčitvi)	7.082	7.824
Čisti poslovni izid manjšinskih lastnikov	(123)	79
Čisti poslovni izid skupine	6.959	7.903

**Konsolidirani izkaz denarnih tokov Skupine Mercator od 1.1.2002 do 31.12.2002
po MRS**

Vrsta denarnih tokov	2002	(v mio SIT) 2001
Poslovanje		
Denar, ustvarjen pri poslovanju	19.823	17.950
Prejemki pri obrestih	786	1.542
Izdatki za obresti	(7.623)	(8.348)
Izdatki za davke	(240)	(568)
Pobotani denar iz poslovanja	12.746	10.576
Naložbenje		
Izdatki za prevzem odvisnih podjetij	(1.040)	(2.676)
Izdatki za nakup opredmetenih osnovnih sredstev	(22.400)	(31.421)
Izdatki za nakup neopredmetenih dolg.sredstev	(212)	(252)
Izdatki za nakup dolgoročnih finančnih naložb	(197)	(859)
Izdatki za nakup kratkoročnih finančnih naložb	-	(2.485)
Izdatki za dana posojila	(1.439)	(752)
Prejemki pri odtujitvi odvisnega podjetja	255	872
Prejemki pri odtujitvi opredmetenih osnovnih sredstev	4.561	6.268
Prejemki pri odtujitvi kratkoročnih finančnih naložb	3.187	1.490
Prejemki pri odtujitvi neopredmetenih dolg.sredstev	1	47
Prejemki pri dobljenih dividendah	85	68
Prejemki od danih posojil	589	1.321
Pobotani denar, uporabljen pri naložbenju	(16.610)	(28.379)
Financiranje		
Izdatki za nakup lastnih delnic	(14)	(1.059)
Prejemki / izdatki pri danih dolgoročnih posojilih	5.472	21.082
Izdatki za dividende delničarjev	(1.283)	(964)
Pobotani denar, uporabljen pri financiranju	4.175	17.752
Povečanje/(zmanjšanje) denarja in denarnih ustreznikov	311	(51)
Gibanje denarja in denarnih ustreznikov		
Na začetku leta	2.724	2.775
Povečanje/(zmanjšanje)	311	(51)
Tečajne razlike	18	-
Na koncu leta	3.053	2.724

Konsolidirani računovodski izkazi podjetja Poslovni sistem Mercator, d.d., in njegovih odvisnih podjetij za leto, končano dne 31. decembra 2002, pripravljeni v skladu z Mednarodnimi računovodskimi standardi, so bili revidirani s strani revizijske hiše PricewaterhouseCoopers, d.o.o., Ljubljana, ki je dne 28. marca 2003 k njim izdala pozitivno mnenje.

Pomembni

naslovi in stiki z

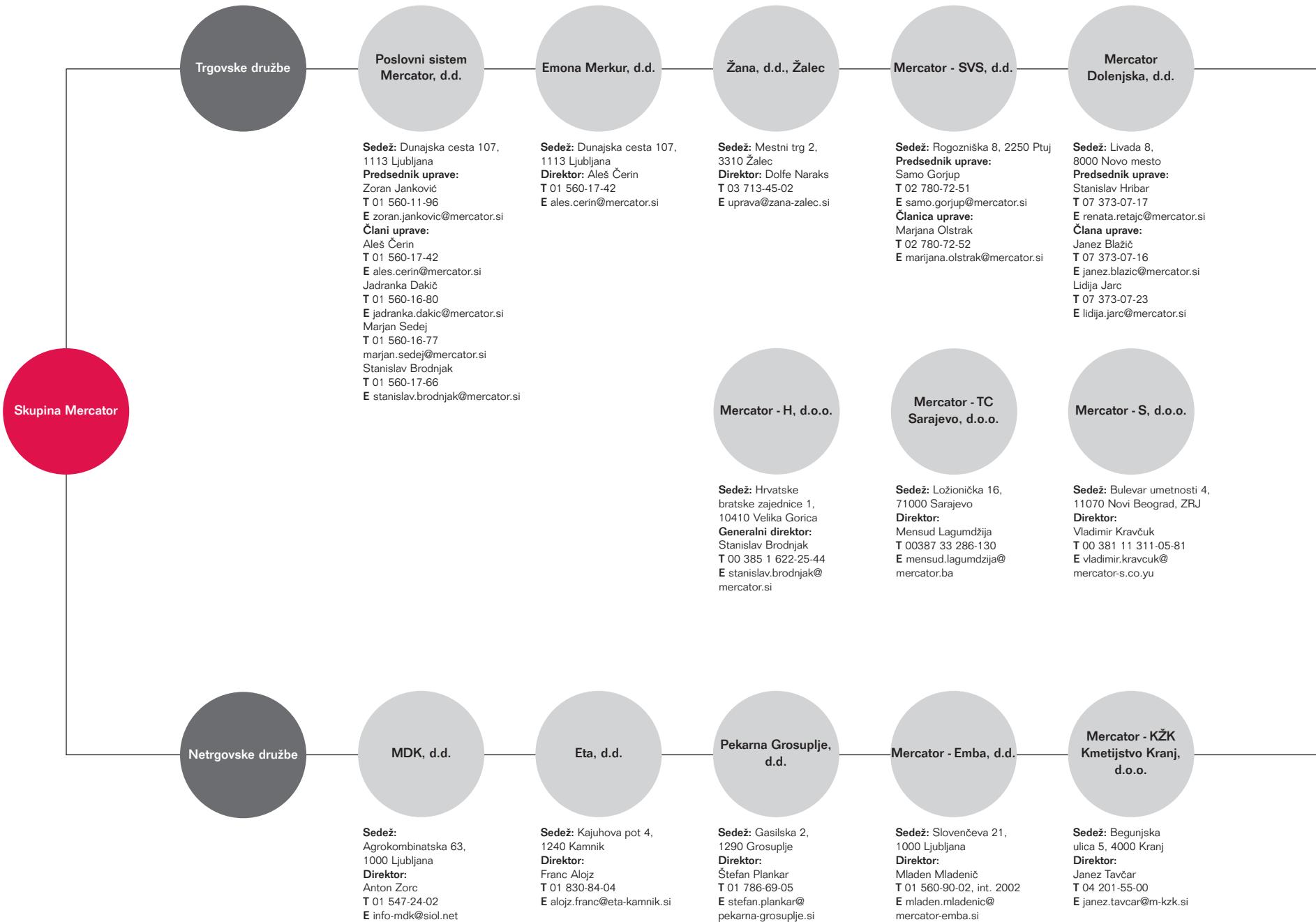
Mercatorjem

Poslovni sistem Mercator, d.d.

Dunajska 107, 1001 Ljubljana
T 01 560-10-00
E info@mercator.si
www.mercator.si

Funkcija	Ime in priimek	Telefon	E - naslov
Uprava			
Predsednik uprave	Zoran Janković	01 560-11-96	zoran.jankovic@mercator.si
Član uprave za področje korporacijskih zadev in netgovino	Aleš Čerin	01 560-17-42	ales.cerin@mercator.si
Članica uprave za področje financ, kontrolinga in računovodstvo	Jadranka Dakič	01 560-16-80	jadranka.dakic@mercator.si
Član uprave za področje trženja, razvoj in investicije v trgovinski dejavnosti	Marjan Sedej	01 560-16-77	marjan.sedej@mercator.si
Član uprave za področje novih trgov	Stanislav Brodnjak	01 560-17-66	stanislav.brodnjak@mercator.si
Področje trženja			
Podpredsednik za enote v tujini	Mitja Marinšek	01 560-14-46	mitja.marinsek@mercator.si
Podpredsednik za trženje	Franc Prvinšek	01 560-11-77	franc.prvinsek@mercator.si
Direktor za enote v tujini	Marko Gvardjančič	01 560-12-57	marko.gvardjancic@mercator.si
Direktor vodenja centrov v tujini	Franc Rezar	00 381 11 311-06-13	franc.rezar@mercator-s.co.yu
Direktorica sektorja za marketing	Mateja Jesenek	01 560-12-54	mateja.jesenek@mercator.si
Direktorica sektorja za razvoj maloprodaje	Jelka Žekar	01 560-17-22	jelka.zekar@mercator.si
Direktor sektorja naložb	Marko Umberger	01 560-17-39	marko.umberger@mercator.si
Direktor sektorja market program suhi	Andrej Sotelsk	01 560-12-10	andrej.sotelsk@mercator.si
Direktor sektorja market program sveži	Jože Sadar	01 560-13-13	joze.sadar@mercator.si
Direktor sektorja market program sadje zelenjava	Peter Sajovic	01 234-36-22	peter.sajovic@mercator.si
Direktorica sektorja market program neživil	Irena Novinec	01 560-13-71	irena.novinec@mercator.si

Funkcija	Ime in priimek	Telefon	E - naslov
Direktor sektorja nemarket program šport, tekstil, galerterija	Pavle Pirc	01 560-16-70	pavle.pirc@mercator.si
Direktor sektorja nemarket program teh. in gradb. material	David Prinčič	01 560-16-61	david.princic@mercator.si
Direktor sektorja nemarket program pohištvo	Vinko Savnik	01 560-15-80	vinko.savnik@mercator.si
Direktorica sektorja zastopstva, uvoz in izvoz	Metka Nedelko	01 560-12-98	metka.nedelko@mercator.si
Direktor Zastopstva in prodaja	Matjaž Pirc	01 560-14-13	matjaz.pirc@mercator.si
Direktor sektorja informatike in organizacije	Franc Kodela	01 560-11-90 02 749-31-00	franc.kodela@mercator.si
Direktor sektorja za kakovost	Božo Virant	01 560-16-35	bozo.virant@mercator.si
Direktor maloprodaje	Peter Zavrl	01 560-32-74	peter.zavrl@mercator.si
Direktor sektorja za eksterno trgovino	Srečko Bukovec	01 560-32-21	sreco.bukovec@mercator.si
Direktor sektorja logistike	Marko Cedilnik	01 560-32-20	marko.cedilnik@mercator.si
Področje financ, kontrolinga in računovodstva			
Direktor sektorja financ	Dean Čerin	01 560-16-76	dean.cerin@mercator.si
Direktor sektorja kontrolinga in računovodstva	Žiga Debeljak	01 560-16-79	ziga.debeljak@mercator.si
Kadrovske, pravne, splošne in korporacijske zadeve			
Direktor kadrovskega sektorja	Aljoša Prajs	01 560-15-02	aljosa.prajs@mercator.si
Direktorica pravnega sektorja	Vera Aljančič Falež	01 560-12-40	vera.aljancic@mercator.si

Sedež: Lucija, Obala 144,
6320 Portorož
Predsednik uprave:
Boris Požar
T 05 671-66-01
E boris.pozar@mercator.si
Člana uprave:
Marinela Jankovič
T 05 671-66-03.
E marinela.jankovic@mercator.si
Mirko Milavec
T 05 671-66-02
E mirko.milavec@mercator.si

Sedež: Kidričeva cesta 54,
4220 Škofja Loka
Predsednik uprave:
Ludvik Leben
T 04 51-10-102
E ludvik.leben@mercator.si
Člana uprave:
Miro Podrekar
T 04 51-10-180
E miro.podrekar@mercator.si
Marjan Nagode
T 04 511-01-40
E marjan.nagode@mercator.si

Sedež: Gregorčičeva 19,
5000 Nova Gorica
Predsednik uprave:
Silvan Makuc
T 05 334-30-02
E goriska@siol.net

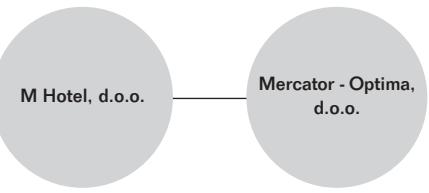
Sedež: Pristaniška 43/a,
6000 Koper
Direktor:
Igor Sepič
T 05 663-62-18
E igor.sepic@
mercator-trgoavto.si

Sedež: Partizanska 3-5,
2000 Maribor
Direktor:
Jozef Šilec
T 02 235-60-22
E jozef.silec@m-modnahisa.si

Sedež: Bahnhofstr. 38. c/V.
Postfach 131.A-9021
Klagenfurt/Celovec
Direktor:
Stanislav Kavkler
T 00 43 463 516-262
E kavkler.intermercator@aon.at

Sedež: Derčeva ulica 4,
1000 Ljubljana
Direktorica:
Sonja Černič Lagerwall
T 01 513-70-04
E sonja.cernic@m-hotel.si

Sedež: Dunajska cesta 105,
1113 Ljubljana
Direktor:
Primož Goslar
T 01 560-19-00
E primoz.goslar@
mercator-optima.si

